OKUYUCU TEFSİRİ

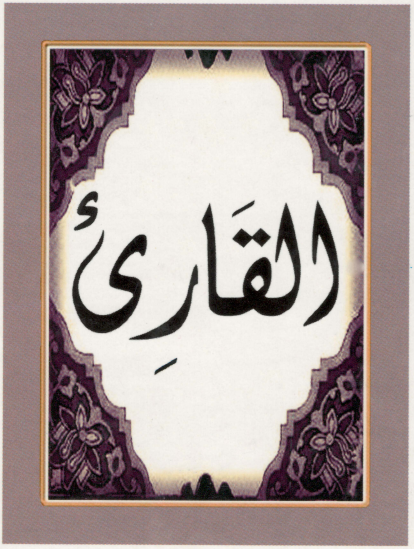

SEMRA KÜRÜN ÇEKMEGİL

4

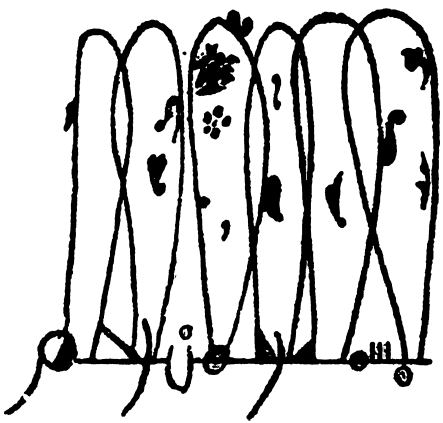

OKUYUCU TEFSİRİ
SEMRA KÜRÜN ÇEKMEGİL

•

Tashih
İBRAHİM ASLAN

•

Kapak Tasarımı ve Sayfa Düzeni
OSMAN-FATMA ARPAÇUKURU

•

Baskı
STEP AJANS
0212 446 88 46

İRTİBAT ADRESİ

Mimar Sinan cad. Kantarcılar Apt. No: 32
Tlf. : 0422 321 21 87 – 322 21 30
MALATYA

OKUYUCU TEFSİRİ

"Tefsîru'l-Kâri"

SEMRA KÜRÜN ÇEKMEGİL

4

Kasım 2007
MALATYA

Semra ÇEKMEGİL;

15.5.1947'de Malatya'da dünyaya gelmiştir. Bulunduğu çevrenin kültür dünyasında duruşuyla isim yapmış kalem erbabı M. Said Çekmegil'in kızı oluşu ile küçük yaştan itibaren İslâm terbiyesini tanıma ve içselleştirme fırsatını bulmuştur.

Genç yaşlarda sosyal aktivitelerde bulunmuş; hiçbir grup, hizip ve partiye rağbet etmeyip, Kur'ân'ı referans alarak tevhidî çizgiye halel getirecek davranışlara bildiği ölçüsünce, şiddetle karşı çıkmıştır.

İlk olarak elinizdeki eserle yazın dünyasına adım atan Çekmegil, dört çocuk annesi bir ev hanımıdır ve hâlen Malatya'da yaşamaktadır.

İÇİNDEKİLER

EN'AM SÛRESİ · 7

ARAF SÛRESİ · 301

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

EN'AM SÛRESİ

Giriş

Sûre adını, putperestlerin bazı büyük baş hayvanları helal, bazılarını da haram sayan batıl inançlarını reddeden 136-139. ayetlerden almıştır.

En'am; 'Bütün varlıklar, yaratıklar, halk ve evcil hayvanlar' manasına gelmektedir.

Arapların putperestçe inanç ve uygulamaları daha sonraki Arap tarihi göz önüne alındığında kısa ömürlü görünse de; Kur'an'da yaratılmış varlıklara veya hayali güçlere, ilahi vasıflar izafe etme eğilimini tasvir etmek için kullanılır. Yani genel bir ifade ile, batıl inanç ve uygulamalara yapılan atıftan dolayı bu adı almıştır.

Sûre, Tevhid anlayışını yerleştirme babında dikkatleri hayat

gerçeklerine çekip şirk eğilimlerine karşı uyarıcı mesajlar vermektedir.

Özellikle şirkten arındırılmış tevhid akîdesine davet yapılmaktadır.

Sahih ve sağlam inanç doğrultusunda yapılan amellerin kurtarıcılığının altı önemle çizilmektedir.

Bu sebeble İslam toplumunu kurmak için gerekli temel ahlakî ilkelerin açıklaması ele alınmaktadır.

Hz. Peygamber'i red eden müşriklere onun misyonunun ne olduğu anlatılarak, yöneltilen itirazlara, beklentilere açıklık getirilmektedir.

Elçileri seçme hususu tamamen Allah'a has bir seçimdir. Vahyi kime vereceğini bilendir. *"Rabb'in, dilediğini yaratıp, seçer. Onların seçme hakları yoktur..."* 28/68 O görevi, bir çaba veya emekle yahut kimi filozofların iddia ettiği gibi ruhi eğitimle elde etmek mümkün değildir. Gerek zihinsel, gerek bedeni emeklerle birçok bilgiler elde edilebilir ama peygamberlik asla elde edilemez. Nitekim müşriklerden "Allah'ın peygamberlerine verilen bize de verilmedikçe inanmayız demeleri inkara, inkarları da helake götüreceği surede açıklanıyor.

Müslümanlara yapılan tembihte ise savaşta ve barışta "cahiliye" adetlerinden sakınmaları ve böylece yeryüzünde kendi ahlaki üstünlüklerini kurmaları emredilmektedir. Bu aynı zamanda, İslam'ın temel espirisini teşkil eden ahlaki umdelerin pratikte uygulanması ve bunun tüm dünyaya gösterilmesinin de altı önemle çizilmektedir.

Her şeye rağmen görünüşte başarısız olsalar bile endişe ve ümitsizliğe kapılmadan yollarına azim ve sebatla devam etmeleri; kafirlerin korkunç akibetleri anlatılarak teşvik ediliyor.

Mekke'de inen diğer sûreler gibi Allah'a ve Peygamberi'ne imanı kökleştiren, tevhid inancını aşılayan, cahiliyeye ait bozuk inançları sorgulayan; Allah'ın bütün varlıklar üzerindeki hükümranlığına dikkatleri çekerek insanların hayatlarına hükmedenin de yine kendisinin olduğunu ikna edici bir üslupla insanlar imana davet ediliyor.

❀ ❀ ❀

Rahman ve Rahim Allah'ın adıyla...

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ
وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١﴾

6:1 Hamd olsun-O gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden - Allah'a. Kafir olanlar** (bunca ayet ve delillerin zuhurundan) **sonra** (bunları veya bunlardan bir kısmını) **halâ Rableriyle denk tutuyorlar.

Allah, yaratılışa, karanlığa, aydınlığa dikkatleri çekerek koca kainatı sayfa sayfa sergileyerek kudretini ve kullarına karşı hikmetini hatırlatıyor. İman etmeyenlerin tefekkürsüzlüklerine işaret ederek, bir kez daha yaratıcılığına dikkatleri çekiyor. Varlıklar üzerinde düşünmelerini salık veriyor.

Hamdı mü'minler yapar. Onlar imanı idrak ettikçe, Allah'ı tanıdıkça, sahip oldukları nimetleri gördükçe Rabb'e sonsuz hamdü sena ederler. Bu şuurla Allah'a ittikanın önemini ve imtihanın hikmetini kavrarlar. Kavradıkça imanı kuvvetlenir. Allah'a hamd ve şükür ile kulluk vecibelerini yerine getirecek gayreti gösterir.

Kainatı en muazzam şekilde yaratıp insanın hizmetine sunan Allah'a hamd olsun. O yüce kudretin dışında en kudretli gördüklerimizin hepsi bir araya gelse sizin için gerekli olan şeylerden birini yaratabilir mi ki?! Allah'ı bırakıp da yaratılmışları güçlü görüp Allah'a eşler koşuyorsunuz. Oysa Allah'tan başka her şey Allah'ın izni ve dilemesiyle size yardımda vesile olan araçlardır.

Hangi vicdan, hangi akıl gerçek mülkü vereni görmeyip de aracı olanın önünde eğilir; bu edebe, adaba ve insanlığa aykırı olduğu gibi büyük bir budalalık ve nankörlüktür de...

"İmam Süddi'ye göre karanlıklardan murat gecenin karanlıkları, nurdan murad da gündüzün aydınlığıdır. Hasan Basri'ye göre zulümât, Küfr; nur, îmandır. Bazıları da zulümâtı cehil, nuru ilim; birincisi cehennem, ikincisi cennet diye tefsir etmişlerdir." (H.B.Çantay-Meâl) Neticede Allah, fiili, kevni ve vahyi ayetleriyle bu iki oluşumun sonucunu insanlara göstermektedir. Sure yüce Allah'a övgü ve hamd ifadeleriyle başlamaktadır. Hamd, yeri, göğü ve bütün kainatı yoktan var eden; güneşi, ayı, karanlığı, aydınlığı yaratan Allah'adır.

Gök ve yer ile bu ikisi arasındaki düzeni takdir ve hikmete gelince; bu hem müşriklerin, hem mü'minlerin itiraf ettikleri bir

gerçektir... "'Onlara gökleri ve yeri kim yarattı?' diye sorsan, mutlaka 'Allah' diyeceklerdir. O halde nasıl (haktan) çevrilip döndürülüyorsunuz"? (31/25, 29/61)

Ne yazık ki aklı vahyin önüne geçirenler, Cenab-ı Hakk'ı gerçek veçhesiyle idrak edemeyenler Allah'a eş koşmadan edemezler. Onlar Allah'ın belirli nitelik ve güçlerini başkalarına atfetmişlerdir. Ve bu yüzden O'nun haklarını başka ilahlara vermişlerdir.

Güneşin doğuşu, yeryüzünün aydınlanması güneşe tazimi mi yoksa güneşi var edene mi tazimi gerektirir? Bunun gibi her hangi bir sebebe destek olana mı, yoksa o desteği ihsan edene mi saygı gerekir? Vesileleri var edene mi yoksa vesilelere mi hamd etmek gerekir. Aklı, vahyin ve tefekkürün önüne geçirenler elbette ufuksuz bakışlarıyla, kısır idrakleriyle vesileleri yüceltir ve onların önünde eğilir ve onları yüceltirler.

Halbuki her şeyi kendi ilmine göre belli miktar ve ölçüde düzenleyen, meydana getiren yalnızca O'dur...

Ey basiretsizlikle dimağlarını karartanlar! Çamur ve ruhtan meydana gelişinizdeki muhteşemliği görün! Ufkunuzu açın! Seyredin alemde varlıkların idamesini yapan ilahi kudreti, idrak edip iman edin!

❀ ❀ ❀

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا وَأَجَلٌ مُسَمًّى عِنْدَهُ
ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ ﴿٢﴾

6:2 O, sizi bir çamurdan yaratan, sonra ölüm zamanını hükm-ü takdir edendir. Bir de onun katında ma'lûm (başka) bir ecel vardır. (Ey kafirler, bunu bilip durduktan) sonra da hala (ba's hakkında) şüphe edersiniz ha!

Evet, yer ve gök ile bu ikisi arasında cereyan eden hadiseler... İnkar edilmeyecek iki gerçek olan hayat ve ölüm... Bu gerçeği hangi güç meydana getirebilir veya müdahale edebilir? Kim hayatı kısaltır veya uzatabilir? Zamanın akışını değiştirebilir?!..

Bu ayetteki, balçıktan yaratılışımız ve iki kez ecelden bahsedilmesi yoktan var edilişe, ölümden sonra dirilişe işaret ediyor. Toprağa atılan tohum nasıl yeşermek için gününü bekliyorsa insan da toprağın bağrında saklanan tohum gibidir; günü gelince dirilecektir.

Hiç kimse dünyaya kimin ne zaman geleceğini, ne kadar yaşayacağını, ne zaman nerede öleceğini ve ne zaman dirileceklerini bilemez. Bütün bunları bilen yalnızca Allah'tır. Ömür vakti gelince ne bir an geri ne de ileri gidemez. (10/4)

Bir damla sudan meydana gelen; koyu kıvamlı yapışkan çamurdan güzel bir surette yaratılan insan, fıtratını korumaz ise yeniden çamura dönüşmektedir. Bunları çamurdan yapılan güzel bir saksıya benzetirsek; kırılan saksı artık ne eskisi gibi sağlam bir saksı ne de ilk hali gibi çamur olamıyorsa şirke düşen insanlar da fıtratlarını bozduklarından, güzelliklerini yitirdiklerinden

Allah indinde insan yerine konulmayacak, kırık saksının çöpe atıldığı gibi bunlar da ateşe atılacaklardır.

Bu olayların vukuundan şüpheye düşmek cehalet ve yaratıcıyı idraksizliktir.

❀ ❀ ❀

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمٰوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ
وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾

6:3 O, göklerde de, yerde de** (ibadete müstahak olan) **Allah'tır. Sizin içinizi de bilir O, dışınızı da.** (Hayır ve şer) **ne kazanacağınızı da bilir O.

Bütün mevcudatı mükemmel yaratılan insanın hizmetine sunan Allah, insanı kendisine kulluk etsin diye yaratmıştır. 51/56 Bu nedenle ona neyin yararlı neyin zararlı olduğunu açıklayarak selametle yürüyeceği istikameti tayin etmiştir. Bir usta bir makineyi yaparken hangi parçanın nereye takılacağını, nerede nasıl kullanacağını, neye yarayacağını bilir de, Yaratan insanın nasıl hareket edeceğini bilmez mi? Hem de en ince ayrıntısına kadar ta kalbinin derinliklerindekini dahi bilir. Neyi niçin yaptığını; niyetini, hedefini, amacını emelini bilir. (40/19)

Verilen talimata göre kullanılan bir eşya nasıl randıman veriyor ise, insanda ilahi talimata göre hareket ederse fıtratını bozulmaktan korur.

Ey akıl sahipleri! Yaratıcınız'a kulluk edin ki fıtratınızı bozulmaktan koruyasınız.

Ey insanlar! Allah adaletle hükmeder. O'nu bırakıp taptıklarınız ise hiç bir şey bilmedikleri gibi kendi başlarına neler geleceğini de bilmezler. Bu, birinci ayete bir cevap niteliği taşırken dördüncü ayette de münkirlerin durumu açıklanmaktadır:

❀ ❀ ❀

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ اٰيَةٍ مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ اٰيَةٍ مِنْ اٰيَاتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾

6:4 Onlara (Mekkelilere) Rableri'nin ayetlerinden bir ayet gelmeyedursun, onlar ille de bundan yüz çevirirler.

Bu ayet, inatçı, fikri sabit ufku kapalı kimselerin yapılan hak davete karşı gösterdikleri tepkide nasıl dinleyip anlamadan, körü körüne; hayır -şer, iyi-kötü, faydalı-faydasız ayrımı yapmadan karşı çıkışlarından bahsetmektedir. Aslında heva perdesini kaldırıp içerisinde bulundukları durumu bir düşünseler; yapılan davette ne eksiklik ne yanlışlık görüyorlar da karşı çıkıyorlar veya İslam'ın yerine koydukları hayat düzeninde ne buldular da ona sarılıyorlar farkedebilecekler. Onlar vahye, emellerine göre düzenledikleri idari sisteme engel teşkil ettiği için karşı çıkarlar. Çünkü onların tek emelleri, arzu ve çıkarlarını hedefleyip ya-

şamaktır. Heva, inat, gurur ve benlik aklı örtmeyedursun, artık her şeyi kendi mahdut pencerelerinden bakıp değerlendirdikleri için doğruyu anlama kabiliyetini yitirmişlerdir. İşte bu sebepten hak daveti duyduklarında ona sırt çevirirler. Aklı imandan, ruhu maneviyattan mahrum bırakırsanız ortada kapitalist ve materyalist bir zihniyetle hareket eden hoyrat bir varlık kalır. Evet, onlar imansızlık batağına batmışlardır da bundan dolayı haktan yüz çevirirler. Bunun başka bir izahı da olmaz.

❀ ❀ ❀

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنۢبَٰٓؤُا مَا كَانُوا بِهِۦ يَسْتَهْزِءُونَ ۝٥

6:5 İşte onlar hak (olan Kur'an)ı, kendilerine gelince, yalanmışlardır. Fakat yakında onlara ne ile alay etmekte oldukları-nın (müthiş) haberleri gelecektir.

Bu inkarcılara tehdit içeren bir haberdir. Asiler, kendilerinin bağımsız yaşayacaklarını sanırlar. Oysa biyolojik yaşamlarına karşı koyamadıklarını bir düşünseler gerçeği anlayacaklar ama cehalet akıllarını öylesine örtmüş ki, hakikat ilminin onlara tesiri imkansız hale gelmiştir.

Cehalet, heva ve hevesle aklını örtenler bilgiye itibar etmezler. Hani aklı uyuşmuş, alkolik, eroin tiryakileri vardır ya; onları

uyarmak için her yolu denersiniz ama bir türlü laf anlatamazsınız. İşte o an, belasını bulana kadar içsin dersiniz; belki bir gün belayla karşılaşır da yine de elinden tutmak istersiniz. Ama o yine laf anlamaz, ta ki ölüm meleği gelinceye kadar. İşte laf anlamaz münkirler de böyledir. Onlar da ölümden sonraki hayatın varlığı ve Kur'an hakkındaki bilginin gerçekliğini bir gün mutlaka anlayacaklardır; ama iş işten geçmiş olacaktır.

Bu ayet hakkında, Müslümanların kısa bir süre sonra gelişip, güçlü bir devlet halini alacağı; Mekke'nin, sonra da Arap yarım adasının fethedileceğine işaret edildiğine dair görüşler ileri sürülmüştür.

İnsan gelişmelere bakarak, Allah'ın inayetine güvenerek tahminde bulunabilir. Ama münkirler de, Müslümanlar da kesin olarak neler kazanacaklarını bilemezler.

Şu bir gerçek ki, değerlerine sarılan, samimi gayretleriyle Allah'ın rızasına uygun ve vahyî verileri dikkate alarak yaşayanlar zafere ererken münkirler büyük bir hezimete uğrayacaklardır.

اَلَمْ يَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ مَكَّنّٰهُمْ فِي الْاَرْضِ مَا لَمْ نُمَكِّنْ لَكُمْ وَاَرْسَلْنَا السَّمَآءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْاَنْهٰرَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَاَهْلَكْنٰهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَاَنْشَاْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا اٰخَرِينَ ۝٦

6:6 Biz, kendilerinden evvel nice nesil** (ler) **i helak ettik, görmediler mi? (Ey Mekkeliler) biz onlara yer yüzünde size vermediğimiz** (bütün) **imkanları verdik, gökten üstlerine bol, bol** (yağmurlar) **gönderdik,** (evlerinin) **altlarından başka, başka nesiller peyda ettik.

Bu haber de bir sünnetullaha dikkatleri çekmektedir. Hayat seyrinde tarihe atıfta bulunarak nimetlere sahip olup ta şımaran toplumları giderip yerine başka kavimlerin gelişinden bahsediyor. O kavimler ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar. Allah dilediği an onları yok eder. O Allah insanları yaptıkları günahlar sebebiyle hemen cezalandıracak olsaydı yeryüzünde hiçbir canlı bırakmazdı. O Allah kullarına bir hikmetle mühlet tanır. Herkes yaptığının karşılığını hak etsin diye.

Beşinci ayette de örneklendirdiğimiz gibi alkolik, kumarbaz ve ahlaksızlık peşinde koşanların duçar olduğu sefalet, perişanlık gözlerinin önünde olmasına rağmen hala bu alışkanlıklarını bırakmazlar. İşte münkirler de tıpkı bunlar gibi yapılan uyarı, öğüt ve tehditlerden ibret almazlar. Çünkü heva putu onların algılama duygularını köreltmiştir. Bunlar bataklıkta yaşayan haşarat gibidirler. Temiz havayı teneffüs edemediklerinden gerisin geri barındıkları batağa dönerler.

Allah gönüllerini İslam nuruyla aydınlatmak için vahyin ziyasını projektör gibi üzerlerine yansıttığı halde onlar bundan rahatsızlık duyup arkalarını dönerler. Çünkü onlar için en lezzetli nimet bataklıktır.

Ne servet ne sulta ne de sıhhat insanı Allah'tan gelecek beladan kurtaramaz.

Eğer insan küfre saplanmışsa, bu tavrıyla zulüm, sefalet, heva ve hırsın kuşattığı zilletli bir hayata sürüklenecektir.

Allah'ın zikrinden gafil olup da servet, sulta ve etiket sahibi kimselerin hayatına baktığımızda bu gerçeği görürüz. İmandan yoksun fukara insanların öyle veya böyle içerisine düşmüş oldukları rezaleti herkes bilir. Kimileri çok ustaca bu işi cazip ve çekici bir üslupla yaparken, kimileri de iğrenç ve adice nefretleri üzerlerine çekerek yaparlar. Yani bir anlamda sosyetik ve iptidai bir temayülle hayatlarını sürdürürler. Gözünü, gönlünü heva perdesi örtmüş, aklı ters işleyen insanları Rabbimiz sayısız nimetleri vererek veya alarak uyarır. Kur'an fıtratlarına hitap ettiği halde hakka kulak vermeyenler hangi ikaz ve tehdide iltifat eder ki?!

Geçmiş nesillerin akıbetlerini görmüyorlar mı? Duymuyorlar mı? Dünya müstekbirlerinin yaşam çarklarını nasıl döndürdüklerini görmüyorlar mı? Amerika, İsrail, İngiliz veya Avrupa ülkelerinin nimet içerisinde yüzerken sergiledikleri stratejileri ve geçmişteki Naziler veya Roma vs. gibi hakka ve hakikate karşı kör kalanlar da Allah kahrına maruz kalıp lanetle anılacaklardır. (6/44, 45)

Ayetlerin işaret ettiği gibi bir gün hak ettikleri azabı tadacaklardır. O günün tayinini Allah bilir. Her ferdin ve her milletin ecelini Allah tayin eder. Allah mutlak günah sahiplerini helak eder. Bir millet veya kavmin yaşayış tarzlarında günah yaygınlaşır, toplu halde yaşanır hale gelirse ilahi kanun tecelli eder. Bu onlara bir tehdit ve hakkı yalanlamalarından dolayı verilen bir vaattir. Allah vaadinde sadık olandır. (3/9,30/6)

Ey bu ayete muhatap olanlar, onların başlarına gelenlerin sizin de başınıza gelmesinden sakınınız. Sizler Allah'a karşı onlardan daha güçlü değilsiniz. Olsanız bile Allah'ın gücüne kim karşı koyabilir. Bir ferdin belaya uğramasıyla bir alemin belaya uğraması onun için birdir. O, bir şeye ol deyince hemen oluverir.

❀ ❀ ❀

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَلَمَسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ﴿٧﴾

6:7 (Habibim) eğer sana kağıt içinde (yazılı) bir kitap göndermiş olsaydık da kendileri de elleriyle onu tutmuş bulunsalardı o küfredenler yine behemehal: "Bu apaçık bir büyüden başkası değildir" derlerdi.

Buradan anlıyoruz ki, ilahi vahiyler elle tutulur somut bir şekilde inmemiştir. Böyle olsa ve onlar da elleriyle dokunsalar, inişini gözleriyle görseler bile yine de itiraz edecek bir sebep bu-

lup yüz çevirirlerdi. Nitekim başka bir ayette: *"Onlara gökten bir kapı açsak da (yukarı) çıkmaya koyulsalardı 'Gözlerimiz döndü, biz herhalde büyülendik!' derlerdi."* 15/14-15 *"Gökten bir parça düştüğünü görseler, 'Birbiri üstüne yığılmış bulutlar' derler."* 52/44 yine inkar ederlerdi.

Elmalı da: "Bu ayetin iniş sebebi Abdullah İbni Ebu Ümeyye olmuştur: Resulullah'a karşı iman etmeyeceğini inatla açığa vurarak, "Sana iman etmem, ta ki semaya çıkasın, sonra bir kitap indiresin ki onda 'Rabbi izzetten Abdullah İbni Ebi Ümeyyeye' diye yazılmış bulunsun ve bunda seni tasdik edeceğimi emretsin ve mamafih bunu da yapsan tasdik edeceğimi zannetmiyorum" demişti. Fakat bilahare iman etmiş ve Taif'te şehit olmuştur." (Hak Dini Kur'an Dili)

Kimileri fıtratlarındaki sağ duyuya birazcık da olsa kulak vermişse iman hakikati ile buluşurken kimileri de kibir, inat, heva ve heves tutkusuyla bile bile hakkı inkarda inadını sürdürür. Dünyadaki, emellerine kavuşmak "pastadan büyük pay alma" hırsıyla Müslümanlara karşı cephe geliştirerek her türlü tecavüzü gücünce gerçekleştirirler.

İşte dünyadaki bütün sürtüşmelerin temel sebebi budur. Zalimler, ölüm gerçeğiyle yüzleşinceye kadar zulümlerini devam ettirirler.

❀ ❀ ❀

وَقَالُوا لَوْلَآ أُنزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ ۖ وَلَوْ أَنزَلْنَا مَلَكًا لَّقُضِيَ الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنظَرُونَ ﴿٨﴾

6:8 O'na** (Peygamber'e "Bizim de görebileceğimiz) **bir melek gönderilmeli değil miydi?" dediler. Eğer biz** (öyle) **bir melek gönderseydik elbette** (helakleri) **iş** (i) **bitirilmiş olur, sonra** (tevbe etmeleri de beklenmez,) **kendilerine göz bile açtırılmazdı.

İnsan, fıtratındaki inancı geliştirip tefekkür ufkunu açsa, vahyi anlamaya çalışır. Yaratıcı'ya inanmanın verdiği teslimiyetle, hikmetle itaate yönelir. Evet, insan yaratılmışlar üzerinde düşünse görecek ki her şey yaratılışına uygun ve zamanında tezahür ediyor. Gece bitmeden güneşin doğmadığı, kış bitmeden yazın gelmediği ve zamanı gelmeden bitkinin yeşermediği gibi... istenen melekte vakti geldiğinde inecektir. O zamanda onu görmenin bir yararı olmayacaktır. Çünkü bu görüşten sonra iman etmenin hiçbir yararı olmayacaktır. (2/210, 55)

Bu istek iman etmeleri için değil bilakis kibir ve inkarları sebebiyle Peygamber'in, insanlar üzerindeki davetinin etkisini kırmak istemelerindendir.

Aslında bu tipler hevalarını ilah ettikleri için manevî değerleri göremiyorlar. Oysa Rabbimiz, kendilerine verilenin doğruluğunu anlamaları için insanlara hem nefislerinde, hem enfüs ve afakta, hem de elçileri aracılığıyla görüp anlayabilecekleri her tür misali tekrar, tekrar hatırlatır. Kur'an 17/89-96. ayetlerde bunları bildirmiştir.

Bu gibi isteklerle yapılan itirazların üzerinde düşünüldüğünde, bu tiplerin inatçılıkları ve cehaletleri sebebiyle böyle davrandıkları görülecektir. Onların bu isteklerinin yerine getirilmesi hem Allah'ın sünnetine aykırıdır; hem de melek ya ferdin ya da inkarcı toplumların helaki üzere inerler. Allah onların bu isteklerini yerine getirmeyerek onlara bir fırsat tanımaktadır. Bu yüzden her hangi bir melek gönderilmemiştir.

İnsan, büyük belalara maruz kalmadan ve görünmezleri görmeden, aklını önyargı ve taassuptan kurtarıp algılama melekelerini doğru kullanırlarsa hakikati görecek hevanın sürüklediği felaketi farkedip hayrına olan davete icabet edeceklerdir...

İşte bu yüzden görünmeyenin (gayb) imtihan gereği görünmez olarak kalması gerektiği Allah'ın bir imtihan sorusudur. İmtihan sorusu olan dünya hayatı bitince "görünmeyen (gayb)" açık bir duruma gelir gelmez imtihan yerini, imtihanın sonucunu görme zamanı alır. Bu Allah'ın bir sünnetidir.

İnsanoğlu için içerisinde yaşadığı ama somut olarak izah edemediği gaipler vardır. Akıl, ruh, görünmeyen etkili güç, içsel dürtüler, cin vs... bunların izahı yapılamıyor ama inkar da edilemiyor.

O halde iman için yapılan davet üzerinde gayba dair deliller isteneceğine, yapılan davetin içeriğine bakılsa iman etmeye hiçbir engel olmadığı hemen anlaşılacaktır. Allah'ın gücünü ve insan iradesinin yanlıştan sakındırıp doğruya yönelten çağrısını görecek ve iman edeceklerdir. Fakat inat ve kibirle aklını örtenler bu gerçeği göremezler. Göremediğini de mantıksız ukalalıklar yaparak, bu ve buna benzer fikirler ileri sürerek inkarda diretirler.

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبِسُونَ ﴿٩﴾

6:9 Eğer O'nu** (Peygamber'i) **bir melek yapsaydık onu** (o meleği) **de herhalde bir adam** (suretinde) **gösterir ve her halde onları yine düşmekte oldukları şüpheye düşürürdük.

Bunun gibi çeşitli itirazlar öne sürerek inkar edenlere melek gönderilse yine iman etmezler. Nitekim Hz. Muhammed (as)'in kendilerine peygamber olarak gönderilişi hususunda "Sen de bizim gibi bir beşersin" diyerek şüpheye düştükleri gibi bu defa da "O melek biz ise insanız, onun yaptığını biz nasıl yapalım" diye itirazda bulunurlardı ki bu iddialarında haklı da olurlardı.

Peygamber'in bildirmiş olduklarını anlamaya yanaşmayanlar melekleri tanımakta ve onlara inanmakta daha çok güçlük çekeceklerdir. Zaten bu tipler iman etmek için delil arıyor değiller; bilakis Peygamber'i zor duruma düşürmek için giriştikleri teşebbüslerdir.

Bütün vahyî veriler ve müşriklerin ortaya koymuş oldukları tavır ve itirazlar da gösteriyor ki, bunlar inkarda inatlaşmış münkir müflislerdir. Kibirli, haddini bilmeyen insanlar daima peygamberleri küçümseyip alay etmişlerdir. Oysa Allah Hz. Adem'le başlayan imtihan seyrinde Hz.Muhammed'e kadar yolunu şaşıranlara doğru yolu göstermeleri için gerek konuşma ve gerekse soru sorma hususlarında birbirlerinden faydalanmaları mümkün olsun diye kendi içlerinden elçiler seçerek görevlendirmesi Allah'ın kullarına rahmetidir. (3/164)

İslam'ın insanlar için, gayb hususu kapsamında olan melekler hakkında verdiği mesajlar vardır. Biz Allah'ın tanıttığı gibi kabul eder ve inanırız. Çünkü iman şüphe, tereddüt ve itiraz götürmez.

❁ ❁ ❁

وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِؤُنَ ﴿١٠﴾

6:10** (Habibim) **and olsun, senden evvelki peygamberlerle de istihza (alay) edildi de eğlenmekte oldukları şey(ler, yani hak), içlerinden o maskaralık edenleri çepeçevre kuşatıverdi.

İman hakikatleri doğruluk, erdem ve adaletlerinden asla şüphe olunmayan kimseler tarafından ilan edilince zulmü, sömürüsü ve haksızlığının ortaya çıkacağını ve böylece saltanatlarının sarsılacağını anlayan mütekebbirler hep peygamberlerle alay etmişlerdir; Mü'minleri bedevi, terörist ilan etmek için ellerinden gelen şenaati işlerler.

Allah bu kimseleri vahyi verilerle cezalandıracağını haber verince bunu yine alaya almışlardır. Ama Allah'ın belirlenen süresi bitince alaya aldıkları şey kendilerini çepeçevre kuşatacaktır. Çünkü onlar Resulullah ve mü'minleri alaya alırken bizzat Allah'ı alaya alıyorlar! Zaten münkirler bükemediği eli böyle indi, yobaz birtakım çıkışlarla karalamaya, çürütmeye çalışırlar.

Allah mü'minlerini bu haberle teselli ediyor. Sayılarının azlığı, güçlerinin zayıflığından dolayı karamsarlığa düşmemelerini, Allah'a teslim olup ayaklarını sabit tutmalarını öğütlüyor. Elbette yardım ve zafer mü'minlerin olacaktır. Yıkım ve azap ise inkarcıların olacaktır. Güzel sonuç hiç şüphesiz inananlarındır.

Şu dünyada bile inatçı, mütekebbir cahillerin maddi güçlerinin önünde çıkarcı kimseler eğilip el etek öpseler dahi bunlar onlardan nefret ederler. Ve geri planda hep aleyhlerinde konuşurlar. Bu tipler önderleriyle beraber sefih bir hayatın arkasından sürüklenerek korkunç sonlarına doğru ilerlerler. Allah nice saltanat sahiplerini zillet içerisinde yerle bir etmiştir. Neticede kimileri 'sebep-sonuç ilişkisi' deyip ibret almamış, kimileri 'rüzgar eken fırtına biçer' demiş, ah çekmiş ve kimileri de 'zalimlerin sonu budur!' deyip ibret almışlardır.

Bu sonuncular, fıtri melekelerini işletip aklı selim ile olaylara ve tarihi kalıntılara bakar ve ders alırlar.11. ayette bu hususa işaret ediliyor.

❁ ❁ ❁

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

6:11 De ki: "Yer (yüzün)de gezip dolaşın, sonra da bakın ki (peygamberleri) yalanlayanların sonu nice olmuştur".

Aklı selim ile düşünmeyen, basiret ve hikmet sezgisiyle bakmayanların aklı hevalarıyla örtülü olduğu için 'sebep-sonuç ilişkisi' der, ibret almaz ve yaratıcı gücü görmezler.

Şu yeryüzünde, beşeri sistemlerin hakimiyeti altında iken idare biraz daha sağduyulu kimselerin eline geçince daha bir rahatlama müşahede edilirken; inançsız dünyaperestlerin eline geçince belli azınlığın dışında zulüm, sıkıntı, bire dokuz-dokuza bir dağılım, faili meçhuller alıp başını gidiyor ve rantçılar, hortumcular rahatlıkla atlarını koşturabiliyorlar..

Halklar çaresiz sızlanmakta ve kurtarıcılar beklemektedirler. Bu manzara bile ibret verici iken maalesef bütün bunların Allah'a imansızlıktan ve maneviyat yokluğundan kaynaklandığını görmeyip ders almamaktadırlar.

Ey Allah'ın ayetlerini yalanlayanlar! Dünya hayatı kendisini kuşatıp da Allah'ın ayetlerini görmezden gelenler! Sizden önce haktan yüz çevirenlerin, hem kendilerini hem de başkalarını saptıranların başlarına gelenlere bir bakın. Nerede Nemrut? Nerede Firavun? Nerede Ad Kavmi ve diğer zalimler?...

Allah geçmişi tarihleriyle, kültürleriyle, inançlarıyla ve yıkılış sebepleriyle araştırmayı salık veriyor.

قُلْ لِمَنْ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ قُلْ لِلّٰهِ كَتَبَ عَلٰى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ لَيَجْمَعَنَّكُمْ اِلٰى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ اَلَّذِينَ خَسِرُوٓا اَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

6:12 De ki: "Göklerde ve yerde olan her şey kimin?" De ki: "Allah'ındır". O rahmeti kendi üstüne yazmıştır. Hepinizi, hakkında hiçbir şüphe olmayan kıyamet gününe (götürüp) toplayacaktır. Nefislerini en büyük ziyana uğratanlar (yok mu?) : İşte iman etmeyecek olanlar onlardır.

Bu azgın, asi kulları neden hemen cezalandırmıyor? Çünkü O'nun rahmeti gazabını aşmıştır. Bu rahmetiyle onlara süre tanıyor. Belki pişman olup kendini düzeltenler olur diye... Ayrıca sünneti gereği onları da nimetlerinden yararlandırıp, verdiği süreyi doldurmalarını sabırla bekler. Ne isterse yapmaya malik iken O'nun rahmeti şanındandır. Fakat o yalanlayanlar inkarlarında diretirlerse o gün akıbetlerinin nasıl olacaklarını görecekler!!!

Nefislerine ziyan edenler, fıtratlarını bozanlar, aklı selimi, istidadı suistimal ile zayi edenlere ne anlatırsanız anlatın inanmazlar. Ve bu suretle kendi kendilerine zulüm etmiş olurlar. İyi bilinmeli ki gün bugün, saat bu saat değildir. Bugün tatlı görünenler yarın acı, bugün acı gelenler yarın tatlı olabilir. 'Zaman' denilen bir mefhum vardır; 'hal'i istikbal takip eder; geceden sonra gündüz, gündüzden sonra gece gelir...

İşte, gece gibi ruhlarını örttükleri karanlık perde sebebiyle iman nurunu görememektedirler. Artık onlar için iman bir ba-

his mevzu değildir. Niye? Çünkü Allah, iman etmeleri için onlara yerde, gökte ve nefislerinde ayetlerini göstermesine ve vahyî bildirileri elçilerinin örnek hayatlarıyla en etkileyici, en derin ve inkar edemeyecekleri bir biçimde açıklamasına rağmen onlar inkarda diretmişlerdir. Dolayısıyla imana dair bünyelerinde mevcut olan canlı, fıtri alıcı ve verici cihazları bozulmuştur. Mesela bir kimse, elindeki bir makineyi kullanım kılavuzuna göre kullanmadığında nasıl zamanla bozularak kullanılmaz hale gelirse bunlar da aynen öyledir. Allah'ın kendilerine vermiş olduğu motor mesabesindeki akla, onun yakıtı mesabesindeki iradeye ve iradeye yön veren düşünceye heva-heves suyu karıştırdıkları için alıcı verici melekeleri bozulmuştur. Dolayısıyla vahiy, algılarına nüfuz edecek en ufak bir menfez dahi bulamıyor. Melekelerini bu kadar bozanlar, kıyamet gününde hüsran içerisinde kalacaklardır. "Hüsrana düşenler; işte onlar inanmazlar".

❀ ❀ ❀

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي الَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣﴾

6:13 Gecenin ve gündüzün içinde barınan her şey O'nundur. O, hakkıyla işitendir, gerçek bilendir.

İşte inkar edilmeyecek gerçek... Mülkün sahibi, Yaratan'ın bir tek Allah olduğunu kabule yanaşmayanlar çok azdır. İnkar edenler dahi, hiçbir yardım elinin uzanmadığı demlerde, fıtratında var olan saikle Allah'a 'imdad' ederler. Bunu, yarattıklarının

fıtratını bilen Allah bildiriyor. Aslında müşrikler de mülk sahibi Yaratan'ın bir tek Allah olduğunu kabul ediyorlar.

Bir teşbihle, peygamber davetine karşı inkarcı bir tavır sergileyenlerin gece gündüz içlerinde barındırdıkları her şey Allah'ın bilgisi dahilindedir. Yani sizin gece gibi karanlık dimağınızın neden iman etmediğini bilmekteyim. Ey münkirler, gece gibi karanlık gönlünüzü iman nuruyla aydınlatın. Bakın şu geceyi nasıl güneş aydınlatıyorsa; vahiy de sizin gönlünüzü, yolunuzu aydınlık kılacaktır. Güneşe perde çekenler nasıl onun ziyasından yararlanamaz ise, heva ve benlik perdesini aklın önüne çekenler de vahyin nurundan yararlanamazlar. Her şeye rağmen güneş doğuyor ve şualarını huzme huzme nasıl yayıyorsa, Allah vahiy nurunu işte öyle indiriyor alemi ervaha... Buna kimse engel olamaz. Güneşe engel olan buluta inat güneş nasıl doğuyorsa, münkirleri uyarmaya devam eden vahiy de öylece inecektir.

Ey insanlar! Ey her şeyin maliki Allah'tır diyenler! Bu gerçeği ifade ve ikrar ettiğiniz halde neden Yaratıcınız'a karşı gereken saygıyı, itaati göstermiyorsunuz? Ondan gizli kalacak ne bir söz ne de bir fiil olamaz. Allah yaptıklarınızdan dolayı hemen sizi cezalandırmıyor ise bu Allah'ın rahmetindendir.

Size verilen serbestiyi suistimal ederek kendinize yazık etmeyin. Allah'ı uluhiyette ve rububiyette tek kabul edip ahiret için çalışın. Ve bir kez daha yaratılış ve nizam üzerinde düşünüp akledin.

❁ ❁ ❁

قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَتَّخِذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ قُلْ اِنِّيْٓ اُمِرْتُ اَنْ اَكُوْنَ اَوَّلَ مَنْ اَسْلَمَ وَلَا تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِيْنَ ﴿١٤﴾

6:14 De ki: "Gökleri, yeri yoktan var eden - ki O yedir(ip besl) iyor, kendisi yedirilip (beslen)miyor (ve bundan münezzeh bulunuyor) . Allah'tan başkasını mı veli edinecekmişim ben"? De ki: "Bana hakikaten müslüman olanların birincisi olmaklığım emredildi. Sakın Allah'a eş tutanlardan olma (denildi)".

Ey insanlar, eğer Allah'a iman ediyorsanız O'nu mutlak manada ilah ve rab edinmelisiniz. Onun yaratıcılığını kabul edip de rububiyetteki tekliğini kabul etmez, başka güçlere boyun eğerseniz bu imanınız sizi kurtarmaz. Dua, ibadet, yardım ve teslimiyette sadece O'na iltica edilmelidir. Bu din akîdeye, yani yaratma ve idarede mutlak tevhid inancına dayalıdır. Çünkü "Müslümanım" demek bunu gerektiriyor.

Bir kimse 'Ben Müslümanım!' diyorsa, artık Allah ile akitleşmiştir ki, bununla da, "Ya Rabbi, ben hayatımı senin rızan doğrultusunda yaşayacağım ve her işimde sana iltica edeceğim" demiştir.

Sizi Yaratan, yaşatan, rızıklandıran; İslam şerefiyle şereflendirip yüce makamlara ulaştıracak olan Allah'tan başka mutlak manada veli, kuşatıcı, kucaklayan biri mi var ki dost edinilsin? Allah'ın varlığının, birliğinin ve mutlak manada veli ve Rezzak sıfatının yegane sahibi olması karşısında başka güçlere sığınan,

önlerinde eğilen, yardım ve Allah'a ilticayı vesilelerde arayanların İslam diniyle alakası kalmaz.

İdarede koalisyon, Allah'a ilticada tevessül arayanlar! Şöyle bir düşünseniz, Allah'tan başka iltica ettiğiniz yarı ilahlar Yaratıcı'ya ve hatta siz tapanlara muhtaçtırlar. Onları siz yapar, siz tapar ve siz korursunuz. Fakat o Yaratıcı sizin neyinize ve hanginize muhtaç? Evet, böyle yapanlar muhtaç olmayanı bırakıp da muhtaç olana sarılmanın idraksizliğiyle şirk pisliğine düşerler. Hangi manada olursa olsun, Allah'tan başkasını mutlak manada dost edinmek insanı şirke götürür. "Allah akıllarını güzelce kullanmayanları ceza olarak pislik içerisinde bırakır." (10/100)

Bu şirk belasına karşı Resulullah (as) ümmetini uyarmada çok titiz davranmıştır. Hatta İslam'ın ihyasını düşünerek kendisine yapılan hiçbir teklife iltifat etmemiştir. O, müşriklere kendi ilahlarına da bir yer verirse buna karşılık olarak kendilerinin de bu dine gireceklerini söylediklerinde 'Bu tekliflerini kabul edeyim. Aralarına girip kaleyi içerden feth ederim' anlayışına asla yer vermemiştir. Bir tabiriyle: "Bir elime güneşi bir elime ayı verseniz, yine de davamdan vazgeçmem" demiştir. 'Sizin dininiz size benim dinim bana' diyerek onların sunduğu koalisyona asla yanaşmamıştır. Bunun için onlardan gelecek bela ve sıkıntılara sabrederek tevhid davasını ilan edip yaymaya devam etmiştir. Ta ki onlara karşı koyabilecek güce erişinceye kadar...Ve böylelikle yılmadan mücadelesini sürdürmüştür. Tevhid ilkesine, maslahat ve mazaratları def etme adına asla şirk katmamıştır. Onlarla ilişkisini tebliğ ve insanlara faydalı olma ekseninde sürdürmüştür. (60/8)

O yüce resul idarede, itaatte Allah'la beraber koalisyonu arzulayan ve bu şekilde önüne sürülen en cazip teklifleri dahi reddetmiştir. Ve hatta bu koalisyona evet dediğinde kendisini reis yapacaklarını teklif etseler dahi o buna iltifat ederek 'Nasıl olursa idare elimde; istediğim hükmü icra ederim' demedi. Çünkü böyle bir koalisyonu kabul etmek şirke onay vermektir.

Şehadeti bozacak fiilleri maddelersek şirkten sakınmamız daha kolay olur. Çünkü iman eden biri, şirke düşürecek şeylerden şiddetle sakınır ama cehaletten dolayı Allah'ı gereği gibi takdir edemediğinden de şirkin içerisine düşebilir:

1- 'Bunlar bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar' diye önderlerine velilerine itirazsız teslim olmaları. (9/31, 39/3)

2- Elçiler ve kitaplar arasında ayırım yapmak; bir kısmını geçerli görüp bir kısmını asrın gelişimine uymadığı gerekçesiyle geçersiz kılmak. (2/85)

3- Allah'tan başka mutlak veliler tanımak; Allah Resulü'nden başka mutlak önderler tanıyıp onlara sorgusuz sualsiz bağlanmak. Kur'an'ın önüne bu önderlerin kitabını geçirmek.

4- Kaza ve kadere inandığı halde insanlardan gelen eza ve cefayı Allah'ın azabı gibi telakki edip ibadetlerden yüz çevirmek.

5- Hukukunda, Allah'ın koyduğu had cezalarını insafsız kabul edip onun yerine başka cezalar koymak.

6- Dünyevî çıkarlar için kafirlere yaslanan, Müslümanlara karşı cüretkar tavır sergileyip, kafirlere karşı yumuşak davranan ve korkaklaşıp, yaranmak için dalkavukluk yapmak.

7- Her hangi birinin gaipten haber verdiğine, kalplerden geçeni bildiğine inanmak. (6/59)

8- Bir takım ziyaretlerden medet bekleyip adaklarda bulunmak ve ya bir takım koruyucular ihdas etmek.

9- Allah'tan başkasına tevekkül etmek, itimat edip güvenmek, maddi ve manevî yardım bekleyip onlara ihtiramda bulunmak. (5/23)

Evet, iman edip şirkten korunmanın yolları bunlardır. Allah Resulü'nün getirdiği ilahi hükme hiçbir itiraz etmeden, eksiltme ve artırma yapmadan; güç, idare ve yetki sahibi olan Allah'a teslim olmaktır... Dini Allah'a has kılmak budur. Yani içtimai, siyasi, ekonomik ve hukuki anlamda hayat tarzımızı İslam düsturunu dikkate alarak belirlemektir. Kainatta ki düzen nasıl onun iradesine boyun eğiyorsa, bir Müslüman da iradesini bu yönde kullanmak zorundadır.

Müslümanlar vahdeti gerçekleştirmek için vahdet üzere yaşamak zorunda olduğu gibi, vahdetin gerçekleşmesine engel olan maraz ve yaklaşımlara karşı da mücadele vermelidir. Bunun için de insanları, Allah'a, Elçisi'ne ve Kur'an-ı Kerim'e davet etmelidir. Vahdeti bozacak grup ve unvan ayrılığına sebebiyet verilmemelidir.

"Allah yarattı", "Allah veriyor", "Allah yapıyor" derler. Peki durum bu iken nasıl oluyor da tevhidden döndürülüyorlar?

❀ ❀ ❀

قُلْ إِنِّيٓ أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

6:15 De ki: "Eğer ben Rabbime isyan edersem o büyük günün azabından elbette korkarım".

Elbette imandan sonra Allah'a itaat gelir. Allah'a karşı duyulan haşyet sebebiyle günahlardan sakınılır.

Beşeri zaaflar, dünyevî çıkarlar uğruna Allah'a karşı gelmekten korkmayanlar o gün kimin rahmetine sığınacaklardır. Oysa ki zaaf ve çıkarları uğruna önünde eğildikleri güçler de Allah'tan yardım dilenecektir o gün.

Bugün gülerek günah işleyenler o gün ağlayarak pişman olacaklardır. Allah bu pişmanlıklara düşülmesin diye elçileri aracılığıyla yürünecek yolu belirlemiştir. Vahye muhatap olduğu, tebliğle uyarıldığı halde dikkate almayıp hevasının arkasında koşanlar mutlak pişman olacaklardır.

Onun korkusundan emin olacakları ise 16. ayet belirlemiştir:

❁ ❁ ❁

مَنْ يُصْرَفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَذٰلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

6:16 "O gün kim azaptan döndürülür** (kurtarılır) **sa muhakkak ki** (Allah) **onu esirgemiştir. Apaçık kurtuluş** (ve saadet) **de işte budur".

Evet, kim Allah Resulü'nün getirdiklerine muhatap olur ve yüzünü bir muvahhid olarak Allah'a döndürürse kurtuluşa erer.

Bu dönüşle Rabbi'nin rahmetini idrak ederek ve değerlerini koruyarak İslam boyasıyla boyanır. Yani böyle yapanlar, İslam'ın kazandıracağı onur ve erdemli duruşla temiz bir hayatı yaşayarak insan olma haysiyetini muhafaza ettiğinden Allah'ın rahmetine eriştirilmiştir.

Bu dine hevasıyla yaklaşanlar haktan saparlar. Bu isyandan sakınmanız için Allah vahyî verileriyle doğru yolu, kurtuluş ve nimetlere eriştirici gerçekleri göstermiştir. Dünyevî beklenti ve kaygılardan dolayı sakın hakka arka dönmeyesiniz.

❁❁❁

وَإِنْ يَمْسَسْكَ اللّٰهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسَسْكَ بِخَيْرٍ
فَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

6:17 Eğer Allah sana bir bela dokundurursa onu kendisinden başka hiçbir giderici yoktur. Eğer sana bir hayır *(ve nimet)* ***de dokundurursa... İşte O, her şeye hakkıyla kadirdir.***

Bu gerçeği yaşamayan, görmeyen kaç kişi vardır. Onlar kendisi veya çevresinin uğrayacağı bir musibet karşısında hiçbir şey yapamayacak kadar çaresizdirler.

Evet, bir çok imkanlara; nimet, servet, güç ve statüye sahip

olunmasına rağmen bir hastalığa veya tabii afetlere karşı konulamadığını görmeyen var mıdır?

Haydi yaşlanmayın, hastalanmayın ve kaza ve belalara da uğramayın... Allah'ın hakkınızda murat ettiği şey sizi gelip bulacaktır. Hayat imtihandır; her sıkıntıyla beraber bir genişlik vardır. (94/5, 8)

Bir şey hoşunuza gider de bu şey sizin için şer olabilir. Bir şey de hoşunuza gitmez ama hakkınızda hayır olabilir. Allah bilir siz bilmezsiniz. O halde ey insanlar, dünyevî endişe ve kaygılar yüzünden haktan yüz çevirmeyesiniz. Belki bir an için bu tavrınızla bir takım menfaatleri elde ettiğinizi sanırsınız ama bilin ki, Allah'ın hakkınızda takdir ettiği şey er ya da geç gelip sizi bulacaktır.

Ey insan, hayır murat edeceksen de, şerden korunmak istersen de Allah'a sığın. Niçin O'ndan başkasına kulluk edersin? Neden O'ndan başkasından korkarsın? Nasıl olur da O'nun hükmünden herhangi bir sebepten dolayı yüz çevirirsin? O, dilediği gibi kulları üzerinde tasarruf eder. O'nun hükmünü durduracak hiç bir güç yoktur. Allah, kulunu, bilinen sonucu verecek yollara sevk eder. O, şeriatıyla kullarını hayra ulaştırıp şerden sakındıracak sebepleri göstermiştir.

Yalnız O'na itaat edin, yalnız O'na bağlanın ve yalnızca O'na tevekkül edin. O ne güzel Mevla, ne güzel velidir!!!

❀ ❀ ❀

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿١٨﴾

6:18 O, kullarının üstünde (eşsiz) kahır (galebe ve tasarruf) sahibidir. O, yegane hüküm ve hikmet sahibidir, her şeyden hakkıyla haberdardır.

Allah'ı ve O'nun imtihanını takdir edenler, hiçbir dahli olmadan veya olarak da olsa eriştiği şeylerden bir hayır murat eder. Ve hikmetini Allah'a havale edip teslim olur. İsabet eden şerlerin kötülük olmadığını hatta içinde insan için bir hayır da olduğunu düşünür. Nitekim gaflette olan bir çok insan musibetlere uğradıktan sonra uyanır.

O yaratıcıdır. Her şeyi bir hikmet üzere meydana getiren ve her bir şeyi bir hikmetle idare edendir. Zira O göklerin ve yerin Yaratıcı'sıdır. Her şey Yaratıcı'sına boyun eğmektedir. O'nun emri olmadan hiç kimse isteğine ulaşamaz. Allah, kullarına şah damarından daha yakındır. Hiçbir aracıya, rabıtacıya gerek duymadan kullarının halinden haberdardır. O, yüce ve üstün sıfatıyla alınan solukları ve kalplerden geçen duyguları bilir. Arzuların neye meyilli olduğunu; korku, zan ve şüphe noktalarını takip eder.

İşte bu şuur ve imandan doğan sadakatle kul Allah'a iltica eder. Çünkü Rabbi, kendi üzerinde yegane tasarruf sahibidir. Bu ruh ile Rabbi'ne teslim olur. Bu şuur ile Rabbi'ne tevekkül eder. Ve Rabbi'nin hakkındaki kararında kesin hüsn-ü zan sahibidir. O'ndan gelen her emir ve imtihan sorusunun mutlak kendisinin hakkında hikmetleri olduğuna inanır.

Rabbi'nden gelen sıkıntılı sorularla sabrının bilendiğini, derecesinin yükseldiğini; iyiliklerle ise şükür rahmetine erdirildiğini bilir. Sadece hakim olan Rabbi'ne ibadet edip imtihanı başarmak için O'ndan yardım ister. Çünkü iman ettiği Allah'ın seçmiş olduğu elçinin Allah hakkındaki şehadetine şahid olmuştur.

❁ ❁ ❁

قُلْ اَیُّ شَیْءٍ اَکْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللّٰهُ شَهِیدٌ بَیْنِی وَبَیْنَکُمْ وَاُوحِیَ
اِلَیَّ هٰذَا الْقُرْاٰنُ لِاُنْذِرَکُمْ بِهٖ وَمَنْ بَلَغَ اَئِنَّکُمْ لَتَشْهَدُونَ اَنَّ مَعَ
اللّٰهِ اٰلِهَةً اُخْرٰی قُلْ لَآ اَشْهَدُ قُلْ اِنَّمَا هُوَ اِلٰهٌ وَاحِدٌ وَاِنَّنِی بَرِیٓءٌ
مِمَّا تُشْرِکُونَ ﴿۱۹﴾

6:19 De ki: "Şahid olmak bakımından hangi şey daha büyük?" De ki: "Benimle sizin aranızda** (hak peygamber olduğuma) **Allah hakkıyla şahittir. Şu Kur'an bana- sizi de,** (sizden sonra) **erişen**(ler) **i de uyarmam için- vahyolundu. Allah'la beraber başka ilahlar da olduğuna gerçekten siz mi şahitlik ediyorsunuz"? De ki: "Ben** (buna) **şahitlik etmem". De ki: "O, ancak tek bir ilahdır ve sizin eş tutmakta olduğunuz nesnelerle muhakkak ki benim bir ilişiğim yoktur".

Şehadet; bir olaya tanık olma, orada hazır olma ve doğruluğuna kat'i olarak bilip inandığı şeyi, yüce Allah'ın huzurunda olduğu kanaatiyle ilgili yerlere dosdoğru haber vermektir.

Bu anlamda her şeyin maliki olup her şeyin hakkıyla künhüne vakıf olan Yaratıcı ve onun vahyine muhatap olan Resulullah (as) da Allah'ın varlıkta, idarede ve her şeyde hükümran olduğuna ve kendisinin de bu gerçeği doğrulayan elçisi olduğuna şehadet eder ki, bunu ifade eden kelime de "Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abduhu ve resuluhu" olarak bilinen ' Tevhid' cümlesidir. Bu kelime iman esaslarının özetidir.

Şehadet, tanıklık etmek Allah'ın şanındandır. Bunu elçisi aracılığıyla kullarına iletir. Bu şehadete şahit olan Rasulullah(as), bunu insanlara ulaştırmanın idrakiyle tanıklığı bihakkın yerine getirmeye çalışır.

Birbirini doğrulayan, doğruya tanık iki şahit... Bir meselenin vukuunu doğrulayan ve altına imzasını atanlara karşı bunu kim yalanlayabilir; yalanlayanlar çıksa bile altında imzası bulunup kendinden emin olanı ve olunanı kim kandırabilir.

İşte Allah ve Resulü de bu gerçeğe yani Allah'ın tek hükümran olduğunu ve vahyî verilerle insanları uyarıp doğruya davet ettiğine şehadet edip şahidlikte bulunmaktadır.

Yaptığı işin, söylediği sözün doğruluğuna delil olarak Allah'ı şahit tutmak en güvenilir ve en emin yoldur.

Allah, peygamberinin peygamberliğine; peygamber de vahyin Allah'ın mesajı olduğuna tanıklık ediyor.

Bir şeyin tanımını en doğru şekilde yapabilen o şeye sahip olandır. Ey insan oğlu siz, sizin olan şeyi nasıl en iyi şekilde tanımlıyorsanız ve tanıtıyorsanız; Allah'ı da Resul'ü Rabbiyle kur-

muş olduğu ilahi iletişimle tanıtıyor; Allah'a eşler koşmadan, tevhid üzere kulluğu O'na has kılma emr-i ilahisinin hak olduğuna da tanıklık ediyor. Ne en ufak bir tahmin ne de en ufak bir zanna dayanmayan kesin bilgi ve kesin bir tanıklıkla şehadette bulunuyor. Bu şehadete eren birini yolundan kim döndürebilir? Veya şehadette bulunduğu şey hakkında şüpheye düşürebilir? Ya da şehadetinde bulunmadığı varlığı nasıl kabul edebilir?

O, zatında, sıfatlarında ve hükmünde tek olandır. Eşi ve benzeri olmayandır. Resulullah (as) da bu gerçeğe şehadet ederek o müşriklerin Allah'tan başka ilahların olduğu iddialarına asla inanmayacağını kendinden emin bir şekilde ortaya koyuyor.

O yüce Resul(as), Allah'tan başka velilere bağlanıp, Allah'ın uluhiyetine dair özellikleri başkalarına tahsis eden müşrikleri bu ilahi emirlerle yüz yüze getiriyor. Allah'ın dini ile onların dinleri arasındaki yolların ayrılış noktasını gösteriyor. Tevhid akîdesi ile şirk bataklığını, İslam ile cahiliyeti birbirinden ayırıyor. Ve onlara kesin bir şekilde belirtiyor ki, İslam ile onların kendi uydurdukları din arasında bir birleşme noktası hiçbir surette mevcut değildir.

Her din bir diğerinden farklıdır. Bir dine diğer bir dinden bir şeyler karıştırmak kesinlikle onu bozar ve kendisi olmaktan çıkarır. Sosyalizm'e kapitalizmden bir şey ilave edilirse o sosyalizm olmaktan çıkar. İslam ve sosyalizm, İslam ve demokrasi gibi söylemler İslam anlayışını dejenere etmektir. İslam tüm değerlerin ve iyiliklerin cemidir. Hiçbir ideolojinin desteğine, değerine ihtiyacı yoktur. Çünkü onu vazeden Allah'tır.

Allah'tan inen hak dine heva ve zanlarını kattıkları halde hak dinde olduğunu iddia edenlerin bu dinle alakası kalmaz. Allah, kendi elleriyle tahrif ettikleri kitaplardaki doğrularını Kur'an'da bildirmiştir. Artık bunları gördükten sonra iman edip hak dine intisap edenler Allah'ın dinine girmiş olurlar. Bu konuda ne Resulullah(as) ne de O'nun ümmetinin sadıklarının onlarla din hususunda anlaşmaları, uzlaşmaları asla söz konusu değildir.

"Bu Kur'an bana, sizi ve ulaştığı kimseleri uyarmam için vahyolundu".

Bu Kur'an, insanlar arasında kime anlayacağı bir dille tebliğ edilirse; muhtevasını kavrayacağı bir lisanla kime ulaştırılırsa artık onun üzerine bir hüccet kaim olmuştur. Ve inzar hükmü tebliğ edilmiştir. Bu tebliğden sonra yalanlayanların üzerine azab-ı ilahî hak olmuştur. (2/199)

Kur'an, kendisine Allah kelamı olarak yaklaşan ve üzerinde düşünüp öğüt almak isteyen herkesi uyarır ve hidayete erdirir.

Rebi İbn Enes der ki: Allah Resulü'ne tabi olan kişinin Allah Resulü'nün davet ettiği gibi davet etmesi, onun uyardığı gibi uyarması bir görevdir. Kur'an ayetlerinin açıklamaya çalıştığı esas mesele, tevhid üzere kulluğu Allah'a has kılmak, şirkin açık şekilde belirlenmesi ve veli olarak Allah'ı tanıması gerektiğidir. İnsanlarla olan ilişkide de bu çizgiyi dikkate almalı, bu nokta üzerinde hassasiyetle durmalıdırlar.

❀ ❀ ❀

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾

6:20 Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler onu** (o hak peygamberi) **öz oğullarını nasıl tanıyorlarsa öyle tanırlar. Nefislerini hüsrana uğratanlar** (yok mu?) **işte onlardır ki** (peygambere) **inanmazlar.

Aslında peygamberin kendilerine yaptığı davet, bilmedikleri, duymadıkları şeyler değildi. Vahyedilmiş kitapların bilgisine sahip olanların, ilahlığında hiçbir ortağı olmayan tek bir ilahın bulunduğunu ve bir son peygamberin geleceğini biliyorlardı. "Onu kendi çocuklarını tanır gibi tanırlar" ifadesi ile münkirlerin körü körüne hak karşısında takındıkları inatçı tavırları açıklanmaktadır. Çünkü onlar sahip oldukları dünyalıkları sayesinde üstün olduklarını sanıp hevalarına talip olan kimselerdi. Bu sebepten hidayeti sapıklıkla değiştirdiler. Onlar, kendilerini iman etmeye ve cahiliyet bağnazlığını terk etmeye yöneltecek algılama hissini, heva-hırslarıyla örtmüşlerdir.

Bu sebepten inat ve çekememezliklerinden ötürü Kur'an'a ve Peygamber'e asla inanmazlar. Böylesine inatçı, ön yargılı, çıkarcı, müstekbir-mütekebbir kimseleri Seyyid Kutup şöyle tanıtıyor:

"Hiç şüphesiz ki Ehl-i Kitap, bu Kur'an-ı Kerim'in Hak tarafından ve hak olarak indirildiğini bilmektedirler. Bu Kur'an'daki güç ve kuvvet kaynağını, hayır ve salah unsurlarını ve bu dine giren, bu akîdeyi kabullenen milletlere hareket ve enerji kay-

naklarını bu akîdeden doğan ahlak nizamını ve buna dayalı olarak kurulan içtimai sistemleri gayet iyi bilmektedirler. Ve kesin olarak kabullenmektedirler ki, yeryüzünde birbirine bağlanan Müslümanlar olduğu müddetçe onlara huzur ve rahat yoktur... İşte bunun için de yer yüzünde cahiliyetten eser kalmayıncaya ve din yalnız Allah için oluncaya kadar, bitmeyen bir savaş devam edecektir.

İşte Ehl-i Kitap, bu dini ve bu hakikati çok iyi bildiği içindir ki bu dini inceden inceye tetkik etmekte, kuvvet kaynaklarını araştırmakta ve bu dini bozabilmek, insanları haktan saptırabilmek ve ehl-i İslam'ın kendi dinini gerçek manada öğrenmekten nasıl alıkoyacaklarının planlarını yapmaktadırlar. Bu işi bazen soğuk kültür hareketleriyle bazen ölü ve cansız nazari araştırmalarla bazen metafiziki münakaşalarla bazen bölgesel veya fıtri ihtilaflara bağlı lüzumsuz tartışmalarla olmadı mı illegal savaşlarla yaparlar. Müslümanların kendi nizamlarındaki mefhumları, prensip ve sistemleri onun ruhuna yabancı ve kökten yıkan düşüncelerle nasıl gereksiz çalışmalara sevk edeceklerini ve bununla da Müslümanlara kendi inançlarına hürmet edildiği ve korunduğu vehmini vereceklerini düşünmektedirler. Sonunda hakikatten uzaklaşan ruhları başka düşüncelerle, başka mefhumlarla ve başka değerlerle doldurmak için olmadık hayal ürünü senaryolar yazarlar.

Gerçekten Ehl-i Kitap, bu din-i mübini derinliğine tetkik etmeye çalışırken gayeleri insan fıtratında mevcut olan temel düşüncenin üzerine kendi yapılarını kurmanın çarelerini aramaktadırlar.

Elbette "Ben müslümanım" diyenler kendi dinlerinin kadrini bilip değerlerini muhafaza etmek için mücadele vermez iseler onların bu oyununa ve tuzağına düşeceklerdir. Bunun içindir ki, Müslümanlar da dinlerini kendi çocuklarına daha iyi tanıtmaları ve değerlerine iyice sarılarak tarih boyunca Ehl-i Kitab'ın bu dine karşı tutumlarını dikkate almaları gerektiğini öğretmeliler.

Şurası bir gerçek ki, Ehl-i Kitap münkirleri İslam'ı yani Müslümanları çökertmenin yolunu, içi boşaltılmış bir din anlayışını cazipleştirerek sunmak, hoşgörü duygularını geliştirerek, hamaset duygularını uyuşturmak, bidat ve menkıbelerle törensel ayinler tertipleyerek onları din adına yaptıkları şeylerle rahatlatmak gibi teşviklerle esaslardan uzaklaştırarak emellerine ulaşmada başarılı olmuşlardır. Böylece kendilerine karşı verilecek mücadele ve mukavemet ruhunu öldürmüşlerdir. Zira onlar biliyorlar ki bu dine karşı açıktan hücuma geçmek tabileri arasında bir müdafaa ve mukavemet hissi doğurur. Ve hamaset duygusunu yaygınlaştırır. Bu bakımdan bu iğrenç ve sinsi komplolarıyla Müslümanları içten içe çökertme planlarını uygulamaktadırlar. Ve kendi elleriyle yetiştirdikleri Saddam gibileri halklarının başlarına geçirerek sıcak-soğuk savaşlarını halkları kurtarma adına yaparlar. Kur'an'la muhatap olmalarına rağmen bununla İslam nimetinin değerini ve kadrini bilmeyip ilimden yoksun kalanlar, her zaman din adına aldatıcıların oyununa gelirler.

Onların yapmanıza müsaade ettiği cami, Kur'an kurslarına ve Kur'an okuma yarışmalarını tertiplemelerine aldanmayın. Sizleri istediği şekilde yönlendirmelerine, açtıkları okullara, konuşturdukları din bilimcileri ve Cuma hutbelerine karşı çok müteyakkız olunmalıdır.

Müslümanlar ilhamı Kur'an'dan alarak mücadelelerine devam etmedikçe; dinlerini öğrenip, değerlerine sarılmadıkça İsrailoğulları'nın düşmüş oldukları tuzağa düşmekten kurtulamayacaklardır. (5/62'den 67'e kadar bakılabilir)

Müslümanlar, namazlarında "bizi dosdoğru yola, nimete erdirdiklerinin yoluna ilet" dedikleri halde doğruya doğrulmuyorsa yani Allah'ın dini hakim olsun diye mücadele etmiyorsa veya bunun için yol aramıyorlarsa bilsinler ki sahiplendikleri din İslam değildir. Olsa olsa içi boşaltılmış veya tahrife uğratılmış haz alma ve ayin dinini yaşıyorlardır. Bunlar için Rabbimiz'in belirlediği misyonda *"kendilerine Kitab'ın hükmü öğretildiği halde onunla amel etmeyenlerin durumu, sırtına kitap yüklenmiş merkeplerin durumu gibidir"* (62/5)

"İman edenlerin Allah'ı anma ve O'ndan inen Kur'an ile kalplerinin yumuşama zamanı gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan bir çoğu yoldan çıkmış kimseler olmuşlardır". (57/16)

Birbirlerini uyarmayan, ilahi tembihleri dikkate almayan ve böylece kalpleri birbirine benzeyen toplumlar helak olmayı hak etmişlerdir. (5/77-79)

Bunlara şu hatırlatılır: *"Size verdiğim nimetimi hatırlayıp bana verdiğiniz sözü tutun. Ve yalnızca benden korkun ki Ben de size verdiğim sözü tutayım"*. (2/40,41,44)

Evet, bu Kur'an'ın sırları her zaman herkese açıktır. O'nu şuurlu bir şekilde okuyup anlayanlar gerçeği görüp batıldan yüz

çevireceklerdir. Her şeye rağmen ondan yüz çevirip yalanlayanların dinle alakası yoktur.

❀ ❀ ❀

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِهٖ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿٢١﴾

6:21 Allah'a karşı bir yalan uydurandan, yahut O'nun ayetlerini yalan sayandan daha zalim de kimdir? Şu muhakkak ki o zalimler muratlarına eremeyeceklerdir.

Gerçekten yüce Allah'a karşı yalan uyduran kimselerden daha zalim, daha sapık kim olabilir. Bu çirkin cürümü işlemeleri kendi hüsranlarına sebep olacaktır. Heva ve çıkar, grup ve kavmiyet uğruna eğilip bükülenler, hakkı ketmedenler, hakkı batıla karıştıranlar hep bu ihtarın, ikabın muhatabıdırlar. Aklını bu gibi indi anlayışlarla körelttiklerinden, Allah adına yalan söyleme cüretine dahi tevessül ederler. Onların tek sermayeleri Allah'ın indirdiğinin dışındaki şeylerle hükmetmeleri ve haram yollarla elde ettikleri dünyalıklardır. (5/42)

O günün cahiliyyesi ve hevaperestleri Allah'ın dinine karşı hep aynı tavrı sergilemişlerdir. O günün cahiliyyesi, 'Hz. İbrahim'in dini üzereyiz' diyerek yapılan uyarı ve ikazları dikkate almayıp bildikleri gibi yaşamayı tercih ettikleri gibi bugün de Hz. Muhammed'in getirdiği ilahi din üzere bulunduklarını iddia edip de 'Biz gözümüzü açtığımızda atalarımız da bunu yapıyor-

lardı' diye uyarı ve ikazları ciddiye almayıp, bildikleri inandıkları gibi yaşıyorlar. Oysa, 19. ayeti açıklarken de bu dini tahrif etmek isteyen komplocuların oyunundan bahsetmiştik. Ve bunlara karşı Kur'anla mücadele verilmesi gerektiğine vurgu yapmıştık.

Nice din adamları Allah'ın hakimiyetini kendilerine mal ederler. Veya ilahi nitelikleri başka güçlere, varlıklara veren; vahye dayalı bir delil göstermeden zan veya tahmin veyahut da atalarının geleneklerine dayanarak dillerini eğip büken; Allah'a değil de kendi grup ve önderlerine davet eden ve Allah'tan korkmadan bu çağrılarına ayetlerden delil getirenler cidden büyük bir zulüm işlemekteler.

Dinin tahrif olmasına, İslam birlik ve kardeşliğinin bozulmasına sebep olanlar, ilmi yola eğilmemişleri de yanlarına alarak saptırmışlardır.

Müslümanları hangi silah bu kadar vurup çökertmiştir.

Hakla batılı karıştırarak 'Bu Allah katındandır' deyip de saptıtan ve bilmeyenleri de saptırandan daha zalim kim olabilir?

Bu kadar önemli hususta, ister kasıtlı (kafir, münafık) ister cehalet sebebiyle olsun, ellerinde Kur'an varken Allah adına ulu orta konuşanlar içerisine düşmüş oldukları zulmün cezasını çekeceklerdir.

Yüce Allah, zulme düşen topluluklara tevbe etmedikçe hidayet vermeyeceğini bildirmiştir. Sünnetullah böyle olunca, yapılacak iş, zulüm kirlerinden arınmadan başka bir şey değildir. Bunlara karşı mücadele verilmelidir. *"Siz doğru yolda olursanız sapanlar size zarar veremezler".* (5/105)

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَاؤُكُمُ
الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٢٢﴾

6: 22 Hele onları hep birden toplayacağımız ve (bundan) sonra Allah'a eş tutanlara: "Nerede** (tapındığınız ve)* **boş yere davasını güttüğünüz ortaklarınız?" diyeceğimiz gün...

Allah'u Teala o gün herkesi elbette bir araya toplayacak ve niye böyle yaptıklarını onlara soracaktır.

Muhakkak ki O, dosdoğru hedefi saptıranların emellerini ortaya koyacak ve dünyalıklar için bağlanıp önünde eğildiğiniz putlarınız şimdi nerede diye soracaktır.

Evet, bugün, Allah'ı bir kenara bırakıp hakimiyet konusunda veya zarar ve fayda verme anlamında bağlandıkları azizleri de sosyal statüleri ve kaderleri üzerinde rol oynama yetkisine sahip olduğuna inanarak bağlandıkları da kendi hesaplarının derdindedir.

Allah'a eş koşanlar da, eş koşulanlar da o gün birbirlerine asla şefaatçi olamayacaklardır. (8/52, 30/13)

O gün sınıf statü,amir-memur aziz ve veli ittihaz edilenler Allah huzurunda sorgulanmak için hazır olacaklardır muhakkak,ki peygamberler bile sorguya çekileceklerdir (7/6). Ama bugün de buna benzer şeyler görmüyor muyuz?

Mesela servet, statü ve sulta sahibi veya şeyhtir, velidir diye bağlandıkları, dualarına umut bağladıkları, üzerlerinde tasarruf

sahibi gördükleri kişiler kendilerine isabet eden en ufak bir zararı dahi def edemiyorlar. Elleri ayakları tuttuğu ve bir çok destekçileri olduğu halde umutsuz, çaresiz bakıp dururlar. Doktor hasta, şeyh mürit ilişkisinde vs. hususları seyreder dururuz. Peki iradeler elden alındığı gün; O gün ne yapabilir ki, *"Onları tutuklayın, çünkü onlar sorguya çekileceklerdir."* (37/24)

❀ ❀ ❀

ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ اِلَّآ اَنْ قَالُوا وَاللّٰهِ رَبِّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِيْنَ ﴿٢٣﴾

***6:23** (Bu sualden) **sonra (güya kurtarabilmeleri için) onların** (baş vuracakları) **fitne: "Rabbimiz olan (sen) Allah'a and ederiz ki biz eş tutanlardan değildik". demelerinden başka** (bir şey) **olmadı** (olmayacaktır).*

Ahirette meydana gelecek hakikat karşısında dünyada bağlandıkları, Allah ile kendi aralarında kurtarıcı, şefaatçi sandıklarını yalanlıyorlar, inkar ediyorlar. O gün tek Allah'a ittika etmeyi isteyecekler ama artık iş bitmiş, karar verilmiştir.

Ey insanlar! Şöyle bir düşünün; şu dünyada güç sahibi görüp bağlandıklarınız başınıza gelecek belalardan sizleri korumuş mudur? Tüm yararlandıklarınız Allah'ın müşahadesindeki vesilelerdir. 17. ayette belirttiği gerçeği bir daha düşünün...

❀ ❀ ❀

اُنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

6:24 Bak, vicdanlarına karşı nasıl yalan söylediler, düzmekte oldukları şeyler** (o yapma ilahlar) **da** (nasıl) **kendilerinden ayrılıp gaip oldu!

Bu, Allah'ı gereği gibi takdir edemeyen, dimağları kütleşmiş cahiller, inatçı ve aklı bir türlü şarj etmeyen çocuklara benziyorlar. Cezayı görünceye kadar bildiğinden vazgeçmiyorlar. Haklarında hüküm kesinleştiğini hissettikleri an yalan söylemeye başlıyorlar. Biraz düşünseler bugün yalanladıklarını doğrulayacaklardır.

Ey Allah'a eş koşan geleneksel ve modern bidat bağlıları, hurafe ve menkıbelerle tahrif edilmiş şirkî yaklaşımlardan bir an evvel Kur'an kimliğine ulaşmak zorundasınız!

Akla ve ilme sarılmadıkça heva ve zanlar ortaya çıkar... Hudutlara riayet edilmedikçe de sapmalar ortaya çıkar. Önyargıdan uzak; çıkar, zan ve bizde bulunanların hepsini atarak Kur'an ve sünnetle yaşamımızın tashihini yapalım.

Din bezirganları, bel'amlar ve müşrik misyonerlerin tuzağına düşmemenin yolu budur.

O gün, Allah'ın şirk saydığı şeyleri 'Bizler şirk koşmak için yapmadık' demenin bir yararı olmayacaktır.

❀ ❀ ❀

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ اِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلٰى قُلُوبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَفْقَهُوهُ
وَفِيٓ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا وَاِنْ يَرَوْا كُلَّ اٰيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتّٰٓى اِذَا جَآؤُكَ
يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوٓا اِنْ هٰذَآ اِلَّآ اَسَاطِيرُ الْاَوَّلِينَ ﴿٢٥﴾

***6:25 İçlerinden sana kulak verip de** (okuduğun Kur'an'ı **kul sözü gibi) dinleyenler vardır. Halbuki biz onu iyice anlayabilmelerine mani olmak için yüreklerinin üstüne (ceza olarak) perdeler, kulaklarının içine de ağırlık koyduk. Onlar** (istedikleri) **her mucizeyi görseler yine de inanmazlar. Hatta o küfredenler sana geldikleri zaman seninle çekişmeye kalkışarak: "Bu (Kur'an), eskilerin masallarından başka** (bir şey) **değildir." der (ler).*

Batıl inançlarına inatla sarılan ve hakikatin sesini dinlemeyi reddeden kişinin zamanla hakikati kavrama yeteneğini kaybedeceğine işaret edilmektedir. Küfürde inat, inatta ısrar edenler hakikati anlama melekelerini körleştiren o kesif perdeyi fıtratlarının üzerine örtmüş demektir. Bu yüzden hidayete ermeleri çok zordur.

İdrak eden kalpleri, işiten kulakları olduğu halde beşeri zaaf, tutku, çıkar ve görüşlerini iddiasına delil; dilek ve hedeflerine ulaşmak için araç olarak kullananlara Kur'an hidayet etmez.

Kur'an'ın hidayet etmesi için bütün beşeri kaygılardan uzaklaşarak şeytandan Allah'a sığınıp Allah'a tam bir teslimiyetle; hakkında en ufak tartışmaya girmeden iman etmek için okuma-

ları gerekir: "O düşünülsün, öğüt alınsın ve hak ile batılın arasını ayırsın diye indirilmiştir."

Evet, Kur'an'ı dinlerken takınılan tavır ile ilgilidir bu husus. Allah-u Teala, hidayete ulaşmak için çalışanları hidayete erdirdiği gibi ilahi davete arkasını dönenleri hidayetten mahrum bırakır. Bu ilahi bir cezadır. Onlardan bir çoğu mucizeleri görseler de artık inanmazlar. Hatalarının, sapıklıklarının ve şirklerinin sebeplerini Allah'ın iradesine, kaza ve kaderine bağlamakla suçlarlar. (16/35-36)

Evet, her şeyin sebebi Allah'ın takdirinin elindedir. Fakat insanoğlu kendisine verilen melekeleri kullanmakla ve cüz-i iradesiyle imtihan olunmaktadır: "Allah imana erdirecek bütün delilleri ortaya koymasına rağmen inkarda inatlaşanlar kendi elleriyle kendilerini bu rahmetten mahrum bırakmışlardır".

Bu ayetin nüzul sebebi, rivayet olunduğuna göre; Ebu Süfyan, Velid, Nadr, Şeybe, Ebu Cehil ve hempaları geceleyin Peygamber'in (as) Kur'an okuyuşunu dinlemek için (gizlice evinin etrafında) toplandılar. Peygamber Efendimiz okumaya başlayınca, onlar Nadr'e: "Ya Eba Kuteybe! Muhammed ne diyor?" diye sordular. Nadr dedi ki: "Ne söylediğini bilmiyorum. Ancak dilini oynattığını görüyorum. Geçmiş milletlere ait size anlattığım masalları anlatıyor". Ebu Süfyan; Muhammed'in söylediklerinin bazısını hak/doğru buluyorum" dedi. Ebu Cehil ona; "Sakın ha böyle bir düşünceye kapılmayasın!" dedi. Kalbi ufacık da olsa doğruyu tasdikleyen Ebu Süfyan bilahare iman etti ama Ebu Cehil gibiler iman edemediler...

İnat ve kibir insanı mahv eder; ateşin odunu yediği gibi yer.

وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْئَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّآ أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

6:26 Onlar, hem** (insanları) **bundan** (peygambere yaklaşmaktan) **vaz geçirmeye çalışırlar, hem kendileri ondan uzaklaşırlar. Onlar bilmeyerek kendilerinden başkasını helake sürüklemiş olmuyorlar.

Hani derler ya "rüzgar eken fırtına biçer"; işte bunlar da inat ve kibirlerinden dolayı hakkın karşısında fırtına estirmek için olmadık çirkin, adi, bayağı işler sergiliyorlar. Küçüldükçe büyüdüğünü sanan budalaların sonu hep küçülmektir. Ve tükürdüklerini yalamak zorunda kalırlar. işlerini yürütmek için her kalıba girerler. Lakin bir gün kendilerinden daha güçlü birine rastladıklarında el etek öperler; ama nafile artık, yaptıklarının bedelini öderler. Dünyada bu bazen böyle tecelli eder. Ahirette ise o Adil-i Mutlak olan hesap görücüdür. Haktan yüz çevirenler kendilerini mahvederler de farkında olmazlar.

❀ ❀ ❀

وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذْ وُقِفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ بِـَٔايَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾

6:27 Onlar ateşin karşısında durdurulup da "Ah: bize ne olurdu, (dünyaya) bir geri döndürülseydik, Rabbimiz'in ayet-

lerini yalan saymasaydık, iman edenlerden olsaydık" dedikleri zaman** (onları) **bir görsen!

Bu ayette geçen "Vukufu alennar" ifadesi 'ateşin üzerinde durdu', 'vakıf oldu', 'apaçık gördü' gibi anlamlara gelir. 'Nefsini bir şeye vakıf etti' denildiğinde kişinin o şeye kendini adadığı manası anlaşılır.

Burada yaptıkları işlerin kötü bir neticeyle karşılandığını gören gözlerin pişmanlık ifadeleri canlandırılarak uyarılar yapılmakta... Ve o gün pişmanlığın fayda vermeyeceğini bildirerek de kurtarılmaya çalışılmakta... Dünyada bile öyle pişmanlıklar vardır ki neticeyi değiştirmemekte; dünyada neticesi değişmeyen pişmanlıkların üzüntüsü insanı kahretse de hallerini düzelterek tevbe ederlerse Allah bağışlayıcıdır. Ve gönüllere ferahlık verir.

❀ ❀ ❀

بَلْ بَدَا لَهُمْ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٢٨﴾

6:28 Hayır, öteden beri gizledikleri şeyler, açıkça karşılarına dikilip çıktı**(ğından böyle söylüyorlar. Yoksa) **geri gönderilseler bile yine vazgeçirilmek istendikleri şeylere döneceklerdir. Çünkü onlar, şüphesiz yalancıdırlar.

Bir insan dürüstlükten uzak, yalancı, inatçı bir tutum içerisinde ise yaşadığı ortamın dışındaki şeyleri yalanlamakta mahirdir.

Fakat başları dara düştüğünde kurtulmak için eğilip bükülürler, bin bir özür ve mazeret beyan ederler. Bu hal eroinman birinin bu sebeple dayanılmaz acılarla kıvrandığı zaman, o anki pişmanlığına benzer. Bir süre o illetten güç bela uzak kalsalar da biraz rahatladı mı tekrar o müptelası olduğu şeylere koşarlar. Ölüm alıp götürene kadar bu böyle devam eder. Çünkü bunlar Allah'a haşyetlerinden değil, o illetin belasından muzdarip oldukları için yaklaşmışlardır. İşte tasviri yapılan cehennemliklerin durumu da bunun gibidir. Bir insan uğradığı akıbet için değil, gerçekten pişmanlık duyup Allah için kötülüklerden uzaklaşması gerekir ki pişmanlığının dünyada da, ahirette de yararını görsün. Çünkü sadece inançtan doğan pişmanlık insanı kötülüğe ve hevaya dayalı şeylerden kurtarır. Bizatihi inanç için yapılmayan hiçbir şeyin ahirette faydası olmaz.

❀ ❀ ❀

وَقَالُوٓا۟ إِنْ هِىَ إِلَّا حَيَاتُنَا ٱلدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾

6:29 Dediler ki: (Bu) dünya hayatımızdan başka bir hayat yoktur. Biz bir daha dirilecek değiliz".

Ahiret, tekrar diriliş, hesap ve ceza meseleleri İslam'ın getirdiği itikat meselelerinden biridir. O gayb alemi, ölüm anı ile başlayıp ahiret hayatı ile sonuçlanır. Ölüm alemi ile ahiret her ikisi de Allah'ın bize açıklamadığı birer gayb alemidir.

Demek ki, şu içinde yaşadığımız hayatı da içine alan dünya hayatı inanmayanlar için çok değer verilen bir yurttur. Ahiret

hayatı yanında bir sinek kadar mana ifade etmezken inananların nazarında dünya çok şey ifade etmektedir. Bunun içindir ki müslüman için "dünya ahiretin bir tarlasıdır", "ne ekersen onu biçersin" düsturuyla o gün için ne gerekiyorsa yaparlar. Dünya nimetlerinden istifade ederken, kendine verilenin değerlendirilmesi vacip bir emanet olduğunu bilerek çalışmaktadır. İslam nizamındaki en cüz'i şey dahi ahiret hayatının gerçeklerine bakan bir penceredir. Bunun için dünya hayatını ıslah etmek, ondan kötülük ve ifsadı kaldıracak çalışmaları yapmak, Allah'ın hakimiyetine yapılan saldırıları bertaraf ederek, insanlar için hayır ve adaleti tahakkuk ettirmek gerekir. Evet, mü'min bilir ki, Allah rızasını düşünerek sarf edilen bütün düşünce ve eylemin hepsi de; ahiret hayatının sermayesini teşkil etmektedir.

Bugün kimileri Müslüman olduklarını iddia etmekle beraber pasif yaşıyorlarsa, bu onların cahilliğinden, geri zihniyetinden, kendilerini isyan ve şerrin akıntısına kaptırmış olmalarındandır. Veya İslamiyet hakkında düşünceleri bozuk ve ahirete olan inançlarının uzak ve zayıf oluşundandır ki ömürlerini böyle isyan içerisinde geçirmektedirler. Ahirette Allah'ın huzuruna çıkacağına yakinen iman etmiş bir kimse, şerri, fesat ve tuğyanı hoş karşılayarak, bu dünyada münzevi ve pasif bir hayat yaşayamaz. Rahmet-i ilahiye'den sermayeleri olan fıtrat-ı asliyeyi, aklı selimi ve istidadı suistimal ile zayi edenlerdir ki, onlar bu hakikate inanmazlar.

Ve bu suretle kendilerine zulüm etmiş olurlar. İyi bilinmeli ki gün bugün, saat bu saat değildir. Bugün tatlı görünenler yarın acı, bugün acı gelenler yarın tatlı olabilirler. Bunun için ahireti yakın bilip o gün için çalışmalıdırlar.

Bu dünya hayatına önem verilmemesi değil, bilakis yeryüzünün halifeleri olarak imarda gayret göstermeli; yarın öleceğini bilse de elindeki fidanı dikme düşüncesiyle harekete geçmelidir. İnzivaya dayalı, mistik bir anlayış İslam'a terstir. Dünyasını ihmal eden ahiretini de zarara uğratabilir. Bu sebeble yeryüzünde idareyi Allah'ın hakimiyetine verme mücadelesi vermelidirler.

❀ ❀ ❀

وَلَوْ تَرٰٓى اِذْ وُقِفُوا عَلٰى رَبِّهِمْ قَالَ اَلَيْسَ هٰذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلٰى وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾

6:30 Rableri'nin huzurunda durduruldukları zaman sen (onları) bir görsen! (O vakit Allah) "Şu (alem) hak değil miymiş?" demiş, onlar da "Rabbimize andolsun , evet" demişlerdir (diyeceklerdir). "Öyle ise, dedi (diyecek), küfür (ve inkar) ede geldiğiniz şeyler yüzünden tadın azabı"!

Dünyada da bu durumla insanlar sık sık karşılaşır veya tanık olurlar. Bir kişi, kendisine gittiği yolun kötülüğü, yaptığı işlerin yanlışlığı anlatıldığı halde anlamayıp da ezici, kahredici sonla karşılaşıp hakim huzuruna çıkarıldığında, suçu itiraf etmekten başka çaresi kalmadığında hakkında verilecek kararı beklerken başını önüne eğip mahcup, ezik ve zelil bir şekilde: "Hakim bey bir daha yapmam, ne derseniz onu yaparım" dese de hakkında verilecek kararı değiştiremez. Ama cezasını çekerken gerçekten pişman olur, kendini düzeltirse Yaratıcı'sının rahmetine girer.

Fakat ya ölüm gelmişse; bu durumda artık neticeyi değiştirme imkanı olamaz. Onlar; o suçlu günahkarlar Rableri'nin huzuruna çıkarılıp sorgulandıklarında bir görsen! Orada onlara "Bu gerçek değil mi?!!" denilince artık inkara hiçbir mahal kalmamış ve gerçeklerle yüz yüzedirler. Doğruyu ikrar etmelerinin bir yararı olmaz. Hakkında Allah'ın bildirdiğinden başka bilgimiz olmayan fakat şu dünyaya gelişimizde ve tercihlerimizde ne kadar fonksiyonumuzun olduğunu; yer yer Cennet'i ve Cehennem'i andıran durumları nasıl yaşıyor ve inkar edemiyorsak o gayb alemi, ölüm anı ile başlayıp ahiret hayatı ile sonuçlanır. Tıpkı anne karnındaki bir çocuğun gelişi ve inkar edemeyişi gibi meydana gelecektir tüm bunlar.

Anne karnındaki bir cenin nasıl bu dünyaya geliyorsa, cenin gibi aklı hevasına takılan münkirler de Rableri'nin huzuruna çıkmaktan kurtulamayacaklardır. 31. ayette bu gerçeğe bir daha vurgu yapılıyor:

❀ ❀ ❀

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَآءِ اللّٰهِ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَتْهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا عَلٰى مَا فَرَّطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ اَوْزَارَهُمْ عَلٰى ظُهُورِهِمْ اَلَا سَآءَ مَا يَزِرُونَ ﴿٣١﴾

6:31 Allah'ın huzuruna çıkmayı yalan sayanlar gerçek en büyük ziyana uğramışlardır. Nihayet kendilerine ansızın kıyamet gelip çattığı zaman, onlar (günah) yüklerini sırtlarının

üstüne yükleyerek, demişler** (diyecekler) **ki: "Orada** (hayatta) **yaptığımız taksirlerden dolayı eyvah bize!" Dikkat edin, ne kötüdür o yüklenip taşıyacakları şeyler!

Cahil ve gafil insanlar her zaman hüsranın bir nev'ini yaşarlar. Bu cehalet ve gaflet, güneşin varlığına rağmen güneş yoktur demeye benzer. Deve kuşu misali, kıyamet ansızın gelince ne yapacaklarını şaşırırlar. O, ahireti unutup da büyük bir hırs ve tamahla elde ettiği günah yüküyle Mevlaları'nın huzurunda duymuş oldukları elem, hasret ve pişmanlıklarından dolayı hayıflanmaları yürekler acısıdır: "Yazıklar olsun bize!" deyişleri bu zor ve sıkıntılı halin en canlı resmidir. Evet, Allah'ın emirlerini, öğüt ve uyarılarını hesaba katmadan dünyanın zevk ve sefasının arkasına düşüp dünyalıkların kulu olanların; hesap ve projelerini hep bu çerçevede yapanların ahiretten yana yanlarında götürecekleri azıkları ne olabilir?

Her şey ölümle beraber ölümlü dünyada kalmıştır. Ey iman ettim diyenler! Hadi inkar ettiklerinden dolayı hüsranda olanların durumu bu! Peki sen ahiret azığı olarak ne hazırladın? Yoksa sen de mi bu işi ciddiye almadın, yarınlara veya Allah'ın affına güvenerek aldandın mı yoksa? *"Ey iman edenler! Allah'a ittika edin ve herkes yarına ne hazırladığına baksın. Allah'a ittika edin, çünkü Allah yaptıklarınızdan haberdardır. Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar yoldan çıkmış kimselerdir".* (59/18,19)

Allah'ın huzurunda herkes salih amelleri terk edip işledikleri günahlarından dolayı pişman olacaktır. İşte tam o sırada *"Eyvah bizi kim kaldırdı yattığımız yerden... Tek bir çığlık kopar hepsi, hemen huzurumuza getirilmiş olur".* (36/52-53) diyeceklerdir.

Tıpkı, yataklarında mışıl mışıl uyurken şiddetli depremin sarsıntısıyla meydanlara dökülüp de virane olmuş manzarayı seyrederken, duymuş olduğu dehşetin şokuyla ne yapacağını bilmez bir çaresizlikle çırpınanlar gibi.. Ey insanlar, seyrettiğiniz harabeler, çaresizlik içerisinde çırpınışlar size o günü hatırlatmalı; gaflet uykusundan uyanmalısınız. Bırakıp gideceklerinizle değil, elde ettiklerinizle rıza-i ilahiyi kazanmaya çalışmalısınız. 32. ayette de bu anlamda dünyanın konumu; getiri ve götürüsü açıklanmaktadır:

❀ ❀ ❀

وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَآ اِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَلَلدَّارُ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ اَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٢﴾

6:32 Dünya hayatı bir oyundan, bir oyalanmadan başka bir şey değildir. Ahiret yurdu ise sakınacaklar** (takvaya erecekler) **için elbette daha hayırlıdır. Hala aklınız başınıza gelmeyecek mi?

Bu, gerçekten dünyanın hiçbir amaç taşımadan yalnızca oyun ve eğlence yeri olduğu anlamına gelmez. Bilakis dünyadaki bir saatlik çalışma bile, eğer iyi değerlendirilirse, sonsuz hayat için büyük bir hazırlık demektir. Bunu idrak edenler dünyaya köle olmadığı gibi, dünyayı amaçları doğrultusunda kullanırlar.

Evet dünyanın kısalığını, acı ve tatlı demlerini rüya alemiyle kıyaslayabiliriz.

Şu imtihan aleminde bazı geceler, acı veya tatlı olarak gördüğümüz rüyalar ne ise, ebedi dünyamıza nispetle bu kazanç dünyamız da öyledir.

Hani rüyada öldüğümüzü veya sevdiğimiz yakınlarımızdan birini kaybettiğimizi görür de büyük acılarla, kıvranarak uyandıktan sonra nasıl ıstırabımız dinerse, sevincimiz de öyledir.

İşte şu içerisinde yaşadığımız, her dakikasını ancak ebedi hayatımız için değerlendirmekle mükellef olduğumuz dünyamız da, ahirete nispeten böyledir.

Su gibi akıp giden zamanı değerlendirmeyi düşünmediği için de günah sevap ayrımı yapmadan ömür tüketen dünyacılar; ağaran saça, çürüyen dişe, bükülen bele bakıp ibret almazlar mı? (11/15)

Bizi her gün kabre biraz daha yaklaştıran bu hayat dediğimiz şey nedir ki, ona aldanıp da ahireti kazanmayı düşünerek çözüm ve zemin aramaya çalışmayalım. (3/145)

Birilerinin vahiyden kopmuş aklı ebedi alemi idrak edemiyorsa, bu onun yokluğuna delil olmaz ki!

Kainatın yaratıcısı Kitabı'nda, öldükten sonra dirilip hesap vermeye inanmayanları şuursuz,kitabını solundan alacaklar olarak tanıtıyor.

Oysa inanan, düşüncesinde 'Allah'ın istediği bir insan olma idealindeyim, ecel şimdi gelse beni Rabbim'in razı olacağı işleri yapma arzusunda bir insan olarak bulsun' diye Yaratan'ına teslim olandır.

Müslüman, hayatı böyle değerlendirir. Helal olmayan zevklerini, arzularını Allah'ın emirlerinin önüne geçirmez.

Hak yolda engelleyenlere karşı mücadelesi olmayan ve yine İslamî hayatın hakimiyeti için istekli ve gönüllü olmayan bir kişinin; 'Allah'a ve yoluna canım kurban olsun!" demesi hiç bir şey ifade etmez. (7/169)

İslamiyet'in hakimiyeti uğrundaki çalışmalar için de neşesi olmayan insanlar, davasız adamcıklardır.

"Ey inananlar!.. Şüphe yok ki Allah'ın vaadi gerçektir. O halde sakın dünya hayatı sizi aldatmasın". (35/5)

Evet kardeşlerim! Madem ahiret var ve madem dünyadan güzeldir; öyle ise imanı muhafaza ederek Allah'ın emirlerini yerine getirmeye çalışmalıyız.

Bu çalışmaya ışık tutacak bir şiiri okumak faydalı olacaktır:

"Bîtaraf olamazsın / Tarafsız kalamazsın / Çünkü sen Müslümansın / Adil bir tarafın; sağlam bir safın olacak / Çünkü sen Müslümansın.

Bana ne onlardan diyemezsin / Neme lazım olacaklardan diyemezsin / Olanlardan sorumlu; olacaklara müdahil durumlu bir halin olacak / Çünkü sen Müslümansın".

قَدْ نَعْلَمُ اِنَّهُ لَيَحْزُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَاِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلٰكِنَّ
الظّٰلِمِينَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ يَجْحَدُونَ ﴿٣٣﴾

6:33** (Habibim) **şu hakikati çok iyi biliyoruz ki onların söyleye geldikleri** (sözler) **seni her halde tasaya düşürüyor. Onlar hakikatte seni yalanlamıyorlar, fakat o zalimler bile bile Allah'ın ayetlerini inkar ediyorlar.

Dinsizlerin, Peygamber'in peygamberlikten önce hep bir arada yaşadıkları o uzun müddet içerisinde O'nun doğru ve güvenilir kişi olduğunu kendilerinin "El- emin" lakabıyla niteledikleri bir gerçekti. O'nun peygamberliğinden de şüpheleri yoktu.

Kur'an'ın beşer sözü olmadığını da biliyorlardı. Çünkü onlara Peygamber: "Bu bir beşer sözü ise hadi siz de bütün yandaşlarınızı toplayarak bir ayet getirin" demişti de yapamamışlardı. Onların bu daveti reddedişleri kendi mevki ve saltanatlarının sarsılmasını sezdiklerindendi. Yani onlar ne Allah'ı inkar ediyor ne de Resulullah'ı yalanlıyorlar. Onlar dünyalıkları çok seviyor ve hevalarını tatminden başka bir şey düşünmediklerindendir bütün tepkileri.

Münkirlerin bariz özellikleri, kıramadıkları eli öpmek, öpmek istemedikleri eli kırmak için ellerinden geleni yapmaktır. Firavun. Nemrut, Ebu Cehil gibiler hep İslam'a ve Müslümanlara bu sebepten karşı çıkarlar. Komplolar kurarak cephe oluşturup olmadık iftiralar, sinsi planlarla tezgahlar kurarak acımasızca zulümleri reva görürler. Bu elbette çok üzücü bir şeydir; atılan güle

taşla karşılık vermektir. Karanlıkta çirkin emellerine eriştirecek çarkın nasıl döndüğünü açığa çıkardığı için Allah'ın ayetlerine karşı çıkarlar. Yarasaların ışıktan rahatsız oldukları gibi bunlar da İslam'ın nurundan rahatsız olurlar. Zevkle sermest oldukları karanlık geceleri arzuluyorlar. İşte onları hakkı yalanlamaya iten sebep budur.

İşte o gün de bugün de yer ve mevkilerinden olmamak için hakikati örtenler olarak bunlar elbette mü'minleri üzecektir. Bunların haber verilmesi mü'minleri teselli etmek ve sabırla hak olan davasını tebliğ etmeye devam etmesi içindir. *"Sen, Rabbin'in yoluna hikmet ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et!.."* (16/125) *"...emrolunduğun gibi dosdoğru ol! Aşırı gitmeyin. Çünkü O, sizin yaptıklarınızı çok iyi görendir."* (11/112) Din-i mübini bu hakikat üzerine kaim kılmakla mükelleftir mü'minler! Ne hidayete erdirme ve ne de hidayete ermiyorlar diye kahrolmanın bir manası yoktur. Size düşen daveti yaygınlaştırmak için seferber olmaktır.

❀ ❀ ❀

وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلٰى مَا كُذِّبُوا وَاُوذُوا
حَتّٰى اَتٰيهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللّٰهِ وَلَقَدْ جَآءَكَ مِنْ نَبَإِيْ
الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٣٤﴾

6:34 Andolsun, senden evvelki peygamberler** (in kendileri) **yalanlanmıştı da tekzip edildikleri ve ezaya uğratıldıkları şeylere karşı sabır etmişlerdi. Nihayet onlara yardımımız gelip ye-

tişti. Allah'ın kelimelerini (katlananlar hakkında ki nusret vadini) değiştirebilecek (hiç bir ferd ve kuvvet) yoktur. Andolsun, (tarafımdan) gönderilen (o peygamber) lerin haberlerinden bir kısmı sana da geldi.

Peygamberler, Allah'a itaat içerisinde hududu bir adım bile geçmeden, yalnız O'nun emirlerine uyup tebliği eksiksiz icra etmekle yükümlüdürler. Böylece peygamber ve ondan sonra davayı yüklenen her ferdin, davayı tahakkuk ettirebilmek için sabır ve metanetle görevlerini yerine getirmeye çalışması ve her dedikoduya kulak vermemesi gerektiği; bu yolda her türlü eza, cefa ve sıkıntılara katlanmanın tabi olduğu beyan ediliyor.

"Doğrusu biz insanı meşakkat için de yarattık". (90/4)

Ahiret yurdunu derseniz, orası en güzel ve en son yurttur. Oranın nimetleri ve gölgesi devamlıdır. Orada keder, yorgunluk ve elem yoktur. (Hicr/47-48)

Seyyid Kutub diyor ki; "Davayı yüklenen kimsenin bütün benliğini, arzusunu davasına hasretmiş olması en kısa zamanda delalette olanların hidayeti bulmasıdır. Bütün üzüntüsü ise yolunu sapıtmış olanların dünya ve ahirette ceza görecek olmalarıdır".

Onun için davanın tahakkukunda acele eder. Fakat, bu sebeplerden hiç biri Allah'ın takdir buyurduğu an ve saati değiştiremez. Acele edilen şeyin gelmesi katiyetle bilinen zafer dahi olsa, kulun acelesi Allah'ın takdirini değiştirmez.

Allah'ın sözlerini değiştirecek hiç kimse yoktur. Bu din ilelebet devam edecek; gönül bağlıları tarafından sancağı taşınacak-

tır. Bu uğurda canlar verilir. Eziyetler çekilir. Tarih tekerrür eder; münkirler zulmüne, sömürüsüne devam ederler, onların cüretini siz kıramazsınız. Sizlerin bu hususta gevşekliğiniz onların cesaretini artırır ve üzerinizde giderek sulta kurmaya kadar götürür. Sünnetullahtır, kötüler yok olmaz ama İslam hakim olursa, tebliğ ve irşat en güzel şekilde yapılırsa ahlak düzelecek, adalet tesis edilecek, güven ve emniyet gelecektir. Bu düstur devam ettiği müddetçe insanlık güven ve emniyet içerisinde hayat sürecektir.

❀ ❀ ❀

وَاِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ اِعْرَاضُهُمْ فَاِنِ اسْتَطَعْتَ اَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْاَرْضِ اَوْ سُلَّمًا فِي السَّمَآءِ فَتَاْتِيَهُمْ بِاٰيَةٍ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدٰى فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٣٥﴾

6:35 Eğer onların yüz çevirmesi sana ağır gelmiş olup da kendilerine bir ayet (bir mucize) getirmen için bir yerde bir baca veya gökte bir merdiven araman ((gibi ham ve icapsız tekliflere) uymak istersen (şunu bil ki) eğer Allah dileseydi onların hepsini muhakkak hidayet üzerinde toplardı. O halde sakın bilmeyenlerden olma.

Bu ayetten öncelikli olarak anladığımız iman etmeyenlerin inanması için hoşlarına gidecek şekilde değil hakkı vahiy doğrultusunda yapmaları için bir ültimatom niteliğindedir. Nitekim Allah Elçisi'ne *"Eğer bize atfen bazı sözler uydurmuş olsaydı elbet-*

te onu kıskıvrak yakalardık" (69/44-46) *"Onlara açık, açık okunduğu zaman bize kavuşmayı beklemeyenler; Ya bundan başka bir Kur'an getir veya bunu değiştir! dediler. De ki: Onu kendiliğimden değiştirmem benim için olacak şey değildir. Ben bana vahyolunandan başkasına uymam. Çünkü Rabbim'e isyan edersem elbette büyük günün azabından korkarım."* (10/15) *"...o halde sakın cahillerden olma!"* ikazında olduğu gibi icapsız tekliflere uyman sana yaraşmaz. *"eğer Rabbin dileseydi, yeryüzündekilerin hepsi elbette iman ederlerdi. O halde sen, inanmaları için insanları zorlayacak mısın!"* (10/99) buyurarak elçilik ve kulluk sorumluluğunun çizgisini belirtiyor ve şu müjdeyi veriyordu: Muhakkak ki biz peygamberlerimizi ve iman edenleri hem dünya hayatında hem de meleklerin şahid olarak duracakları günde muzaffer kılacağız. (40/19)

Ancak bu daveti diri olup dinleyenler kabul eder; kalpleri ölü olanlar ise kabul etmeyecektir. Yasin Sûresi'nin 70. ayeti bunu belirtmektedir. Burada yine, peygamber de olsa bir kişinin, Allah'ın iradesi olmadan insan gücünü aşan şeyler yapamayacağı gerçeği hatırlatılarak insanın kul olarak haddini bilip kullukta ve kendisine tebliğ edilen mesajda sebat göstermesi gerektiği vurgulanmaktadır. İnsanların hidayete ermeleri senin mucize göstermene bağlı değildir...

❀ ❀ ❀

إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾

6:36 Ancak seni** (can kulağıyla) **dinleyenlerdir ki** (davetine) **icabet eder. Ölüler** (e gelince:)**Onları da Allah diriltir. Sonra yine ancak O'na döndürülürler.

Bu ayetin şu hususa dikkat çektiğini düşünüyoruz: İnatla inkarda diretenler, direttikçe azgınlaşanlar, imanın içlerine sızması için en ufak bir menfez bırakmayan ölülerin hakkı işitmesi mümkün değildir. *"Bil ki sen ölülere işittiremezsin, arkalarını dönüp giderken sağırlara da daveti duyuramazsın."* (27/80) *"Sen ancak zikre (Kur'an'a) uyan ve görmeden Rahman'dan korkan kimseyi uyarabilirsin..."* (36/11) Duyu ve melekelerini açan diriler ancak bu davete kulak verip anlar ve iman ederler. Bu Allah'ın imtihana koyduğu bir kuraldır.

İnsanlar grup grupturlar. Bir grup vardır ki Allah'ın kendilerine yaptığı çağrıya icabet etmez, taşkınlık eder, büyüklük taslar ibret almazlar. Bunların duyuları körelmiştir. Diğer bir grup da Allah'ın ayetleri kendilerine okunduğunda dinler ve ayetlere hikmet ve ibret nazarıyla bakar; heves, inat ve büyüklenmeden soyutlanarak bu ayetlerin manalarını düşünürler. Ve Allah'ın yaptığı çağrıya icabet ederler. Bunları da iki temel başlıkta inceleyebiliriz:

1- Allah resullerinin tebliğlerine ulaşmış ve onları doğrulamış, davasından emin olan aziz mü'minlerdir.

2- Allah ve resullerinden haberi olduğu halde onların tebliğlerini araştırmayan; kendi mantıklarından çıkardıkları zanlarla uğraşıp giden felsefecilerdir.

Biri, ne yapacağını nebilerden öğrenen ve ne yaptığını bilen ilmî yoldakiler; diğeri ne yaptığını kestiremeyen ve daima birbirleriyle çelişen, zanlar karşısında kesin bir yol bulamayan fakat hayatlarında kaçınılmaz olarak kendilerini her hangi bir felsefeye kaptıran şaşkınlar grubu...

Bir adam Kur'an'ın gösterdiği doğruları öğrenip tasdikleyerek yaşıyorsa ahiretini Cennet yapar. Eğer böyle yapmaz, kendisi gibi insanların görüş ve düşüncelerini mutlaka doğru kabul ediyorsa aldanır ve ağır bir hesaba muhatap olur. Öyleyse tek kaynağımız olan sünnet-i Resulullah'a sarılalım.

❀ ❀ ❀

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ اٰيَةٌ مِنْ رَبِّهٖ قُلْ اِنَّ اللّٰهَ قَادِرٌ عَلٰٓى اَنْ يُنَزِّلَ اٰيَةً وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾

6:37 (Şöyle) dediler: "O'na Rabbinden bir ayet (mucize) indirilmeli değil miydi?" De ki: "Şüphesiz Allah ayet (mucize) indirmeye kadirdir". Fakat onların çoğu bilmezler.

İnkarcı sapıkların, herkesi susturacak ve görenlerin inanmalarını sağlayacak özellikte bir mucize istemeleri gerçekten iman etmek için samimi bir talep değildir. Gerçekten iman etmek is-

teseler, akl-ı selim ile varlıklar üzerinde düşünseler Allah'ın yüce kudretini gösteren ve binlerce aklı aciz bırakacak mucizelerin varlığını görecekler...

Aslında onların amacı Allah'ın Resulü'nü köşeye sıkıştırıp tebliğin halk üzerindeki etkisini kırmak ve böylece statülerini korumaktır. (6/8, 17/90-93)

Allah her istenileni vermeye de kadirdir. Ancak kulları hakkında neyin hayırlı olup olmadığını bilen de O' dur. Bu sebepten, peygamberi de olsa her istediğini vermez. O her zaman kulları hakkında hikmete dayalı fırsatlar verir. Ama kimsenin ne yaptığını, kimin neyi hangi amaçla istediğini bilir, ona göre cezalandırır. Allah'ın bu sünnetullahı olmazsa insanlar her aklına geleni, her istediğini yapma şansına sahip olsalardı, hayatı bir kaos haline getirip nasıl çekilmez kılarlardı... İnsanlar, layık olsun veya olmasın kendisine zararı olmayan sevdiklerini göklere çıkarır. Kendince zararlı görüp sevmediği kimseleri de yerin dibine batıracak kadar acımasızca muamele ederlerdi... Mesela, bir yanda kendilerinin hidayete ermeleri için her türlü çaba ve fedakarlıkta bulunan resule karşı gösterilen tavırlar, diğer yanda çıkarlar için tepeye çıkarılan firavunlar...

Peygamber de insandır, hayır gördüğü işleri yapmak ister. Allah, kulları hakkında hikmet sahibi olduğu için O'na da ne gaipten haber verme ne de olağanüstü işler serbestliğini vermemiştir. Dilediği zaman vahiy yoluyla yaptırmak istediğini yaptırır. Bunun dışında elçilerin vazifesi insanları Allah'a kulluğa davettir.

O resullük unvanı hariç ona ümmet olma şerefine nail olmaya çalışan kullar da; cahillerin, münkir ve müşriklerin ulaşama-

yacağı keskin zeka, feraset, kavrayış ve anlayışla seçilen Allah'ın üstün velileridir. Fakat ister nebi ister veli olsun, bir kuldan olağanüstü mucizevi harikalar gösteremezler. Böyle bir şeyi iddia etmek veya böyle bir beklentiye girmek İslam itikadını sarstığından, imanı zayi eder.

Gerçek iman, aklı selim, irade ve idrak meselesidir. Mucizeye dayalı bir iman akıldan ziyade hisse hitap eder. İnsanı insan eden ise tahkiki imandır. *"Bu bir tebliğdir, fasıklar güruhundan başkası helak edilir mi hiç?"* (46/35) diyerek böylesi pazarlıklı iman etme tekliflerinin geçersizliğine işaret ediyor.

"Onlar bir çok mucizeleri görseler de yine de iman etmezler". (15/14-15, 52/44)

❀ ❀ ❀

وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا طَآئِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ اِلَّآ اُمَمٌ اَمْثَالُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٣٨﴾

6:38 Yerde yürüyen hiçbir hayvan ve iki kanadıyla uçan hiçbir kuş hariç olmamak üzere hepsi sizin gibi ümmetlerdir. Biz o kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık. Nihayet (hepsi de) ancak Rablerine toplanıp getirilirler.

Bu haber yaratılışa ve idaredeki vahdeti ilahiye dikkatleri çekmektedir. Yaratan, yaşatan, rızıklandıran; varlıklara ayrı ayrı yaşama kanunu koyup idare eden Allah'tır.

Ey insanoğlu Cenab-ı Hak iman etmeniz için delilleriyle dikkatlerinizi kainattaki canlılara çekiyor. Ciddi bir tefekkürle, aklı selim ile baksalar, yaratılıştaki mucizeyi ve onların nasıl bir insicamla idare edildiğini; hepsinin kendi kanunlarına riayet ederek hayatlarını idame ettiklerini görüp iman edeceklerdir. İman etmek için kainat ve o kainatın idaresi ve her şeyin birbirini tamamlaması ve insana hizmet etmesini idrak edebilirsin; bir insanı veya bir yılan veya bir kaplanı vs. kuş gibi uçurun (!) veya herhangi bir varlığın hayatını daim kılın (!) buna imkan ve ihtimal olmadığına göre aklınızın önünden heva perdesini kaldırıp peygamber çağrısını da kulak vererek anlayıp iman edin! İlmi olarak varlıkların özellikleri ve ham maddeleri birdir. Ve hepsinin hayatlarını idame ettirmede ve fonksiyonunu icrada farklı kabiliyet ve melekeleri vardır.

Ve her biri, kendileriyle ortak vasıflara sahip olanlarla bir araya gelerek bir ümmeti oluştururlar. Ümmet, kendi iradeleriyle veya bir zorunluluk neticesinde aynı zamanda veya aynı yerde aynı ideal için bir araya gelen topluluklardır.

Ey insanlar sizde Allah'ın davetine icabet ederek bir kelime etrafında toplanarak ümmetinizi oluşturun ki yaratılışınıza uygun bir hayat sürüp insicam bulasınız.

Yeryüzünde yürüyen hiçbir hayvan, gökyüzünde uçuşan hiçbir kuş çeşidi yoktur ki, onlar da sizin gibi ümmetler olmasınlar. Ey insanlar! Onların da sizin gibi rızık ve ecel hususunda sağlam bir düzenleri vardır.

Bir çok hayvanın, başlarında idarecileri ve beraber yaptıkları

ortak işleri vardır. Bir yerden başka bir yere göç eden kuşlar alemi... Bal arısıyla karınca örneği en çok bilinenlerdir...

İnsanlar da bir ümmettir, ama diğer tüm ümmetlerin kendilerine hizmet ettiği akıllı, tefekkür ve muhakeme ederek hayat tercihini istediği yönde kullanma kabiliyetine sahip oldukları için hayvanlar grubundan ayrılan çok daha farklı ve nitelikli bir ümmettir.

İşte bu üstün özelliklerine rağmen insanlar uçamazlar fakat, Allah'ın verdiği akılla düşünerek geliştirdikleri araçlarla gök yüzünde seyahat ederler. Kuşlar ise hiçbir araca ihtiyaç duymadan uçabilirler. Yer çekimine rağmen onların uçabilmesini ve rızklarının arkasında koşturma hissini hangi güç ve kanun sağlayabilir?!

İster insan ister hayvanlar alemi olsun, iyi bir ümmet oluşturduklarında sağlıklı, güvenli bir hayat seyrine sahip olurlar.

Ey insanlar! yaratılışlar üzerinde iyice düşünürseniz bu gerçeği görür ve size yapılan ilahi çağrının hikmetini idrak edip itaat edersiniz. Yoksa aranızda iki ümmet olur. Bir birinizi yer, huzur ve güvenden mahrum olursunuz. (2/213)

"Biz kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık. Sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Birbirinizle tanışmanız için sizi kavimlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli olanınız O'na en çok saygı duyup itaat edeninizdir..." (49/13) Neden ümmetinizden inhiraf ettiğinizi (42/14) ve sizi bir ümmet kılacak değerleri bir bir açıkladık. Böylece küfür ve İslam ümmeti olarak birbirinize cephe almaktasınız.

İlahi yasa uyarınca, olan ve olacak şeylerin hepsi orada kayıtlıdır.

Bu kitapta hidayete götüren delilleri açıkladığımız gibi delalete sürükleyen deliller de açıklanmıştır. Dinî, içtimai ve ekonomik ilişkilerinizi neye dayandırdığınızı, niyet ve amaçlarınızı huzuruna topladığı gün açıklayacaktır...(10/93)

❀ ❀ ❀

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَإِ اللَّهُ يُضْلِلْهُ وَمَنْ يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٩﴾

6:39 Ayetlerimizi yalanlayanlar karanlıklarda (kalmış) sağırlar, dilsizlerdir. (Bunlardan) Allah kimi diler (cezalandırarak) onu şaşırtır, kimi de dilerse onu doğru yol üstünde tutar.

İnsanlar hidayet ve delalete meyledebilecek kabiliyette yaratılmıştır. Bu iki vasıftan birine uyması kendi tercihine bırakılmıştır. (76/2-3) Hidayeti isteyip o yolda gayret sarf edenin hidayette, heva ve çıkar tutkusundan dolayı arkasını dönüp iman etmemekte direnenlerin delalette kalması kendi tercihleriyledir. Allah elçilerini bu amaçla göndermiştir. (14/4, 2/26-27)

Allah'ın onları saptırması şöyledir:

1- Cehalet içinde kalmak isteyene ve öğütten nefret edip kulak tıkayan, mevcudatın sahifelerine serpiştirilmiş olan ayetler üzerinde düşünüp ibret almayanlar...

2- Ayetleri görseler bile önyargılarının ve çıkarlarının kurbanı kişiden gerçeğin işaretlerini gizler, onu yanlış yorumlarla çürütmeye çalışanlar.

Allah'ın ayetlerini yalanlayanlar, doğruluğunu çarpıtanlar, sağır ve dilsizler... Gözlerinin önünde, gerek kendi üzerlerinde gerekse kainatta doğruluğuna kanaat getireceği sayısız ayetler olsa da, ne onları gözlemleyen ne de onlardan ders alan, ders almaya bakan milyonlarca insan vardır..!

Çünkü hevalarıyla algılama melekelerini örttükleri için anlamaktan yoksundurlar. Yine, zihinlerini ve kalplerini imanla aydınlatacak ayetleri gözlemledikleri halde, incelemelerine salt maddi kazançlar elde etmek için gerçeğe götürücü ayetlerle yüz yüze geldiklerinden hakikati göremeyen fizikçiler, kimyacılar, zoologlar, botanikçiler, biyologlar, anatomiciler, astronomlar, tarihçiler, arkeologlar vardır. Gerçeğe varmak şöyle dursun, her ayet bunları ateizme, inkara, materyalizme ve tabiata tapınmaya götürmektedir. Hatta bazı programlarla insanları da haktan saptırmaya sebep sonuç ilişkisi saptamalarıyla bazı bilmezleri de saptırırlar.

Bildikleri hakkı kendilerince bilimsel sebep ve sonuç ilişkilerine bağlayarak haktan saptıkları gibi bilmezleri de saptırırlar.

Küfür, cehalet ve çirkin adetlerin karanlıklarında körler gibi yürürler. Bunlara inanmamız için Allah'ı ve dinini içselleştirmemiz, Kur'an'a sımsıkı sarılmamız gerekir. Allah, gerçeği arayana bu gerçeği bulabilmesi için aklını, iradesini kullanma fırsatı tanıyıp gerçeği doğrulamasını sağlar ve o da bu gerçek üzerine ilerler.

Akli selim sahipleri kainattaki aklı aciz bırakan oluşları müşahede ederek hidayete götüren delilleri görür de minnet ve saygı ile Rabbi'ne bir muvahhid olarak yüzünü döndürenler bu felsefecilere aldanmazlar. Aldatılanları da gördüklerinde uyarırlar. Bunlara karşı korunmanın yolu güçlü bir imanla, Kur'an'ı fıkhederek okumakla sağlanır.

❀ ❀ ❀

قُلْ اَرَاَيْتَكُمْ اِنْ اَتٰيكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ اَوْ اَتَتْكُمُ السَّاعَةُ اَغَيْرَ اللّٰهِ تَدْعُونَ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٠﴾

***6:40 De ki: "Bana haber verir misiniz: Eğer size Allah'ın azabı gelir, yahut size kıyamet gelip çatarsa Allah'tan başkasını mı çağıracaksınız? Eğer** (putlarınızın şefaatçi olduğunu söylemekte) **sadık** (adamlar) **iseniz** (çağırın onları bakayım)"!*

Cenab-ı Hak, insan fıtratındaki bir gerçeği bu sahnede en güzel bir şekilde canlandırıyor. İnsan ne kadar inkar da etse, herhangi bir şeye de sığınsa dehşetli anlarda, kurtulma ümidinin yokluğunda inkar ettiği veya unuttuğu Rabbi'ne yalvarmadan edemez. Çünkü o zor demlerde putlarınız, Allah'a eş koştuklarınızın, yalvardıklarınızın hepsi kaybolur. Ancak Allah kalır" (10/22) Acizliğe uğradıkça bir çokları dayandıkları dayanakları unutuyorlar. Ve varlığı daim olan ve vicdanlarının bir köşesinde duran ve önüne çıkarılan ilahlar sebebiyle müracaat edilmeyen tek merci Allah!...O gizli güç dediklerine sarılıyorlar da selamete

kavuşunca yeniden eski ilahlarına dönüyorlar. Gerçekten bu bağlandıkları ilahlar gerçekteyse neden o zor demlerde ilahlarını değil de Allah'ı çağırırlar! Çünkü fıtrat aslına dönüyor da ondan.

❀ ❀ ❀

بَلْ اِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ اِلَيْهِ اِنْ شَآءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤١﴾

6:41 Hayır, (putlarınızı değil) ancak O'nu** (Allah'ı) **çağırır (O'na dua ve iltica eder)siniz O da kendisine çağırdığınız her hangi bir şeyi (belayı), dilerse, açar** (önler, giderir) **ve** (o vakit) **siz** (Allah'a) **eş tutmakta olduğunuz şeyleri** (putları hatırınıza bile getirmeyerek) **unutursunuz.

Bütün yardımların tükendiği, umutların yok olduğu demlerde azaptan kurtulmak için Allah'tan başkasını mı yardıma çağırırsınız? Hayır sadece Allah'ı çağırırsınız.

Evet o sıkıntılı anlarda Allah'tan başka hiç kimseye yalvarmazsınız. O'na ortak koştuğunuz şeylerin hepsini unutuyorsunuz. Fıtratınız olduğu gibi her şeyden arı olarak gösterir. Böylesi dehşetli anlar fıtratı asli şekliyle ortaya çıkarır. Çünkü esas itibariyle insan fıtratı hiçbir zaman ilhada ve Allah'ın varlığına inkara meyilli değildir.

Nitekim bir çok ehl-i delalet sahibi kimseler, bir sıkıntıdan kurtulma umuduna nail olma durumunda hep vaatlerde bulu-

nurlar. Yatırlara adaklar adayarak, özel oruçlar tutarak veya namazlar kılarak bu gerçeği yaşarlar. Fakat cehalete dayalı bir temayül olduğu için geri, eski gaflet haline dönerler. Bu gerçeğin yok edilemediği tarihi örneklerde sabittir.

Yahudi'nin beşeriyete bela ettiği bir sistem olan "komünizmin", sarf ettiği büyük gayret ve Allahsızlığa inandırmak için yarım asırdan beri bütün devlet imkanlarını kullanarak yaptığı her türlü çalışmalar neticesiz kalmıştır. Ve bugün bile Ruslar'ın ruhundan Allah'a iman duygusunu sökememişlerdir. Halefi Kruşçev'in ifadesi ile "Vahşi Stalin" bile İkinci Dünya Harbi esnasında kiliseyle anlaşmak mecburiyetinde kalmış, ileri gelen rahipleri salıvermiştir.

Yahudiler- kendi ellerinde bir eşek gibi kullandıkları Haçlılar'ın da yardımıyla – bir zamanlar İslam dinine ve akîdesine bağlı olan milletlerin ruhunda Allahsızlık inancını yaymak için çok çırpındılar. Türkiye'de yaptıkları bütün hareketler kendilerini neticesiz bıraktı. Netice itibarıyla gözümüzün önünde kalan, insan fıtratında yer etmiş olan en büyük duygu Allah duygusudur. Her ne kadar yer yer satanistlerin varlığından söz edilse de İslam'a yoğun bir yönelişin yankıları dalga dalga yayılmaktadır. Bu demek değil ki inkarcılar olmayacak ve İslam'a karşı cephe almayacaktır.

Hak-Batıl savaşı ila nihaye sürecektir. Necip Fazıl'ın da dediği gibi: "Ey düşmanım, sen benim ifadem ve hızımsın/ Gündüz geceye nasıl lazımsa bana da sen lazımsın". Allah da, ebediyete kadar, belki inkarlarından dönerler diye çeşitli imtihan sorularıyla sınamasına devam eder.

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَآ اِلٰٓى اُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَاَخَذْنَاهُمْ بِالْبَاْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٢﴾

6:42 Andolsun ki, Biz senden evvelki ümmetlere de peygamberler gönderdik de (küfr-ü inkarlarından dolayı) kendilerini çetin bir yoksullukla, çeşitli hastalıkla yakaladık, olur ki yalvarırlar, (ve tevbe ederler diye).

Günahları tesbit edip ondan uzaklaşmalı... Bu ne kadar çabuklaştırılırsa faydası da o kadar mühim olur.

Bu ayette bahsedilen sıkıntılar tevbe edenler için rahmet tokatıdır. Allah hiçbir şeyi sebepsiz yapmaz. Ahireti unutup dünyaya hırsla sarılanları çeşitli sıkıntı ve belalarla uyanmaları için adeta sarsar, belki tevbe ederler diye. Fıtratının sesine kulak verenler bu rahmet tokatıyla uyanırlar. Fıtratını örtenler ise uyanmadıkları gibi kahrede ede yaşar sonra da esfel-i safiline düşerler.

❁ ❁ ❁

فَلَوْلَآ اِذْ جَآءَهُمْ بَاْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلٰكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

6:43 İşte onlar kendilerine (öyle) bir azabımız gelip çattığı zaman olsun yalvarmalı değil miydiler? Fakat yürekleri katılaşmış, şeytan da yapmakta oldukları (masiyetleri) süsleyip püslemiştir.

Ne var ki olaylar karşısında düşünüp ibret almayanların, fıtratlarındaki güzel kabiliyet ve karakterlerini bozduklarından kalpleri katılaşmış ve isyankar hayat hoşlarına gitmiştir. (7/130)

Cümlede geçen "Levâ" kelimesi onların yalvarıp yakarmayı terk etmelerinin inat, kalp katılığı ve şeytanın kendilerine süslü gösterdiği şeylere güvenmelerinden başka nedir ki; bunlar iblis tıynetine sahip sahip olan kimselerdir.

Şiddetin Allah'a döndürmediği kalp duygulardan yoksun ölü bir kalptir. Fıtri, maddi manevi hassalar tamamen yok olmuştur.

Refah, bolluk ve sıkıntılar, Allah'ın kullarını deneme araçlarıdır. İnanan insanlar, imtihanlarla karşılaştığında akli, imani değerlerle karşılar. Ne şımarır ne de ümitsizliğe düşerler. Allah'a sığınır sorulan soruları güzel karşılamak için Rabbi'nden yardım ister.

O mü'minler ibadet ve ilahi bir emir olduğu için hem darlık ve sıkıntılı zamanında hem de rahat ve bolluk zamanlarında Rableri'ne dua ederler.

"Rabbiniz şöyle buyurdu: Bana dua edin, kabul edeyim. Çünkü bana ibadeti bırakıp büyüklük taslayanlar aşağılanarak cehenneme gireceklerdir." (40/60)

Evet, cahil, fıtratındaki güzellikleri hevaları ile örtmüş kimseler yaptıklarını "fena değil de iyi yapıyoruz" diye yapmaya; şerri hayır, günahı da sevap telakki ettiklerinden tevbeye gerek duymazlar. Azıttıkça azıtırlar.

"Onlar kendilerine verilen öğütleri unutunca; zulüm edenleri yapmakta oldukları kötülüklerden dolayı şiddetli azap ile yakaladık". (7/164)

Evet, sıkıntı ve belaların Allah'a döndüremediği tipler ruhen ölmüş, kaskatı olmuşlar ne yapılsa hissetmezler.

Bunun bir değişik örneği de Yunus/12. ayette geçmektedir. Orada zarara uğrayanların dua ve yalvarışlarından bahsediyor; fakat sıkıntı giderildiğinde sanki hiç yalvarmamış gibi geri eski hallerine dönüyorlar. Çünkü dünya hayatı ve hevaları onları çepeçevre kuşatmıştır. Onun için sıkıntılı anlarında Rabb'e yönelip rahat anlarında sanki hiç belaya uğramamış, sanki hiç Yaradan'a yalvarmamış gibi hatalarına kaldığı yerden devam ederler. Bu yaklaşım şuursuz ve anın verdiği sıkıntıyla fitri bir yöneliş olduğu için böyle oluyor. Bunlar bir yar kenarında iman sahibi olduklarındandır. *"İnsanlardan kimi Allah'a yalnız bir yönden kulluk eder. Şöyle ki: Kendisine bir iyilik dokunursa buna pek memnun olur, bir de musibete uğrarsa çehresi değişir. O dünyasını da, ahiretini de kaybetmiştir. İşte bu, apaçık ziyanın ta kendisidir."* (22/11)

Oysa böyle imtihanlara tabi tutulmayı nimet bilmeli; isyanı bırakıp, kulluğunu bilip Allah'a iltica etmeli...

Aslında musibet üç şey içindir:

1- Gafletteyse uyanması

2- Günaha kefaret olması

3- Derecesinin artması

Tabi bu durum olaylar üzerinde düşünen insanlar içindir. Bu üçünün dışında ihtarlarla uyanmayanlara ise bedbahtlık ve azap hak olmuştur. Hasan Basri der ki; "Allah kimin rızkını genişletir de kendisinin imtihan edildiğini görmezse; onun sıhhatli bir görüşü yoktur. Allah kimin rızkını daraltırsa o kişi kendisine

yardım edildiğini görmezse; onun da sıhhatli bir görüşü ve aklı yoktur".

İbni Cerir ve İbni Hatem'den rivayetle Resulullah (as) ; "Allah'ın, bir kulun isyanına rağmen ona sevdiği dünya nimetlerini bolca verdiğini görürseniz biliniz ki, bu onu cehenneme yaklaştırmak içindir".

❀ ❀ ❀

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ اَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتّٰى اِذَا فَرِحُوا بِمَآ اُوتُوٓا اَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٤﴾

6:44 Onun için bunlar kendilerine ne hatırlatıldı, öğüt verdiyse onları unutunca üzerlerine her şeyin (her zevkin, her nimetin) kapılarını açtık, nihayet kendilerine verilen o şeyler (o genişlik ve serbestlik) yüzünden (tam şımarıp) ferahlandıkları vakit de onları ansızın tutup yakalayıverdik ve artık o anda onlar bütün ümitlerinden mahrum kaldılar.

İnsanın şiddet karşısında Allah'a yöneltemeyenler fıtratını bozmuş zevk ve sefa içerisine dalarak Allah'ı unutmuş kimselerdir. *"Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar yoldan çıkmış kimselerdir."* (59/19) Bunlar zevk sarasına tutulmuş sarhoşlardır. Zevklerinden, safalarından gayrı şeyler onları ilgilendirmez ve hiçbir şeyin kaygısını da çekmezler. Bu onlara Allah'ın azabıdır. Rızkın

kapıları açılmış, zevk ve sefahat sarhoşluğuna maruz kalmanın rezaleti içerisinde kendilerinden geçmiş rehavete öylesine dalmışlarken apansızın kapıları çalınır! Silahlı görevliler tarafından: 'Eller yukarı! Kımıldama!' diye yürekleri ürperten bir tehditle yüz yüze gelmek; Bu zevk esnasında şok yapan dehşet verici bir sahne; bu çok ağır tedbirsiz bir yakalanıştır! Eş-dost, evlat-iyal, mal-mülk vs. her türlü zararın içerisine düşmek ve çaresiz boyun bükülen, hiçbir itiraza mahal bırakmayan acı bir son!

Bunun zıddını firavunun sihirbazlarında görüyoruz: Sihirbazlar Firavunu hoşnut ederlerse sarayda gözdelerden olacak ve hayatın her lezzetinden yararlanacaklardı. Fakat onlar Allah'ın mucizesi karşısında secdeye kapanıp, iman ederek dünya lezzetleri yerine cennete talip oldular ve ebedi saadeti kazanmışlardı. (Bkz: 7/113,120-122,124-126)

Mülkün sahibini hesaba katmadan sorumsuz yaşamanın sonu her zaman hüsran olagelmiştir.

Şu bir realitedir ki, şiddetle denenmeye çok kimseler sabredebilir. Bollukla imtihan edilmeye gelince, bu noktada sabredenler çok azdır. Kontrolsüz bolluk insana Allah'ı unutturur. Eğlence insanı aldatır. Zenginlik insanı azgınlığa götürür ve dolayısıyla da pek az bir kısım müstesna bu hususta sabır gösterenler bulunmaz. (7/94,42/27,56/45)

Cenab-ı Hak böylece insanları imtihan eder. Bu bir anlamda mü'min ile fâsıkın belirlenmesidir. Mü'min için her iki halde de hayır vardır. Nimete erişirse şükür eder, musibete uğrarsa sabır eder.

Bu ahlaka erişmeyenlerin ise bütün hedefleri heva ve hevesin peşinde koşmaktır. Bu yaşayışları da onlara maneviyatı kay-

bettirmektedir. Ve dolayısıyla artık nizam ve kanunları kendi görüşleri olmuştur. İçinde yaşadığımız şu asırda zevk ve safaya dalmış hemen hepsi farklı bir biçimde Allah'a isyan içerisindedirler. Nizam ve kanunları kendi görüşleri olmuş... Öyle şımarıklar ki, ne Allah'a ibadet ediyorlar ne de O'nu hatırlıyorlar. Aksine Allah'ın hakimiyetine karşı çıkıyorlar. Tüm dünya hemen hemen bu paralelde olmakla beraber bu manzaranın muhtevası, Amerika'da ortaya çıktığı kadar yeryüzünün hiçbir bölgesinde ortaya çıkmış değildir.

Amerika'nın içinde bulunduğu bollukla kapıldıkları gurur ve nimetlerin sadece 'beyaz adam' için hazırlanmış olması(!) ve siyahlara ne kadar rezilane ve sefilane davrandıkları ortada... Hele bu siyahiler bir de müslüman iseler...

Seyyid Kutup: "Ben bütün bunları görüyor ve Allah'ın bu ayetini düşünüyordum. 'Genişlik ve serbestlikle tam ferahladıkları sırada onları ansızın yakaladık.' ilahi buyruğunu beklemekteyim."

Ne var ki, şu noktayı da göz önünde bulundurmak lazımdır: Allah'ın kanunu batılı yok ederken yeryüzünde hakkı temsil eden bir ümmetin bulunmasının gerekliliği... Sonra Allah-u Teala hakkı batılın üzerine döndürür. Bu demek değildir ki hak ehli salt ibadetlerini yapsın da otursun.

Hak, yeryüzünde Allah'ın hakimiyetini yerleştirmek için hakimiyeti gasp edenleri yok etmek gayesiyle çalışan bir millete nasip olur. Bu sünnetullahtır.

Başarı, doğru yoldan sapmadan çalışan ve kötülükleri bertaraf edenlerin olacaktır. Evet, bu ayet-i celileye binaen, yeryüzün-

de hakkı unutup servet ve saltanata boğulan milletlerin toptan helak olması kaçınılmaz ise de, Hz. Muhammed'den (s.a) sonra Allah, milletleri kökten yok etmek tarzındaki azabını insanların üzerinden kaldırmışsa da başka başka azap tecellileriyle insanlar feci şekilde yok oluyorlar. Hak için can vermekten korkanlar zillet içerisinde ezilmekten kurtulamıyorlar. Din, ahlak, maneviyata dair ne varsa çürütülmeye çalışılırken kılı kıpırdamayan zevke dalmış Müslümanım diyenlerin, Bosna ve Irak'daki gibi rezil bir akıbete maruz kaldıklarında ki feryadı bizlere bir şeyler düşündürmeli artık...

Evet, bugün dünya kaynıyor... Zalim emperyalist güçler hakimiyetini sürdürmek için kana doymuyor... Orta Doğu kan ağlıyor... Ruhi azap, psikolojik huzursuzluk, ahlakî düşüklük, anarşi gibi stresler yakamızı bırakmıyor... Basit menfaatler uğruna satılan devlet sırları...

Ey iman edenler artık uyanın! Uyanmalıyız! Uyanmalısınız! Dünya cazibesi,rahatı, rehavetine aldanılmasın! Şairin deyimiyle: Sana söylüyorum! Sen arkadaş! Sen, evet sen..!

Hukuku çiğnenirken avukata, başı ağrıyınca doktora, ev yaptırırken mimara, dişi ağrırken dişçiye koşan sen! İhtisas ihtisas diye coşup taşan sen!. Maddeye bu kadar bağlanan ve bu sahada metotlaşan sen!. Bu güzel mi güzel, reel mi reel düsturunu, maneviyata neden tatbik etmezsin? Sen! Ah sen! Evet arkadaş sen!... Maddene gösterdiğin ihtimam ve doğru metodu maneviyatına da tatbik edemezsen kendinden hayır bekleme!" (S. Çekmegil- Müstesna)

❀ ❀ ❀

فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

6:45 İşte bu suretle, zulüm edenler güruhunun ardı arkası kesilmişti. Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah'adır.

"Artık zulüm eden, şükür yerine küfür eyleyen kavmin ardı alındı, arkası kesildi. Bu hal, ferdi ve içtimai alanda gözlenmektedir. Tarihten örnek verecek olursak Nuh, Hud, Salih, Lut ve daha bir çok kavim, peygamberlerinin uyarısına uymayıp karşı koydukları için; Roma, Grek ve nice Nemrutlar, Firavunlar helak edilmişti. Hem de medeniyetlerinin en parlak devirlerinden sonra onları yerle yeksan etmişti.

Hangi asırda, hangi toplumda olursa olsun nimetler içerisinde yüzerken Rabb'i ve ahireti unutarak zevk ve sefa içerisinde yüzen bütün millet ve fertler elim bir azap içinde yok olmaya mahkumdurlar...

Allah için, dava için can vermesini bilmeyenlerin canları zalimler tarafından heder edilir". (Fi Zilâl'il- Kur'an)

Bu helak onların bittiği manasına değildir. Çünkü imtihan kıyamete kadar devam edecektir.

Mü'minler imana erdikleri için Rableri'ne hamdederler; onunla dünyada onurlu, erdemli dürüst ve temiz bir hayat yaşama bahtiyarlığına erdirdiği için. Mü'minler kafirlerin, yobaz cahillerin bu nimetten mahrum kalıp sapık yaşayışlarını gördükçe, onların akıbette uğrayacağı elim azabı düşündükçe hamdeder! hamdeder! hamdederler! Bu hamd, şevk ve azim ile yoluna devam ederler.

قُلْ اَرَاَيْتُمْ اِنْ اَخَذَ اللّٰهُ سَمْعَكُمْ وَاَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلٰى قُلُوبِكُمْ مَنْ اِلٰهٌ غَيْرُ اللّٰهِ يَاْتِيكُمْ بِهِ اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ ﴿٤٦﴾

6:46** (Habibim Mekkeliler'e)* ***De ki: "Bana haber verin: eğer Allah kulağınızı, gözlerinizi al**(ıp sizi sağır ve kör bırak)**ırsa, kalplerinizin üstüne de mühür vurursa Allah'tan başka onları size getirecek ilah kimdir"? Bak, ayetlerimizi türlü türlü nasıl açıklıyoruz da onlar yine** (bu ayetlerimizden) **yüz çeviriyorlar.

Çeşitli uyarılarla insanlar gerçekleri düşünmeye davet ediliyor.

Evet insanlığımızı insanca yaşamamıza vesile kılan, bu vasıtaları bize veren Allah, bütün şuurumuzu giderirse kim onları geri verecek? Hangi tabip onu iyileştirecek? Eğer hastalık kangrenleşmemişse tedavi mümkündür. Maneviyatta kör olan, gerçekleri duymayan her aza ölüdür. Salt manada görüyor olsa da...

Gözünüz olmadan hayatın güzelliklerini, kulağınız olmazsa hayata mana ve zevk veren sesleri, kalbiniz rahatsızsa sıkıntılı bir hayat yaşamak zorunda kalırsınız. Ne zevksiz, renksiz ve hissiz bir hayat! Allah'ın rızasından uzak bir hayat bundan da beter! O halde iman edip yüzünüzü bir muvahhid olarak Allah'a döndürün de iki alemde de saadet ve huzura erin.

Bütün bunları sizlere Allah'tan başka kim lutfedebilir. Allah türlü türlü misallerle bu hakikati açıklamasına rağmen haktan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir!..

قُلْ اَرَاَيْتَكُمْ اِنْ اَتٰيكُمْ عَذَابُ اللّٰهِ بَغْتَةً اَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ اِلَّا الْقَوْمُ الظّٰلِمُونَ ﴿٤٧﴾

6:47 De ki: "Bana haber verin: Eğer Allah'ın azabı ansızın (habersizce), yahut açıktan açığa gelip size çatarsa zalimler güruhundan başkası helake uğratılmış olur mu"?

Allah haber vermediği hiçbir şeyle kullarını cezalandırmaz. Dünyada günahta haddi aşarak azgınlaşan; toplumlarında günahkarlara hürriyet hakkı tanıyanlara hem dünyada hem de ahirette eğer tevbe etmezlerse cezalandıracağını haber veriyor (Bkz: 28/59, 46/35)

Ölüm veya herhangi bir azap, hiç beklemediğiniz sırada ansızın yakalasa yüklendiğiniz günah yüküyle hallerin nice olacağını bir düşünün!?

Eninde sonunda Allah'ın azabına maruz kalacaklardır... Zalimler topluluğu bir kabile, bir kasaba, bir devlet oluşturan insanlardır. Bunların arasında iyiler yok değil ama çoğunluk zalimdir ve zulüm de üstü örtülü olarak da olsa hukuki yollardan korunur ve teşvik edilir. Bir toplumda saflar ayrıldığında inkar edenler azaba çarptırılırlar. (48/25)

Fakat kötülerin iyilerden çok olduğu ve baskın çıktığı demlerde ise azap toplu gelir. Çünkü çoğunluk bunu hak etmiştir. O halde inen azap sadece zalim bir topluluğu yok eder; zalim olmayan komşu ülke veya kabileye dokunmaz. *"Halkı iyi olduğu halde Rabbi'n haksızlıkla memleketleri helak etmez."* (11/117) Kur'an, ilgili ayette bu hususu hatırlatıyor ve gafilleri uyarıyor...

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ
فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٨﴾

6:48 Biz peygamberleri rahmetimizin müjdecileri ve azabımızın habercileri olmaktan başka (hal ve sıfatlarla) **göndermeyiz. O halde kim iman eder ve (kendini) düzeltirse onların üzerine hiçbir korku yoktur. Onlar mahzun da olacak değillerdir.**

Peygamber'in iki asli görevinden bahs ediliyor: Müjdeci ve uyarıcı...

İman eden kimselere, onları sevindirecek haberleri verirken, haktan yüz çevirenlere ise muhakkak gelecek olan azap haber verilmektedir. Bu Allah'ın insanlar hakkında bir sünnetidir.Kendine abd olanlara saadet, şeytana kul olanlara ise onun uğrayacağı gibi elim azap vardır.

Allah, insanlara doğruyu anlayacak kabiliyet vermekle beraber, onlara gerçek doğruyu gösterecek peygamberleri de vahyî verilerle birlikte göndermiştir. Ve her bir ilahi ayeti teyid edecek kevni ayetler de, verilen haberin doğruluğuna dair ikna edecek deliller olarak gösterilmiştir. Düşünen her insan bu gerçeği görür. Ve resullerinin getirdiğini tasdikler. Vahyî verilerin kültürüyle insanlık noktasında erdeme erişirken ebediyetini de mutlu kılar. Onlar, imanları üzerinde, Allah'a kavuştuklarında dünyada elde edemedikleri, geride bıraktıkları şeyler sebebiyle üzülmeyeceklerdir. (Bkz: 2/38, 112)

Evet iman edip kendini düzelten herkes bu müjdeye mazhar olacaktır. Ve geçmişteki günahları af olunacaktır.

Fakat vahye muhatap olduğu halde indî sebeplerden dolayı kim ondan yüz çevirirse ona da azap hak olacaktır.

❀ ❀ ❀

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٤٩﴾

6:49 Ayetlerimizi yalan sayanlar(a gelince:) Onlara da, sapmış oldukları fısk yüzünden, azap dokunacaktır.

Elbette kendilerine yapılan uyarıyı dikkate almayarak ondan yüz çevirenlerin sonu hüsran olacaktır.

Aslında bu dünya herkes için bir imtihandır. İnanan da inanmayan da sünnetullah çerçevesinde hayatını sürdürür. Doğum-ölüm, acı-tatlı, yokluk-varlık, sıcak-soğuk, savaş-barış, hastalık-sağlık gibi şeyler herkesin maruz kalacağı imtihanlardır.

İman edenler, Rabb'e kul olmanın şerefiyle erdemli ve onurlu bir hayat sürdürdüklerinden mutmaindirler. Çünkü onlar nimetlerin, özellikle de İslam nimetinin şükrünü eda etmeye gayret ederken, bir imtihan gereği isabet eden musibetlerin de kritiğini yaparak sabreder, sonucunu Allah'a havale ederler.

Münkirler ise haktan yüz çevirdikleri için, doyumsuz isteklerinin arkasında sürüklenirken çirkin, kirli işlerin peşinde koşarlar. Nimetlere eriştikçe şımarır, musibetlere maruz kaldıkça da isyan ve öfkelerini artırırlar.

Bu anlamda iman ve imansızlığın iki alemi de müsbet veya menfi anlamda etkileyen tarafları vardır. Ahirette ise artık herkes için nihai karar verilecektir.

Gerçek mutlular ve gerçek mutsuzlar diye saflar ayrılacaktır...

❀ ❀ ❀

قُلْ لَآ اَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَآئِنُ اللّٰهِ وَلَآ اَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَآ اَقُولُ لَكُمْ اِنِّي مَلَكٌ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا مَا يُوحٰى اِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْاَعْمٰى وَالْبَصِيرُ اَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

6:50 De ki: "Size benim yanımda Allah'ın hazineleri var demiyorum. Ben gaybı bilmem. Size hakikat ben bir meleğim de demiyorum. Ben, bana vahy olunmakta olan (Kur'an)dan başkasına uymam". De ki: "Görmeyenle gören bir olur mu? Hiç düşünmüyor musunuz"?

Gerçeği görmek istemeyen müşrikler Resulullah(as)'a "Sen Allah tarafından gönderilmiş bir peygambersen Allah'tan iste de bize dünya nimetlerini bol bol versin, aksi halde sana inanmayız" dediler. Oysa Peygamber'i dinleselerdi gayesini anlar, böyle bir teklifte bulunmazlardı. O, insanları zenginleştirmek için değil, onlara gerçeği tebliğ etmek için gönderilmiştir.

O peygamberler, bu hak davetle insanları bitmez, erişilmez, paha biçilmez nimetlere davet ediyor. Bunun karşısında dünya-

nın hepsi isteyenin olsa sonuç nedir? Bir de onu koruma ve kollama zahmetinin yanında; ölümle hepsi geride kalmıyor mu?

Madde ile mana; biri yok olmaya mahkum iken diğeri yücelik, dirilik ve erdem kaynağıdır.

İslam, anlaşıldıkça ne büyük bir hazine olduğu, ondan gayri nimetlerin yine onunla anlam bulduğu ve vakti gelince bırakılıp gidildiğini görerek Rabbi'ne, kendisine elçi gönderip bundan haberdar ettiği için teşekkür ederler.

Peygamberleri kabul edenler ona ittiba ederler. Çünkü hiçbir peygamber makam, şöhret ve saltanat peşinde olmamıştır. Bilakis insanların İslam'la ihya olması için sahip oldukları tüm imkanları bu uğurda kullanmışlardır. Bunu görmezden gelen divaneler ona itiraz etmek için olmayacak şeyler istemişlerdir.

Oysa bu istenilenler tamamen Allah'ın gücünde ve tasarrufunda olan şeylerdir. Her istediğini yapabilme gücüne sadece Allah sahiptir. O dilediğini, dilediği kadar verir. Hikmeti gereği kullarından bazılarına ise vermez. Allah'ın verdiğini kimse engelleyemez, vermediğini ise kimse veremez.

Zarar ve faydayı mutlak manada sağlayan Allah'tır; diğer oluşlar sebep sonuç vesileleridir. (6/17,10/107)

O Yüce Nebi de bu gerçeği ifade ediyor ve onların istemiş oldukları hazinelere karşı seçilmiş elçiden başka bir şey olmadığını; ilahi vahiyle onları güzel amellere yöneltmek ve cennet hazinelerine götürecek doğru istikameti ve hedefi göstermekte; kutsal görev için de Allah'a şükür ettiğini ve O'na itaat ederek bu kutsal yolda yürümenin nihai hedef olduğunu açıklamaktadır.

Bunun gibi geçmişte gayb olan bir çok gerçek (coğrafya, astronomi, anne rahmindeki bebeğin cinsiyeti...gibi şeyler) önceden haber verilebilmektedir.

Böyle bir keşif söz konusu olmadan kimse gaipten haber veremez. Hatta duvarın arkasında ne olduğunu görmedikçe bunu bile bilemez.

O Resulün şahsında verilen haber de *"De ki: Gaybı bilseydim (daha) çok hayır elde ederdim. Ve bana kötülük dokunmazdı".* (7/188)

"Gökleri ve yeri Allah'tan başka kimse bilemez." (27/65) *"Gaybın anahtarı O'nun yanındadır. Onları ondan başkası bilmez".* (6/59)

Gayb bilgisinden dilediğini nebilere bildirir: *"O bütün görünmeyenleri bilir. Ancak dilediği peygamberler bunun dışındadır".* (72/26)

Bu ayetlerde de, Allah'ın gaybı ancak peygamberlere bildireceği; peygamberlerin dışında hiç kimseye bildiremeyeceği gayet sarihtir.

Gaybın yegane vasıtasının vahiy olması hikmetine mebni olmalıdır ki, Kur'an'da *"Bunlar sana vahy etmekte olduğumuz gayb haberlerindendir".* (11/49, 12/102) denilmektedir.

Peygamberler dahi Allah bildirmedikçe gaybe dair bilgisine ve sebepler ötesi şeylerde tasarrufta bulunma gücüne malik olmadığı halde evliyanın veya salih zatların bu tür işleri yapmaları nasıl mümkün olur?!

Muhtelif cahiliye cemiyetlerinde burçlara, fallara, kahinlere, müneccimlere başvurulurdu. Bugün de bunlar gibileri geleceğe

veya geçmişe veyahut ta şimdiki hallere yönelik gaybten haber verirler. Cinlerle ve ruhlarla irtibat kurduklarını, tesbihlerle ve muskalarla, dualar ve zikirlerle veya benzeri vasıta ve metotlarla bunları bildiklerini iddia ederler. Bir takım aldanmışlar da bunlara inanırlar. Esas itibarıyla bunların hepsi vehim ve delalet olmaktan öteye geçmez.

Hz. Peygamber o günkü cahiliye cemiyetlerinde yaygın olan peygamberlik ve peygamberlerin tabiatı ile alakalı bütün evhamlardan uzak, doğrudan doğruya bir beşer olarak kendini takdim etmekle emr olunuyordu. Ayrıca bu akîdeyi de her türlü aldatıcılıktan uzak bir şekilde takdim etmesi ile emrolunmuştu. Peygamber hidayet gücüne sahip değildir. Hidayet Allah'tandır. Onun yolunu aydınlatan da bu ilahi hidayettir.

Peygamberler Allah'ın vahyinden başka bir şeye tabi değillerdir... İlahi vahiy bilmediği şeyleri onlara öğretir. "Peygamberlerin de hidayete ihtiyacı vardır. "(Muhammed (as) Peygamber olmadan önce hakikat nedir, iman nedir bilmiyordu". (42/52)

Vahiy yoluyla gelen bilgi, kesbi olmayıp Allah'tan gelen ilimdir. Peygamber ise bu ilmi sadece bizlere tebliğ edendir. (3/164)

Allah bu uyarılarıyla ve elçisinin misyonunu açıklayarak Hz. Peygamber'in her hangi bir şekilde ilahlaştırılmasını önlemeyi; yalnızca bir insan olarak, Allah'ın mesajını iletmek için seçtiği bir kul olduğunu kendi diliyle ikrar ettiriyor.

"Size ben bir meleğim demiyorum". Ben sadece bir beşerim ve beşer tabiatına sahibim. Yapabildiklerim ancak beşer gücüyle yapılabilecek olanlardır.

Ben ancak bana vahy olunana tabi olurum. "Ben, Allah'ın bana vahyettiği şeylerden zerre kadar sapmam. Benim risaletimin ispatı, Allah'ın bana vahyettiği ve tabi olduğum, sizlerin de tabi olmanızı istediğim, sizlere her yönüyle açıkladığım emirlerdir" (10/15, 49, 46/9)

"Körle gören eşit olur mu"?

Bir kimse nefes alıp verse bile, hidayetten yoksun olanlar kördür. "Aklı, gözü, kulağı olsa bile belhum adel'dirler". (13/16, 19)

Vahye uymak hidayetin ve basiretin kendisidir. Bu hidayetten mahrum olanlar kendi hallerine bırakılmış körlerdir. "Bunlar sağır, dilsiz ve kördürler; bundan dolayı iman etmezler". (2/171)

"Sen körleri sapıklıklarından çıkarıp yola iletemezsin". (30/53)

Hakka tabi olan, hakka göre hareket eden ile hakkı reddeden bir olur mu? Hakka teslim olmayanlar, kesinlikle akl-ı selim sahibi değillerdir.

Beşer aklı kendi başına buyruk olur da vahyin kontrolünden uzaklaşırsa, hiç şüphesiz sapıklık ve delaletle yüz yüze gelecektir.

Bir insan, iman ediyorum dese bile eğer vahyin kontrolünde değilse her tür sapıklık ve itaatsizliğin içerisine düşer. Allah-u Teala, vahiy ve risalet müessesiyle insanlar üzerine hüccetini ikame etmiştir. Ve bu hücceti beşer aklına dayandırmamış hatta Allah'ın yarattığı ve ona imanı, onu tanımayı zaruret olarak kabul eden insan fıtratına bile istinad ettirmemiştir. Vahiy olmadan aklın ve fıtratın kötülüklerden korunması mümkün değildir. İslam bir hayat sistemidir. Ve beşer aklını kendi yapısı itibarıyla sahip olduğu ayıplardan koruyucu garanti unsurlarına sahiptir. Hayat

böylece ilim, bilgi ve tecrübe yolunda doğru olarak gelişmesine devam eder. Allah'ın vahyinden uzaklaşınca da körleşir.

"Düşünmüyor musunuz?"

Mü'min için en erişilmez hazine İslam'dır. Bununla gayb alemini, hakikati müşahede ederek onur ve erdemi kazanarak meleklerden üstün bir konuma yükselecektir. Bunun için de, vahyi kültür edinerek yaşamak gerekir.

İman, hakikati görmekse inkar da eşyadaki hakikati görmemektir.

Dünya, yaratılış, vahiy ve ölüm üzerinde düşünmemek de körlüğün başka bir boyutudur.

Ayet iman, tefekkür, akletme ve küfür konularını içermektedir.

İslam akla hitap eden vahiy dinidir. Vahiy akla hitap eder. Ama vahiy aklı aciz bırakır. Vahiy gelecekte olan ve bugün görülmesi mümkün olmayan gayb haberlerini vermektedir.

Allah'ın varlığına iman ettiğiniz gibi bu gaybi haberlere hiçbir mantıki fikirler öne sürmeden inanmazsanız, aklı putlaştırmış olursunuz.

Vahye inanmak ve uymak basirettir. Bu hidayetten mahrum olanlar kendi hallerine bırakılmış körlerdir. Dikkat edilirse, Allah, insanlar arasında seçtiği bir elçiyle, melekler arasından seçtiği bir başka elçisi aracılığıyla bize bizi, kendisini ve dışımızdaki dünyayı tanıtıyor. Akıbetimizi haber veriyor. Korku ve ümit arasında bizi sınıyor. Akledip düşünmeden mantıkî, indî görüşlerle vahyî daveti çürütmeye çalışmak aklın bozukluğuna, düşüncenin

kanserleşmesine delalet eder. Bunlar için Rabbin tanımı *"Şüphesiz Allah katında hayvanların en şerlisi düşünmeyen sağırlar ve dilsizlerdir"*. (8/22) *"Sen onların çoğunun gerçekten (söz) dinleyeceğini yahut düşüneceğini mi sanıyorsun? Hayır, onlar hayvanlar gibidirler. Hatta yolca daha sapıktırlar"*. (25/44)

İnsan olmak bir ayrıcalıktır. Düşünen insan olmak daha önemli bir ayrıcalıktır. Ancak vahye göre doğru düşünmek en yüce ve onurlu ayrıcalıktır. İnsanı insan yapan da budur.

Kur'an-ı Kerim bu yüce yöne insanları doğrultmak için defalarca uyarmaktadır.

Kevni ve vahyî ayetleri düşünecek olanlar için en düşük düzeydeki akıl sahibi için bile kolaylıkla anlaşılabilecek, kavranılacak deliller vardır. Bu kesin delilleri kim yalanlayabilir?! (13/3)

Allah'ın kevnî ayetleri üzerinde akl-ı selim ile düşünenler Allah'ın sözünü doğrulayacaklardır.

İnsanı insan yapan düşünceyi terk, az düşünme, aklı kullanmama yahut kötüye kullanma ise küfre, gerçeğin üzerini örtmeye götürür.

Akıl, özellikle kendisi gibi Allah'ın bir başka nimeti olan vahiy karşısında onu anlamak için gerekli bir ayettir.

Akıl vahye, vahiy akla hitap eder. Bu ikisi beraber olursa insanı insan yapar. Bu da imandır, teslimiyettir, Müslümanlıktır...

İslam bir hayat sistemidir. Ve beşer aklını kendi yapısı itibarıyla sahip olduğu ayıplardan koruyucu garanti unsurlara sahiptir. Hayat, ilim, bilgi ve tecrübe yolunda doğru olarak pratik hayat imkanları sağlar.

Allah'ın vahyi ve hidayetinin eşliğinde akıl doğruyu görür. Allah'ın vahyinden ve hidayetinden uzaklaşınca da körleşir.

Allah (cc) insana vahyini, Rabbani hidayetin kontrolü altında çalışıp gelişmesi için vermiştir.

❀ ❀ ❀

وَاَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ اَنْ يُحْشَرُوٓا اِلٰى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهٖ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥١﴾

6:51 Rablerine (götürülüp) toplanacaklarından korkanları sen onunla (Kur'an ile) inzar et ki, onların O'ndan (Rablerinden) başka ne yari, ne de bir şefaatçisi yoktur. (Senin bu inzarın) onların sakınmaları içindir.

Bu, vahye uymak isteyenlere çok ciddi bir tenbih; münkirlere ise ihtar niteliğindedir.

Bu ilahi tembihle müminler, imanda sebat etsinler; ne kendilerinin ne de başkalarının heva ve heveslerine uymasınlar... Bütün hayatlarını vahye göre düzenlesinler... Ancak bu hal üzre yaşar ve ölürlerse işte o zaman Allah'ın azabından korunmuş olurlar...

O'nun huzurunda toplanmaktan kimse kurtulamayacaktır. Buna örnek; insan, küçük bir depremde dahi bulunduğu mekandan nasıl dışarı fırlayıp mahşeri duyguları yaşıyorsa aynen öyle...

O, o gün "mâliki yevmiddin"dir. Hürriyetler ellerden alınmıştır. Huzur-u ilahi'de netice beklenecektir.

İşte bu gerçeği kavrayanlar, veli olanlardır; Allah'ın vahyine sarılarak Allah'a veli olmaya çalışırlar. Günah ve şirkten sakınmanın yolu budur.

Kur'an ancak inananlara etki eder. O halde, Kur'an'dan etkilenmenin yolu gerçek imandır.

Kur'an'a tabi olmakla insan, ahiret saadetini temin etmekle beraber dünyada da onurlu, erdemli, yararlı, hayırlı ve huzur verici temiz bir hayat yaşar. Bu haliyle diğer insanların da bu kervana katılmaları için elinden gelen gayreti gösterir ve dualarıyla şefaatçi olmaya çalışır.

"Kur'an'la uyar".

"Ey insanlar! Size Rabbiniz'den bir öğüt, gönüllerdekine bir şifa, mü'minler için bir hidayet ve rahmet gelmiştir". (10/57)

"Kafirlere boyun eğme ve bununla (Kur'an ile) onlara karşı olanca gücünle büyük bir cihad ver". (25/52)

"And olsun ki Biz, öğüt alsınlar diye, bu Kur'an'da insanlara her türlü misali verdik". (39/27)

"Öğüt ver, çünkü öğüt mü'minlere fayda verir". (51/55, 87/9, 13)

Evet Kur'an, fıtratını bozmamış her akl-ı selim sahibini uyarmaktadır.

Allah'ın huzuruna çıkacaklarını hiç düşünmeyecek derecede dünya hayatının zevklerine dalıp gitmiş; şu veya bu azize manevî

ilgilerinden dolayı Allah'tan başka veliler edinenler, kendilerini katiyetle kurtaramayacak, şefaatçiler edinenler de hüsranda kalacaklardır.

Allah, *"Kendisine inanıp vahyine ittiba edenlerin dostudur (yani velisidir)"*. (2/257) *"Allah takva sahiplerinin velisidir"*. (45/19)

"Sizin veliniz ancak Allah'tır, Resulü'dür, iman edenlerdir. Onlar ki Allah'ın emirlerine boyun eğerek namazı kılar, zekatı verirler". (5/55)

İşte bu manada ancak Allah ve Allah'ın vahyî verileri doğrultusunda veli ve şefaatçi olurlar.

Resulün şefaati ise Allah'ın vahyini insanlara ulaştırmak için her türlü gayret ve fedakarlığı gösterme hususunda kendini harap edecek kadar çalışmasıdır. Ki O(as), ümmeti için de dua ve hayırlar talep edendir. (18/6, 26/3)

Mü'minlerin şefaati peygamberî metodu devam ettirmeleridir. (9/71)

Şu bir gerçek ki, akîdesini sağlam tutmayan insanlara hiçbir şefaatin faydası yoktur. Dolayısıyla İslam'ın her şeyden önce öğrenilmesi gereken bir akaidi olduğu unutulmamalıdır.

Akaidi düzgün olanlara, ahirete inanarak salih amel işlemeye gayret eden ve bu hususta duyarlılık gösterenlere karşı Allah'tan yana her yardım, bağış ve şefaat kapısı açık olacaktır.

❀ ❀ ❀

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظّٰلِمِينَ ﴿٥٢﴾

6:52 Sabah akşam Rableri'ne, sırf O'nun vechesine yönelmeyi dileyerek, dua edenleri** (huzurundan) **kovma. Onların** (kafirlerin) **hesabından hiçbir şey sana, senin hesabından hiçbir şey de onlara ait değildir. Onları** (fakirleri) **kovarsın** (amma) **zalimlerden olursun.

Ahmed bin Hanbel, İbn-i Cerir ve Taberani, başka muhaddis topluluğu ile birlikte, Abdullah İbn-i Mesud (ra)' dan rivayetle: "Kureyş kabilesinden bir grup, Peygamber'in yanına uğradılar. Yanında zayıf Müslümanlar vardı. Kureyşli grup Peygamber(as)'a şöyle dediler: "Kavminden vazgeçip de bunlara mı razı oldun? Aramızdan Allah sadece bunlara mı lütufta bulundu? Bizler bunlarla aynı mekanda bulunmayız. Sen bunları yanından uzaklaştırırsan belki sana uyabiliriz" demeleri üzerine bu ayet inmiştir. (Bkz:83/29,36)

Resulullah'ın(as) böyle bir ayrıma girmesi asla düşünülemez. Ama o anda beşeri hesaplarla, servet ve statü sahibi kimselerin katılımıyla Müslümanların daha güçlü olma temayülüyle bu teklif karşısında tereddütler yaşar. Tabi Rabbi de O'na, kerim ahlak örneği olmanın gereğini açıklıyor. Rasulullah (as) mutmainleşerek rahatlıyor.

Allah indinde takva sahipleri üstündür. Mü'minler bu çerçevede birbirlerine değer vermeli ve birbirlerinin seviyelerini yükseltmelidirler. Geçmiş ve gelecek yargıları yapacak olan sadece Allah'tır. Ve herkes yaptığı hayrın ve şerrin karşılığını görecektir. Müslümana düşen, kişilere hayır ve şerrin yolunu göstermektir.

İslam da zengin-fakir, amir-memur, kadın-erkek ayırımı asla yapılmadan insana insan olarak değer verilir. Ve İslam'a gönül açanlar candan kucaklanıp kardeş edinilir. Çünkü bu dine gönül veren sancağı taşır, uğrunda gerekeni yapar. Yoksa servet ve statü sahibi olan yapacak değildir.

Elbette servet ve statü de dünya rahatlığı ve ahiret saadetini kazanma da güçlü destektirler. Ama sırf bu konumlarından dolayı onlara rağbet etmek; maddi gücü öne çıkarmaktır.

Bir kelamı kibarda da; "Bir kimseye servet ve statüsünden dolayı itibar edenin dininin üçte ikisi gider" denilmiştir.

Maddi farklılıklar imtihan sorusudur. İnsanlar ellerinde olmayan şeylerden hesaba çekilmezler. Fakat sahip olduğu nimetleri iyi değerlendirip değerlendirmediğinden dolayı sorgulanırlar. Bu anlamda değerleri fark ettirmek ve değerlerin gerisinde kalan sebepleri tesbit etmekte birbirlerine destek olmalıdırlar.

İslam sistemindeki adalet ve düzen, bütün müslümanları, makam, soy ve zenginlik gözetmeksizin aynı seviyede görür. "Allah katında üstünlük takva iledir". (49/13)

Fakat her değeri madde ile ölçenlere bu ağır gelir. Bu sebeple sahip oldukları makam ve mevkiyi bırakarak ihlasla iman etmek ve fakir Müslümanlarla aynı seviyede bulunmak istemezler.

"Onların hesaplarından sana bir şey yoktur".

Allah indinde insanların durumu kazandıklarının karşılığını almaktır. (53/39)

"İman eden ve soylarından gelenler de, imanda kendilerine tabi olanlar (var ya) işte biz, onların amellerini de kendilerine kattık. Onların amellerinden hiçbir şey eksiltmedik. Herkes kazandıklarına karşı bir rehindir". (52/21, 74/38)

"Kim iyi bir işe aracılık ederse onun da o işten bir nasibi olur. Kim kötü bir işe aracılık ederse onun da ondan bir payı olur. Allah her şeyin karşılığını vericidir". (4/25, 17/15, 16/25, 29/13)

Allah'ın rızasındaki kulluk bilincine erişenlere, Kur'an ahlakıyla ahlaklananlara münkirlerin dışında herkes hayrandır. Manevî değerlerin önemini, kim olursa olsun iman kardeşliğinin kıymet ve değerini bilecektir mümin. İslam kardeşliği ruhuyla kucaklayıp yanında olacaktır.

Onlarla manevî havayı teneffüs etmenin hazzını yaşayacaktır. (18/28)

❀ ❀ ❀

وَكَذٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوٓا اَهٰٓؤُلَآءِ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِالشّٰكِرِينَ ﴿٥٣﴾

6:53 Biz, onlardan** (insanlardan) **kimini kimi ile-** (sırf) **"Allah** (buldu buldu da) **aramızdan bunlara, bunların üzerine mi lütfunu reva gördü?" desinler diye- işte böyle imtihan ettik. Allah şükredenleri daha iyi bilen değil mi?

Allah, bu ayette insanları neden zengin-fakir, amir-memur, kuvvetli-zayıf kimseler kıldığını haber vermektedir. Bu bir anlamda ekabirlere uyarıdır. Yoksa Allah kullarının durumundan haberdardır.

Kim ne adına kiminle niçin ilişki kuruyor? Kendilerince birinci sınıf-ikinci sınıf ayırımı yaparak; kimilerini insan yerine koymayıp hor görmek, kimilerini servet statülerinden dolayı veya ermiş, veli görerek tazimde bulunup yüceltmek gibi ifrat ve tefrit arasında bulunan cahili kimseleri uyarıyor.

Yaratılıştan sahip olunan şeyler hususunda kimse ne kınanır ne de yerilir. Yani uzun-kısa, güzel-çirkin, sakat-sağlam, amir-memur, fakir-zengin vs farklılıklar sebebiyle yüceltme, küçük veya hor görüp değerlendirme yapmak, Allah'ın takdirini beğenmemektir ki, bu Allah'a karşı haddini bilmez bir cehaletten kaynaklanmaktadır. İnsanlığa düşen,varsa imkanları kullanma ve uyararak kendindeki kabiliyetlerini fark ettirip içerisinde bulundukları hale hamdetmeyi hatırlatacak sıcak yaklaşımlar geliştirmektir. Bu herkes için insani bir görevdir.

Peygamberler, liderler arasında illa ki farklılıklar vardır. Fakat bu farklılıklar arasında ayırım yapılmaz. Birini yüceltip diğerini dışlayanların, önemsemeyenlerin, farklılıkların hikmetini bilmedikleri gibi İslam'la alakaları da kalmaz. (2/253, 17/55) Tüm insanlar arasındaki farklılıklar da böyledir. İslam'da küfrün dışında kalan farklılıkların hepsi (maddi farklılıklar) hayatın idamesinde gerekli olan durumlardır.

Durum, mevki, statüsünden dolayı insanları sınıflandırmak sadece cahiliyyeye mahsus bir seviyesizliktir.

İnsanları küçük gördükçe küçüldüğünü görmeyenlere Allah iz'an versin.

İmandan başka insanı üstün kılan hiçbir fark yoktur. Herkes dokuz aylıktır. Amel derecelerinin farklılığı da kişinin kendi kesbi ile farklılaşır. İnsanı insan kılan maddiyat değil maneviyattır, imandır, salih ameldir. Hayat inişli çıkışlıdır. Servet ve statülerine dayanıp da mağrur olarak fukara ve zayıfları hakir görüp küçümseyenleri bir gün gelir Allah onlarla imtihan eder. Kendilerine vermediğini onlara verir. Karşılarına çıkarır, gururlarını kırar. O zaman küçümsemenin, hor görmenin ne olduğunu; Allah Teala'nın dilediğine dilediğini vermekte olduğunu anlayarak hakka teslim olur da tevbekar olursa bu imtihanı da kazanmış olurlar.

Fakat kibir ve gururuna yenilerek büsbütün azıtır, hala onları geçmişi ile küçümseyip, horlayıp hakaret ederse, artık onların imtihanı kaybedip en derin uçuruma yuvarlanmaya başladığı gündür.

Ey, rençberini, işçisini, kapıcısını hor görüp onlara insan muamelesi göstermeyenler, emeklerini sömürenler; düşünün, sahip olduklarınız sizi diğerlerine karşı imtiyazlı kılmak için değil, sınamak için verilmiştir.

Ey mustaz'aflar! Siz de bu durumu kaderinizmiş gibi algılamayın!

Bu sizin kaderiniz değildir! Doğrulun, değerlerinizi hor görenlere karşı ezilip komplekse düşmeyin; insan olarak imtihan sorularını iyi değerlendirip ezilip büzülmeyin! İman, onur ve er-

demli duruşunuzda üstünlüğünüzü görün ve gösterin! Bu duruş sizi ezilmekten, sömürülmekten, horlanmaktan koruyacaktır.

❀ ❀ ❀

وَإِذَا جَآءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾

6:54 Ayetlerimize iman (da sebat) edenler sana geldiği zaman de ki: (selam sizlere. "Rabbiniz rahmet etmeyi kendi üzerine almıştır." içinizden kim bilmeyerek bir fenalık yapıp da sonra arkasından tevbe etmiş ve düzelmiş ise şüphesiz ki O, çok yarlığayıcı, esirgeyicidir.

Bu ayette, İslam dinini kabul eden ve bu dini hayat tarzı edinenlere ikram edilmesi ve değer verilmesi gerektiği bildirilmektedir.

Hiç kimse, ne olursa olsun, geçmişi ile kınanmaz, ayıplanmaz, küçümsenmez; iman eder etmez İslam ile şereflenir ve geçmişine çizgi çekilir.

İslam camiasına girdikten sonra günah ve kusur işlese bile "Dün neydin ki bugün de ne olasın" anlamında geçmişi ile suçlanmaz; suçlanılmamalıdır. Bilakis onu, geçmişteki alışkanlıklarını bırakmanın zorluğunu düşünerek engin bir gönül ile yanlıştan kurtulması için uyarmalı, elinden tutulmalıdır. Bir münkir

iman ettikten sonra Müslümanlar onu "Sen münkir iken bizleri küçük görüyor zulüm ediyordun, şimdi de geldin aramıza mı gireceksin" gibisinden hor görüp küçümseyemez.

Çünkü iman öyle bir güç ki geçmişteki bütün günahları siler.

Mükemmelliğin doğuşudur iman... Yaşama anlam kazandıran, yön veren, yönlendirici bir güçtür; beynin komutanıdır. Bilgi onu kontrol eder.

İnananlar birbirlerini bu anlamda motive eder ve gelen herkese selam kucağını açarlar.

Selam; barış, rahatlık, eminlik ve güvenirliktir.

Selam; iç huzurunu, kararlılığı, ruhsal nitelikleri ve her türlü kötülükten emin olmayı içerir.

Selam, Müslümanlar arasında bir dostluk ve iyi niyet işaretidir. Ve birbirlerine karşılıklı olarak şu duada bulunmalarıdır: "Allah sizi her türlü kazadan ve beladan korusun! Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerine olsun!" Aynı zamanda "Benden yana da sana zarar gelmez" güvencesini verir. Ve her ferdi birbirine kardeş kılar.

Ve daha önemlisi, bu selam diyarına gelenlere "Allah merhamet etmeyi kendisine yazdı" müjdesi haber verilir. Allah bağışlamayı üzerine almıştır ama bu, bilmeyerek günah işleyip, tevbe eden ve ıslah olmaya çalışanlar içindir.

Hiç bir şuurlu mü'min, gaflet gibi bir duygu gelmeden günah işlemez. Bile bile de bir günahı sürdürmez.

Zaaf, tutku, gaflet, öfke ve bir anlık hırs sonucu günahların içerisine düşse de günahlarından rahatsız olan, günahları savunmayan; meclislerinde günahlara hürriyet tanımayıp mücadele veren, hayrın ve sevabın savunucusu olanları da Allah'ın af edeceği umulur.

İnsana en büyük hasım cehalettir. Cehalet, bir şeyin bilgisine vakıf olmamak veya önem, ehemmiyet ve ciddiyetini kavramamaktır. Cehaletten kurtulmadan selama, selamete erişmek çok zordur.

"O, Ğafur ve Rahîm olan Allah Teala kendi ayetlerine inananlara merhamet etmeyi üzerine alıyor. Ve bu üzerine aldığı şeyi inananlara tebliğ etmesini yüce peygamberine emrediyor. Rahmet o dereceye ulaşıyor ki, iman edip günahlardan tevbe edip de salih amelde bulundukları takdirde herkes affın ve mağfiretin şumulüne giriyor." (S. Kutup: Fi Zilâl'il Kur'an)

Alimler, gerçek tevbe için hakiki bir pişmanlığı, günaha geri dönmeme hususunda azmetmeyi ve haksızlığa uğrayanların mümkünse haklarını sahiplerine geri vermeyi, tevbenin ardı sıra salih amel işlemeyi şart koşmuşlardır.

"Gerçek şudur ki, bu nasslar, insan hakları konusunda mücerret manada bir takım prensipleri, ölçü ve nazariyeleri temsil etmiyor. Ve hiç şüphesiz ki bundan çok daha büyük şeyleri ifade ediyor. Bu nasslar, beşer hayatında fiilen tahakkuk etmiş olan dehşetengiz şeylerin timsali...

Evet, bu dinin bütünü ile insanlığı geniş bir değişime tabi tutuşunu temsil etmektedir.

Bu ayetler, o günün cahiliyyesini nasıl içerisinde bulundukları çirkin durumdan çekip kurtardıysa, bugün de insanlık, bu nassların karşısında bir kere daha İslam'a uygun adımlarla ona nasıl sahip çıkacağını öğrenmeye çalışırsa kurtulacaktır.

Sistemlerin, fikirlerin ve düşüncelerin bocaladığı; bütün nizamların iflas ettiği, sistemlerin semeresiz kaldığı, ekollerin netice vermediği, tecrübelerin başarısız olduğu böylesi bir devrede ruh akîdeden mahrum; materyalist medeniyetin rehberliğinde bataklıklara dalmıştır. Bundan kurtulmak için çalışsın ve Allah'a kulluktaki insanlık seviyesine yükselsin. Yükselsin de gönüllere huzur kaynaklarını akıtsın...

İslam insanlığı böyle bir değişime tabi tutarken, zulüm, baskı metotlarına baş vurmamış, insanların temel hak ve hürriyetlerini çiğneyen hiçbir icraata girmemiş; korku salmamış, kimseyi tâzib etmemiş, kimseyi aç bırakmamış, kimseyi sömürüp fakirlikle yüz yüze getirmemiştir. Beşer yapısı köksüz nizamların gölgesi altında, insanların çırpınarak bir değişiklik meydana getirmek için başvurduğu köksüz metodlara başvurmadan, kulları Allah'tan başkasına kul yapmadan Allah'a kulluktaki onura yücelten, dehşetengiz değişimi gerçekleştirir. (8/53,55) Ayet iyilerin ve suçluların yolu belli olsun diye uzun uzun açıklanmıştır:

❁ ❁ ❁

وَكَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٥﴾

6:55 Günah işleyenlerin yolu seçilip sana belli olsun diye böylece ayetleri açıklıyoruz.

Evet Allah'ın Kitabı, nefsî, kevnî ve vahyî haberleriyle doğru ile yanlışın, kötü ile iyinin, hak ile batılın arasını ayıracak ayetlerle doludur. Burada bahsedilenler birbirine zıt olan iki ayrı sayfadır.

İslam, mü'minlerin ve mücrimlerin yolunu ayırarak harekete başlar. Mü'minlerin yolunun aydınlanabilmesi için sapıkların yolunun da iyi bilinmesi lazımdır.

Kafirlerin, mücrimlerin yolunu, karakterlerini bilmeyenler, Allah'ın (cc) düşmanlık gösterilmesini emrettiği kimseye dostluk ve dostluk gösterilmesini emrettiği kimselere de düşmanlık gösterebilirler. Dolayısıyla mü'minler ile mücrimlerin yolu birbirinden ayırt edilmediği takdirde onların şerrinden emin olunmadığı gibi; yürümesi gereken yolda yürümediğinin de farkında olmayabilir.

Bu konuda yapılması gereken ilk şey; kafirlerin, facirlerin, mücrimlerin sıfatlarını iyi bilmektir.

İnkar, iman derecesinde bir kuvvet kazanır ve kişinin beyni küfür doğrultusunda iyice katılaşırsa artık onun yolu belli olmuştur.

Mü'minin yolu da bellidir. A'dan Z'ye kadar selametle ilerleyecekleri işaretler belirlenmiştir. Mü'minler bu işaretlerin ne anlama geldiğini, nerede ne yapacağını bilir ise istikamet üzere

yol alır. Yer yer gafleti, zaafı sonucu işaretlere dikkat etmeyip küçük büyük tehlikeler atlatsa bile yeniden istikamet yoluna girip hedefine doğru ilerler.

İstanbul'a gitmeyi hedefleyen Erzurum'a gidemez. İstanbul'a gitmek istediği halde yol güzergahında konaklayıp kalırsa da İstanbul'a gidemez. İlla ki İstanbul'a gitmek istiyorsa, yol işaretlerine dikkat ederek ilerlemek zorundadır.

İşte bu anlamda Allah, mü'minlerini Cennet'e götürecek bütün yol işaretlerini belirlemiştir.

Kendilerine kılavuzluk eden Kur'an'a baktıkları sürece o yolda ilerlerler.

Ne var ki yer yer menfaatperestler tarafından mü'minlerin yolundaki işaretler değiştirilmekte; bid'at, hurafe, menkıbelerle yanlış vadilere sürülmektedirler.

İşte bu hile ve aldatmalara karşı mü'minlerin dinlerini iyi bilmeleri gerekmektedir.

Dininin cahili olanlar, düşmanını tanımayanlar oyuna gelirler. Hem de din adına! Müslüman mübah olanın nerede başlayıp nerede bittiğini, yasaklarının nerede başladığını bilmeyen veya önemsemeyen serseri bir hayatın peşinde ise asla ilerleyemez.

Seyyid Kutup'un ifadesiyle: "Bugün yeryüzünde bir takım milletler var. Adları Müslüman ve sülaleleri müslüman. Yaşadıkları beldeler bir zamanların İslam diyarlarıydı... Ne var ki ne o milletler bugün Allah'tan başka ilahın bulunmadığını ifade eden kelimeyi şehadeti bu manada kabul ediyorlar ne de o beldeler Allah'ın dinine girmeyi bu anlayış çerçevesinde kabulleniyorlar... (Fi Zilâl'il Kur'an)

Evet bu beldelerde her geçen gün ahlakî yozlaşma, çürüme, kokuşma alabildiğine hızlanmaktadır. Hak ile batıl, bid'at ile hurafe birbirine karışmıştır.

Müslümanlar olarak kendimizi, neslimizi, milletimizi, idealimizi korumak için Kitabımız'a sarılarak zihnî ve iradî melekelerimizi kullanıp geliştirmeye çalışmalıyız. Yoksa gerek çevre, gerek hevaî duygulara gerekse düşmanlarımızın döndürdüğü çarkın dişlilerine takılmak kaçınılmaz olacaktır..

Mü'min tevhidin tebliğcisi olurken, kafir ve mücrimlerin yolunu, karakterlerini ve çarklarını nasıl döndürdüklerini çok iyi bilmeli ve bu uğurda hiç çekinmeden, taviz vermeden gereken bedeli ödemelidir. Şehadeti sadece telaffuz etmekle, namaz kılmakla ve içeriği boşaltılmış bazı emirleri yapmakla sorumluluğunu yaptığını sanan kimseler, bundan vazgeçip Allah'ın (cc) Kur'an'da, Resulullah'ın (as) sünnetinde kafir olarak vasıflandırdığı kimselere karşı uyanık olmaz iseler gerçek muvahhitlerden olamazlar. Mü'minler, Allah'tan başka kainatın hakimi olmadığını, hayatın bütün meselelerini her türlü kulluk ve ibadet edilenin o olduğuna, kulların hayatına hükümler va'z edenin O olduğuna kesin bir kanaatle boyun eğmelidir.

İşte yolunu böyle belirleyen mü'min oyuna gelmez... Mesele bundan ibarettir. Hak ile batılın arasını mutlak ayırıp kendi davalarının bir küfür ve iman davası olduğunu yakinen bildikleri zaman bu yolda yürüyebilirler.

Allah'ın elçileri hep bu uğurda mücadele vermişlerdir. Allah da bunun için vahyini indirmiştir.

قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ
أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

6:56 De ki: "Allah'ı bırakıp da taptığınız şeylere tapma(söz konusu değildir. Bundan böyle de) bana yasak edildi". De ki: "Ben sizin heva (heves) lerinize asla uymam. Bu takdirde muhakkak sapmış ve ben doğru yola erenlerden olmamış bulunurum".

Bu ayet de Kâfirun Suresi'nde olduğu gibi dinde açık ve net bir çizgiyi ortaya koymaktadır. *"Sizin dininiz size, benim dinim de benadır."* (109/6) *"...Siz benim yaptığımdan uzaksınız, ben de sizin yaptığınızdan uzağım."* (10/41) diyerek ne islami değerleri bir yere getirmek ne de birilerinin hatırını ve hoşgörüsünü kazanmak için eğilip bükülmemelidir Müslüman. emrolunduğu gibi dosdoğru olarak ve dostluk ilişkilerini Allah rızası doğrultusunda sürdürmelidir. Müslüman. cahillerin, fasık ve münkirlerin hevasına uyarak hareket etmemelidir. Çünkü bu tür bir yaklaşım fıska düşüren tehlikedir.

Burada tapma eyleminden bahsederken, tapınmanın çeşitli yönleri vardır. Hüküm ve kanun va'z edici Allah iken, hüküm koyma yetkisini bazı kimselere vermek, geleneklerini ve yaşayışlarını onların tanzimine göre ayarlamak olur ki bu, Allah'ı bırakıp da onlara itaat etmektir. Özelliği ve mertebesi ne olursa olsun hiçbir beşere bu imtiyaz verilmemiştir. Hiçbir varlık mutlak manada insanı hayra kavuşturup şerri uzaklaştırma güç ve yetkisine sahip değildir; yaratılmışların da böyle bir yetkilerinin olduğunu düşünüp tabi olmak insanı haktan saptırır.

قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي وَكَذَّبْتُم بِهِ مَا عِندِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ
إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿٥٧﴾

6:57 De ki: "Şüphesiz ben Rabbim'den apaçık bir hüccetin (tam) üstündeyim. Siz ise onu yalan saydınız. Sizin çarçabuk (gelmesini) istemekte olduğunuz (azap) benim elimde değildir. Hüküm de Allah'tan başkasının değildir ki doğruyu O haber verir ve O, ayırt edenlerin en hayırlısıdır".

Yani hakkı batıldan ayıran açık deliller ilahi vahiyledir ve bunun doğruluğundan dolayı da Peygamber'in (as), Allah'a karşı sonsuz güven ve tevekkül içerisinde olduğun belirten Resulullah (as), başka bir ayeti kerimede de "*...Ben Allah'a çağırıyorum, ben ve bana uyanlar aydınlık bir yol üzerindeyiz! Ve ben ortak koşanlardan değilim.*" (12/108) diyerek Allah'a bağlılığını açık bir şekilde ortaya koyuyor.

"Kederimi ve hüznümü yalnız Allah'a şikayet ediyorum. Ben Allah'ın elçisi olmaktan ve uygulayıp yaşatıp yaşatmaktan başka bir şey yapamam. Sadece Allah'tır hakim ve hüküm sahibi olan.

Kainatta ve oluşlarda aklı aciz bırakacak o kadar çok mucizeler yaşanmaktadır ki bunları aklı ve basireti kör olanlar görmeyip yeni yeni mucizeler isterler. Bir beşerden ilahın yapabileceği şeyler isteyerek iman da pazarlığa oturanlar asla iflah olmayacaklar ve doğruya da erişemeyeceklerdir. Gerek ceza vermek, gerekse mucizeler meydana getirmek Allah'a aittir. O, dilerse size dünyada hemen cezanızı verir. Dilerse onu sonraya bırakır.

O'nun bütün bu dilemelerinde, Allah'tan başka hiç kimsenin bilemeyeceği nice hikmetler vardır.

❀ ❀ ❀

قُلْ لَوْ اَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهٖ لَقُضِيَ الْاَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِالظّٰلِمِينَ ﴿٥٨﴾

6:58 De ki: "Eğer o acele isteyegeldiğiniz şey benim yanımda (elimde) olsaydı iş benimle sizin aranızda elbette bitirilmiş olurdu. (bununla beraber) Allah zalimleri çok iyi bilendir.

Sabır, hilm ve dayanma bakımından insan takatinin de nihayet bir hududu vardır. Bu sıfatlar ancak Allah'ta nihayetsizdir. O, Yüce Allah insanlar isyan da etse, küfür de etse hatta hakkı batıla karıştırarak dini tahrif etmeye çalışsa da sabır ve hilm sıfatıyla mülkünde onları barındırıyor, yedirip içiriyor, bol bol rızık bahşediyor ve her şeyin kapısını onlara açıyor.

Allah onlara bir bilgiye dayanarak mühlet vermektedir. Sonunda ise onları acıklı bir azaba düçar kılacaktır.

Bu üç ayet uluhiyetin mahiyeti hususunda üç defa 'De ki...' ile başlayarak Resulullah'a, Rabbi tarafından kendisine gönderilen vahyi eksiksiz tebliğ etmesi; bundan başka elinden bir şey gelmeyeceğini, bu hakikatin dışında başka hiçbir şeye tabi olmayacağını bildirmesi emrediliyor.

İslam her hangi bir ideolojiyle karıştırılamaz, idarede koa-

lisyona asla müsaade etmez. Gerek bilfiil putlara tapmak, gerek idare ve hükmü Allah'tan başkasından alarak dayanaksız, mesnetsiz atalarını ve geleneklerini baz alarak veya kendi zan ve görüşlerine dayanarak yaşayanların tevhidle alakaları kalmaz. Batıl ideolojiler, kabul etmeseler de emellerine ulaşmak için diğer dinlerden bazı motifler alarak ayakta kalmaya çalışırlar ama bir müslüman veya İslamî sistem böyle bir şeye asla tevessül edemez. Allah'ın emirlerine rağmen takiyye olmaksızın heva ve çıkar uğruna başkalarının emir ve direktiflerine uyamazlar. Cehalet sebebiyle uyulması halinde ise Allah'a eş koşulmuş olunur. İslam, tevhid ile şirkin arasını ayırmaktır.

Müslümanlar Allah'tan başka hiçbir varlığa sorgusuzca mutlak itaat edip bağlanamazlar. Ve hayatlarını İslam şeraitine göre düzenlemek zorundadırlar. Ayrıca bir peygamber ve bir lider olarak iktidarı oluşturmuş iseler de idareyi Allah'ın hükmüne ve adaletine göre düzenlemelidirler.

Zira bütün mülkün sahibi olan Allah, kulları için zarar ve fayda içeren nizamı bilip çizendir. Varlıkların ihtiyaçlarını veren ve her şeyin en ince ayrıntısını bilen O'dur. Kulluk da O'na yapılmalıdır.

Allah'ı bu manada kabul etmeyenler ya yarı-ilahlığa soyunan mütekebbirlerdir ya da cehaleti, hevası ve çıkarı sebebiyle bu yarı-ilahların önünde eğilenlerdir.

Muvahhid olan bir mü'min bunlarla asla uzlaşamaz. İdarede koalisyon asla yapamaz. Çünkü biri Rabbi'nin kulu, diğeri ise hevasının kuludur. Kulluların çatıştığı yerde birlik ve dayanışma olamaz. Bu İslam'a aykırıdır..

Hakikati açıklayan ve bu konuda hükmünü veren yalnızca Allah'tır. Hakikate çağıranlarla hakikati ters yüz edenlerin arasında gerçek hükmü verecek de O'dur.

Kanun koyma, azap ve rahmet etme gibi benzeri hayati konularda kullardan her hangi birisine hüküm verme selahiyeti verilmemiştir.

İnsanlar cüz-i iradeleriyle yaptıklarıyla sorumludurlar ama hiçbir surette mutlak irade sahibi Allah'a karşı koyma gücüne sahip değillerdir.

İyi ki Allah istediğimiz her şeyi elde etme yetkisini bize vermemiştir. Bu sünnetullahı anladıkça hamdimiz artıyor. İyi ki Allah her istediğimizi yapmıyor veya her duamıza aynı şekilde icabet etmiyor. Çünkü insanoğlu aceleci, öfkeli yapısıyla bir anda olmaması gereken şeyleri yapar. Bir anda öfkelendiği birine kahrederken, kendisini hoşnut eden birini de aşırı derecede yüceltebilir. Mesela, kızıp öfkelendiğinde evladının kahrolmasını istemesi ve sonunda bunun getireceği ızdırapla acı çekmesi gibi...

İyi ki Allah Sabrı ve Hilmi ile insanları kontrol altına almış. "Ey Muhammed onlara de ki: Sizin acele ettiğiniz şeyler benim yanımda olsaydı, Allah sizi cezalandırma gücünü bana verseydi ve size azap çektirmeyi benim kesb-i kuvvetimden eyleseydi, muhakkak ki sizi azaplandırırdım. Böylece de benimle sizin aranızdaki iş biterdi". Bu ne kötü netice aman yarabbi! İyi ki rahmetin, iyi ki mühletin, iyi ki sabrın üzerimizde...

Allah zalimleri nasıl azaplandıracağını elbette ki çok iyi bilir. "Her ümmet için takdir edilen bir zaman vardır. Müddetleri gelince bir an geri kalmazlar ve öne de geçemezler".

Allah her şeyi bir hikmet üzere yapar. Yine bir hikmetten dolayı onlara fırsat vermektedir.

Allah'ın mühlet vermesinin hikmetini, peygamberin şu duasında görüyoruz: "Umarım ki Allah, onların sulbünden Allah'a iman edecek kimseleri çıkarır". Ebu Süfyan ve Halid bin Velid'in de nice zaman sonra iman etmeleri bu rahmet sebebiyle değil midir?!..

Allah azap etmekte acele edici değildir. Fakat azaplarına hüküm ettiği zaman O'nu engelleyecek hiçbir güç de yoktur.

❀ ❀ ❀

وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَآ اِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ اِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلُمَاتِ الْاَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ اِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾

6:59 Gaybın anahtarları O'nun yanındadır. Kendinden başkası bunları bilmez. Karada ve denizde ne varsa hepsini bilir. O'nun ilmi dışında bir yaprak dahi düşmez. Yerin karanlıkları içindeki tek bir tane, yaş ve kuru (hiçbir şey) müstesna olmamak üzere hepsi apaçık bir kitaptadır.

Bu ayet Allah'ın ilminin sınırsız olduğunun delilidir. Kainattaki sırlar sonsuz olduğu için, insanoğlu ne kadar keşifte bulunursa o kadar yararlı ve faydalı şeyler bulur. Fakat bilimle ilmin sonunu getiremezler.

Gayb-ı mutlak olan bir gayb vardır ki, bunu kimseler bilemez. Fakat gayb-ı mukayyet dediğimiz hususlarda bazı keşiflerde bulunulabilir. Mesela yağmur, onun ne zaman yağacağını bilseler dahi ne kadar yağacağını, rahmete mi yoksa helake mi sebep olacağını bilemezler. Rahimlerde olanın da cinsiyetini bilirler ama kaderini, ömrünün ne kadar olacağını bilemezler. Yine, herkes öleceğini bilir ama nerede, nasıl öleceğini bilemez. (31/34)

Müslim'in Sahih'inde Hz. Aişe'den rivayetle: Her kim Resulullah (as) yarın neler olacağını haber verdiğini iddia edecek olursa, Allah'a karşı büyük bir iftirada bulunmuş olur. (Buhari, İstiskaa 29) çünkü "Göklerde ve yerde olan gaybı Allah'tan başka kimse bilemez..."(27/65) "O bütün görülmeyenleri bilir. Sırrına kimseyi muttali kılmaz."(72/26),

Gayb hususunda ihtimaller, görüşler ileri sürülür ama hiç kimse kesin bilgiyi ileri süremez. Yine aynı şekilde insanların yapıp ettiklerini bilir değerlendirirsiniz ama sinelerinde neler gizlediklerini bilemezsiniz. (40/19)

Bitkilerin ne zaman yeşerip ne zaman çiçek açacağını bilirsiniz. Fakat o çiçeklerden ne kadar meyve devşireceğinizi, kimlerin onu yiyeceğini; çürüyecek mi olgunlaşacak mı, hakkıyla bilemezsiniz.

Olayların gerisinde ne hikmetler gizlenmiştir, bunu kullar bilemez. Şer kabul ettiği şeylerde hayır olması muhtemeldir. İnsanlar olayların dış görünümünü fark edebilir. İç yüzünü bilemez. O bakımdan yargılar da tek yönlüdür. Yani madalyonun öbür yüzü görünmüyor. Allah ise her şeyi en iyi bilen ve oluşturandır. Gaybın anahtarları O'nun elindedir. Kainatın tasarrufunu kendi kudretinde tutmuş, onu peygamberlere bile vermemiştir.

Çünkü gerek peygamberlerin gerekse onların izini takip eden mürşitlerin görevi Allah'ın buyruklarını olduğu gibi insanlara tebliğ etmektir. Allah, ayetleriyle de, bilimin ulaştırdığı keşiflerle kainatın sırlarını çözmelerine ışık tutmuştur. Fakat mutlak gayb hususunda melek, cin ve resuller dahil hiç kimseye bilgi vermemiştir. *"Sana 'Ruh nedir?' diye soruyorlar. De ki: 'Ruh Rabbim'in emrindendir, size çok az ilim verilmiştir".* (17/85)

Ruh da gaybî bilgilerdendir. O halde ruhu, Kur'an ve sünnetin beyan ettiği sınırlar dışında tanımlamaya çalışmak lazımdır. Mahiyetini araştırmak boş ve gereksiz bir tükeniştir.

Mü'minlere düşen, böyle konularda yorum yapmayıp onları Allah'ın bildirdiği şekilde tasdik etmektir.

Yine *"De ki: "Ben, Allah'ın dilediğinden başka kendime herhangi bir fayda veya zarar verecek güce sahip değilim. Şayet ben gaybı bilseydim elbette daha çok hayır yapmak isterdim ve bana hiçbir kötülük dokunmazdı..."* (7/188)

İnsan için ilim, bilim ve keşfedileceklerin dışında gayb olan bilinmez. Hatta bir duvarın arkasındakini dahi bilemez insan.

Allah Teala, Kur'an-ı Kerim'in muhtelif yerlerinde mü'minleri tarif ederken gaybe inanır olduklarını belirtmektedir. Böylece gaybe inanmayı imanın temellerinden saymaktadır. (2/2,5)

İnsanlar Allah'a inandıkları zaman gaybe inanıyorlar demektir. O'nun fiilinin eserlerini görürler ama zatını idrak edemezler. Ahirete iman da aynı şekildedir. Kıyamet gününden sonra vuku bulacak yeniden dirilme, hesap ve ceza gibi hususların hepsi mü'minlerin inandıkları bir gayb alemidir. Melekler, cinler vs. gibi gayb mefhumu daha pek çok hakikatleri ihtiva eder. (2/286)

Bilimin keşifle ortaya koyduğu nasıl gaybın bilineni ise, mutlak gaybın varlığı da ilmi bir hakikattir. Tıpkı göremediğimiz akıl, duygu gibi mefhumlar nasıl gerçekse bu tür gayb de öyle gerçektir.

Gaybı inkar etmek cehaletten başka nedir?

Gayb, vasıtalı veya vasıtasız duyu organlarımızla ulaşamadığımız ve ilmimizle ihata edemediğimiz her şeye denir.

İlmî bir delile dayanmaksızın zannî, hissî ve ilham alınması gibi yollarla gaybten haber vermek hiçbir kimsenin elinde değildir. Allah sizi gaybe vakıf kılacak değildir. Fakat Resullerden dilediğini seçer. (3/179)

Peygamberin dışında hiçbir kimseyi gaybına muttali kılmaz. Peygamberler de vahyî verilerin dışında gaybı bildiklerine dair bir iddiada bulunmamışlardır. Mesela hakkındaki gizli konuşmaları, Hz. Aişe'ye yapılan iftirayı, Dırar Mescidi'nin kuruluş amacını vahyî uyarılar gelmedikçe bilememiştir.O peygamber gaybı bilseydi böylesine sıkıntılı günler geçirir miydi!?...

Hal böyle iken, vahiy olmadan kalplerde bulunanı bildiğini iddia eden, alemlerin Rabbinin ilmine sahip olduğunu iddia etmiş olmaz mı?!

Hz. Aişe'den rivayetle; "Üç şey var ki kim bunları bildiğini iddia ediyorsa o Allah'a iftira etmiş olur". Risalet hayatı boyunca çeşitli yerlerde gıyabında cereyan eden sayısız hadiseleri Hz. Peygamber'in bildiğini iddia etmek, O'nu beşer üstü görmektir: *"Size Allah'ın hazineleri yanımdadır demiyorum, gaybı da bilmem.. Onların kalplerinde olanı, Allah daha iyi bilir".* (11/31)

Hal böyle iken, peygamberlerin dışındaki bazı kimselere ilham edilir, onlar da gaybı bilir iddiası, nereden gelirse gelsin batıldır. Bu konuda kehanette bulunanlar ve onların kehanetine inananlar hüsranda kalırlar.

Kur'an'da gaybın geçtiği olaylar(3/44, 12/102, 18/22, 26), gizli ve sır olan şeyler (9/78, 13/9-10), bir hadisenin gerçek yüzü (12/81), fiziki dünyada başkalarının göremediği davranışlar(9/94, 105), bilinmeyen her şey (7/187-188) manalarına gelmektedir. Bundan sonra geriye ihtimal ve faraziyeler kalmaktadır. Ayrıca meydanda tek ve kesin bir hüküm vardır. O'da Allah'ın hükmüdür. Allah neyi emrederse o meydana gelir ve takdiri çerçevesinde cereyan eder. Allah'ın takdiri ise bizim için gayptır. Müslümanlar gayb hususunu çok iyi anlamak zorundadır. Mutlak gaybe dair bilgilerinin olduğunu iddia etmemelidirler. Kehanette bulunmak, fal oklarına inanmak yasaklanmakla beraber kalplerden geçeni bilmek gibi bir alana müdahale etme şansı hiçbir kimseye verilmemiştir. "Mefatihul gaybi la yelemuha", 'insanı gayb aleminin sırlarına ulaştıracak olan bilgiler Allah katındadır". Allah her şeyi en ince ayrıntılarına kadar bilir. İnsanlar ise Allah'ın dilediği kadarını kavrayabilirler.

İnsan hadiseleri her yönüyle çözemez, bilinmeyen sırları vardır. İnsanın hükmü ilmi ve sathidir. Bunun içindir ki, bir şey ona şer olarak görünse bile hayırlı olabilir. İnsanoğlu toprağın bağrında gizlenen tanenin, düşen her yaprağın, yaş-kuru her ne varsa açık bir kitapta korunmuş, bir defterde muhafaza edilmiş olduğunu bilir. Her şeyi bilen, kayda tabi tutan mülkün sahibi Allah'tır. Kimse O'nun mülkünde O'nun murakabesinden uzak kalamaz. O, herşeyi bilen ve bir hikmetle yapandır.

O'nun ilmi dışında bir yaprak dahi düşmez.. Ölüm, hayattan yokluğa, yokluktan ölümsüzlüğe olan süreçte olmuş-olacak, geçmiş-gelecek, küçük- büyük ne varsa O'nun ilmindedir. "O karada ve denizde olanı bilir, size ise az bir ilimden başkası verilmemiştir". (17/85)

❀ ❀ ❀

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفّٰيكُمْ بِالَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضٰى اَجَلٌ مُسَمًّى ثُمَّ اِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾

6:60 Geceleyin sizi öldüren** (öldürür gibi uyutan), **gündüzün ne elde ettiğinizi bilen, sonra sizi o zaman** (diriltircesine) **uyandıran O'dur. Ta ki** (böyle) **muayyen olan bir ecelin** (bir ömrün) **hükmü icra ve itmam edilmiş olsun. Yine dönüşünüz ancak O'nadır.** (bundan) **sonra ise O, size** (dünyada) **ne yapardınız haber verecektir.

Tüm bu vahyî veriler, insanın kendisinin farkında olması; boşu boşuna yaratılmadığı, bilakis Yaratıcısı'nı tanıyıp O'na ibadetle hamd etmesi içindir. O sizi yoktan var etti. Hayatınızı idame ettirmek için gerekli donanım ve kabiliyetlerle teçhiz etti. Geceleyin dinlenesiniz diye uyutan, gündüz daha dinç ve dinamik çalışasınız diye sizi uyandıran O'dur.

Evet uyku sanki bir nevi ölüm ve ölümden sonra ki dirilişin

bir provasıdır. Gece, uyku ve sabaha kalkış da bir nevi hayatın yenilenişidir. Yorulan melekelerin dinlenmesi yeniden güç kuvvet ve zinde bir ruha sahip olmanın bir vesilesidir.(8/11)

İnsanlar genellikle geceleri uyuyup gündüzleri çalışırlar. Her ne kadar teknoloji harikalarıyla geceyi gündüz gibi aydınlatsalar da insanlar tabiatları icabı geceyi uyku ve istirahat ederek geçirirler.

Bir çok haktan gafil kimseler geçici hayatın metaını elde etmek için gerekirse gecesini gündüzüne katıp didiniyor da ebedi saadeti kazanmanın yollarını o kadar düşünmüyorlar. Bu imtihan aleminde Rabb'i nasıl razı edebilirim diye hesap yapmıyorlar. Oysa Rabbimiz herkes yarına ne hazırladığına baksın diyor. (59/18)

Uyku anında geçici olarak iradesi elinden alınan insan en küçük haşereye karşı bile kendini koruyamazken, öldüğünde ve kıyamet gününde hepten iradeleri ellerinden alınan insan ne yapacak, Rabb'e isyan etmenin hesabını nasıl verecektir.

Uyku vücut sistemine yerleştirilen ilahi lütuflardan biridir. Uyku alemi de bir gayptır. Nasıl meydana geldiği bilinmemektedir.İlmi izahı olsa da bu melekeyi Allah böylesine sistematik olarak nereye yerleştirmiş, nasıl meydana gelir bilinmez. Uyku ile küçük ölüm başlar. Şuur kaybolur, ruhi faaliyetlerin büyük bölümü duraklamaya geçer; uyku aleminde günah-sevap hesabı olmaz. Gece uyku, gündüz uyanmak; her ikisi her daim tekrar eder durur. Gece siz bir ölü gibi kendinizden geçersiniz, şuurlu bir şekilde bir işe kadir olamazsınız. Sonra yeniden, alınan şuur ve idrakinizi iade edip sizi tekrar dirilten Allah'tır.

Uyumayı farkında olmamak, baktığını görmemek, anlamında da düşünürsek; uyanıklığı da görmek, gerçeği kavramak, bilgisizlikten kurtulmak olarak düşünebiliriz.

İnsanların büyük bir kısmı uyur gezer bir hayat sürüyorlar. Zira içinde bulunduğu durumun farkında değiller. Dolayısıyla ebediyete yönelik hesaptan uzaktırlar. Hayatımızda bu kadar önemli yeri olan ve Rabbimiz'e şükrü artıran uyku nasıl olmalıdır. Düşünelim bizler hangi uykudayız. Gafletin mi, yorgunluğun mu, hastalığın mı, işsizliğin mi, sıhhatin mi? Eğer sıhhatiniz içinse bu uyku ibadettir, uyuyun.

Hastalıktan gelen bir uyku mu? O halde sıhhat bulana kadar uyuyun. Allah çaresizi mazur görür. Ama beynimiz uyanık olsun.

İşsizlikten can sıkıntısından mı uyuyorsun? Allah aşkına şu dünyanın hengamesinde iş mi yok. Çevreni temizle, çöp topla, el işi yap, ilmek ilmek düşünce halkala, bak göreceksin yapılacak ne çok işler var. Dünyan elden gitmiş! M:Akif'in dediği gibi "Zevke dalmak şöyle dursun, vaktimiz yok mateme gülünç olduk bütün bir aleme" derken yatmak ha! "Boş kaldın mı kalk hemen başka işe koyul ve yalnız Rabbin'e rağbet et. Düsturuyla kalk ayağa! Rabbine yönelen işsiz kalır mı? Nedir o tembel tembel oturup esnemek? Sen uyurken bile bütün hücrelerin çalışıyor ama sen hala uyanıkken bile iş yok diye oturuyorsun. Bu nasıl gaflet uykusu!? Oku ilim edin, çevreni aydınlat. Yoksa cehline kurban gideceksin? Uyku ile üzerinden kalkan kalemi, uyan geri eline al. Uyan uyar. Allah'ın yardımı çalışandan yanadır.

İstisnalar hariç Müslümanlar asırlardır öyle bir gaflet uykusuna dalmışlar ki ne iman ne din ne de dava endişesi taşımaktalar. Bu hal kendilerini akamete, zulüm ve hakarete maruz bırakmıştır. Ey Müslüman kalk, hayatını Asr Suresi gereğince yaşa, kalk önümüzde yatacağımız günler var! "ÖLÜM" !

Akıllı kimse uyuyacağı zaman gün boyu yaptıklarının muhasebesini yapar. Eğer kazandıkları hayır ise şükür eder, şer ise tevbe edip Allah'tan af diler. Müslümanlar uykuya dalmadan önce günlerini namazla kapamalıdırlar; kalkarken de aynı şekilde namazla günlerini açmalıdırlar. Dolayısıyla inanan kişi Rabbi ile bağlantılı olarak uykuya varır, yine Rabbi ile bağlantılı olarak uykudan kalkar. Gece, uyku, ecel, ölüm ve hayat; bütün bunlar Allah'ın kudretinin, varlıklar üzerindeki hükmünün inkar edilmeyecek gerçekleridir.

Bu delilleri nefislerinde, enfüste ve afakta göstererek insanların iman etmesini ve rahmetini görüp hamd ederek kendilerinin hayrına olan ilahi davete ittiba etmelerini tavsiye etmektedir.

Gece, yeryüzünün ziyasının giderilip hareket halinde olan varlıkların istirahata çekildiği bir zaman dilimidir. Uyku, enfüsi ve karşı koyulması çok güç olan bir dürtüdür. Dış alemle ilişkilerin kesilip gündüzün meşakkat ve yorgunluğunu atarak, yeni güne yenilenerek uyanıncaya kadar geçirilen süreçtir. Sıhhati, yeni bir gün için dinçliği kazandıran bir lütuftur. Uyuyamayanlar uykunun ne büyük bir rahmet olduğunu çok iyi anlarlar. Günün yorgunluğunu,stresini atmada en müessir bir ilaçtır uyku. Gündüz, karanlığın yerini alma, varlıkların harekete geçip işlerini

icra etme vaktidir. Tıpkı güneşin varlıklar üzerine yavaş yavaş doğduktan sonra tepeye çıkıp inişe geçinceye kadar hizmetini sürdürmesi gibi, canlılar da geceye girinceye kadar yoğun veya pasif olarak hareket halindedirler. Allah'ın takdir ettiği müddet içerisinde bu rahmet deryası deveran eder durur. Bütün bunlar öldükten sonra dirilmeye tanıklık eden ayetlerdir. Düşünenler, bu deveranın ecelleri geldiği zaman bittiğini ve yoktan var edenin huzuruna gidileceğini anlar ve ilahi ölçülere göre yaşayıp Rabbleri'nin huzuruna yüz akıyla dönmeye gayret gösterirler.

Dünyaya geliş, geçirilen süreç ve ölüm nasıl insiyatifimiz dışında gelişiyorsa, O'na dönüş de aynen böyle vuku bulacaktır.

"Sonra herkese ne yapmış olduklarını haber verecektir.(Bkz: 75/12-14

Bütün hadiseleri kaydeden sicil defterinin arz edildiği andır...(Bkz:18/49) O, en ince manası ile adaletin tahakkuk ettiği andır...Orada hiçbir hususta zulüm söz konusu değildir. Allah'ın vermiş olduğu kabiliyetlerle icat ettikleri video vasıtasıyla görüntü ve sesleri nasıl kaydediliyorsa, bundan daha hassas kameralarla Allah insanoğlunun hayatını tüm ayrıntılarıyla kaydettirmektedir. Çünkü O, 61. ayette belirtildiği gibi kullarının üzerinde hakim ve koruyucudur.

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهٖ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتّٰٓى اِذَا جَآءَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ ﴿٦١﴾

6:61 O, kullarının üzerinde (yegane) kahr-u galebe (ve tasarruf) sahibidir. Size bekçi (melek)ler yolluyor. Nihayet her hangi birinize ölüm geldi mi (o) elçilerimiz, onlar artık ve eksik bir şey yapmaksızın, onun ruhunu alırlar.

Cenab-ı Hak, arka arkaya gelen bu ayetlerle gücünü, kudretini gösteren delilleri gözler önüne seriyor.

"O, kulları üzerinde Kahhâr olandır". Bu sebeple her şey O'na boyun eğer. O'nu inkar edenler de yaratma, öldürme, gündüz ve gece talimine boyun eğme ve hayatlarını idame ettirmede gereken şeyleri kullanıp kullanmama gibi bir boyun eğişte mecburidirler.

Allah, her istediğini istediğine yaptıracak güce sahiptir. En zorlu zalimler bile boyun eğicidirler. Kullarının yaşama ve ölümleri O'nun dilemesiyledir.

59. ayette "gaybe" imanı ve gaybın anahtarlarının kendi katında olduğunu vurguluyordu; burada da bizim için gaip olan koruyucu meleklerden bahsediliyor. Allah'ın her şeyi görücü olmasına ve hiçbir şeyin kendinden gizli olmadığını bilmesine rağmen her nefse doğrudan doğruya yanlarında, arkalarında takip edildiği şuuru verilerek yapacakları hareketlerde daha dikkatli olmalarını ima etmesi hikmeti ve işin azameti gereğidir. Hiçbir kimsenin, bir an bile olsa tek başına olmamasının yanında, in-

sanoğlunun yaptığı şeylerden hiç birini atlamaksızın melekler kaydedip korurlar. Bu, kıyamette insanların yaptıklarına bir delil olması ve itirazlarını şahitlerle sona erdirmek içindir.

O gün için verilen haberde *"Önlerine kitap konulmuştur. Suçluların onda olanlardan dolayı korkmuş olduklarını görürsün. (Onlar) Vah halimize! Bu kitaba ne oluyor küçük ve büyük hiçbir şey bırakmaksızın (yaptıklarımızın) hepsini sayıp dökmüştür!. Böylece yaptıklarını karşılarında hazır bulmuşlardır. Şüphesiz Rabbin kimseye zulüm etmez".* (18/49)

Mükelleflerin bunu bilmesi hidayet üzere hareket edip fuhşiyat ve kötülüklerden uzak kalmasına yardımcı olur. "Sizden birine ölüm geldiğinde... Ne bir saat öne alınır ne de geciktirilir". (16/61, 7/34, 10/49, 23/43)

Eceli gelmiş olan kimsenin ruhunu almakla vazifeli olan melekler bu vazifeyi aksatmaksızın gereği gibi yerine getireceklerdir. *"Onlar vazifelerinde kusur etmezler. O ruhun sahibi şayet muvahhid bir kimse ise onu en yüksek yere koyarlar. Şayet o ruhun sahibi kafir ise; cehenneme koyarlar".* (8/50)

Bütün bunlar, insana verilen önemi ve hür iradeleriyle tercihlerinin neticesini görmeleri, zerre kadar haksızlık yapılmadan verilmesi için Allah'ın takdir ettiği bir müddettir. Allah'a daima itaat içerisinde olan melekler şaşırmaz, yanılmaz bir hassasiyetle amelleri kaydederler. O halde insana düşen, şuurlu bir şekilde Allah'a kulluk etmektir. O, Âdil-i Mutlak olandır; suçluları cezalandırırken muttakilere karşı ise son derece merhametli ve şefkatlidir.

Ey inananlar! Hayatınızın filmini yüzünüz kızarmadan sey-

retmek istiyorsanız, oyununuzu Allah'ın ilkelerine göre oynayın. İstemediğiniz görüntüleri tevbe ile silin, yerine daha iyi ameller kaydedin. (11/113-114 ,13/22)

Unutmayınız ki, hayat filminiz en hassas kameralarla kaydediliyor. Dönüş de, o kayıtların ortaya koyulacağı günde gösterilecektir.

❀ ❀ ❀

ثُمَّ رُدُّوٓا اِلَى اللّٰهِ مَوْلٰيهُمُ الْحَقِّ اَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ اَسْرَعُ الْحَاسِبِيْنَ ﴿٦٢﴾

6:62 Sonra** (görürsünüz ki) **bunlar, bütün işlerine hak ve adl ile malik olan Allah'a, (Allah'ın hükmüne ve cezasına) döndürü(lüp götürü)lmüşlerdir. Gözünüzü açın ki bütün hüküm O'nundur. O, hesap görücülerin en sür'atlisidir.

O gün vuku bulduğunda, dünyadaki tüm değer verilenler, aracı güçler, bağlanıp çağırılan ilahların hepsi insanı terk etmiş ve haklarında hüküm verilmesi için huzura getirilmişlerdir.

Tıpkı 61. ayetteki takipçilerin denetiminden kaçıp kurtulamayan sanıklar gibi hakimin huzuruna çıkarılırlar. Artık savcıya, avukata, temyize, müracaata ihtiyaç kalmamıştır. Haklarında açılan dosya gereği yaptıkları kendilerine gösterilerek haklarında hüküm verilecektir. Dünyada yaptıklarınızın karşılığını müsbet veya menfi alamayabilirsiniz; yaptıklarınız yanınıza kar kalabilir. Yargıca, savcıya, avukata rüşvet verip kendinizi kurtarabilirsi-

niz. Veya hakim hakkınızda yanlış karar verebilir. Ama O Âdil-i Mutlak, en az bir vakitte ve en sür'atli bir şekilde hesaba çeker ve haklarındaki kararı açıklar. (56/49-50)

Hesap, ceza ve ahirette verilecek hüküm, insanların dünyadaki amellerine göre olacaktır. Gafil olmayın ki, hüküm sadece Allah'ındır. Bugün hayatınızda sizi muhayyer bırakması, hakkınızdaki hükmü değiştirmeyecektir. O, tevhidî hükmü ile şeraitini açıklamıştır. Bugün Allah'ın hükmü ile hükmedenler hakkında o gün güzel hüküm verilecektir. O gün, ne milletin ne devletin ne de sulta sahiplerinindir. Allah sizleri sınamakta ve hükmüne boyun eğmenizi istemektedir.

❀ ❀ ❀

قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً
لَئِنْ أَنْجَيْنَا مِنْ هٰذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٣﴾

6:63 De ki: "Karanın ve denizin karanlıkları içinden sizi kim kurtarıyor ki, O'na** (aşikar ve) **gizli yalvararak** (şöyle) **dua edersiniz: Eğer bundan selamete erdirirsen and olsun şükür edenlerden olacağız".

Bu gerçeği herkes birebir farklı alanlarda farklı şekillerde yaşar. Herhangi bir yolculukta, tabii afetlerin biriyle devasız dertlerde herkes fıtratının sesini duyuyor. Bu zor anlarda mal, makam, statü veya güvendiğiniz şeylerin size hiçbir faydasının olmadığı; bütün umutların yittiği demlerde tüm içtenliğinizle fıtratınızın sesini duyuyor ve Yaratıcınız'ı imdada çağırıyorsunuz.

Nice müslümanım dediği halde dinin önemini kavramaktan uzak gafiller zor anlarında Allah'a yönelir de bu sıkıntıdan kurtulup emellerine ulaştıklarında Rableri'ne itaat edeceklerini söylerler. Fakat bu, o anın verdiği bir yöneliş olduğu için yavaş yavaş eski hallerine dönerler. Olayları sebep-netice ilişkilerine bağlarlar. Kaptanın maharetini, doktorun marifetini veya başka yardımcı ve koruyucuları anarlar. O, her şeye kadir olan Allah'ı unuturlar. Başkalarının önünde eğilip dururlar.

Ey insanlar, düşünün! O koca koca gemileri, sağlam kuleleri bir çöp gibi oraya buraya savuran kim? Titanik'i kim suların derinliğine gömdü?!

Günleri şiddet ve musibetlerin korkunçluğundan uzak tutacak olan kimdir?

Evet Allah, kudretinin, ilminin ve kullarına olan merhametinin görüntülerini açıklayarak insanlara çeşitli hidayet sunuşlarıyla tevhide çağırmaktadır.

Bugün dünya mazlumları da zalimlerin zulmü altında inlerken Allah'a yönelmek istediği gibi, kulluk edip himayesine sığınacakları yerde, zalimlere sığınmakta, onlardan yardım istemektedirler. Oysa sığınılacak, yardımı istenilecek tek merci Allah'tır. O'na sığınmak ise, her şeyin bir hikmete mebnî olarak tecelli ettiğinin idrakiyle emirlerine sarılarak rahmetine ram olmaktır.

Evet, düşünebilen kimseler için misallerin farklı şekillerde sunuluşu gerçekleri anlamayı kolaylaştırır. Tabi körü körüne taklit gibi gözlerinde kalın perdeler bulunmayan kimseler bu gerçekleri anlar.

İnananlar için gerçek veli ve yardımcı olarak Allah yeter.

قُلِ اللّٰهُ يُنَجِّيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ اَنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾

6:64 De ki: "Sizi ondan ve her sıkıntıdan Allah kurtarır da sonra siz yine (O'na) eş tutarsınız."

Bu ayet-i kerimeler Allah'tan gafil kimselerin durumunu açıklıyor. Sıkıntı anlarında daha önce hiç akıllarına gelmeyen Rableri'ni hatırlayıp yalvarırken, rahata erdikten sonra hiç yalvarmamış gibi unutup başka ilahların önünde eğilirler.

Bu sıkıntı ve musibetler bir defalık değildir ki gelip geçsin. Allah sizlerin sıkıntılarını gidererek, verdiğiniz söze sadık kalıp kalmayacağınızı ortaya koymak için sınamaktadır.

Allah'ı gereği gibi tanımayan, heva ve hevesine müptela olanlar, Allah'tan başka veliler ve yardımcılar edinerek emellerine ulaşmak için kaypak zeminlerde bir o yana bir bu yana dans edip dururlar da Allah'tan başkasından korkar, Allah'tan başkasından eman diler, Allah'tan başkasından himmet beklerler.

Selim fıtrat ve sahih akıl, sıkıntıda ve korkuda Allah'a sığınır, bu ihlas ve bağlılığını her durumda sürdürür. Her halükarda itaat, dua ve teslimiyet göstererek nimetlere şükür, musibetlere ise sabreder.

❀ ❀ ❀

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلٰٓى اَنْ يَّبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ اَوْ مِنْ تَحْتِ اَرْجُلِكُمْ اَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَّيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَاْسَ بَعْضٍ اُنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿٦٥﴾

6:65 De ki: "O, size üstünüzden, yahut ayaklarınızın altından bir azap göndermeye veya sizi birbirinize katıp kiminizden kiminin hıncını tattırmaya kadirdir." Bak ayetleri, onlar iyice anlasınlar diye, nasıl türlü türlü açıklıyoruz.

Bütün bu uyarılar, peygamber çağrısından, ikazlardan haberdar olup da tevhid ve şirkin arasını ayıranlar için ikaz niteliği taşımaktadır.

Fırtına, kasırga, sel, deprem; bırakın bu büyük felaketleri daha küçük haşaratlar bile hayatınızı tehdit etmekte değil midir?

Fitneye düşüp O'nun rahmetinden uzaklaşanların başlarına gelecek azabın mahiyetini ancak yüce Allah bilir.

Üstünüzden gelecek olan azap kötü idaredir. Altınızdan gelecek azap ise kötü hizmetçileriniz ve ya ayak takımınızdır.

Bundan anladığımız odur ki, inananlar bir kelime etrafında birleşerek Allah'ın dinini hakim kılma mücadelesindeki espriyi kavramayıp da grup, hizip ve partilere bölünür; bununla 'hakka hizmet halka hizmet' çerçevesinde yola koyularak Allah'ın ilkesine aykırı hareket etmekle bu azabı hak ederler. Yani gruplar birbirlerine galebe çalma, gruplarına adam toplama, muhaliflerini

sindirme, karalama, hayatlarına kıyma gibi bir idareci ve tebaa oluşturmakla azap olunurlar.

Bu onların kendi elleriyle işledikleri yüzündendir. Seyyid Kutub'un ifadesiyle: "Uzun müddet devam edip gelen bir azap şeklidir bu. Ki onlar kendi elleriyle bu azabı tatmaktadırlar". Devamlı bir mücadele ve çatışma sürüp gider. Düşmanlıklar, bir bölüğün diğer bölüğe isabet ettirdiği eziyetler, musibetler...

Gerçekten beşeriyet, tarih boyunca pek çok kere bu azabı görmüş ve tatmıştır. İnsanlık ne zaman Allah'ın nizamından uzaklaşmışsa; insanların kendi zan ve arzularına, zaaf ve kusurlarına istikbalini tevdi etmişse böyle bir azap şekliyle karşı karşıya gelmiştir. Allah'ın nizamından hayat ve cemiyet nizamı vazettikleri zaman, insanlar birbirlerine kul olup bir kısmı diğerini köleleştirdiği zaman bir takım kimseler kendi tarafından vazettiği nizam, prensip, sistem, hüküm ve kanunlara başkalarını uymaya zorladığı zaman; bütün bu hallerde zikrettiğimiz azabı tatmış ve görmüştür. Çünkü bir kısım kendisine boyun eğmeye zorlarken, diğer bir kısmı kaçar ve karşı koyar. Ve bu çatışmada kuvvetli olan zayıf olanı ezer. Bir kısmının acısını başkası çeker. Bir kısmı diğer bir kısmına kin besler. Birbirlerinden nefret ederler. Çünkü hepsinin birlikte ortaklaşa başvurdukları tek bir ölçü yoktur. Bütün kullarını aynı derecede kabul eden bir Yaratıcı tarafından konulmuş değişmez ölçüler mevcut değildir...

Yeryüzünde doğacak en büyük fitne, kullar arasında uluhiyet hakkının kendisinde olduğunu iddia eden kimselerin türemesi, sonra da fiilen bu hakkın kendisine ait olduğunu dayatmaya çalışmasıdır. İşte insanları parça parça edip bölen bir fitnedir bu. Zira dış görünüş itibarıyla her ne kadar tek bir millet veya tek

bir cemiyet şeklinde görülmekte iseler de meseleye daha dikkatli bakıldığı zaman bazısının bazısına kul ve köle olduğu, bir kısmının bir kısmının elinde esir olduğu, bütün sulta ve yetkileri ezen kitlenin elinde bulunduğu görülecektir...

Yeryüzü bugün tamamen bu korkunç azabın içerisinde yaşamaktadır.

Hiç şüphesiz ki, yeryüzünün neresinde olursa olsun müslüman topluluğun bu azaba düçar olmaktan kurtulması ancak inanç, duygu, nizam ve hayat sistemi yönünden, cahiliyet ehlinden ve cahiliyet topluluğundan kesin şekilde ayrılmakla mümkündür.

Ya Allah'u Teala izn-u inayeti ile bir "İslam diyarının" kaim olmasını sağlayacak ve müslüman oraya sığınacaktır yahut da kendisinin "İslam ümmeti" saflarında bulunduğunu ve çevresinde bulunan kimselerin cahiliyet ehli olduklarını tam manasıyla anlayıp kavrayacaktır. Bundan sonra kendi akîde ve nizamına bağlanarak kavminden ayrılıp Allah-u Teala'dan kendisi ile kavmi arasında hakiki bir açıklık kazandırmasını dilemek mecburiyetindedir.

Müslüman bu derece kesin şekilde çevresindeki cahiliye cemiyetinden ayrılamaz ise Allah'ın azabına müstahak olur. Bu da cemiyet içerisinde ki bölünmeleri, gruplaşmaları, hizipleşmeleri ve tabii olarak sürtüşmeleri doğurur.

Şurası bir gerçektir ki, Müslümanın çevresinde bulunan kimselerden kesin şekilde ayrılıp temayüz etmesi ona çok ağır zahmetler ve fedakarlıklar yükleyebilir. Şu kadar var ki, bu meşakkat ve fedakarlıklar cemiyetteki gruplar içerisine dalıp kaybolmanın neticesinde düçar olacağı azap ve elemlerden hiçbir zaman için

daha büyük ve şiddetli olmayacaktır. Cahiliyet cemiyetinin içerisine karışıp onların arasında eriyip gitmekten daha korkunç neticeler temin etmeyecektir. (Fi Zilâl'il Kur'an Sh. 273-276)

Bu durum doğrudan bir imtihan sorusu olmaktan ziyade bilgi, kültür ve ahlakî yozlaşmanın getirdiği idealsiz bir hayat neticesi meydana gelen bir beladır.

Güç ve kuvvet bakımından bilgi ve eylem ruhuyla donanmış ve hikmetle derinleşmiş olanların anlayışı daha sağlam, daha doğru, kavrayış ve idrakleri daha objektifken; bundan yoksun kalmak anlayışı tam tersine döndürmektir. Bu ise tamahı, dünya malına ve ziynetine sarılmayı beraberinde getirecektir. Dolayısıyla Allah'ın emrettiği şekilde iyilikleri emir, kötülükleri nehiy veya malı hak yolunda harcamak gibi hükümleri Abdulmuttalib'in çaresizliğiyle "Ben develerime bakarım. Kabe'nin sahibi var; O'nu O korur" zihniyetine sürüklemektedir. Fakat bu tiplere sorulduğunda onlar, ahiret hayatını dünyaya tercih ettiklerini iddia ederler ama yine de Allah yolunda hiçbir bedel ödemeye yanaşmazlar. Hayatları çelişkili, sözleri çelişkili bir durum arz etmektedir.

Allah bu ayet ve benzerleriyle bilgisizlik ve cehalet çukuruna düşmememizi salık vererek *"Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Ancak akıl sahipleri öğüt alırlar ve bunlar hakkıyla düşünürler"*. (39/9) demekte; diğer ayeti kerimelerle her düşüşün bir kalkışı olacağını ve her okun yeniden fırlayacağını haber vermektedir. Ve Müslümanların yeryüzünün halifeleri olacaklarını bildirmektedir". (24/55, 22/41)

Evet, birlik olup, fitneyle mücadeleyi vahiy çerçevesinde yapma şuuruna erişmedikçe şu içerisinde bulunulan durum daha çok devam edecektir.

"Allah Resulü'nün davet metotlarını incelediğimiz zaman kesin ve kati olarak şu neticeyi elde ederiz: Allah'ın fethi ve nusreti, Allah'ın vadi ve zaferi, Müslüman topluluğun kendi dışında olanlardan ayrılıp temayüz etmediği, kendi akîdesine ve hayat nizamı olan dinine bağlanmadığı ve bunlarla cemiyetten ayrılmadığı zaman bir kere de olsa tahakkuk etmemiştir. Müslüman ancak kendi akîdesi ve dini ile cahiliyetin akîdesinden ve inancından yahut hayat nizamından ayrılınca Allah-u Teala zaferi müyesser kılmıştır. İşte bütün davalarda en son ayrılış noktası ve yolların kesiştiği çizgi burasıdır". (S. Kutup: Fi Zilâl'il Kur'an Sh. 276)

O halde inananlar olarak bizler, illa iktidar diye müşrik sistemlerle koalisyona tevessül ederek partileştirilip parçala-böl politikasına alet olup da birbirimize çelme takıp kuvvet kaybedeceğimize, Resulullah'ın tevhidi hakim kılma mücadelesini verecek ümmeti oluşturmaya çalışmalıyız.

Bu davanın yolu ve metodu tektir. O da "Fitne kalmayıp din yalnızca Allah'ın oluncaya kadar" mücadeledir. (8/39)

Evet, O yüce mevla önceki ayette, sıkıntı ve korkulu durumlarda müşrikleri kurtarmaya kadir olduğunu fakat buna rağmen yine de Allah'a eşler koştuklarını bildirdikten sonra burada da şiddetli azabını haber veriyor. Nitekim Allah Lut Kavmi'ne ve Fil Ashabı'na taş ile; Semud Kavmi'ne şiddetli bir ses ile; Nuh Kavmi'ne tufanla azap ettiği gibi size de böyle azap edebilir.

Evet, fertler, toplumlar ve milletler bir belaya uğrayınca, umutları tükenince Allah'a yalvarırlar. Fakat selamete erdikten sonra Yaratan'ı unutur, yeniden O'na eşler koşarlar. Mesela şu teknik donanıma sahip olmasaydık kurtulamazdık derler; kap-

tanın ustalığını, şeyhlerinin himmetini, doktorun maharetini vs. kurtarıcı görürler. Allah'ın ilahi mesajlarıyla uyarılmalarına rağmen Allah'a eşler koşanlar, hem dünya hem ahiret azabına müstahak olurlar. Bu azap bir manada rahmettir de... Azgınlığı durdurmak; bozulan dengeyi sağlamak için de gereklidir.

Allahım bir lahza dahi olsa hevamızın eline bırakma. Beni bana, bizi birbirimize musallat etme, beni bana bizi birbirimize fitne unsuru kılma, beni benimle bizi birbirimizin eliyle cezalandırma; bizden önceki ümmetlere yüklediğin gibi üzerimize ağır yük yükleme, acı bizlere, acı çektirme, acı, bizi kaybedeceğimiz sorulara tabi tutma, Allahım görünür görünmez fitnelerden sana sığınırız; Yarabbi kızarak, kahrederek, döverek değil, acıyarak, himaye ederek bizleri koru! Affet, ıslah et yarebbel alemin.

❁ ❁ ❁

وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾

6:66 O (Kur'an) hak iken kavmin onu yalan saydı. De ki: "Ben sizin üzerinize (gönderilmiş) bir vekil değilim".

Allah, sahih akla ve selim fıtrata hitap eden delillerle elçisini uyarıcı olarak göndermiştir. Buna rağmen kimileri fıtratındaki güzel hasletleri inat, gurur ve heva duygusuyla örterek hakikati anlamak istememişlerdir. Nuh deyip peygamber demeyen, karar vermiş, inatlaşan insanlara laf anlatamazsınız.

"Allah onların sinelerinde neler sakladığını bilir. Sen onlara

karşı imana zorlayıcı değilsin. O halde sen benim tehdidimden korkanlara Kur'an ile öğüt ver". (50/45)

Bu da gösteriyor ki, siz ne kadar çabalarsanız çabalayın, imanın getirisini, geleceğe dair fayda ve yararlarını ne kadar anlatırsanız anlatın istemeyenlere imanı kabul ettiremezsiniz. Eğer zorlarsanız müslüman değil münafık sayısını arttırırsınız.

Bu durumu, babasından korkup da onun olmadığı yerde yalancı, hırsız ve asi olan çocuğa benzetebilirsiniz. Bir şeyi zorla veya ödüller vererek yaptırmak kişiliksiz kimliklerin oluşmasına sebep olur. Hele bir de din ve ideoloji noktasındaysa çok daha tehlikeli olur. Bunlarla yola çıkanlar kendi bindikleri dalı keserler.

İman, ne iki yüzlülerin bir değeridir ne de İslam'ın güçlü cazibesine kapılarak kabul edilecek bir değerdir. İman akl-ı selim sahibi şerefli insanların kabul edeceği değerdir. Heva, çıkar ve türlü emel sahibi kimseler bu şerefe nail olamazlar.

Kim fıtratının sesine kulak vererek ilahi vahyi dinleyip itaat ederse, işte o hem dünyada kötülüklere düşmekten korunur ve huzur bulur hem de ahirette mutlu olur.

"Hak Rabbiniz'dendir". Öyleyse her kim dilerse O'na iman etsin, her kim dilerse inkar etsin. Biz zalimler için ateş hazırladık". (18/29) *"Öyleyse sen uyar! Muhakkak ki sen bir uyarıcısın. Onların üzerinde zorlayıcı değilsin".* (88/21)

Elbette imana kimse zorlanamaz ama imana davet Kur'an çerçevesinde sürdürülür. Buna engel olanlara karşı gereken mücadele verilir. Çünkü bu davetin insanlara ulaştırılması Allah'ın kullarına yüklediği olmazsa olmaz vazifelerdendir. *"Ey Resul!..*

Rabbin'den sana indirileni duyur (açıkla); eğer bunu yapmazsan, onun elçiliğini yapmamış, olursun" (5/67)

Bir mü'min insanları imana erdirmekle değil ama davet etmekle mükelleftir. "Bu Kur'an insanlara bir davettir, insanlar bununla uyarılsınlar... Ve sağduyu sahipleri öğüt alsınlar diye gönderilmiştir". (14/52)

❀ ❀ ❀

لِكُلِّ نَبَإٍ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٦٧﴾

6:67 "Her bir haberin kararlaşmış bir zamanı vardır. Siz yakında öğrenirsiniz".

Her türlü uyarı ve ikaza rağmen iman etmeyenlere ölüm geldiği an, bu iddianın doğru olduğunu anlayacaklardır. Zira her şey için takdir edilen bir vakit vardır. İşte o zaman Allah'ın ve Resulü'nün sözünün gerçek olduğunu gözleriyle göreceklerdir.

Münkirler bu gerçeği görmedikçe iman etmezler. Peki ama iman ettim diyenler sunulan daveti ne kadar ciddiye alıyorlar? İnsanın iman ettim demesiyle iş bitmez; inandığı hayat prensibine uyarak yaşamalıdır. İşine, kolayına geleni yerine getirip sorumluluk ve bedel isteyen şeyleri terk etmekle hüsrandan kurtulamazlar. Zira iman, samimi ve bir bütün olarak vahye ittibayı gerektirir.

Ey Müslümanlık iddiasında bulunduğu halde şirk, küfür ve fısk batağında yüzenler! Bu açıklamalara kulak verin...

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرَىٰ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾

6:68 Ayetlerimiz hakkında (münasebetsizliğe) dalanları gördüğün zaman -onlar Kur'an'dan başka bir sözle meşgul oluncaya kadar- kendilerinden yüz çevir. Eğer şeytan sana unuttursa, o halde hatırladıktan sonra artık o zalimler güruhu ile birlikte oturma.

Kişi, inkarda şirretleşip de değerlerine hakaret edip çürütmeye çalışıyorsa, artık böyleleriyle tartışmak yarar yerine zarar getirir. Şayet onlar alay eder ve sizler de bu yaptıklarına karşı gelmeksizin onlarla oturmaya devam ederseniz siz de onlar gibi olursunuz. Zira sizin onlara sessiz kalmanız, onların yaptıklarına rıza göstermek anlamına gelir.

Gücü ve imkanı varken her müslüman bid'at, hurafe ve menkıbelerle bu dini tahrif edenlerle ve bu dini ilerlemeye mani görüp çöl kanunu diyerek karalayıp da kendi yasalarını yüceltenlere karşı mücadele etmeli; eğer gücü yoksa buğz edip ciddi bir tavır sergilemelidirler. Beyhaki'den bir nakille; "Kim bir bid'at sahibine ta'zim ederse, İslam'ın yıkılmasına yardım etmiş olur." Malik bin Enes'de şöyle demiştir. "Hiçbir bid'at sahibi yoktur ki başının üstünde muhakkak bir zillet bulunmuş olmasın." İmam Gazali'de, "din emniyetinin sağlanabilmesi için, bid'at ehlinin cezalandırılması"nı şart koşmaktadır. İmam Rabbani'de, "Bid'atın hasenesi olmaz, hepsi beğenilmemiş yerilmiştir." demiştir.

Allah, bid'at sahibinin amelini, bid'attan vazgeçinceye kadar kabul etmez. (İbni Mace. Mukaddime. 7/5)

"Bid'atçıyla konuşmak, bid'at meclislerinde oturmak, kafirle arkadaşlık etmekten daha kötüdür "demiş (İmam Rabbani). Çünkü her bid'at dalalettir. Yoldan çıkmaktır. Dolayısıyla Rabbimiz, mü'minlerin dinlerini korumaları için uyarmış ve kendilerine ilahi vahiylerle yol göstermiştir. Bununla değerlerini korusunlar ve zarardan korunmaları için vahiyle önlerine bakmalarını tenbihlemiştir. O halde bir kimse kendine ait değerli şeylerini nasıl koruyorsa; bir mü'min de ondan daha çok, imani değerlerine zarar gelmemesi için korumalıdır.

"O Allah size Kitap'ta: 'Allah'ın ayetlerinin inkar edildiğini veya onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, onlar bundan başka bir söze dalıncaya kadar onlarla oturmayın' diye bir hüküm indirdi. Aksi halde siz de onlar gibi olursunuz." (4/140)

Bu açık hükme rağmen maslahat ve çıkar uğruna olanlardan yüz çevirip uzaklaşmayanların imanından şüphe edilir. Küfre rıza küfürdür. "Hatta birbirlerinin yapmış oldukları kötülüklere mani olmayanlar" dahi ayette ikaz edilmişlerdir. (5/73,80)

"Şayet sana unuttursa..."

Böyle bir ortamda bulunduğunda onlardan uzaklaşmayı unutur iseniz, bu hükmü hatırlayınca hemen dışarı çıkmalısınız.

Resuller dahil bütün insanlar unutabilir. Fakat Resul ve Nebiler tebliğ ibadetini unutmuyor ve yerine getiriyor iseler siz de ey mü'minler, bu emirlere karşı uyanık olun.

Allah'ın ayetleri ve Resulleriyle alay edilen yerde veya Allah'ın ayetlerinin tahrif edilip saptırıldığı meclislerde de karşı gelmeksizin oturmamak gerekir.

Kendisinde münker görülen bir kimse, bütün nasihatlere rağmen işlediği münkere devam ediyorsa bu kişiden uzak durmak gerekir.

Malına zarar verene, ailesine, annesine karşı sövenlere aslan kesilip de dinine zarar veren ve sövenlere karşı hissiz ve duygusuz davrananların ya dini yoktur ya da gerçekten büyük bir cehalet içerisindedir.

İman, muttakiler için her şeyin üstündedir. Muttakiler canlarını ve mallarını bu uğurda feda etmekten çekinmezler.

❀ ❀ ❀

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَٰكِنْ ذِكْرَىٰ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾

6:69 Onların hesabından hiçbir şey takvada sebat edenlerin üstüne** (lazım) **değil. Fakat** (uhdelerine düşen) **bir nasihattir. Olur ki sakınırlar.

Elbette herkesin ameli kendini bağlar; amellerinde takva sahibi şuurlu olanlar diğer insanların da bu kutlu yola girmesi için uyarı ve öğütlerde bulunurlar. Çünkü bu da Rabbi'nin emridir. Bu emri vahiy çerçevesinde icra eden fertler ümmeti oluşturur-

larsa hem tebliği yayma imkanına hem de bu hakikatten habersiz olanlar onunla daha kolay muhatap olma imkanına sahip olurlar. Bu çift yönlü fayda ile hidayete erenler hayra nail olurken, hidayete erdirenler ise artı ecirlenirler. Uyarı yapan ve uyarıya rağbet etmeyenlerin durumunu Cenab-ı Hak şöyle haber veriyor. *"Onlar kendilerine yapılan uyarıları unutunca, biz de kötülükten men edenleri kurtardık, zulmedenleri de yapmakta oldukları kötülüklerden ötürü şiddetli bir azap ile yakaladık."* (7/166) *"Sizden önceki asırlarda yeryüzünde (insanları) bozgunculuktan alıkoyacak faziletli kimseler bulunsaydı ya! Fakat onlardan kurtuluşa erdirdiğimiz az bir kısmı müstesnadır. (bunlar görevlerini yaptılar). Zalimler ise, kendilerine verilen refahın peşine düştüler. Zaten günahkar idiler."*(11/116)

Dinini dava edinen ve elinden gelen çabayı gösteren mü'minler, fâsıkların cahilî hareketlerinden dolayı elbette sorumlu olmazlar; ama fasık ve facirleri hem uyarması hem tedbir alması hem de onlarla arasına bir mesafe koyup buğz etmesi gerekir. Bu, hakka karşı duyulan saygının gereğidir.

Bu vazifeyi ihmal edenler suçlu durumuna düşerler. Çünkü yayılan fitnede, zalimin cür'etini arttırmada bu suskunların payı vardır. Bir nebevi tembihte: "Bir yerde günah ve çirkin bir iş görürseniz onu elinizle, dilinizle düzeltin. Şayet bunlara gücünüz yetmezse buğz edin ve onlardan ayrılın. Bu ise imanın en zayıf derecesidir" buyruluyor.

Bu ve benzeri ayetler gösteriyor ki Müslümanların, dinini dava edinip, uğrunda bedel ödemedikçe sağlıklı bir ümmeti meydana getiremedikleri gibi istedikleri istikamette de ilerleyemezler.

Mü'minlerin vazifesi, karşılarındakinin inadi itirazlarına cevap verme gibi mantıki zorlamalara girmekten ziyade onlara mümkünse aklî, enfüsî ve afakî ayetlerle hakkı göstermeye çalışmaktır. Bundan sonra onlar yine kabul etmemekte direnirlerse, yararsız polemiklere, tartışmalara girerek zamanlarını tüketmemelidirler. Mü'mine düşen vazife sadece tebliğdir. Hidayet, layık olana Allah'tan bir sunumdur, sonsuz bir lutuftur.

Evet, her mü'min, gücünce günah ve çirkinlikleri ayıplayıp kınasaydı günahlar bu kadar aleni işlenmezdi. Dini değerlere karşı böylesine açıktan saygısızlığa cür'et edilemezdi.

❀ ❀ ❀

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا وَذَكِّرْ بِهِۦٓ أَنْ تُبْسَلَ نَفْسٌۢ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلْ كُلَّ عَدْلٍ لَا يُؤْخَذْ مِنْهَآ أُولٰٓئِكَ الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌۢ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

6:70 Dinlerini bir oyuncak ve eğlence edinen, kendilerini dünya hayatı aldatmış bulunan kimseleri** (öylece haline) **bırak. Sen yalnız** (Kur'an ile) **va'z et ki hiç kimse kazandığı** (günah) **yüzünden helake sürüklenip atılmasın. Ona Allah'tan ne bir yar, ne de bir şefaatçi yoktur. O, bütün varını fidye olarak verse yine ondan alı**(nıp kabul olun)**maz. Onlar** (dünyada) **kazandıkları** (günahlar) **yüzünden helake sürüklenmiş kimselerdir. Küfr-ü

inkar etmekte oldukları (hakikatlerden) dolayı kaynar su ve acıklı azap onlar içindir.

Bu ayet-i kerime de En'am 68, Nisa 140 yapılan uyarıyı farklı bir şekilde ele alarak bu tiplerin vereceği zarardan korunabilmek için onlarla kurulacak ilişkileri kontrol altına almayı; boş söz söyleme ve kötü işlerle meşgul olma hususunda, onlarla birlikte olmaktan sakınmayı öğütlüyor.

Bunu iki boyutta ele alabiliriz:

1-Kendi dinini, ideolojisini savunmak için İslamî değerlerle alay edenler.

2- Müslümanım dediği halde dinine gereken hürmeti göstermeyen, dinî vakarını korumayan; dinini kendi hayatının ana kaidesi kılmayan; itikad, ibadet, ahlak ve hareketlerinde İslam'a göre hareket etmeyen, dünya kazanımları uğruna dinî değerlerini bir kenara atanlar dolaylı olarak kendi dini ile alay edip eğlenenlerdir.

Bu bilmez cahillerle, İslam gerçeğiyle buluşmaları için fikir alışverişinde bulunulur. Ama İslam'a hizmet adına onlarla idarede koalisyon veya günah meclislerinde beraber olmamalıdır. Kurtubi: "Bir kimse başkasının münker işlediğini bilse ve yapacağı nasihati kabul etmeyeceğini de bilecek olsa, onun bu davranışını reddeden bir eda ile yüz çevirmesi ve ona yönelmemesi gerekir."demiş. Müslümanlar dinlerinin onurlu ve vakarlı duruşuna sahip olurlarsa hem münkirlerin, cahillerin zararından korunurlar hem de onlara iyi bir ültimatom vererek iyi bir mesaj vermiş olurlar.

Din bir takım bilgisiz ya da şahsi çıkarlarını ön planda tutan dünyaperestlerin ellerinde aslından uzaklaştırılırsa, elbette ki oyuncak haline gelir. Yahudilerin Tevrat'ı, Hıristiyanların İncil'i aslından uzaklaştırmaları; bu iki kitabı tanınmaz hale getirdiği gibi bu tip bilgisiz, çıkarcı kimselerin din adına ulu orta konuşmaları, İslam'a aykırı davranışları, birçok din bilmez saf insanların da sapmasına sebep olmuştur. *"Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine Kitap verilenlerden dininizi alay ve ve oyun konusu edinenleri ve kafirleri veli edinmeyin. Allah'a ittika edin; eğer mü'minler iseniz."*(5/57) Allah'ın mü'minlerine verdiği ültimatomdan anlıyoruz ki, cahili bir yaklaşımla Kur'an okumayı ve ibadetleri, dilek, adak, emel ve hedeflerine ulaşmak için araç edinen, Yasin şölenleri, kutlama törenleri, şuursuzca, sorumsuz, bedel yüklemeyen hatim merasimleri gibi okumalar Rab katında makbuliyet arz etmeyen davranışlardır. (Bkz:38/29,17/9)

Müslüman kulluk vecibelerini şuurlu bir şekilde sadece Rabbi'nin rızasını kazanmak için yapar/yapmalıdır. O'nun rızasını emellerine vasıta kılmamalıdır. Çünkü bu, dünya rahatına dalanların uygulaya geldiği davranışlardır. Dinî değerleri şuurdan uzak hazza ve emellerine erme coşkusuyla yaşayanlar dini emellerine ulaşmada vasıta edinmiş olurlar. Bu şuursuzluk, onların ruhî ve ahlakî değerleri gözden kaçırmalarına yol açan bir zihin durumunun neticesidir"

Faydalı şeyleri bırakıp salt dünya metaıyla uğraşan, bütün vakitlerini serserice tüketen, Allah'ın ayetlerini hiç düşünmeyen, bütün hesabı mal, makam elde etmek için Allah'ın ayetlerine alay edercesine aykırı hareket eden kimselerden uzak durun.

"Onları bırak; yesinler, yararlansınlar ve emel onları oyalayadursun, yakında bilecekler". (15/3)

Dünyalıkları elde etmek için yapılması gereken vecibeleri ihmal eden kullarını Allah ikaz ediyor. *"Bunun için sen Bizi anmaktan yüz çeviren ve dünya hayatından başka bir şey istemeyen kimselere yüz verme".* (53/29)

"Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size Allah'tan ve Resulü'nden ve Allah yolunda cihat etmekten daha sevgili ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyin. Allah fasık topluluğu hidayete erdirmez". (9/24) (ayrıca 57/16, 45/35'inci ayetlere bakılabilir.)

"Sizi huzurumuza yakınlaştıracak olan ne mallarınız ne de evlatlarınız. İman edip iyi amelde bulunanlar müstesna; onlara yaptıklarının kat kat fazlası mükafat vardır. Onlar Cennet'te güven içindedirler". (34/37)

"Ey insan, seni engin kerem sahibi Rabbin'e karşı ne aldattı?" (82/6) *"Onlar sadece şu (geçen dünyayı seviyorlar da önlerindeki çetin günü unutuyorlar".* (76/27)

"Kazandıkları sebebiyle felakete uğramasın diye onunla (Kur'an'la) nasihat et".

Akl-ı selim ile düşünen; ön yargı, çıkar, kibir ve çekememezlik hastalığından uzak olarak bu vahyî verilere kim kulak verirse bu öğütlerin doğruluğunu anlar. Böylece teslim olup hayırlı ameller işler. Kendilerine zarar verecek, Cehennem'e sürükleyecek her türlü ameli işlemekten sakınırlar. O halde ey Nebi ve mü'minler, herkese üslubuna göre uyarıda bulunun!

Bu uyarılara kulak vermeyenler için ise acıklı bir azabı müjdele.

"Her nefis kazandığına karşılık bir rehindir. Ancak iman eden sağduyu sahipleri müstesnadır". (74/38-39) *"Herkes (iyi veya kötü) amelinin karşılığını görecektir".* (53/31, 99/6, 8)

"O gün Allah'tan başka bir veli ve şefaatçi yoktur".O'nun katında torpil, rüşvet ve şefaatçiler bulamazsınız! O'nun katında ancak şirkten ari ibadet ve dualarınız refakatçi ve şefaatçiniz olacaktır.

"Bu dünyada kim Allah'ı veli edinir ve O'na veli olursa kurtuluşa erer". (2/112, 31/22, 46/13)

Allah'ın ayetlerine boyun eğmeyen, dünyada iken kendilerine yasaklanan amelleri işleyen, Allah'tan başka veliler edinen ve dinini tahrif etmekten sakınmayanların ahirete hesapları ağır olacaktır. İşte o gün bu kimselerin hiçbir yardımcıları olmayacaktır. Hiç kimse onlara şefaat etmeyecektir. Dünyada iken Allah'ı, mü'minleri bırakarak kendilerine şefaatçiler arayanların elleri boş kalacaktır.

Akîdesi düzgün olmayan insanların kurtuluşunun olmayacağı imanda temel espridir. Dolayısıyla İslam'ın her şeyden önce öğrenilmesi gereken bir akaidi olduğu unutulmamalıdır.

Dinin özünde aksayan bir taraf varmış gibi bid'at ve batıllarla -dini takviye sadedinde- bir takım olur olmaz şeyler beyan eden insanlar temelde İslam'dan bîhaberdirler. Onun için önce ilim sonra ibadet gelir ki, iman temennilerle değil, kalplerde vücut bulmak ve amelin onu desteklemesi ile vücuda gelir.

Resulullah(as) çevresindekilere "Nefsinizi Allah'tan satın alınız, Allah'tan sizin için hiçbir şeyi def edemem" diyor. Ancak bugünkü bazı tevhidin espirisini kavramayan insanlar Allah'a ittika edip şefaatini istemeyi hak edecekleri ilme eğilecekleri yerde, "dinde önderler edindiklerinin eteğine yapışırsan o sana şefaat edecek" felsefesini müdafaa ederler(!).

"Ey iman edenler! Alışverişin, dostluğun ve şefaatin olmadığı gün gelmeden önce..."(2/254),*"...Allah'a ittika edin..."*(8/29) ve yolunda cihat edin ki kurtuluşa eresiniz..."(29/69)

"O gün Rabbin'in kendisinin izin verdiği ve sözünden razı olduğu kimseden başkasının şefaati fayda vermez". (20/109)

Bugün şefaatini umduklarınızın durumu: *"O'nun katında kendisinin izin verdiğinden başkasının şefaati fayda vermez. Hatta onların kalplerinden korku giderilince (birbirlerine): 'Rabbimiz ne dedi?' derler ki: Hakkı (buyurdu) O aliydir, kebirdir".* (34/23)

O Yüce Mevla kime nasıl şefaat edceğini, kimin şefaate layık olacağını bilir. Kulun yapması gereken Rabbi'nin rızasına ve şefaatine şuurla layık olmaya çalışmasıdır.Dünyada ve ahirette ihtiyacınızı gidermek için dilenen değil, ihtiyacını ve ihtiyaçları karşılamak için çalışanlardan olmaya bakın.Bunu düşünmeden hayatı manasızca tüketenlerin o gün elleri boş kalacak.Çalışmış ama boşuna yorulmuş olacaktır. *"Ey iman edenler! Allah'a ve elçisine itaat edin. İşlerinizi boşa çıkarmayın."* (47/33)

O gün bir kimse bütün varını fidye olarak verse yine kabul olunmaz" sözünde aslında bir kinaye vardır. Çünkü kişi dünyaya veda ederken yanında zaten bir şey götürmüyor ki verebilsin. Bir bebek dünyaya gelirken ne getiriyor ki çevresindekiler ondan bir

şey istesin de verebilsin. O bebek ne kadar aciz ve çevresine ne kadar muhtaçsa, bu tip kimselerin de durumu budur. Bebekten farklı olarak böyleleri, müsbet veya menfi manada işlemiş oldukları amelleriyle karşılanacaklardır.

İmanında hayır kazanmış olanların dışında kalanların o gün elleri boş kalır.

Allah, kullarını, ilahi rahmetiyle korunmaları için elçileriyle uyarmasına rağmen, bir takım beşeri tutkuları sebebiyle bazıları haktan yüz çevirerek kendi helaklerini hazırlamışlardır. Yoksa Allah onlara zulüm etmiş değildir.

Hüccet makamında olanların işi zor olsa da lider ve ileri gelenlerin, fasıklarla düşüp kalkmaktan her şeye rağmen uzak kalmaları gereğine ve ancak onlara öğüt ve uyarı da bulunma veya sapık, yanlışları durum ve davranışlarını tashih etmek kastiyle onlarla oturmayı ayet-i kerime mübah kılıyor. Ancak fasıkların arasına katılıp da onların izhar ettikleri yanlış söz ve fiilleri sükutla karşılamak ve onları gücendirmemek için susmak tehlikelidir. (4/140) Erdeme, dürüstlüğe, adalete çağrıldıkları halde bunu ciddiye alıp gereğince amel etmeyenleri böyle bir netice bekliyor.

"İbni Huveyzi Mindad diyor ki: "İster mü'min ister kafir olsun Allah'ın ayetlerine yanlış olarak dalındığı her meclis terk edilir. Aynen böyle bizim ashabımız, düşman arazisine girmeyi ve onların kilisesine ve havralarına girip oturmayı, bid'at ehli kimselerle, kafirlerle oturup konuşmayı yasaklamışlardır. Onların dostluğuna inanmamayı, sözlerini dinlememeyi ve onlarla münazaraya dalmamayı emretmişlerdir. Bazı bid'at ehli kimseler

Ebu İmran En-Nehai'ye "Beni dinle" deyince Ebu İmran onun yanından ayrıldı ve "Hayır, yarım kelime de olsa seni dinlemem" dedi... Devamla, kim bir bid'at sahibini severse Allah onun amellerini boşa giderir, İslam nurunu kalbinden çıkarır. Kim kızını bid'at ehline verirse onun payına hikmet düşmez. Hak Teala, bir kişinin bid'at ehli birisine buğz ettiğini bilince dilerim ki Allah onu af etsin". Ebu Abdullah, Hz. Aişe'den rivayet etti: "Kim bir bid'at sahibine hürmet ederse o kimse gerçekten İslam'ı yıkmaya yardım etmiş olur".

İslam'ı bid'at ve hurafelerle bozanlar bu dinle alay edenlerden daha çok zarar vermişlerdir. İsrailoğulları'nın helakine de bu davranışlar sebep olmuştur.

❀ ❀ ❀

قُلْ اَنَدْعُوا مِنْ دُونِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلٰى اَعْقَابِنَا بَعْدَ اِذْ هَدٰيٰنَا اللّٰهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْاَرْضِ حَيْرَانَ لَهُ اَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ اِلَى الْهُدَى ائْتِنَا قُلْ اِنَّ هُدَى اللّٰهِ هُوَ الْهُدٰى وَاُمِرْنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

6:71 De ki: "Allah'ı bırakıp da bize ne faide, ne zarar yapamayacak olan şeylere (putlara) mı tapalım? Allah bizi doğru yola ilettikten sonra-şeytanların saptırıp şaşkın bir halde çöle düşürmek istedikleri, arkadaşlarının ise "Bize gel" diye yola çağırdıkları kimse gibi-ökçelerimizin üzerine gerisin geri mi

(şirke) döndürülelim?". De ki: Allah'ın hidayet yolu şüphesiz ki doğru yolun ta kendisidir ve biz (kendimizi) kainatın Rabbi'ne teslim etmemizle emr olunmuşuzdur.

Bu ayet-i kerimenin ele aldığı mevzu çıkarcı, şeytan tiynetli kimselerin, bilgisi ve kültürü zayıf kimseleri şaşkına çevirip toplum arasına serpiştirilmelerinin sosyal yapıda geniş tahribat yapacağına; cahillerin, heva ve heves düşkünü kimselerin ise sanki hiç işitmemiş gibi haktan yüz çevirip ökçesin üzere geri dönüp batıla doğru yokuş aşağı esfel-i safiline doğru inişe geçişlerine; bu ciddi tehlikeye karşı Müslümanların onların o karanlık dünyalarını iyi görmelerine, aydınlık yollarında şaşmadan ilerlemeleri için değerlerine sımsıkı sarılmalarına; bunun için de çok iyi bir eğitim almalarına, tevhidi ve kulluk vecibelerini çok iyi fıkhetmelerine; geniş kültür ve tahsil görmelerinin önem ve ehemmiyetine dikkatleri çekiyor. Çünkü cahil kimselerin birtakım maddi ve manevi sunumlarla aldatılması çok kolaydır.

Her insanı hidayete de hevaya da yönlendirecek duyguları ve sebepleri vardır. Birileri hidayete davet ederken birileri de hevaya çağırır. Akl-ı selim ile, yapılan çağrılar üzerinde düşünenler hakka teveccüh ederken; bundan rahatsız olanlar ise hevaya yönelik cazip, zevkli sunumlara talip olurlar.

İnanıp da dinini fıkhedip güzel duygularını besleyen, akıl ve iradesini kullanan kimseler şeytani dürtülere karşı kendilerini koruma altına almışlardır. Bir anlık gaflet ve zaaf onları yanıltmış olsa da hemen toparlanır ve Rabbleri'ne iltica ederler. Hak yolda yürümeye devam ederler. Batılın akıbetini ve çirkin yüzünü anladıkça iman ve İslam'ın kadrini ve kendisine bahşettiği değerleri

görüp değerlerine sıkı sıkıya sarılırlar. Bu şuur ve irade ile hidayet yolunda, kendinden ve davasından emin olarak zarar ve fayda verenin, ölüm ve hayat bahşedenin Allah olduğunu ilan ederek sahte ilahlardan yüz çevirirler. Fücur ve takva arasında imtihana tabi olduğunun şuuruyla kendini aklın, iradenin ve vahyin kontrolünde koruma altına alır. İnsan, bilgi ve kültür noktasında vahiyle inancını muhafaza altına almaz ise kitlelerin arkasında sürüklenir. Sonra da "zaman böyle, şartlar böyle gerektiriyor" diye artık yaptıklarını meşru görüp müdafaa etmeye başlar. Şeytan da yaptıklarını kendilerine güzel gösterir. Ve kendini müslüman sanır. Şeytan, bilgisi ve dinî kültürüyle zayıf olan kimseleri şaşkına çevirir. Ta ki iman ve teslimiyetten uzak, bir yar kenarında imiş gibi iman edenlere; aklını, iradesini kullanmayıp zaaflarına yenilenlere şeytan galebe çalar. Ve onu yoldan çıkarır. İnsanlık için bir zalim vardır; o da cehalettir! Hayatın geçici zevklerinden uzaklaştığımız ölçüde hakikate ulaşırız. Hakikati bulanlar neye koştuğunu bilir.

Tek doğru yol, Allah'ın yoludur. Allah'ı ve dinini gereği gibi tanıyanlar O'ndan başka bir kimseye veya sisteme tabi olmazlar.

O mü'minler ki, haktan sapan kardeşlerini uyarırlar. İslam'a dönmeleri için ellerinden geleni yaparlar. Onlar, hakkı bildikten sonra heva-hevese uyarak, dünya metaı ve mevkii için hak yolunu terk etmezler. "Bu yaptığın seni felakete sürükler , vakit geçirmeden hemen geri dön" diyerek onları kurtarmaya çalışırlar.

Mü'minler, eğer İslam dışı yönlendirmelere yeltenirlerse onlara, "Bizim elimizde Allah'ın Kitabı varken tekrar cahiliyye yolu üzerine mi döneriz? Allah'a şükürler olsun bizler alemlerin

Rabbi'ne yönelmiş, Müslüman olmakla emrolunmuş kimseleriz" derler.

"Şurası bir gerçektir ki, beşeriyet ne zaman bu hidayet yolunu terk ettiyse, hangi tarihte bu doğru yoldan bir parça inhiraf edip onun yerine kendi beşeri duygu-düşüncelerini, hüküm ve kanunlarını yerleştirmeye çalışmışsa mutlaka zulüm, adaletsizlik ve kaos içerisinde çırpınmışlardır.

Ey iman edenler! İçerisinde bulunduğunuz şu asrın durumunu bir düşünün. Gayrimüslimlerin sizi nerelerde tuzağa düşürdüklerini ve sizlerin zaaflarını kullandıklarını tesbit edip hakka yönelin. Tavizleriniz, zaaflarınız sebebiyle dünyanızı da ukbanızı da hüsranda bırakmayın. Başımıza gelenler kaderimiz değil, bizler Allah'ın ipine sımsıkı sarılmayınca,tefrikaya düşünce zalimler üzerimizde hükümranlık kurdular.

❀ ❀ ❀

وَاَنْ اَقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَاتَّقُوهُ وَهُوَ الَّذِيٓ اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

6:72 Bir de "Namaz kılın, ondan (Allah'tan) korkun" (diye emrolunmuşuzdur). Huzurunuza varıp toplanacağınız (Zât-ı Kibriya) O'dur.

Bu ilahi emirle Yaratıcımız imanı ayakta tutan, imana şehadet eden namazın ikame edilmesini emrediyor. Namazı şuurla gereği gibi kılmak tadili erkanına riayet ederek devamlı olarak gereği gibi eda etmektir. Çünkü namaz Allah'a kulluğun cemisini

bünyesinde toplamaktadır. Zikir, kıyam, kıraat ve uğrunda her şeyi fedayı temsilen secde ile imanın ilanıdır.

O,büyük olan Allah, günde beş sefer "ezanla" inananları imandaki şehadete şahitliğe davet ediyor ve kendinden başka kulluk edecek hiçbir ilah olmadığını hatırlatıyor! Kurtuluşa, felaha çağırıyor. Çünkü tek kurtuluş yolu, Allah'a ittika edip emrine tabi olmaktır.

Dini Allah'a has kılmadıkça, muvahhid olarak yüzü Allah'a döndürüp emrolunduğun gibi dosdoğru olma samimiyet ve gayretinde olmadıkça imanın hikmeti, Allah'ın rahmeti anlaşılmaz.

Rabbin rububiyetine, hakimiyetine ve terbiyesine girmedikçe hiçbir ciddi yapılanmadan söz edilemez.

Ey iman edenler! İnsanı her türlü münkerden, fuhşiyattan ve kötülüklerden sakındıran ve sakındırtan namazı huşu içinde dosdoğru kılınız. (29/45, 30/31)

Biliniz ki Allah, size, sadece bir takım sözler ve hareketlerden ibaret klişeleşmiş şekildeki bir namazı emretmedi.

Namaz, tekbiriyle, kıyamıyla, rükusuyla bir tevhid eylemi, ayet ve dualarıyla da ıslah hareketidir.

Günümüz Türkiye'sinin geneline bakılırsa; bu şuurdan yoksun nice namazlı veya namazsızlar sebebiyle batılıdan daha ahlakî seviyesizlikler, duruş ve davranışlar; yalan, rüşvet, faiz ve yolsuzluklar en üst kesimlerden en alt katmanlara kadar işlenir olmuş... Şimdi bunlara nasıl Müslüman diyebiliriz? Ki bunlarla İslam'ın gerçek ve güzel yüzü örtülmüş olmaz mı? Bu İslam bilmezler yüzünden uzun yıllardır İslam'a laf gelmiyor mu? Müslü-

manların gerilemeleri, itilip kalkılmaları bu yüzden değil midir? Bir insanı kıldığı namaz; şirkten, fısktan, fahşâ ve münkerden alıkoyuyorsa o namaz namazdır. Yoksa mana ve muhtevasını idrak etmeden geleneksel bir alışkanlık olarak kılınan namaz, sahibini çok da ıslah etmediği gibi böyle birinin ifsada karşı bir duyarlılığı da olmaz.

İnsanlar şirkten arınmadıkça, Allah'a ve O'nun hükümlerine tam manasıyla sarılmadıkça, kıldıkları namaz onu kurtarmaz. Zira iman onu kurtarmaz Kur'an'a tabi olmadıkça; Kur'an onu kurtarmaz samimiyet olmadıkça...

O gün, ne niyetinizin iyiliği ve ne de cahilliğiniz mazereti sizi kurtarmaz. Müslümanım deyip de Kur'an'a muhatap olduğu halde onu anlayıp yaşamak için gayret göstermeyenler; dünyada sefil, seviyesiz, günah, bid'at ve hurafelerle yaşar. Ahiret gününde de hüsran içinde olur.

Ey insanlar! Ne işlerseniz işleyin, nasıl yaşarsanız yaşayın, nihayetinde Allah'a döneceksiniz. O size yaptıklarınızı bildirecektir. "Ve O'na ittika edin, O'na karşı gelmekten sakının", zira O'nun huzurunda toplanacaksınız.

Ey iman edenler! Ölüm gelip de sizi alıp götürmeden, sizi Rabbiniz'in rızasına kavuşturacak Kitabınız'a fıkhederek sımsıkı sarılın.

Bu iki ayette şu temel konular üzerinde durulmuştur:

1- Tevhid üzere Allah'a ittika etmek.

2- Şirkten sakınıp hidayet üzere olmak.

3- İmtihanı anlamak.

4- Arkadaşına dikkat etmek.

5- Allah'ın ipine sımsıkı sarılmak.

6- Ölümü ve Allah'a dönüşü unutmamak.

❀ ❀ ❀

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّور عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٧٣﴾

***6:73 O, gökleri ve yeri hak** (ve hikmet) **le yaratandır. O'nun "ol" diyeceği gün** (her şey) **oluverir. Sözü haktır. "Sur"a üfürüleceği gün de mülk O'nun. Görünmeyeni de, görüneni de bilendir. O, yegane hikmet sahibi,** (her şeyden) **hakkıyla haberdar olandır.*

Bu hatırlatmada, idarede, yaratmada, yok etmede, meydana getirmede ve değiştirme hususunda tek güç sahibi olan Allah'tır,denilmektedir Varlığın kontrolü, yüce kudretin elindedir. Bu kontrol birazcık gevşese, tüm evren helak olur. "Şüphesiz Allah gökleri ve yeri, düzenleri bozulmasın diye tutuyor. Onların nizamı eğer bir bozulursa, kendisinden başka hiç kimse onları tutamaz..." Allah bu bildirileriyle gücüne, idarede ki hikmetine ve rahmetinin bir "ol" emriyle meydana geliş gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Ey insanlar! Şu gökler, yerler ve içerisinde bulunanlar O'nun birliğine, egemenliğine, büyüklüğüne ve rahmetine tanıklık ederler. Bunları nasıl inkar edemiyorsanız, elçileri aracılığıyla bildirdiği haberler de inkar edemeyeceğiniz gerçeklerdir.

Bu mevcudatın sahibi kimse sizin de sahibiniz O'dur. Bakın varlıkları nasıl idare ediyor ve her şey nasıl O'nun gücüyle hareket ediyorsa siz de ey insanlar! O'nun kanununa gücüne boyun eğicilersiniz; ne dünyaya gelişinizde bir insiyatifiniz söz konusu, ne de dünyadan ayrılışınızda hiçbir etki ve yetkiniz yoktur. Allah, varlık alemini devr-i dâimle kıyamet vuku buluncaya kadar hikmetler ve maksatlar doğrultusunda devam ettirir.

Ey insanlar! Varlıklar arasında siz size verilen cüz-i iradeyle tercihlerinizden sorumlu tutulanlardansınız. İmtihanı kazanıp kaybetmeniz de O'nun kanununa bağlıdır.

Kim neye malikse ona hükmetme yetkisine de sahiptir. Siz size ait olan bir malı nasıl usulüne göre idare ediyorsanız, O Yaratıcı da yarattıklarını en güzel üslup ve usul ile idare edendir.

Siz mülkünüzü idarede kendinizi yetkili görüp ortak kabul etmiyorsanız, Yaratıcınız da bundan daha güçlü ve üstündür. Hükmüne, idaresine ortak olabilecek hiçbir güç yoktur.

Siz işinizde, idarenizde usulsüzlük yapanlardan nasıl hoşnut olmaz uyarırsanız, Rabbiniz de uyarır, ikaz eder. Usulsüzlükte ve itaatsizlikte direneni nasıl işten atarsanız, Rabbiniz de sizi cezalandırır ve kulluğundan atar. Ve artık O'ndan yana ebedi rahmetten mahrum kalırsınız.

Tüm kainat hakkın sağlam temelleri üzerinde varlığını sürdürür. Ondaki her şey temelinde adalet, hikmet olmak üzere

doğru kanunlarla icra edilir. Böyle bir idare gücüne O'ndan başka malik olan biri var mı ki, ona tabi olunsun. O'ndan başka güç, otorite ve idare sahibi görenler, hayatlarını bir çok gücün önünde eğilme esaretine düşürmüşlerdir.

Hakkı inkar, kainatın mutlak düzenini inkar kadar gülünçtür. Kur'an bu sebeble inkarcıların dikkatlerini göklere ve yaratılışına çekiyor.

Her düzen O'nun "ol!" emri ile vücut buluyor. Ve hiçbir şey tesadüfi değil; hepsi bir hizmet ve hikmet ile var edilmiştir. "Ol der ve olur" sözü, gerek yalnız kendisine teslim olmayı emreden sözü gerek kendisine teslim oldukları zaman insanlara va'z ettiği hükümleri bildiren sözü gerekse ölümün, kıyametin, haşrin ve huzura çağırma sözü olsun hepsi de hakkın kendisidir.

"O'nun sözü haktır".

Şu halde O'na şirk koşarak mahlukatına fayda veya zarar verme gücüne sahip olmayanlara nasıl tapınırsınız? Nasıl O'ndan başkasına boyun eğersiniz? Bu ne düşüncesizlik, bu ne körlük, bu ne adaletsizlik?!

Zira bu gerçeği ancak akıl sahipleri anlar. İyi bilin ki, yaratma da emir de yalnız O'nun hakkıdır. Alemlerin Rabbi olan Allah yücedir. Bu sebeple yapın dediği emirlere icabet edilmeli, teslim olunmalı ve karşı gelinmemelidir.

"Sur'a üfürüldüğü gün, mülk O'nundur." İşte o gün bu uluhiyet gerçeği mutlak manada anlaşılacaktır.

Sur'a üfürüldüğü gün ölüm de dahil her şey yok edilir. İkinci üflemede ise herkes yeniden diriltilip mahşer yerinde toplanır.

Sur, dünya ölçüleriyle mahiyeti kavranılmayacak bir şey olup, melek İsrafil (as) tarafından üfürülecektir. Ve çok şiddetli bir sestir. O sesin dehşetinden her şey sarsılır. *"... Allah'ın dilediklerı müstesna, göklerde ve yerde bulunanlar hep dehşete kapılır. Hepsinin boynu bükük olarak, O'na gelirler".* (27/87)

Şu alemde bile ani bir ses karşısında insanlar korkudan "ödüm patladı" diye dehşete kapılırlar da O günün dehşetini düşünmedikleri için gafilce isyan içerisinde ömür geçirirler. İşte Allah, olacak ve gelecek her şeyi haber veriyor. Ama ancak akıl sahipleri düşünüp anlıyorlar.

Gafiller ise bu gerçeği O gün anlayacaklar.

"Görüneni de görünmeyeni de O bilir!"

Kulların hiçbir hali O'na gizli kalmaz. Bu haber, kulu hakkı ile kendisine itaat edilmeye sevk eden çok etkileyici bir haberdir. Yaratan'ın her an kendisiyle beraber olduğunu bilenler hiç kötü işleri yapmaya tevessül eder mi? Hatta kalbinden geçen olumsuz düşüncelerden dahi rahatsız olur böyleleri. Beşerî gaflet veya cehaleti sebebiyle içerisine düşmüş olduğu günahlardan dolayı hemen toparlanır, Rabbin'den af diler.

Allah'a karşı haşyet duymak günahlara karşı en koruyucu kalkandır. Hiç kimsenin sizi görmediği bir yerde her şeyi gören Allah vardır. Bu şuurdan yoksun kimselerin başına birer polis dikseniz yine istediği şeyi yapacak gizli bir yer bulur. İnsanları günahtan sakındıran güç Allah korkusudur.

Günah işlerken insanlardan gizliyorlar da Allah'tan gizleyemiyorlar. (4/108)

"O, hakimdir". Yarattığı kainatın bütün işlerini idare eder. "Her şeyden haberdardır". İşleri yerli yerinde yapar. Kulları için çizdiği nizamla mutlaka kullarının yararını gözetmiştir. Zira kullarını en iyi tanıyan O'dur. Ve onları mutlu edip bedbahtlıktan koruyacak şeylerin neler olduğunu O bilir.

❀ ❀ ❀

وَإِذْ قَالَ إِبْرٰهِيمُ لِأَبِيهِ آزَرَ أَتَتَّخِذُ أَصْنَامًا آلِهَةً إِنِّي أَرٰيكَ وَقَوْمَكَ
فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٧٤﴾

6:74 Bir zaman İbrahim atası Azer'e: "Sen putları tanrı mı ediniyorsun? Doğrusu ben seni de, kavmini de apaçık bir sapıklık içerisinde görüyorum" demişti.

Tüm peygamberler gibi Hz. İbrahim'de haktan sapmış atasını ve fasık kavmini en açık bir lisan ile ikaz ediyor. Her şey ama her şey Allah'a baş eğerken nasıl olur da bu gerçeği görmezden gelerek zaaflarından kaynaklanan hevalarına cevap veren şeylerin önünde eğilirler.

Hz. İbrahim imandan aldığı güçle, Rabbi'ne dayanarak büyük bir cesaretle babası ve kavmi ile tartıştı, onlara aklın ve iz'anın reddedemeyeceği delillerle doğruyu düşünmelerine yardımcı olmaya çalışmıştı.

İman öyle bir yüce değer ki, onun önemini kavrayanlar; en yakınlarından başlayarak halkayı gücünün yettiği kadar genişleterek insanları İslam kervanına katmaya çalışırlar. Çünkü bu

değerle her şey mana ve değer bulur. Gerisi heva ve arzuların arkasında sürükleniştir.

Alınacak her ecir Allah'ın rızasını kazanmaya bağlıdır. İnananlar Allah'ın rızasını kazanma uğrunda gereken her şeyi yapmayı göze alırlar. Hiçbir kınayanın kınamasından, öfkesinden veya bağlarını koparmasından çekinmezler. Yeter ki Allah'ın rızasına kavuşsunlar...

Hz. İbrahim de bu yürekle babasını uyarıyor. O'nun babasına olan merhameti babalık ve oğulluk münasebetlerinin çok üstündedir. Bu sebeble babasını maneviyatsızlıktan kurtarmaya çalışıyor. Babası öfkelense de, kovsa da, dövse de onu uyarmaya çalışıyor.

O yüce nebiler ve ümmetlerinin durumuyla şimdilerde onların ümmeti olduklarını iddia edenlerin durumu arasındaki farka bakın. Evlat ebeveyn ve akraba ilişkileri fıtri duyguların ötesinde maddi ilişkiler üzerine bina edilmiş vaziyettedir; sebeplerin bittiği yerde ilişkiler de askıya alınıyor. İman etmiş gönüllerde sevgi ve merhamet duyguları kök salar. *"İman edip de iyi davranışlarda bulunanlara gelince, onlar için çok merhametli olan Allah (gönüller de) bir sevgi yaratacaktır."* (19/96) O mü'minler ki Allah'a *"... imanlı kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde, iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma!.."* (59/10) diye dua edip yalvararak ilişkilerini devam ettirirler!.. İşte inananla inanmayanın, cahil ile Kur'an bilgisine sahip olanların arasını ayırtan fark...

Müslümanlar şuur ve şevkle ebeveyn, evlat, aile, akraba ilişkilerinde müsbet veya menfi manada dünyalık meseleleri hakkında düşünüp ciddi önlem ve uyarılarda bulunmadan, gereken hassasiyeti göstermeden; "Söyledik yapmıyorlar, gücümüz yet-

miyor, zorla güzellik olmaz, nefret ettirmemeli" gibi müdafaalarla yetiniyorlarsa sadece kendilerini aldatmış olurlar.

Doğrudur, güç yetiremeyebilirler ama bir çocuk, ailesine, "Ben okula gitmek istemiyorum!" diye ağlasa da, huzursuzluk çıkarsa da ailenin kararlı tutumu karşısında okula gitmek zorunda kalır. Çünkü okul onun için olmazsa olmazdır.

Dünyalıkları elde etmek veya kaybetmemek için tüm melekeler çalışır, yan destekler devreye sokulur da dinî meseleye gelince "Adamın içinden gelecek, Allah hidayet etsin" der kendilerini rahatlatırlar.

Oysa kararlı duruş ve hassasiyet bir çok şeyi yapmada güç olabiliyor da din hususunda neden aciz kalınıyor. Kim neye önem verirse orda kararlı bir duruş sergiler ve Allah'ın izniyle de başarı elde eder. Önemli olan işin ehemmiyetini kavramaktır.

İnsanlar namazsızlığın ve günahın kime karşı yapıldığını ve insanlardan neler alıp götürdüğünü bilselerdi, Hz. İbrahim gibi taşlansa, dışlansa da yine de rahmete çağrıyı yapar, insanları uyarırdı.

"Sen putlara mı tapıyorsun?"

Yani Allah'a tazim yerine başka şeyleri mi tazim ediyorsun? Allah'a kulluk edip ittika edeceğine başkalarına mı boyun eğip kulluk ediyorsun? Servet, statü ve itibar için mi bu kadar eğilip bükülüyorsun?! Seni yaratan, yaşatan, rızık veren, sana önem verip belalardan kurtulman için yol gösteren kim! Nasıl olur da bunu görmezden gelirsin? Hakka davet edilmene ve uyarılmana rağmen haktan yüz çevirmen bu gelip geçici şeyler için mi?!!!

Mevdudi bu ayetin yorumunda: "... Nasıl bugün Hz. Muhammed ve izleyicileri Allah'ın hidayetiyle şirki reddetmişler ve yapay tanrıları bırakarak kainatın tek sahibine teslim olmuşlarsa, daha önce de Hz. İbrahim bunun aynısını yapmıştı. Ve nasıl o gün cahil insanlar Hz. Muhammed ile tartışıyorlarsa, daha önce de İbrahim'in kavmi aynı şekilde onunla tartışmıştı. Ve dün Hz. İbrahim'in kavmine verdiği cevabın aynısını bugün Hz. Muhammed'in izleyicileri karşılarındakilere vermektedir. Bunun yanı sıra Hz. Muhammed, Hz. Nuh, Hz. İbrahim ve İbrahim'in soyundan gelen tüm diğer peygamberlerin gittiği yoldan gitmektedir. Bu bakımdan O'nu inkar edenler bilmelidirler ki, peygamberlerin yolundan sapmakta ve yanlış yolda yürümektedirler". (Tefhim'ul-Kur'an)

Ellerinde Allah'ın kelamı varken bid'at, hurafe ve şirkî eğilimlere düşenler affedilmeyecek bir gaflettedirler.

"Kitabım Kur'an, peygamberim Hz. Muhammed" demekle doğru yola girilmez. Fıkhedip amel etmekle ancak kurtulunur. Allah, elçilerini ayetlerle bunun için göndermiştir.

❀ ❀ ❀

نُرِيٓ اِبْرٰهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلِيَكُونَ
مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿٧٥﴾

6:75 Biz İbrahim'e** (hakikati nasıl öğrettiysek, istidlalde bulunması ve) **kesin ilme erenlerden olması için göklerin ve yerin büyük mülkünü de öylece gösteriyorduk.

Elbette kainatın işleyişini akl-ı selim ile seyredenler ondaki mükemmelliği, ondaki nizam ve insicamı görecek ve Allah'ın gücüne dair yakîn sahibi olacaktır. Bu yakîn ile Allah'ta vuslat bulacaktır. Yani O'na teslim olup ittika ve ittiba edecektir.

Elbette peygamber tebliği ile Allah'ı gereği gibi tanımayanlar, fıtri olarak kendilerince güçlü ve büyük gördüğü şeylere saygı duyup tapınacak onlara sığınıp yardımlarını bekleyecektir. Allah insanların hayaller peşinde koşmasın diye aralarından elçiler seçerek gerçek sığınılacak mercii göstermiştir. Bu hakikatler zaten bilinmeyen şeyler değildir ki; insan yeryüzüne Allah'ı, gücünü ve yaratıcılığını bilerek indi. Ayrıca inmeden ve indikten sonra ilahi öğreti ve uyarılarla da takip edeceği yol kendisine hep gösterildi. Fakat ara kesitlerde, heva düşkünü insanlar sebebiyle ilahi öğretiler tahrifata uğradığından, Allah son elçisiyle sağduyu sahiplerine kılavuzluk eden vahyi bildirilerini tamamlayıp korumasına alarak hak yol yürüyücülerine takip edecekleri yolu göstermiştir. (4/3-4, 5/3, 15/19)

Akıl, basiret ve hikmet sezgilerini iyi kullanarak hayatın gidişatına bakıp; fıtratının sesini dinleyenler Allah'ın varlıklar üzerindeki hükümranlığını görür, Allah'a teveccüh eder, hak ile batılın arasını ayırır. Sahte ilahlara kulluk etmekten sakınıp gerçek ilah duygusuna yakîn derecesine kavuşur.

Yakînin manası, kesin ilimdir. Kesin ilim ise şüpheden tamamen uzak olmaktır. Bu ise yaratılmışlar üzerinde düşündükçe gelişir. Elbette Allah'a imana böyle vasıl olunur. Ama O'nun şeraitine ve rızasına vahiy almadan mutlak manada ulaşılmaz. Bu sebeble Allah, elçileri aracılığı ile takip edecekleri yolu göstermiştir. İnsanlar vahye muhatap olduktan sonra mükellef tutu-

lurlar. Vahye ulaşamayanlar ise, akl-ı selim üzere hem Yaratıcı'yı kabul etmek hem de aklın uygun görmediği yanlışlardan sakınıp doğruluk ve adalet üzere hareket etmekle sorumlu tutulur ve ona göre yargılanır. Hz. İbrahim'in şahsında da bu durum temsilen anlatılır.

❀ ❀ ❀

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ الَّيْلُ رَاٰ كَوْكَبًا قَالَ هٰذَا رَبِّي فَلَمَّآ اَفَلَ قَالَ لَآ اُحِبُّ الْاٰفِلِينَ ﴿٧٦﴾

6:76 İşte O, üstünü gece bürüyüp örtünce bir yıldız görmüş, "Bu mu benim Rabbim?!" demiş, o sönüp gidince ise şöyle demişti: "Ben böyle sönüp batanları (ilah diye) sevmem".

"Gece basınca..." Öncelikle bu demler, hareket halindeki varlıkların kendi alemine çekilmesi, insanın günün kritiğini yapmasının; vicdanın, duyguların ve Yaratıcısı'yla baş başa kalmasının en güzel halvet demleridir.

Bu halvet ile gökyüzünü ve yıldızların göz kırpışını seyretmek ne büyüleyici ve ihtişamlı bir sahne... Yaratıcıyı bilen O'na hamd ederken, O'nu değil de sanatını gözünde büyütenler ise sanata taparlar. İşte Hz. İbrahim bu duruma şaşırarak bir doğup bir batan şeylerin Rab olmayacağını anlatır. Çünkü Rab her daim vardır. Varlıkları görür, gözetir, ihtiyaçlarını giderir. Doğup batan bir şey bunları nasıl yapabilir?..

Hz. İbrahim, böyle bir metodla düşünerek delaletten ve sapıklıktan kurtarmaya çalışıyor. Çünkü o dönemde insanların ekseriyeti gök cisimlerine tapıyorlardı. Bu delalet hala günümüzde de Allah'a inandıklarını söylemelerine rağmen inanılan değerlerdir. Yıldız falına inanıp ona göre düşünce ve hayat tarzını belirleyenler vardır. Oysa hangi yöntemlerle olursa olsun Allah mü'minlerine falcılığı yasaklamıştır. Çünkü fal zanlarınca gelecekte olacak şeyler hakkında bilgi sahibi olmak için başvurulan çeşitli yollardan biridir. (5/3, 90) İnsanın geçmişi, geleceği ve kaderi hakkında fala bakarak gaybten haber veremezler. Ancak varsayım ve ihtimaller öne sürebilirler. Cinlerle ilişki kurup bildiğini söyleyenler ve bildiğine inananlar şirke düşerler.

❀ ❀ ❀

فَلَمَّا رَاَ الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هٰذَا رَبِّي فَلَمَّآ اَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَاَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّآلِّينَ ﴿٧٧﴾ فَلَمَّا رَاَ الشَّمْسَ بَازِغَةً قَالَ هٰذَا رَبِّي هٰذَآ اَكْبَرُ فَلَمَّآ اَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ اِنِّي بَرِيٓءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٧٨﴾

6:77 Sonra ayı doğar halde görünce de: "Bu mu benim Rabbim?!" demiş, fakat o da batıp gidince: "And olsun, demişti, eğer Rabbim bana hidayet etmemiş olsaydı muhakkak sapanlar güruhundan olacakmışım".

6:78 Sonra güneşi doğar vaziyette görünce de: "Bu imiş benim Rabbim?! Bu, hepsinden daha büyük!" demiş, batınca da(şöyle) demişti: "Ey kavmim,** (gördünüz ya, bunların hepsi fani ve mahluktur) **Ben sizin** (Allah'a) **eş kategeldiğiniz nesnelerden katiyen uzağım".

Elbette sünnetullah gereği gece olup yıldızlar ve ay doğacak ve şafağın ağarmasıyla onlar gözden kaybolup güneş doğacaktır. Ve bütün bunların kendine mahsus görev ve hizmeti vardır; insanoğlu bilim, bulgu ve keşiflerle onların hayat üzerindeki rollerini ve yararlarını bilir ve yararlanırlar. Güneş te bu minval üzre doğar, kainatı ısıtır. Meyve ve hasılatlar ve insanlar üzerinde etkide bulunur.

Bütün bunlar hep Rabbin emrinde hizmetlerini sürdürürler.

Ayın gökyüzünde şekil alışı, doğup batışı ve bazen hiç görülmeyişi; güneşin de hakeza hikmetini sürdürmeleri üzerinde düşünülürse bunların ilah olmayacağı ve ayrıca saygı göstererek onlardan istediğimizi gerçekleştiremeyeceğimiz anlaşılır. Onların böyle bir gücü yoktur.

İlah, varlıkları vücuda getiren, onları idare eden ve her şey üzerinde nigehbân olan yüce bir kudrettir. İlah da O'dur. O'ndan gayri ilahlar ittihaz edenler, basireti kör, aklı kıt, hevası yoğun kimselerdir.

İnsan taptığı şeylerin niceliğini, niteliğini, gücünü araştırmalı ve bilmelidir. Gerçekte taptığı şeyler koruyucu mu,korunan

mı? Hayat veren mi,hayat verilen mi? Rızık veren mi,rızka muhtaç olan mı? İdare eden mi,idare edilen midir?! Bir şey ne kadar büyük, şümullü ve kapsamlı olsa da, en yüksek statü ve otoriteye sahip de olsa kendinden üstün bir güce boyun eğmektedir. O'nun müdahalesine asla engel olamazlar. O halde kendisi muhtaç ve aciz olan bir şey nasıl ilah edinilir?! Başkasına nasıl himmet edebilir.

Allah size elçileri aracılığıyla öğüdünü veriyor; ister O'nun vermiş olduğu akıl ve duygu melekelerinizi kullanır nizamına tabi olursunuz, isterseniz hevaî duygularla O'nun nizamına karşı gelirsiniz.

Beyninizi ve gözlerinizi doğru biçimde kullanabilirseniz, Hz. İbrahim gibi, Allah'ın birliği hakkında her hangi bir şey öğrenme imkanı bulunmayan, şirkin egemen olduğu bir çevrede doğup büyümüş olsanız da gerçeğe ulaşabilirsiniz. Sadık bir fıtrat ile hak olan Allah ile vuslat bulursunuz. Ve müşrik toplumdan uzaklaşıp bir muvahhid olarak yüzünüzü Allah'a dönersiniz. İşte Hz. İbrahim gibi... Evet O, hiçbir şirkî davete onay vermiyordu:

Aslında bu teşbihler haşa Hz. İbrahim'in bir Rab arayışını değil! Bilakis kavmine doğruyu düşündürmek için bir teşbihtir. Yaratıcı gücün idaresiyle hareket eden, bir var olup yok olan, hiçbir şey ilah olamaz teşbihine en çarpıcı, hakkında ihtilaf edilmeyen bir örnektir. Bu gerçeği göstererek kavminin delaletten kurtulup hakka kulak vermeleri için çırpınışı temsilen anlatılmaktadır. Kur'an O'nun hanif bir din üzerinde olduğuna özellikle dikkatleri çeker, *"Andolsun biz İbrahim'e daha önce rüşdünü vermiştik..."*(21/51) *"...O, Allah'ı bir tanıyan dosdoğru bir Müslüman idi; müşriklerden değildi."* (3/67)

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَآ أَنَا
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٧٩﴾

6:79 "Şüphesiz ki ben, bir muvahhid (Allah'ı bir tanıyıcı) olarak, yüzümü o gökleri ve yeri yaratmış olan Allah'a yöneltim. Ben müşriklerden değilim".

Yetmiş dokuzuncu ayetten beri anladığımız, Hz. İbrahim'in bir muvahhid olarak Allah'a yönünü döndürmüş olmasıdır.Ve çevresinde bulunanları bu gerçeğe inandırmak için aklî delillerle gök cisimleri üzerinde teşbihlerde bulunuyor. Bir şeyler ne kadar muhteşem ve mükemmel olursa olsun nihayetinde yaratılmıştır. Ve varlıkları sürekli değildir. Allah ise ezelî ve ebedîdir. Varlıklar üzerinde mutlak hükümran olan da O'dur.

Hz. İbrahim'in bu teşbihleri, kavmini hak olan İslam'a çevirmek için kullandığı mantıkî bir metottur. Yoksa bir nebinin Allah'tan başka şeylere 'bu benim Rabbim'dir' demesi asla düşünülemez. Çünkü teşbihin devamında "Rabbim bana hidayet etmeseydi" demesi ve kendisinin "şirkten uzak olduğunu" ayrıca bu teşbihlerden önce "babasının ve kavminin sapıklığı"nı dile getirmesi O'nun salihlerden olduğunu kanıtlamaktadır. Onun hakkında bir çok İsrailiyyat menkıbeleri söz konusu edilmiştir. Bunlara kulak vermenin kişiye zararı vardır. (31/22, 16/120)

"Yakîn: Düşünme sebebiyle şüphenin gitmesinden sonra hasıl olan ilimden ibarettir. Bu manadan dolayı Allah'ın ilmine "ilm'el-yakîn" denilmez. Çünkü O'nun ilminde şüphe olmadığı

gibi, düşünme ve araştırmadan da doğmaz. Bilinmelidir ki, insan bir şey için delil ararken, ilkin kalbi bir takım şek ve şüphe içinde olur. Deliller çoğalıp bir birine uygun tarz ve özellikler geldikçe, yakînî bilgiyi elde eder. Her delilden bir nevi etkilenme ve kuvvet hasıl olur. Bu kuvvetin artması sonunda kişi yakîne ulaşır. Fiillerin çokça vukuu; bir melekenin husulüne sebep olduğu gibi bir şeye muhtelif deliller getirmek de bir dersi fazla tekrar etmek gibi olur. Nitekim, çok tekrar sağlam bir hafıza doğurur...

Şöyle bir benzetme yapmak da mümkündür: Mesela güneşin doğuşu yaklaştığı zaman ilk önce aydınlığı belirir ki, bu sabah vaktidir. Güneş zeval vaktine doğru yaklaştıkça ışığı da o ölçüde artar. Tam dönüm noktasına gelince; mükemmel bir ışık saçar. İşte insan da böyledir. Allah'ın mahlukatını inceleyip düşündükçe, marifet ve tevhid nuru daha parlak olur. Bir farkla ki, bu dünya güneşinin mahdut bir yükselme sınırı vardır. Marifet, akıl ve tevhid güneşi ise böyle değildir. Bunların yükselme ve artmalarının sınırı ve sonu yoktur. İşte yüce Allah'ın bununla, Hz. İbrahim'e "yer ve göklerin melekutunu gösterdik" buyurması delil ve şahitlerin mertebelerine işaret olduğu gibi, "kesin inananlardan olsun diye" buyurması da tecelli nurlarının, marifet ve tevhid güneşi ışıklarının derecelerine işarettir". (İbni Kesir Tefsiri, C.6, sh: 19-20)

❀ ❀ ❀

وَحَآجَّهُ قَوْمُهُ قَالَ اَتُحَآجُّوٓنِّي فِي اللّٰهِ وَقَدْ هَدٰىنِ وَلَآ اَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهٖٓ اِلَّآ اَنْ يَشَآءَ رَبِّي شَيْـًٔا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا اَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨٠﴾

6:80 Kavmi O'na** (düşmanca ve cahilce) **hüccet getirmeye kalkıştı. O dedi ki: "Allah beni doğru yola iletmişken siz benimle Onun hakkında hala çekişiyor musunuz? Ben O'na eş tanıdığınız şeylerden** (hiçbir zaman) **korkmam. Meğer ki Rabbim** (hakkımda) **bir şey** (bir felaket) **dilemiş olsun. Rabbim'in ilmi her şeye sargın ve taşkındır. Hala düşünüp öğüt almayacak mısınız?

Hz. İbrahim'de Müslümanlar için çok güzel örnekler vardır. Bir kimse bildiğinden emin, yakin bir imana sahip olursa hiçbir beşeri kaygı ve beklentiler uğruna asla değerlerinden vazgeçmez; doğru yolu bulduktan sonra tekrar batıla dönmeyi ateşe atılmaktan daha tehlikeli görerek onlara karşı hak olandan vazgeçmeyeceğini; izzetli ve cesaretli bir duruşla sergiler.

Müslümanlar için fıtratlarındaki inançla birlikte kainattaki hadiseleri seyrettirerek ufuklarını açmaya çalışan peygamberlere karşı çıkanların, bir de kendilerince ilah yerine koyduklarıyla tehdit ederek korkutmaya çalışmaları ne gülünç... Allah'ı hakkıyla idrak etmiş, O'na teslim olmuş biri bilir ki, Allah dilemedikçe hiçbir şey zarar veya fayda verici değildir. Allah "La havle vela kuvvete illa billah'il azîm" değil mi? İşte mü'minlerin mantı-

ğı budur, bu olmalıdır ki batılın karşısında imani değerlerini ve kimliklerini koruyabilsinler. (10/71,11/53-56)

❀ ❀ ❀

وَكَيْفَ اَخَافُ مَآ اَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ اَنَّكُمْ اَشْرَكْتُمْ بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَاَيُّ الْفَرِيقَيْنِ اَحَقُّ بِالْاَمْنِ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨١﴾

6:81 "Hem Allah size (haklarında) hiçbir delil ve burhan indirmediği şeyleri siz (O'na) eş tanıdığınızdan korkmazken ben eş tuttuğunuz o nesnelerden nasıl korkarım. Şimdi biliyorsanız (söyleyin) iki zümreden hangisi (korkudan) emin olmaya daha layıktır.

Bir mü'mini korkutan tek şey Rabbin rızasını kaybetmektir. Bu bakımdan yoluna, ilahi işaretlere dikkat ederek devam eder. Çünkü bu yolda yürüyenler nimete erenlerden olmuşlardır. Delalete sapanlar ise O'na eşler koşmuş; Allah'ın ayetlerini az bir paha karşılığı satmışlardır. (1/7, 2/174)

Bir mü'min imanına şirk bulaştırmaz, bid'at, hurafe ve bile bile günahlarda ısrar etmezse bir çok günah ve kusurları olsa da Rabbi'nin rahmetine erer. Çünkü beşer günah ve kusurdan berî değildir. Günahını müdafaa etmez, uyarıya kulak verir. İşte onu şerefli kılan da bu vasfıdır. (2/36-37, 26/120-122)

اَلَّذِينَ اٰمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوٓا اِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ اُولٰٓئِكَ لَهُمُ الْاَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٨٢﴾

6:82 İman edenler, bununla beraber imanlarını haksızlıkla da bulaştırmayanlar, işte (ancak) onlardır ki (korkudan) emin olmak hakkı kendilerinindir. Onlar doğru yolu bulmuş kimselerdir.

Bu ayeti kerime inananlara yapılan bir ultümatom niteliğindedir. *"bilerek hakkı batıla karıştırmayın. Hakkı gizlemeyin."* (2/42) *"Ey kitap ehli! Neden doğruyu eğriye karıştırıyor ve bile bile gerçeği gizliyorsunuz."* (3/71) diye iman edenlerin her hangi bir sebeple eğilip bükülmeden dosdoğru iman edip onurlu duruşlarını korumalarını önemle belirtiyor. *"Kendisine ortak koşmaksızın Allah'ın hanifleri olun. Kim Allah'a ortak koşarsa sanki o, gökten düşüp parçalanmış da kendisini kuşlar kapmış, yahut rüzgar onu uzak bir yere sürüklemiş gibidir."* (22/31) Müslümanlar o kimselerdir ki *"Allah'a teslimiyet gösteren kimselerdir. Onlar doğruyu arayıp bulanlardır."* (72/14). İşte, korkudan emin olan ve kurtuluşa erenler de bunlardır. (Bkz:2/112,31/22)Ne yazık ki Allah'ı gereği gibi tanımayanlar imanına şirk bulaştırdıkları gibi, şirk koştukları güçlerle de çevresindekileri bu tür manevî baskılarla korkutmaya çalışırlar. "İlahlarımız sizi görür, çarpar onlara tazim edin" diyerek ...

Mü'minler inançlarından emindirler; onlar Rableri'ne dayanır, güvenirler.

وَتِلْكَ حُجَّتُنَآ اٰتَيْنَاهَآ اِبْرٰهِيمَ عَلٰى قَوْمِهٖ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَآءُ
اِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٨٣﴾

6:83 İşte bunlar kavmine karşı İbrahim'e ver(ip öğret)tiğimiz hüccetlerdir. Biz (dilediğimi dileyenlerden) kimi dilersek onu derece derece yükseltiriz. Şüphe yok ki Rabbin tam hikmet sahibidir, hakkıyla bilendir.

Burada Hz. İbrahim'e verilen hüccetten maksat da O'nun Nemrut'a galip gelmesi, ateşten kurtulması, Beytullah'ı inşa etmesi olarak ta rivayetler vardır.

Birr-i takvaya ermek için yarışanların Allah derecelerini yükseltir. *"...Şüphesiz ki Allah her halde ihsan erbabıyla beraberdir."* (29/69)

Elbette dini değerlerini koruyan, dini değerlerini her şeyin üstünde tutan; zulüm karıştırılmaması için muhafız asker gibi nöbette bekleyen ve bu uğurda her şeyi göze alanların dereceleri yükseltilir.

"İşlerinde doğru olarak kendini Allah'a veren ve İbrahim'in, Allah'ı bir tanıyan dinine tabi olan kimseden dince daha güzel kim vardır? Allah İbrahim'i veli edinmiştir." (4/125).

Elbette Allah, iman edip salih amel işleyen, hakkı ve sabrı şiar edinenlerin derecelerini yükseltir. Allah hesap sorar, ama hiç kimseye hesap vermez. Çünkü O hakimdir. Hükmünü adaletle verir, alimdir; neyi niçin yaptığını ve kullarının da durumunu en

ince ayrıntılarına kadar bilir.Hikmet sahibidir her şeyi bir hayra binaen meydana getirir.

❀ ❀ ❀

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسٰى وَهٰرُونَ وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٤﴾

6:84 Biz O'na İshak ile Yakup'u ihsan ettik ve her birini hidayete (nübüvvete) erdirdik. Daha evvel de Nuh'u ve O'nun neslinden Davut'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Harun'u hidayete (nübüvvete) kavuşturduk. Biz iyi hareket edenleri işte böyle mükafatlandırırız.

Bu bölümde, ondokuz peygamberin her birine ayrı ayrı üstün meziyetler verildiğinden bahsediliyor.

Hepsi de kendi zamanında İslam uğruna yılmadan mücadele vermişlerdir. İyiliği bilip de iyi hareket edenlere Allah doğru yolu gösterecektir. Peygamberlik çalışmakla değil ama mü'minlik çalışılarak Allah'ın lutfuna mazhar kılınacak bir unvandır. "Uğrumuzda cihad edenleri elbette kendi yollarımıza eriştireceğiz.

Nuh(as)'a gelince: Allah-u Teala, O'na iman edip de O'nunla birlikte gemide bulunanların dışında kalan yeryüzü halkını suda boğmuş ancak O'nun zürriyetini devam ettirmiştir. *"Andolsun ki biz Nuh'u ve İbrahim'i gönderdik. Peygamberliği de, kitabı da onların soyuna verdik".* (57/26)

"İşte bunlar, Allah'ın kendilerine nimetler verdiği peygamberlerden, Adem'in soyundan Nuh ile beraber (gemide) taşıdıklarımızdan ve İbrahim ve İsmail'in neslinden hidayete erdirdiğimiz ve seçtiğimiz kimselerdendir. Rahman'ın ayeti onlara okunduğu zaman ağlayarak secdeye kapanırlardı". (19/58)

Hiç şüphe yok ki Allah iyi davrananlarla beraberdir".

Elbette göğsünü İslam'a açanlara hidayet nasip olur. Ona şu veya bu sebepten dolayı itiraz eden, hevasını ve beşerî arzu ve zanlarını karıştıran hidayete eremez.

Allah vahyî mesajlarıyla hidayete çağırır. Elçiler hidayet yolunu gösteren önderlerdir. Onlar vahyi insanlara ulaştırırken en güzel uygulayıcısı da kendileridir. "Kim hidayete uyarsa onlara bir korku yok; onlar üzülmeyeceklerdir." (2/38)

Hidayet Allah'ın kullarına sunduğu en değerli hazinedir. İnsan onunla hem dünyasını temiz ve manalı geçirir hem de ukbasını mutlu kılar.

Bu va'd-i ilahiye inanıyor ve Allah uğrunda gayret sarf edebiliyorsak ne mutlu bizlere...

❀ ❀ ❀

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيٰى وَعِيسٰى وَاِلْيَاسَ كُلٌّ مِنَ الصّٰلِحِينَ ﴿٨٥﴾
وَاِسْمٰعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾

6:85 Zekeriyya'ya, Yahya'ya, İsa'ya, İlyas'a da** (böyle hidayet verdik). (Onların) **hepsi salihlerdendi.

6:86 İsmail'i, Elyasa'yı, Yunus'u, Lut'u da (hidayete ilettik) her birine alemlerin üstünde yüksek meziyetler verdik.

Peygamberler ümmetin liderleri ve seçkin kimselerdir. Onlar vahyi en doğru şekilde anlayıp yaşayan ve bayrağını dalgalandırmak için ellerinden geleni yapmaya çalışanlardır. O sancağı taşıyan erler yetiştirenlerdir. İşte bunlar onların yetiştirdiği salih zürriyetlerdir.

İşte böylesine oluşturdukları salih bir ümmet ile mü'minler hidayet yolunda daha güçlü, daha geniş, daha şevkli; birbirlerine moral ve destek olarak yürürler.

Bir peygamber için ümmet ne ise bir ebeveyn için de salih evlat odur. Mesela, hem evladınız hem evladınızın evladı ile gözünüzün aydın olması gibi... Mü'minler böyle bir zürriyete sahip olmak için gayret eder ve Allah'a dua ederek yardımını talep ederler.

Mesela, *"O'na salihlerden olan İshak'ı nebi olarak müjdeledik"*. (37/112)

Bu, müjdenin en mükemmeli ve en büyüğüdür. Mü'minler kardeştir ama insanın fıtrî olarak evlat ve iyaline karşı eğilimi daha derindir. Öncelikli olarak onlardan sorumludurlar. Dolayısıyla yakınların kurtuluşu insanı daha mutlu eder ve rahatlatır. Onların inançsızlığı insanı daha çok üzer. Fakat her şeye rağmen onlar imandan yüz çeviriyorlarsa, elbette akrabalık bağının bir ayrıcalığı olamaz.

"Onların hepsini de alemlere üstün kıldık" ifadesini şöyle yorumlayanlar olmuş: "Bütün kainattaki ismi geçen nebilerin za-

manlarındaki tabi olanlarıdır. Peygamberler de tabileri de tüm varlıklardan üstündürler. Mesela *"Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetlerimi ve sizi alemlere üstün kıldığımı hatırlayın"*. (2/47, 15/70) Ayetteki "alemler" sadece Nebileri değil, adı geçen nebiler zamanındaki iman etmiş kimseleri de kapsar.

Nebiler arasındaki farkı ise şöyle düşünebiliriz: Hepsi de Allah'tan almış olduğu mesajın hem taşıyıcısı, hem de uygulayıcısıdırlar. Hiç birisini diğerinden ayırmayız. Ancak kimileri iktidar olmuş kimileri ise tek başına bir ümmet olmuştur. Nübüvvet, krallık ve hüküm vermiştir. Hepsi de salihlerden olarak Nebilik görevlerini hakkıyla icra etmek için ellerinden geleni yapmışlardır.

Evet, İslam ümmeti bir ailedir. Babaları veya liderleri tarafından hakları, hukukları gözetilerek idare edilirler. Birbirlerini kardeşlik duygularıyla sahiplenirler. Buradan da anlıyoruz ki, İslam ailesinde eğitim çok önemlidir. Birbirlerini imanî ve ahlakî hususlarda uyarıp irşad ederek iman sancağını birlikte taşırlar. Bu sancak düşmesin diye seçkin bir toplumu inşa ederler. Bunun için çalışırlar. Fakat buna rağmen bütün Nebilerin babaları, zürriyetleri hidayete ermeyebiliyor.

"Andolsun ki biz Nuh'u ve İbrahim'i gönderdik Nebiliği ve kitabı o ikisinin soyuna verdik. Onlardan kimi doğru yoldadır; içlerinden bir çoğu da yoldan çıkmıştır". (57/26)

Her ne kadar eğitim aileden alınsa da hevasına tabi olanlar bu eğitimden yararlanamıyor; tıpkı aynı okul ve aynı öğretmenden eğitim almasına rağmen ders çalışmayıp, öğüt tutmayıp, keyfine göre yaşayan haylazların sınıfta kalması gibi...Hidayet,

soya bağlı kazanılacak bir değer değildir... Bir doktorun evladı illa da doktor olmadığı gibi bir peygamberin zürriyeti de illa iman eder denilmez.

Onların soylarından Nebiler de, mü'minler de, münkirler de çıkabilir. Hz. Adem'den Kabil'in, Hz. Nuh'un oğlunun, Hz: Lutun karısının isyankar olmaları gibi.

❀ ❀ ❀

وَمِنْ اٰبَآئِهِمْ وَذُرِّيّٰتِهِمْ وَاِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنٰهُمْ وَهَدَيْنٰهُمْ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٨٧﴾

6:87 Onların babalarından, zürriyetlerinden, biraderlerinden kimisini de (yine üstün imtiyazlara mazhar ettik), onları seçtik, onları doğru bir yola götürdük

Peygamberlik elbette insanın istemesiyle elde edilecek bir mertebe değildir. Bu makam Allah'ın iradesiyle tecelli eden hikmetli bir seçimdir. Allah bu seçimin dışında hiç kimseyi seçim hususunda imtiyazlı kılmamıştır. Kim ilahi davete muhatap olur, hidayeti seçerse, Dinini her şeyin üstünde tutar uğrunda bedel öderse, Allah onu üstün imtiyazlara mazhar eder.

Seçilmişlerden olmanın yolu "Muhsin olarak yüzü Allah'a döndüren..." (2/112) ve "Allah uğrunda, hakkını vere-

rek cihad edin O, sizi seçti; din hususunda üzerinize hiçbir zorluk yüklemedi..." (22/78) "Allah, Kitab'ı kulları arasından seçtiklerine miras bırakmıştır. Onlardan kimi nefsine zulmedendir, kimi orta gidendir, kimi de Allah'ın izniyle hayırlarda öne geçendir. İşte büyük fazilet budur." (35/32) Bu ayetlerden de anlıyoruz ki, Peygamberliğin dışında seçilmişlerden olmak insanın kendi gayret, duyarlılık ve iştiyakına bağlıdır. Bunun dışında hangi soydan gelirse gelsin bir kimse Allah'a eş koşarsa yapmakta oldukları bütün amelleri boşa gider.

❀ ❀ ❀

ذٰلِكَ هُدَى اللّٰهِ يَهْدِي بِهٖ مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ وَلَوْ اَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُوْنَ ﴿٨٨﴾

6:88 İşte o (nebilik) Allah'ın hidayet yoludur ki O, bunu kullarından kime dilerse ona nasip eder. Eğer onlar da (Allah'a) eş koşsalardı yapageldikleri her şey kendi hesaplarına elbette boşa gitmişti.

Bu ayetten anlıyoruz ki, gönderilen elçilerin davetine kulak verip hakkı kabul edenler seçilmiş kişilerden olacaklardır. İnsanlar sahip olduklarıyla değil Allah'a karşı gösterdikleri takvalarıyla üstünlük elde ederler. Allah indinde soy-sop, mevki-makam ve maddi imkanların bir geçerliliği olamaz. Onlar dünya hayatını iyi geçirmeye yarayan gelip geçici metalardır. Onlarla hayra

da, şerre de erişilir. Bu manada hidayeti çok iyi anlamak gerekir. Onu sadece atasından, ninesinden, şuursuzca miras olarak alanların hidayetlerini tevhid üzere sürdürmeleri çok zordur. Allah'ı, elçilerin tanımlarıyla gereği gibi tanıyıp gereğince amel edenler tevhid üzere yaşama şansına sahip olurlar. Allah'ı gereği gibi tanımayanlar belki de Allah'a yaklaşmak için başka velilere bağlanarak Allah'a eşler koşar, belki de sevap diye günahı, günah diye de sevap işlemekten mahrum kalarak amellerini zayi ederler. (39/3)

Allah'a böyle bir yaklaşım ise büyük bir zulümdür. (31/13, 39/65)

Kur'an geçmişten ders ve ibret alıp geleceğe yön vermemiz için burada sözü edilen on sekiz peygamberin hidayete davetinden bahseder. Bütün peygamberler Allah tarafından seçilerek insanlara tevhid ve şirkin arasını ayıran sunumlarla hidayet yolunu gösterirler. İşte zikredilen peygamberler ile birlikte onlara eklenen babaları, zürriyetleri ve ila-ahir onlara benzeyenler Allah'ın hidayetine erenlerdir. Allah'ın gösterdiği hidayet yolu, peygamberlerin getirdikleri prensipleri kabul edip ona uymaktır. Bunun başka bir yolu yoktur. Elçilerden başkasını şaşmaz veliler görenler hidayetten sapanlardır.

Burada, kullarından dilediğine hidayet verilmesinden kasıt peygamberliğin verilmesidir. Peygamberlik bir çaba sonucu elde edilen bir mertebe değildir. Hikmeti Allah'a mahsus olmak üzere kulları arasından seçmesi özel bir imtihanıdır. Fakat hidayeti tercih etmek ise kulun tercihine bırakılan ve bir basiret üzere kabule dayalıdır. (12/108)

Ve herkes özgür iradesiyle hidayete erme şansına sahiptir.

İmanda esas, tevhidi kavramaktır. Sevap Allah'a şeriksiz yönelmektir. Temel yıkılınca sevabın aslı da kalmaz.

❀ ❀ ❀

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَٰؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

6:89 Onlar, kendilerine kitap, hikmet ve peygamberlik verdiklerimizdir. Şimdi bunlar** (Kureyş kavmi) **bunları** (bu delilleri) **tanımayıp da kafir olurlarsa** (zaten) **Biz ona, bunu inkar etmeyen bir kavmi vekil** (ve memur) **kılmışızdır.

Bu ayette aynı menbadan görevlendirilip de hidayete çağıran elçiler arasında ayırım yapanlar ikaz edilmektedirler. O resuller ki, kimine kitap yani Allah'ın emri, yapılması mecburi hükümleri, yüce fermanı verilmiştir. Kimi de kendinden önceki Kitabı taşıyan hikmetli elçilerdir.

Bu anlamda kitap ilim, hikmet ise onu hakkıyla anlayıp hakkı hak olarak bilip ona uymak ve batılı bilip ondan sakınmaktır.

Elçilikle görevlendirilen bütün nebiler bu hususta şaşmaz örnek ve referanstırlar.

Evet kitaptan kasıt Hz. Adem'e, Hz. İbrahim'e,Hz. Şit'e,Hz. İdris'e ve diğer bildiklerimize ve Musa'ya, Davut'a İsa'ya ve Hz. Muhammed'e verilen sahife ve kitaplardır. Hepsinden de Allah razı olsun. Kitabı gereği gibi anlamış, yaşamış ve yaşatmışlardır.

Kur'an'la belirlenen tüm elçiler ve salihler kitabın hikmeti gereğince hareket etmeye çalışmışlardır.

Onlar ve onlara tabi olanlar kendilerine bildirilenlere gerçek manada iman ettiler. Hayatlarını bunlarla düzenlediler ve insanların hepsini buna davet ettiler. Allah Teala bütün peygamberleri sırf kendisine itaat edilmesi için göndermiştir. Kitabı da insanlar arasında adaletle hükmetmeleri için indirmiştir. (4/58, 5/8)

Şu halde bütün peygamberlere hem hikmet hem de peygamberlik verilmiştir. Onlar bu dini insanlara tebliğ edip bizzat tatbik ederek emniyet altına alıyor ve koruyorlar. Ama vahyin verilerine muhatap olduğu halde yüz çevirenler helak olurlar. Ancak bu din payidardır. İlelebet yaşayacak ve onu yaşayanlar Allah'ı vekil edinip Allah'a vekil olanlardır. (5/54)

Doksanıncı ayette, Allah'ın vekil olarak tayin ettiği veli kullarının vasfından bahsediliyor:

❀ ❀ ❀

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهْ قُل لَّا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا
إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾

6:90 Onlar** (O Peygamberler) **Allah'ın hidayetine ilettiği kimselerdir. O halde sen de onların gittiği doğru yolu tutup ona uy. De ki: "Ben buna karşı** (bu risalet vazifesini ifa etmeme mukabil) **sizden hiç bir ücret istemiyorum. O** (Kur'an) **alemler için öğütten başka bir şey değildir".

İşte hakkı hak olarak bilip batıldan yüz çeviren Allah'ın veli kulları, bir çok musibetlere, tehlikelere, inkarcılardan gelen eziyetlere rağmen vazifelerini hakkıyla yerine getirirler.

Tarih boyunca bir çok toplum İslam'ın bayraktarlığını yapmış, onun bayrağı hiç yere düşmemiştir. Ebediyete kadar da hakkı müdafaa edecek ve bu bayrağı taşıyacak erler olacaktır.

Hidayet üzere yaşamak isteyenler muhakkak nebilere iman edip onları rehber edinmelidir.

Resulü değil de birilerini mutlak veli görüp bağlananlar, Kur'an'dan ziyade onların kitaplarını öne çıkaranlar bir de fikir ve ideallerini, ekollerini Kur'an'a tasdikletenler hidayetten sapan kimselerdir.

İmanın ve salih amelin sağlamasını Kur'an ile yapmadan kendilerine şaşmaz veliler edinip bağlananların niyeti ne kadar Allah'a yaklaşmak olsa da bu böyledir. Çünkü insanlar gittiği yolun doğruluğunu Kitap ve sünnete tabi kılmakla mükelleftirler.

Risalet konusunda resuller arasında görev bakımından bir fark yoktur.

Bu sebeple önceki resuller bir sonraki resullere örnektirler. Onların kıssalarını ve başlarına gelenleri bilmeli ve tebliğde onları kendilerine rehber edinmeli. İnkarcı toplumların durumlarından da ibret alıp onlara karşı tedbir alınmalıdır.

Muhakkak ki o (Kur'an) alemler için ancak bir öğüttür.

Kur'an hidayet yolunu gösteren, bu hidayete uyanları dünyada onurlu, erdemli; ukbada mutlu edecek hükümleri bildiren bir rehberdir.

Önyargı, çıkar ve heves duygularından uzak, gerçekten sağduyu ile anlayıp öğüt alıp yaşamak için okuyanlara Kur'an hidayet iksirini sunar. O'na hevasını, zannını, tutkularını karıştırarak veya salt sevap kaynağı diye anlamadan okuyanlar O'ndan gereği gibi yararlanamazlar. Kur'an'a yöneliş şeklini bilmedikçe Kur'an onlara hayat vermeyecektir.. (20/124, 43/36)

❀ ❀ ❀

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِۦٓ إِذْ قَالُوا مَآ أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَىْءٍ ۗ قُلْ مَنْ أَنزَلَ الْكِتَٰبَ الَّذِى جَآءَ بِهِۦ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُۥ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا ۚ وَعُلِّمْتُم مَّا لَمْ تَعْلَمُوٓا۟ أَنتُمْ وَلَآ ءَابَآؤُكُمْ ۖ قُلِ ٱللَّهُ ۙ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِى خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾

6:91** (Yahudiler de) **Allah'ın kadrini, O'na layık olacak bir surette, hakkıyla takdir etmediler. Çünkü "Allah hiçbir beşere hiçbir şey indirmedi" dediler. Söyle (onlara) ki: "Musa'nın insanlara bir nur ve hidayet olmak üzere getirdiği ve sizin de parça parça kağıtlar halinde koyup (işinize geleni gösterip) açıkladığınız, (fakat) çoğunu gizlediğiniz o kitabı kim indirdi? Sizin de atalarınızın da bilmediğiniz şeyler (Kur'an'da) size öğretilmişlerdir". (Habibim) sen "Allah" de (geç) ve sonra onları bırak ki daldıkları batakta oynayadursunlar!

Burada çifte standartlı, önyargılı hasta kimselerin durumu açıklanıyor. Bu zihniyete sahip olanlar nasıl Allah'ı gereği gibi

takdir edebilirler ki; hayatını vahye göre değil de vahyi hayatına uyarlamak için işine geldiği gibi hareket edenleri: Kitab-ı Mukaddes kutsal niteliğine rağmen asrın gereklerine cevap vermeyen, yani kendi hayatları açısından fazla önemi olmayan bir ilahi kelam olarak bakarlar. Onun ihtiva ettiği manevî-ahlakî hukuki hakikatleri takdir eder görünmelerine rağmen hayatlarına cevap vermediğini ileri sürerek kendilerine uygun yasalar koyarak ondan uzaklaşırlar.

Hakikat işlerine gelmediği için üstünü örten, işine gelen tarafını da öne çıkarıp müdafaacılığını yapan; işine geldiği gibi parçacı zihniyetle İslam'a yaklaşanlar dinsizliklerini kamufle etmeye çalışan müşrik münkirlerdir. Allah'ın kelamına muhatap olmalarına rağmen ona inanarak hayat prensibi edinmeyip parçalara ayırarak işlerine geldiği gibi yorumlayan ve emellerine erişmede vasıta olarak kullanıp sonra da 'Allah böyle buyurdu' diyenlerden daha zalim kim olabilir?!

Kur'an'ı yaşamak, hayat prensibi edinmek için mana ve muhtevasını dikkate almadan sadece Yasin, Tebareke, Amme, Fatiha vs. bölümlere ayırıp emel ve maksatları için vasıta olarak kullananlar; bid'at, hurafe ve menkıbelerle oyalananlar ne kadar da Yahudi ve Hıristiyanlara benzemektedirler. Bu yaklaşım ve uygulamaları ile dini tahrif eden; Kur'an'ın tümüne bakmayı göz ardı ederek hak üzerinde düşünüp idrak etmeye yanaşmayanlar, din adına çeşitli sapıklıklar içerisinde oyalanıp dururlar.

Bir çok din taciri, misyonerler maddi yardımlarla beraber dağıttıkları kitaplarla İslam bilmezleri Hıristiyan ve Yahudi saflarına katmaktadırlar. Onlara deyin ki; peygamberleri ve onlarla beraber kitapları gönderen Allah'tır. Hz. Muhammed'le Kur'an'ı,

Hz. Musa ile beraber de Tevrat'ı gönderen Allah'tır. Onlara bunu hatırlat; dinlemezlerse, herkesin sapıklığı kendisini kuşatıcıdır.

Allah'ı gereği gibi takdir etmenin yolu Resulü ve davetini bir bütün olarak kabul etmektir.

Hz. Musa'nın Allah tarafından gönderildiğine inanan biri, Allah tarafından seçilen diğer peygamberlerine ve getirdiklerine de iman eder. "Allah her hangi bir beşere bir şey indirmemiştir" diyebilirler... Bu sadece inkarcı olduklarından dolayı böyle davranırlar.

Bunlar gerçek manada iman etmiş olsalardı, böyle bir itirazla Hz. Muhammed'e ve Kur'an'a karşı çıkmadan sözlerine kulak verirlerdi. Şartlı bir imanla hiçbir kimse ne Allah'ı ne de İslam'ı gereği gibi tanıyamaz ki gereği gibi iman etsin... İşte o günden günümüze Tevrat ve İncil'e iman ettiklerini söylemelerine rağmen Hz. Muhammed'e, İslam'a ve Müslümanlara karşı savaş açmaları onların, Allah'a inandıklarını söylemelerinin yalan ve bir boş iddiadan ibaret olduğunu ortaya koymaktadır. Onlar inançlarına hevalarını karıştırıp inandığını zanneden inançsızlardır. Bunların hevaları hakkı ve Allah'ı takdir etmelerinin önünde engeldir.

Ey inananlar! İnandık, biz de Müslümanız deyip de Allah'ın kitapları ve elçileri hakkında ileri-geri konuşanların ve ihtilafa düşenlerin sözlerine aldanıp da haktan sapmayın. O'nun ayetlerini istedikleri gibi yorumlayıp açıklamaktadırlar. Siz onlara değil Allah'ın indirdiği kelam kıraatine göre okuyun. Herkese hakkını veren, kimseye zulüm etmeyen, her nefsi inandığı müddetçe mutmain eden, adil olan tek şeriat İslam'dır.

Bu şeriatın dışındaki şeraitlerde hakkıyla hak aramak mümkün değildir. Çünkü bu şeriatler beşer ürünüdür. Beşer her şeyi hakkıyla göremez, gözetemez, yanlı bakabilir; zaaf ve tutkuları vardır. Bu bakımdan Allah yarattıklarının adil bir sistem içerisinde yaşamaları için şeriatını elçileri aracılığıyla va'z etmiştir. Bu şeriatleri de Hz. Muhammed'le gönderdiği Kur'an'la tamamlamıştır. Artık iman etmek isteyenlerin bu Kitab'a göre şeriatlarını belirlemeleri ve itaat etmeleri gerekir.

Kur'an'a muhatap olanlar onu, çıkar ve emellerine göre yorumlamadan, arzularına uygun düşmeyen kısımlarını es geçmeden bir bütün olarak samimi gayretiyle amel etmek için okurlar. Allah'ın vaadi şudur: "Uğrumuzda cihad edenleri elbette kendi yollarımıza eriştireceğiz". (29/69)

"...O'na ittika edenlere iyi ile kötüyü ayırt edecek bir anlayış verir, suçlarınızı örter ve sizi bağışlar. Hiç şüphe yok ki Allah iyi davrananlarla beraberdir". (8/29)

Bir çok insanın peygamber çağrısına gereği gibi kulak vermediklerinden kendi görüş ve zanları daha ağır basmış dolayısıyla ne Allah'ı ne de kendisini kendinden daha iyi bilen Rabbi'nin insan psikolojisine uygun metotlar va'z ettiğini idrak edemiyor. Bir çok uyarı, irşat ve teşvik edici unsurlarla beraber kulak asmayıp inadına direnenleri kendi haline bırak, onlarla münakaşayı kesmek daha iyi olur...

❀ ❀ ❀

وَهٰذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرٰى وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلٰى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٩٢﴾

6:92 İşte bir Kitap ki onu- bir feyiz kaynağı ve elleri arasında ki** (Tevrat ve İncil'i) **tasdik edici** (ve doğrultucu) **olarak, bir de şehirlerin anası** (bulunan Mekke) **ile bütün çevresinde ki** (insanları) **azap ile korkutman için indirdik. Ahirete inanmakta olanlar- onlar namazlarına devam** (ve ihtimam) **ederek-ona** (Kur'an'a) **inanırlar.

Bütün kentlerin anası; ayrıca dünya nüfusunun çoğunun yaşadığı Asya ile Afrika arasında tampon anlamında merkezî bir durum arz etmesini de bu ismi almasına ayrı bir sebep olarak göstermek mümkündür.

Allah, elçisini gönderdiği bu merkezî mekan için İslam'ın oradan cihana yayılmasını murad etmiştir. Bu, pergelin bir ayağının merkezde olup diğerini genişletmesi gibidir.

Kâbe'nin orada olması, inananların Allah'a itaati ve sosyal bir kongre niteliği taşıyan hac ibadetini oluşturmaları için bir üs'tür. Ve mü'minlerin kıblesidir. (2/150, 3/96)

Bu oluşlar Allah'ın dilemesi, elçilerin uygulaması ile oluşmuş hususlardır.

Bu (Kur'an) çevrendekileri uyarman için sana indirdiğimiz ve kendinden öncekileri doğrulayıcı mübarek bir kitaptır. Allah

tarafından indirilen ve bu hususta görevlendirilen bütün peygamberler tevhid ilkesine dayalı şeriatle gelmişledir.

Kim bu Kur'an'a erişmişse artık geçmiş ve tahrife uğramış diğer kitaplardan sorumlu olmayacaktır. Bu Kur'an'a uyup, onun hükümlerine göre hayatını düzenleyenler şüphesiz hem dünya hem de ahiret mutluluğunu elde eder.

O mübarek bir kitaptır. Tüm fazilet örneklerini açıklayarak temiz bir hayat için insanları ahlakî değerlere yöneltmektedir. O'na göre hayatını tanzim etmeye çalışan ve beşer olarak gafletle içerisine düşmüş olduğu hatalarından dolayı pişmanlık duyup af dileyip kendini düzeltenler "ahsen-i takvim"de yücelenlerdir. (41/7)

Bu Kitab'ın mesajı, inanana dünya metaı ve arzularını meşru şekilde istifade edileceğini öğretirken aşırı ve taşkın duyguları rehabilite ederek daha yüce şeyleri göstermektedir.

"Buna inanırlar" yani hesap vereceklerine, ceza ve mükafata nail olacaklarına inanarak davranış ve düşüncelerini Allah'ın istediği şekle sokmaya çalışır ve gayret ederler. Burada ahiretle namazın beraber zikredilmesi, namazın devamlı eda edilişiyle kulun Allah'a karşı kuvvetli bir bağla bağlanması ve daimî bir uyanıklıkla hesap vereceğini hatırlaması babında çok önemli bir ibadettir. Günde beş kez dünyevi iş ve sorumlulukları bir tarafa bırakıp Rab'le baş başa olma imkanı elde edilir. Bu aklın, bedenin bir anda rahatlaması, farklı bir ritme geçmesidir. Zikir, fikir, tahlil, telmih ve halvet bulur; indirmiş olduğu ilahi kelam ile Rab'le söyleyişe geçilir. Huşu ve haşyete geçilmişse mi'raca ermişsinizdir.

Ezan ve namaz, imanın şehadetinin açık ilanıdır. İnsanı yenileyen, günah kirinden temizleyen, manevi gücü temin eden, ilahi rahmeti celbeden ibadettir.

Namaz ile Allah'la iletişimini düzgün kuranlar ilahi nurun eşliğinde yoluna istikamet üzere devam ederler. Buna gereken önemi vermeyen, şuursuzları çok ciddi musibet ve belalara uğrama riski içerisindedirler. İman ile imansızlık arasında kalma, ahlaki seviyesizik ve helak olma riski gibi... Bir anlamda yolda karanlıkta kalıp yol bulamayan şaşkına dönerler. (Bkz: 30/31,29/45,19/59)

❁ ❁ ❁

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ قَالَ اُوحِيَ اِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ اِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَاُنْزِلُ مِثْلَ مَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَوْ تَرٰى اِذِ الظّٰلِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلٰٓئِكَةُ بَاسِطُوٓا اَيْدِيهِمْ اَخْرِجُوٓا اَنْفُسَكُمُ اَلْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ اٰيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾

6:93 Allah'a karşı yalan düzüp atandan, yahut kendisine hiçbir şey vahy edilmemişken "Bana da (kitap) vahyolundu" diyenlerden, bir de "Allah'ın indirdiği (ayetler) gibi ben de indireceğim" diye söyleyenden daha zalim kim vardır? Ölümün şiddetleri içinde, meleklerin de pençelerini uzatarak kendilerine

"(haydi bakalım) canlarınızı kurtarın! Allah'a karşı haksız olanı söyleyegeldiğiniz, Allah'ın ayetlerinden kibirlenerek uzaklaşmış olduğunuz içindir ki bugün hakaret azabıyla cezalandırılacaksınız". (dedikleri zaman) sen o zalimleri bir görmelisin!

Bu itham hangi amaçla, hangi doğrultuda olursa olsun Allah'a karşı yalan uyduran, zalimler güruhuna yapılan ihtardır ve elim bir azap ile cezalandırılacaklardır.

Sebep ne olursa olsun söz konusu zulüm İslam aleminden giderilmedikçe, gerekli tevbeye geçilmedikçe yüce Allah zulme düşen topluluklara hidayet vermeyeceğini bildirmiştir. (7/37, 11/18, 39/32)

Yaşadığımız şu asırda İslam aleminde uyanışa yönelik bir diriliş gözlemlenmektedir. Ancak onları kestirme yoldan hidayete ulaştıracak engeller bulunmakta. Ayrık otları gibi sahayı hurafeler işgal etmiş, verimli oluşumları göstermez hale getirmiştir.

Zulüm kokan, ölçüsüz gayretleri fıkhî yöne döndürüp hayırlara koşarsak Hakim ve Adil olan Rabbimiz'in va'di var... (2/148)

Gerçi günümüzde "Allah bize de vahyediyor" diyenler görülmüyorsa da Allah adına uydurma laflar düzen, fetvalar veren pek çok cahil Müslümanlar yoktur değil. Kur'an-ı Kerim'in en büyük zalimler olarak gösterdiği bu cahiliyye insanlarını tanıyıp tanıtmak gerekir. 'Allah buyurdu ki...', 'Resulullah dedi ki...' diye konuşanlardan mümkünse kaynak istemek, dinine sahip çıkmak isteyenlerin ibadetidir.

Yalancılar, çıkarcılar, şan, şöhret, itibar düşkünü olan ve anladığını din yerine koyup anlatanların telkiniyle hareket et-

memek için Kur'an'ı fıkhetmeye çalışmak gerekir. Allah teala da zaten mü'minlerin vasfını şöyle tanımlıyor. "İçimizde,(Allah'a) teslimiyet gösterenler de var. Teslimiyet gösteren kimseler, doğru yolu arayanlardır." (72/14)

❀ ❀ ❀

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادٰى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ
وَرَآءَ ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرٰى مَعَكُمْ شُفَعَآءَكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ اَنَّهُمْ
فِيكُمْ شُرَكٰٓؤُا لَقَدْ تَقَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٩٤﴾

6:94 Andolsun, sizi ilk defa (doğduğunuzda) yarattığımız gibi (ahirete de) yapayalnız, teker teker (çırılçıplak) huzurumuza gelmişsinizdir (geleceksiniz). Size ihsan ettiğimiz şeyleri (malları) da sırtlarınızın arkasına bırakmışsınızdır. İçinizde, kendilerini hakikaten (Allah'ın) ortakları olduğunu boş yere iddia ettiğiniz şefaatçilerinizi de şimdi yanınızda görmüyoruz. Andolsun, aranızdaki (bağ) parça parça kopmuştur. Haklarında kuru zan besler olduğunuz şeyler (putlar) sizden gaip olup gelmiştir.

Ayet şu iki olay üzerinde düşünülürse daha iyi kavranılır. Doğum ve ölüm! Cenin; ana karnında yapayalnız, Allah'ın yardımından, himayesinden başka hiçbir elin uzanmadığı daracık alemde nasıl yaşatılıyorsa; ebedi aleme göçüşü de benzer şekilde olacaktır. Bu iki oluşum sürecinde de hiçbir güç bir şey yapmaya muktedir olamaz.

Bu beyyineler, kıyamet ahvalini bilmede mühim ve dehşetli uyarıları yapmaktadır.

Beden ve ruhun birleşimiyle ademoğlu icraatlarını meydana getirmektedir. Doğru bilgileri, güzel ahlakı edinmede azalar ruha alet olmakta. Ruh bedeni terk ettiğinde onun ihtiyaçlarını karşılayamamışsa acısı ve zararı büyük olmakta. Ruh bedende olduğu müddetçe insan ebedi saadeti kazanabilir. Ama onu yaratılış gayesine yönelik kullanmadığı zaman ise mahvolur. İnsan dünyadan ahirete gitmekte olan bir varlık olduğu halde bu halini yani asıl gayesini unutup bedenî zevklerle kendini aldatmışsa; öldüğünde hesap vermekten yakasını kurtaramayacaktır. Elde etmek için ömrünü tükettiği mal, mevki arkasında kalmıştır.

"Ademoğlu malım, malım der, halbuki senin yeyip bitirdiğin, giyip eskittiğin ve tasaddukta bulunup getirdiklerinden başka malın yoktur". (İbn-i Kesir)

Bu da gösteriyor ki; insanın kazanıp da hayra sarf etmediği her mal arkasında bıraktığıdır. Halbuki insan malını Allah'ın emirlerine itaat, hürmet ve mahlukatına faydalı olacak şekilde kullansa; onu arkasında bırakmış olmaz. Bilakis onu ileriye takdim etmiş olur.

Sonra bu zavallılar batıl dinleri ve bozuk mezhepleri destelemekle kendilerini yoruyor ve zannediyorlar ki bundan fayda görecekler. Dünyevi faydalarla oyalanmış olabilmişlerdir ama bu ahiret yanında ne ki!

Burada da ilk yaratılış misal verilerek insanoğlunun, ahirette tekrar yaratılacağı te'kit edilmektedir. İşte bu ikinci yaratılışta hesaba çekilecek insanoğlunun hiçbir yardımcısının bulunma-

yacağı, dünyadayken kendilerine bağlanıp yardımlar istediklerinin hiçbirinden fayda gelmeyeceğini anlatılmaktadır. Yardımına güvendiğiniz her şey sizden uzaklaşmıştır. Şefaatçiniz yanınızda götürdüğünüz amellerdir.

❀ ❀ ❀

إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَىٰ ۖ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ۚ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ فَأَنَّىٰ تُؤْفَكُونَ ﴿٩٥﴾

6:95 Şüphesiz ki Allah** (ot bitirmek için) **taneleri, (ağaç çıkarmak için) çekirdekleri yaratandır. Ölüden diriyi O çıkarır, diriden ölüyü çıkaran da O'dur. İşte Allah bu. O halde** (bunca bürhanlara rağmen) **nasıl olup da imandan çevriliyorsunuz?

Aziz ve Hakim olan bir zatın takdiri ile ancak bunlar meydana gelir.

Diri olan bitkileri, cansız ölü gibi olan tane ve çekirdekten çıkarır. Tane toprakta hayat bulur. Ve çeşitli renk, tat ve boyutta yeşerir. Hepsi de aynı toprak, hava ve suyla beslendikleri halde başka başkadır.

İnsanlarda böyle hepsi aynı cinsten bir erkek ve kadın olarak yaratılmasına rağmen hiç kimse renk, boy ve karekter olarak birbirine benzemezler. Topraktan gelmiş, toprağa dönüp bağrında Allah'ın dilediği gün gelene kadar bekleyip, dilediği gün geldiğinde aynı toprağa atılmış nüve gibi hayat bulacaklardır. Her şey

fıtratına uygun hareket ederken; her şeyden daha mükemmel yaratılan insanlar arasından bazı heva düşkünü kimseler fıtratına aykırı hareket etmektedir. Böyleleri, yerde ve gökte olanları ibret ve hikmet nazarıyla seyretmez, Peygamber mesajına da kulak asmaz... Her ne kadar böyle olsa da, fıtratındaki inancı bastırsa da yer yer sıkıştığı demlerde o da Yaratıcı'yı ikrar eder.

Ey insan! Akıl ve basiretin varsa ferasetinle şu yaratılmışlara bir bak! Ve sen Allah'ın senin için lütfetmiş olduğu nimetleri takdirle şükrünü eda etmek için Allah'ı tesbih et. "Allah budur" ifadesinde ise zatı, sıfatı ve fiilleriyle O'nun güç ve azametini idrak edin. O, Azim olan Allah her şeyle varlığına, birliğine, yaratıcılıkta, ilim, hikmet ve kudretinin üstünlüğüne delalet eden deliller sergiliyor.

Tohum veya çekirdek toprağa düşüp de üzerinden bir zaman geçtikten sonra Yüce Allah onun üst ve alt uçlarından hayat suyunu alacak yol gösterip hayat bahşedecek sebepler hasıl eder. Üstte yukarı doğru uzanan bitki veya ağacın dalları ya da yaprakları; altta ise ağacın damarları dediğimiz toprağın derinliğine inen kökleri meydana gelir. Her iki uçta kendi zemininde hem kendine hem de hangi faydayı ve ihtiyacı giderecekse O sunumda bulunur. (25/45-49)

Yerin içi (toprak) sert bir şeydir, bazen grayderler bile onu eşmekte güçlük çekerler. Öte yandan o damarların uçlarına bakıyoruz, gayet nazik ve incedirler. Bu haline rağmen o katı toprağa nüfuz ediyorlar. Gayet latif olan bu zayıf cisimlerin, böyle muazzam güçlere mazhar olması mutlaka Aziz ve Hakim olan bir zatın takdiri ile olduğunu ortaya koyuyor. (36/33, 36)

فَالِقُ الْاِصْبَاحِ وَجَعَلَ الَّيْلَ سَكَنًا وَّالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذٰلِكَ
تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٩٦﴾

6:96 Sabahı** (gecenin karanlığından) **yarıp çıkarandır O. Geceyi(halkın) bir sükun** (u, dinlenmesi) **güneşi ve ayı** (vakitlerin) **bir hesap** (ı) **olarak yaratandır O. İşte bütün bunlar** (mülkünde) **mutlak galip,** (her şeyi) **hakkıyla bilen** (Allah) **ın takdiridir.

Varlıklara hayat veren, geceyi gündüze çeviren ve her oluşu bir kanunla icra ettiren Allah'tır.

Hayatı insanların yaşamına elverişli kılan sayısız nimetleri istifadelerine sunan Allah'tır.

Bakın, düşünün; bu inkar edemeyeceğiniz gerçekleri idare eden Allah insanların da hayatlarını selametle sürdüreceği kanunlar vaz etmiştir.

Uluhiyetine ortak koşmadan, varlıklar ve işleyiş kanunlarındaki ayetleri üzerinde düşünün. O'na ittika edin. Kulluk şuuruyla sorumluluklarınızı yerine getirin. O, gecenin karanlığını sabahın aydınlığından çıkarıp ayırdığı gibi ilahi mesajlarıyla da hakkı batıldan ayırıyor.

Varlıklar üzerindeki kanunlarıyla nasıl size elverişli bir hayat vermişse, ruhunuza huzur verecek İslam nizamıyla da temiz bir hayat yaşama imkanı bahşetmiştir.

Gecenin karanlığından sonra sabahın yeryüzünü aydınlattığı gibi, siz de İslam nuruyla ruhlarınızı aydınlatın.

Bütün her şey ilahi verilerin doğruluğunu kanıtlayan delillerdir. Tohumu ve çekirdeği, geceyi, gündüzü ve güneşi var eden; sizi 'elestü'de yaratıp sonra analarınızın karnında bir tohum gibi büyüten; tıpkı tohumun yeryüzüne çıkışı gibi dünyaya getiren ve yeniden sizi öldürüp bir tohum gibi toprağın bağrında saklayıp vakti geldiğinde yeniden hayat verecek olan O'dur. Akledin, iman edin. Şu gündüzün hareketli temposundan sonra gecenin sükunetine ve uykunun istirahatına erdiğiniz gibi İslam'ı yaşayarak da Cennet istirahatını, sükununu kazanmaya çalışın. Apaçık gerçekleri görüp dururken, uyarıldığınız halde nasıl haktan yüz çevirirsiniz?!

Allah; göklerin ve yerin nurudur... Allah insanlara misaller verir. Bu misallerden ruhi, fikri, sosyal anlamlar çıkarması gerekir insanın. Her şeyin gerisindeki O kudret elini gör!

"İşte, Kur'an'da dikkatleri çeken din ile sanat tıpkı birbirleriyle iç içe imiş gibi buluşmaktadır. Ve sanat harikası öylesine bir etkinlik kazanmaktadır ki, sanatın yanı sıra dinî yönlendirme sağlanmakta ve insanın güzel karşısında duygularını uyaran hareketli, canlı güzel tablonun gerisinde Allah'ın varlık alanındaki ayetlerine dikkat çekilerek istenen dini gaye gerçekleştirilmektedir." (Muhammed Kutup, Menhec el-İslami: Sh. 212, 228 İbn Kesir Sh.2757)

Gerçekten bu din, beşerin hayatına manevî anlamda yön tayin ederek felsefi nazariyelerde tükenmemesi için yol gösteriyor. Bu din, insan düşüncesini, sağlam bir akîde esasına dayanarak düzeltmeyi hedefler; netice itibarıyla beşeriyetin gizli açık bütün hayat problemlerini tashih eder. Bütün bunlar ise kulları tek başına Allah'a kul ettirmek ve kulları, kullara kul olmaktan kur-

tarmak içindir. Ya insanlar dünya hayatında Allah'ın dinine bağlanacaklar, günlük hayat mevzularında tek başına Allah'a teslim olacaklar; ve yeryüzünde ilahlığa soyunan diktatörlerin zulmüne engel olacaklar ya da onlara boyun eğip, zulümlerine maruz kalacaklar.

❀ ❀ ❀

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٩٧﴾

6:97 O, karanın ve denizin karanlıkları içinde kendileriyle yollarınızı doğrultmanız için, sizin faidenize, yıldızları yaratandır. Biz ayetlerimizi, bilir kimseler için, hakikat, açıkça bildirdik.

Bu haberde yine, Allah'ın varlıklar aleminde geceyi yıldızlarla süslediği ve insan hayatına sağladığı yararı hatırlatıyor. İnsanların geceleyin yolculukta yollarını bulmaları için bir alamettir...

"Gökyüzünün süsü olan ve şeytanları taşlama aracı ve daha bir çok anlam ve yararı olsun diye yıldızları yaratmıştır".

Bütün bunların düşünülmesi insanı Allah'ın varlığına ve birliğine ulaşmaya, elçilerine ve getirdiklerine inanmaya sevk eder. Allah akledenler için ayetleri açıklamaktadır. (3/191)

Burada, aklın ve vicdanın doğruyu bulmasına da işaret vardır. Vicdan ve akıl doğruyu ilham etse bile, onu, zaaf ve tutku-

ları yanlışa sürükleyebilir. İşte onun ölçülü ve adil çalışması için vahyî verilere yönlendirilmesi gerekir. Aklı ve vicdanı vahiy ve sağ duyu ile kontrol altına almalıdır.

❀ ❀ ❀

وَهُوَ الَّذِيٓ اَنْشَاَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ ﴿٩٨﴾

6:98 O, sizi tek bir candan yaratandır. Sonra** (sizin için) **bir karar yeri, bir de emanet yeri** (vardır). **Biz iyi ve ince anlayacak zümrelere ayetlerimizi hakikaten açıkça bildirdik.

Ey insanlar, tüm varlıklar üzerinde bir düşünün, bir de kendi yaratılışınız hakkında düşünün! Siz astronomi ve jeoloji bilimine sahip olmazsanız dahi muhteşem oluşları görebiliyorsunuz ya; o bir damla sudan medyana gelen, yavaş yavaş gelişip vücut bulan ve hatta Hz. Adem'in yoktan var edilen insan oluşuna vakıf değil misin? Her şey toprak ve sudan meydana gelip aynı gıdalarla beslenseler de hiçbir varlığın diğer birine tıpatıp benzememesi ve türünün tükenmemesi anlayanlar için açık ayetler değil midir?

Fakat basireti körelmiş, her şeye bir tesadüf eseri olarak bakanlar her ayeti görseler bile inanmazlar. Kendi bildiğinden başka fikre kapısını kapatan, 'dediğim dedik' diyen inatçı kimselerin; taassup gözlerini, kulaklarını ve gönüllerini körelttiğinden oraya artık kendi ışığından başka bir ışık giremez. Sadece kendi penceresinden baktıklarını görür. Bu da onların kendi elleriyle

kazandıkları bir cezadır. Allah insana anlayış, kavrayış ve muhakeme yetenekleri verdiği halde bunları hevaları ile örtenlere Allah'ın bir cezasıdır. "(Hidayet çağrısına kulak vermeyen) kafirlerin durumu sadece çobanın bağırıp çağırmasını işiten hayvanların durumuna benzer. Çünkü onlar sağırlar, dilsizler ve körlerdir. Bu sebeple düşünmezler". (2/171)

Bir şeyi ön yargı ve taassuptan uzak, gerçekten anlamak için dinlerseniz, anlama alanınız genişler ve doğruyu yanlıştan, hakkı batıldan ayırabilirsiniz. (4/82, 8/29, 29/69)

❀ ❀ ❀

وَهُوَ الَّذِيٓ اَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَخْرَجْنَا بِهٖ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَاَخْرَجْنَا مِنْهُ خَضِرًا نُّخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُّتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنّٰتٍ مِّنْ اَعْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُشْتَبِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ اُنْظُرُوٓا اِلٰى ثَمَرِهٖٓ اِذَآ اَثْمَرَ وَيَنْعِهٖ اِنَّ فِي ذٰلِكُمْ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُونَ ﴿٩٩﴾

***6:99 O, gökten** (bulutla) **su indirendir. Sonra Biz onunla bir şeyin** (her nevin) **nebatını** (bitirip) **çıkardık, içlerinden de taze ve yeşil** (fidanlar) **meydana getirdik ki ondan da** (büyütüp) **birbirinin üstüne binmiş tane(ler), hurma tomurcuğundan** (el ile tutulabilecek derecede) **yakın salkımlar, birbirine hem benzeyen, hem benzemeyen üzümlerden, zeytinden ve nardan bahçeler yapıp çıkarıyoruz. (her birinin) meyvesine, bir meyve verdiği*

zaman, bir de kemale eriştiği vakit bakın. Şüphesiz ki bütün bunlarda iman edecekler için bir çok ibretler vardır.

Allah, ilahî vahyi anlamamaya şartlanmış fikri sabitleri uyarmaya, hakkı görüp kabul etmeleri için delillerini hatırlatmaya devam ediyor.

Varlıkların hayatı için olmazsa olmaz suyu kim indiriyor? Kimya profesörü olsanız bile onun elementini oluşturabilir misiniz? Vücudunuza ve yeryüzüne lazım olan suyu vermeyecek olsa, onu azaltsa veya kurutacak olsa hayatın nasıl felç olacağını bir düşünün... Veya her şeyi sınırsız verse nasıl tahrip edileceğini bir düşünün...

Her şeyi zamana ve ihtiyaca göre bir ölçüyle verip onunla dengeli ve yararlı ürünler veren O'dur.

❀ ❀ ❀

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَآءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُۥ بَنِينَ وَبَنَاتٍۢ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۖ سُبْحَانَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٠٠﴾

6:100 Cinleri O'na (Allah'a) ortak yaptılar. Halbuki bunları da O yaratmıştır. Bundan başka (ne dediklerini) bilmeden O'nun oğulları ve kızları olduğunu da uydurup söylediler. O'nun zatı ise vasfedegeldiklerinden çok uzaktır, çok yücedir.

Bütün bu ilahi uyarı ve hatırlatmalara rağmen aklını bir takım indî sebeblerle örtüp Allah'ı gereği gibi idrak etmeyenler,

cahilî bir yaklaşımla Allah'tan başka güçler ve idareciler varmış gibi onları Allah'a eş koşarlar.

Putperestliğin gülünç efsanesi insanı tevhid akîdesinden uzaklaştırıp sapıklığın sonuna kadar sürükler. Öyle ya, tevhidden uzaklaşıp şirke düşenin hangi güzel amelinden söz edilebilir ki!

İnsanlar fıtraten inanma ve bir güce sığınma ihtiyacını hissederler. Allah'ı, vahyî veriler doğrultusunda gerektiği gibi takdir etmediklerinden Allah'ın yarattığı mahluklara 'Bunlar bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz' deyip bağlanırlar. Onlara sığınır, onlardan yardım isterler; onların emirlerine göre hareket eder, onlardan tevbe alırlar. Onlara tazim gösterirler.

İlahi vahye yönelmeyip de kendi evham ve zanlarıyla bağlandıkları o gün bütün ümitlerini boşa çıkaracak ve "Hani iddia ettiğiniz şefaatçileri beraberinizde görmüyoruz?" sözü onları perişan edecektir.

Bu bağlanılanlar ister görünmeyen ruhani varlıklar, ister cismanî varlıklar olsun, kim Allah'a ait mutlak özellikleri varlıklardan herhangi birine verirse Allah'a ortak koşmuş olur. Hiçbir varlık mutlak anlamda Allah dilemedikçe herhangi bir şey yapmaya asla güç yetiremez.

İnsanlar güçleri dahilinde birbirlerinin elinden tutar ve birbirlerinden dua ve yardım isteyebilirler ama hiçbir kimse mutlak manada sorunları ve soruları çözemez, ihtiyaçların sınırını da bilemezler. Allah kulları hakkında dilediğini, dilediği anda gereği gibi yapar.

Allah müşriklerin sandığı gibi zürriyet sahibi değildir. Buna rağmen zülüm ve edepsizlikte haddi aşan mülhitler O'na oğullar,

kızlar isnat ederler. Bütün bu yaklaşımlar, insanlardan aldığı güçle şeytanın azdırmak istedikleri için hazırladığı tuzaklardandır.

"Senin izzet sahibi Rabbin, onların inat etmekte oldukları vasıflardan yücedir, münezzehtir." (37/180)

❀ ❀ ❀

بَدِيعُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ اَنّٰى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ
وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٠١﴾

6:101 O, gökleri ve yeri yoktan var edendir. O'nun nasıl çocuğu olabilir? (Bu nasıl düşünülebilir?) O'nun bir eşi de yoktur. Her şeyi O yaratmış ve O, her şeyi hakkıyla bilendir.

Bu ayet de, işlemez beyinlerin Yaratıcı'yı da yaratılanlara benzetmek gibi şuursuzluklarına işaret ediyor. Bunlara İhlas Suresi cevap olarak yeter. Ama laf anlamaz beyinsizlere hesap görücü olarak Allah yeter.

Kendi kendisini yaratmaktan aciz olan, kendisinin boyun eğmek zorunda olduğu veya kainatı istediği şekilde boyun eğdirecek kanunları va'z edemeyeceğine göre nasıl olurda Yaratıcı böyle aciz bir varlığa benzetilir.Sonra sadece iş yaratmakla bitmiyor. İdare edilmesi, ihtiyaçlarının karşılanması; tüm bunlar ancak varlığı kendinden olan, her şeye gücü yeten, Âlim ve Hakîm bir zat olmasını da icap ettiriyor ki, ancak bu sayede kainatı düzene koyup idare edebilme gücüne sahip olsun. Ayrıca bu Yaratıcı'nın devamlı var olması gerekir.

Şu bir gerçek ki, bu anlamda Allah'ın varlığı üzerinde tartışmaya giren pek azdır; esas sapıklık hayat meseleleri ile alakalı konularda hükmün kaynağını Allah'tan başka tarafta aramaktır. Her devirde esas olan bu tür şirktir. Kendilerini ilah yerine koyan rahipler, hahamlar, din tacirleri insanları kendilerine kul etmeye çalışan şeytan kılıklı varlıklardır. Allah, düşünen akl-ı selim sahiplerini bunların şerrinden, kullara kulluktan kurtarıp tek yaratıcıya kul olma izzet ve özgürlüğüne kavuşturmak için elçiler göndermiştir.

İşte o elçiler, doğmamış, doğurmamış, Samed olan Allah'ı yaratıcı ve yarattıklarını bir hikmet üzere idare edici olan tek ilah olarak tanıtıp O'na itaat etmeye davet etmişlerdir.

O'nun oğlu, kızı, eşi ve benzeri olsaydı bunu kullarına bildirirdi. O gerçeği açıklamaktan çekinmez.

"O, her şeyi en iyi bilendir".

Her şeyi en ince ayrıntısına kadar bilen var mı ki, varlıkların durumunu bilsin de ona göre karşılık verebilsin? Veya zarar, fayda ve olayları gereği gibi bir hikmet üzere idare edebilsin?

Allah yaratan, Hakîm ve Habîr olandır.

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٠٢﴾

6:102 İşte Rabbiniz olan Allah! O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. O, her şeyi yaratandır. O halde O'na kulluk edin. O her şeyin üstünde (güvenilip dayanılacak mutlak) bir vekildir.

Allah kendini böyle tanıtıyorsa buna itiraz niye!..Sizler yaratılmışken sizi başka sıfatla tanımlasalar kabul eder misiniz! Kabul etseniz bile gerçeği değiştirir mi?! O halde Allah hakkında yapılan yakıştırmalarda tamamen asılsız iftiralardır. Hiçbir anlamda O'na benzer bir eş yoktur. O tektir, tek başına yaratan idare edendir. O her şeye vekildir. (Koruyucu, gözetici, her şeyi idare edici, rızıklandırıcıdır).

İşte sizin gerçek Rabbiniz olan Allah'a ibadet edin; ibadette O'nun dışındaki yaratılmışları O'na ortak koşmayan; onlarla Allah'a yaklaşma gibi bir hamakata düşmeyin.

O size şah damarınızdan daha yakın.(50/16, 2/152, 186)

"Nerde olsa görür, kalbin derinliklerindekini de bilendir".

"İşte O, Rabbiniz Allah'tır. O her şeye vekildir".

Rabbinizin sizler için tayin etmiş olduğu yolun, şeriatının dışına çıkmayın. Bu yol üzere sabit kalmak için elinizden geleni yapın, gerektiğinde sahip olduğunuz her şeyi bu yolda feda edin. Zira size değer kazandıracak şey, ancak bu yol üzere sabit kalmanız, bu yolda can vermenizdir. Sakın korkmayın; şeytan kalbi-

nize korku salmasın. Allah dilemedikçe kimse size dokunamaz. (10/107, 33/17)

Bu sebeple hayatınızı sadece O'nun gösterdiği yönde düzenlemelisiniz. Herhangi bir zaafınızdan dolayı tavizler vererek emelleriniz arkasında sürüklenmek; takiyye gibi, bir sebep olmaksızın O'nun kanunlarına uymaz, emirlerini dinlemez veya "Bu ayetler geçmiş çağlara hitap ediyor. Bu çağda olmaz böyle şey" diyerek Kur'an'ı çağa uydurmaya kalkarsanız; her ne kadar Allah'ın varlığına inandığınızı söyleseniz, namaz kılıp, oruç tutsanız da O'na gerçek manada iman etmiş, muvahhid Müslümanlardan olamazsınız.

Zira Allah'tan başkalarının kanunlarına göre, her hangi bir takiyye sebebi yok iken ve hiçbir gönül rahatsızlığı duymadan hayatınızı düzenlemeniz sizi muvahhitlikten uzaklaştırır. Dolayısıyla yüzünüzü bir muvahhid olarak Allah'a döndürüp emrolunduğunuz gibi dosdoğru olmalısınız. Allah'a sığının, O'ndan yardım isteyin; inanıyorsanız sınanacaksınız. Siz O'na döndürüleceksiniz. O, ne güzel mevla, ne güzel vekildir.

❀ ❀ ❀

لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْاَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٣﴾

6:103 O'na gözler erişmez. O (nun ilmi) ise bütün gözleri ihata eder. O, (kulları hakkında) gerçek rıfk-u lütuf sahibidir. (Her şeyden de) haberdardır.

Tüm eşyada O'nun kudret elini görseniz de O'nu yine hakkıy-

la idrak edemezsiniz. O, bütün tasavvurların üstünde ve yücedir. Size düşen O'nun rızasına erişmek için emirlerine itaat etmektir. O'nun zatını kimse göremez. Çünkü O, zaman ve mekandan münezzehtir. Kainat sayfasında gözleri önüne serilen mahlukat, Allah'ın varlığının eserlerini idrak etmek için halk edilmiştir. Allah'ın zatı üzerinde düşünmek veya O'nu görmeyi istemek aptalca bir taleptir. Zira O, varlığını dünyalılar için gaip kılmıştır. Ve onlar yani takva sahibi mü'minler gaybe iman ederler diye de öğülmüşlerdir.

Evet, Allah hikmeti gereği varlığının delillerini ortaya koymuştur ama Zatı'nı alemden gizlemiştir. Öyle olmazsa imtihan olmazdı.

Şimdi şu dünya okullarındaki bir imtihanı düşünelim; çalışacakları dalları, hususları açıklasalar da soruların açık cevabı verilmez. Test sorularıyla doğru şıkları kendilerinin işaretlemesi istenir. Öyle olmazsa ne diye imtihan yapılsın ki? Bir beşer bile öğrenciyi sınava tabi tutup seviye testi yaparak hak ettiği karşılığı verirken Allah da kulunu işte böyle bir imtihana tabi tutuyor. Bu imtihanda da soru ve cevap verilmiş ama alınacak karşılık o gaip haberlerini doğrulayıp gereğince amel edeceklere verilecek ve o gün mü'minler Allah'ın nurunu da görebileceklerdir. (75/22-23, 83/14)

"O'nu gözler görmez ama O bütün gözleri görür". (3/20) O Latîf'tir; her şeyi en ince ayrıntısına kadar görür. Habîr'dir; herkesin neyi niçin yaptığını bilir. O Âdil-i Mutlak'tır; kimseye haksızlık etmez.

❀ ❀ ❀

قَدْ جَآءَكُمْ بَصَآئِرُ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ اَبْصَرَ فَلِنَفْسِهٖ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا
وَمَآ اَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيْظٍ ﴿١٠٤﴾

6:104 Size Rabbiniz'den muhakkak basiretler gelmiştir. Artık kim (onlara, hakkı) görür (ve iman eder) se kendi lehine, kim (ondan) kör kalırsa o da kendi aleyhinedir. Ben sizin üzerinde bir bekçi değilim.

Bu ayet şu ayetlerle açıklanırsa daha etkili olur. Dinde zorlamaz (2/256) hakka bir basiret üzere davet eder (12/108) Bu kitabı hak olarak indirdik. Artık kim doğru yolu seçerse kendi lehinedir; kim de saparsa ancak kendi aleyhine sapmış olur.(39/41) kafirlerin küfrü, kendilerine ziyandan başka bir şey getirmez. (35/39) Yüz çevirene gelince, seni başlarına bekçi göndermedik (4/79) buyurarak gerçeği açıklıyor.

Evet, bütün deliller vahyî verileri doğrulayan hüccetlerdir. Fıtratını hevasıyla örtmeyen kimseler hidayetin gösterdiği doğru yolu görürler.

Basiretle bakan, olaylara ibret nazarıyla bakar ve anlamaya çalışır. Ve bu kadar harika ve eşsiz san'atın boşuna yaratılmadığını, insanın yanında bunların daha küçük olduğunu; insanın ahsen-i takvim olup tüm mevcudatın kendisine yararlı kılındığını görür. Ve Rabbi'ne hamd ile teveccüh eder, O'na karşı elinden geldiği kadar kulluk vecibelerini yerine getirir.

Fakat hakikatlere karşı kör bir gözle bakan, aklını hevasıyla örten birine bu gerçekleri anlatamazsınız. Onlar, Allah'ın vermiş

olduğu hür iradelerine karıştırdıkları hevaları doğrultusunda hayatlarına devam ederler.

Artık "Kim hidayete ererse; kendi nefsi için ermiş olur. Kim de körlük ederse kendi aleyhinedir".

Bu kadar inatçı fikri sabit kimselere karşı Rasul ve mü'minler ne yapabilirler ki! İşte 105. ayet de bu gerçeğe işaret etmektedir:

❀ ❀ ❀

وَكَذٰلِكَ نُصَرِّفُ الْاٰيَاتِ وَلِيَقُولُوا دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾

6:105 İşte Biz ayetleri böyle türlü türlü beyan ederiz. Ta ki onlar "Sen okunmuşsun" desinler ve biz onu (Kur'an'ı) bilecek zümrelere besbelli edelim.

İşte basiret sahibi bilenlerle bilgiden nasibi olmayan körler arasında ki fark!. Gece ile gündüzün arasındaki fark kadar birbirinden ayrı iki inanış...

Küfür, karanlıkta yolu bulamamaksa, aydınlık da istenilen adrese istikamet üzere yürümektir.

Kur'an insan aklına ışık tutar; her şeyin değişmeyen ilahi bir kanunla belli bir amaç üzere yaratıldığını açıklar. "Biz kullarımıza; tevhidi, Allah'a ibadeti, O'na ibadette eş koşulmamasını bildiren ayetleri, hiç kimsenin ahirette ileri sürebileceği bir mazereti kalmasın diye açıklarız". (2/26)

Kur'an, hevalarıyla fıtratlarını örtmeyenler için bir rahmettir. Zalimlerin ise ziyanını arttırır.

Artık iman etmek isteyen kimseler bu Kitab'a iman etsinler. Kitap Ehli de ancak bunlardır.

Artık hak yolda yürümek isteyen kimseler Kur'an ve Resul'ü referans alarak yaşasınlar. Tağutlaşmış kimselerin sözlerine aldanmasınlar, hayatlarını vahiyle tashih etsinler.

Aklını kiraya veren, düşünce ve muhakemeden yoksun olan peşin hükümlü, kolaycı, çıkarcı ve taklit içerisinde olanlar, sapıkların ortaya attıkları ideolojik ve felsefî iddialara aldanırlar.

İşte Allah, herkesin anlayacağı misalleri örnek vererek anlatmıştır.

❀ ❀ ❀

اِتَّبِعْ مَآ اُوحِيَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ وَاَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

6:106 Kendisinden başka hiçbir İlah bulunmayan Rabbin'den sana vahy olana uy. (Allah'a) ortak tutanlardan yüz çevir.

Bütün bu tebliğlerden anlaşılan odur ki; Allah sevgili abidlerini şahsiyetli bir kimlikte görmek istiyor. Bu değerli şahsiyetlere yücelmeleri için yolu da gösteriyor: Vahye uyacak, onun dışındaki beşerî görüşleri vahiy değerinde algılayarak bağlanmayacaktır. Bu ilmin haysiyetine sahip olanlar.

❀ ❀ ❀

وَلَوْ شَآءَ اللَّهُ مَآ أَشْرَكُوا۟ ۗ وَمَا جَعَلْنَٰكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۖ وَمَآ أَنتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾

6:107 Eğer Allah (aklını güzel çalıştırmıyorlar) dileseydi onlar (böyle Allah'a) ortak koşmazlardı. Biz seni onların başına bir gözcü yapmadık. Sen onların üzerine bir vekil değilsin.

Bu ayete en açık cevap "Eğer rabbin dileseydi, yeryüzündekilerin hepsi elbette iman ederlerdi, o halde sen, inanmaları için insanları zorlayacak mısın?"(10/99) ayette belirtildiği gibi, Allah, sevgili Resulü'nün üzülmesini istememektedir. Çünkü Resulullah pek çok düşündürücü ayetlerle insanları uyarmak, onlara Cennet'in yolunu göstermek cehdinde olduğu halde cahiliyye insanının bir çoğunun yola gelmediklerini görerek üzülüyordu. Oysa Allah yarattığı insanlara doğru ve eğri yolları göstererek, kendi kendilerini tanımaları için bir imtihana tabi tutmuştu. Onlara seçme hürriyeti vermişti. Hiç kimse insanoğlunu bundan alıkoyamazdı. Yaratıcı da bunu bildirmek için 'Biz dileseydik hiçbir insan inanmamazlık edemezdi' demektedir; ancak o zaman da insanoğlunun diğer yarattıklarından; kurtlar, kuzular ve kuşlardan farkı olmazdı.. İşte bu ve Yunus Suresi'ndeki ayette insanlara akıl vererek, yol göstererek talip olma hürriyetiyle serbest bıraktığını gösterir. "...O, akıllarını kullanmayanları pislik içerisinde bırakır."(10/108) Bu gerçeği Resulü'ne hatırlatarak diyor ki; "Sen ancak tebliğle mükellefsin, insanlar üzerinde bir vekil değilsin". diyerek sorumluluğunun sınırını açıklıyor.

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَيَسُبُّوا اللّٰهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذٰلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلٰى رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾

6:108 Allah'tan başkasını (ilah edinerek) çağıranlara sövmeyin. Sonra onlar da haddi aşarak nadanlıkla Allah'a söverler. Biz (ilmi düşünceye yönelmeyen) her ümmetin yaptıklarını (kendilerine) öylece hoş gösterdik. Sonunda dönüşleri yalnız Rableri'nedir. Artık O, ne yapıyor idiyseler kendilerine haber verecektir.

Bu ayette Allah, kullarını tebliğe yöneltirken psikolojik bir duruma dikkatleri çekmekte ve bir nevi ahlakiliğin gereğini göstermektedir. Çünkü insanoğlunun fıtratında hakarete mukabil hakaret etme tepkiselliği vardır. Bu tepkiselliği gözardı etmeden en münasip bir mücadele tarzı tavsiye edilmektedir.

İnsanların ilahlarına sövmek, hiçbir yarar getirmediği gibi onların ilahlarına daha çok sarılmalarına ve öfkelerinin, zulümlerinin artmasına sebep olur.

Mü'minlerin güçleri varsa dinlerine sataşanlarla savaşırlar; kısas ve had cezasının dışında tebliğe ağırlık verir ve en güzel şekilde sürdürmeye çalışarak Allah'ın dininin yüceliğini göstermek için ellerinden geleni yaparlar. (9/12, 23/96, 41/31)

Mü'mine yaraşan, edep tavrı içerisinde, insanları tahkir etmeden, küçümsemeden, hakaret ve küfür etmeden meselelerini halledip, öfkelerini yenmektir.

Selami Çekmegil'in bu ayete ışık tutan görüşü iyi bir uyarı ve ikaz mahiyetindedir: Kur'an, Müslümanlara kimsenin ilahına sövmemeyi öğütler. Oysa bugünün Müslüman adlı kişileri, bir deşarj ameliyesi içinde bir sövgü edebiyatı geliştirebiliyor. Hatta putlara değil, bayraklara dahi hakaretten Allah'ın bu önemli ikazına ters düşmenin ürpertisi dahi hissedilmeden, geri durulmuyor. İnanmazsanız (Kitabın basım tarihine göre) ihtimal 86-87 tarihlerinde İslam iddialı bir devrimde bile, Rus ve Amerika bayraklarının yerlere serilerek, ağzında Allah'ın büyüklüğünü haykıran heyecanlı kitlelere çiğnetilmelerini hatırlatmak zorunda kalacağım. O zaman, bu eyleme karşı Rus ve Amerikan halklarının, üzerinde şanı yüce Allah'ın lafza-i celali yazılı bayrakları yere sererek çiğnetmeleri ihtimali hiç akla gelmediyse bile; Kur'an'ın,"... Onlar da sizin Allah'ınıza söver" uyarısı hatırlanamaz mıydı? Ama ben, ucuzundan kötülenen bu halkların böyle bir davranışa yeltendiklerini hatırlamıyorum. Müslüman adlı kitleler Kur'an'a ne kadar da uzak kalmışlar!...

Kur'an'ın bir başka öğretisi ise hiçbir kimsenin anasının ve babasının yanlışının sorumlusu olmayacağıdır. Ama gelin görün ki, bugün Müslüman adlı bazı kimselerin bir türlü sarfınazar edemedikleri çok çirkin yanlışlıklardan biri de kişilerin ana ve babalarına yakışıksız isnatlarda bulunmaları oluyor. Hatta anne ve babaların çingeneliği veya Rumluğu veya diyelim Moskofluğu sanki bir ayıpmışçasına kişilerin suçlanması için kullanılabiliyor. Kur'an'ın nezih ve asil öğretisine bu derece aykırı çirkinliklerin Müslümanlar arasında da yer bulabilmesi insanı ürpertecek vahim bir yanlışlıktır. Başkalarının Müslümanlara yaptığı eza ve cefalar mü'mine haklı bir gerekçe de oluşturamaz. Müslüman

her halükarda dengesini muhafaza etmek ve mü'minlere bir kurtuluş rehberi olan Kur'an'ın davranış ilkelerine riayet etmekle sınanmaktadır. Hayatı kararmış kötü insanların kötü davranışları temiz yüreklerin ilacı ve mazereti olamaz. Böyle davranan bir Müslümanın, Osmanlılar tarafından suçu sebebiyle idam edilen dedesinin intikamını zavallı Bosnalı çocukların boğazını Sırplar'a kestirerek alan Butros Gali'den ne farkı kalır? Kişiler sadece ve sadece kendi yanlışları ile kınanabilirler.

Bu öğretisine rağmen bu toplumun Kur'an'ın evrensel kurtuluş rehberliği yolunda bir adım dahi ilerleyememesi, Kur'an'a bu derece aykırı tahta tüfekli müsamerecilerin, bedevileri anımsatan giysiler içinde İslam adına salvo atışı yapabilmeleri oldukça düşündürücüdür. Belli ki, bu toplum, Kur'an'ın hidayet ışığına gözünü kapamış bir bağnazlık içinde kendini hurafe ile avutuyor. Hurafeci bir güruh kendi nefislerinde olanı değiştirmedikçe Allah'ın onlara layık gördüğü muamelelerin esas mahiyetinin değişeceğini hiç sanmıyorum." (Kendimizi Tartışmak Timaş Yay. İst. 1996) diyor ve temel bir ahlaki hususa parmak basıyor.

Algılama melekelerini bozmuş insanlarla tartışmak, öfkelenip küfretmek bir manada kişinin kimyasını bozup nahoş şeyler yapmasına sebep olur. En güzel tavır, onlardan yüz çevirmektir.

Herkesin dönüşü sonunda Rabbine'dir. O, kimin neyi niçin yaptığını haber verecektir...

❀ ❀ ❀

وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَآءَتْهُمْ اٰيَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ اِنَّمَا
الْاٰيَاتُ عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ اَنَّهَآ اِذَا جَآءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾

6:109 Allah'a yeminlerinin bütün hızıyla and ettiler ki eğer kendilerine** (istedikleri gibi) **bir ayet** (bir mucize) **gelirse her halde ona inanacaklar. De ki; "Ayetler ancak Allah'ın nezdindedir". O** (ayet) **geldiği zaman da onların yine iman etmeyeceklerinin siz farkında değil misiniz?

Allah'ın, varlıklar alemine serpiştirilmiş olan ayetlerini düşünerek hikmet nazarıyla bakmayan, Allah'ın gerek nefislerine gerekse ufuklarına yaymış olduğu delilleri kavrayıp Allah'a teslim olmayanlara ne gösterilirse gösterilsin, ne anlatılırsa anlatılsın iman etmezler. Çünkü onlar hevalarına cevap verecek şekilde gelen ayetlere inanır, buna engel teşkil edecek hususlarda ise ya onu emellerine göre tevil ederler veya duymazdan gelirler. (Bkz:7/3/7,10/39,29710) Sapıklığa dalanların, sapıklığa dalmalarına sebep olan şey, onları doğru yola götürecek delillerin azlığı değildir. Onları iman etmekten alıkoyan şey, mevki, servet, şöhret gurur ve hevalarına düşkün olmaları itibarıyla fıtratlarını bozmuş olmalarındandır. Sonraki ayetler de bu duruma işaret ediyor.

❀ ❀ ❀

وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَنَذَرُهُمْ
فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١٠﴾ وَلَوْ أَنَّنَا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَكَلَّمَهُمُ
الْمَوْتَىٰ وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ
يَشَاءَ اللَّهُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ ﴿١١١﴾

6:110 Onlar, evvelce indirilen** (ayet) **lere iman etmedikleri gibi** (bundan sonra da iman etmeyeceklerdir). **Biz onların gönüllerini ve gözlerini** (ters) **çevirmiş, kendilerini azgınlıkları, taşkınlıkları içinde serseri ve şaşırmış oldukları halde terk etmiş bulunuyoruz.

6:111 Eğer hakikaten biz onlara melekleri indirseydik, ölüler kendileriyle konuşsaydı, her şeyi de onlara karşı** (senin söylediklerine) **kefiller** (ve şahitler) **olmak üzere bir araya getirip toplasaydık onlar, Allah dilemedikçe, yine iman edecek değillerdi. Fakat onların çoğu,** (bunu) **bilmezler.

Ayetlere inanma kastıyla bakmayanlara ne gösterilirse gösterilsin iman etmezler.

Cenab-ı Hak insanlara iman etmeleri gereken bütün her şeyi göstermiş ve fıtratlarına da bu olguyu vermişken onlar körü körüne taklit, gelenek, cehalet ve inatla karşı koyarlarsa elbette hidayete ulaşamazlar. "hayır, onların kazanmakta oldukları kötülükler kalplerini paslandırmıştır".

Bu iki ayetten anlıyoruz ki; kesin olarak Allah'a söz verdikleri halde sözlerinde durmayanların cezası dünyada da veriliyor.

Bu öyle bir ceza ki daha dünyada iken fıtratları tersten işlemeye başlamış, ahdinde durmayanların azgınlığını arttırarak azaba müstahak kılmıştır. Üstelik onlar kötü hallerinin farkında değillerdir.

❀ ❀ ❀

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْاِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١١٢﴾

6:112** Biz, (sana yaptığımız gibi) **bütün peygamberlere de insan ve cin şeytanlarını böylece düşman yaptık. Onlardan kimi kimine, aldatmak için, yaldızlı bir takım söz** (ler ve vesveseler) **telkin eder. eğer Rabbin dileseydi bunu** (bu telkini) **yapmazlardı. Öyle ise onları düzmekte oldukları yalanlarıyla** (baş başa) **bırak.

Sünnetullah'ta şu görülür; peygamber dahil bütün insanlar imtihana tabi tutulur... Bu imtihan sorularından biri de şeytanın düşmanlığıdır. Şimdiki insanlar gibi şeytana uyanlar da birbirlerini oyalamak için dünya cazibesi ile birbirlerini aldatarak ahiretlerini ikinci plana itmektedirler.

"Biz senden önce hiçbir resul ve nebi göndermedik ki, o, bir temennide bulunduğunda, şeytan onun dileğine ille de (beşeri arzular) katmaya kalkışmasın. Ne var ki Allah, şeytanın katacağı şeyi iptal eder. Sonra Allah, kendi ayetlerini (lafız ve mana bakı-

mından) sağlam olarak yerleştirir..."(22/52) İnsan beşer olarak hüsnüniyete dayalı birçok şeyler düşünebilir. Mesela zengin ve mevki sahibi birinin İslami davaya yarar sağlayacağını düşünerek ona itibarda veya kötü birine ceza vermede yanlış davranışlarda bulunabilir vs. Ama ilahi uyarılarla nefsini kontrol altına alırlarsa şeytanın nefsine hoş gösterme şerrinden korunabilir. (Bkz.6/52,108,80/1-10)

Şeytanlık, inatçılık yapmak, doğru yoldan alıkoyup şerre alet olmaktır. İşte, herhangi bir insan da gerçeklere inatla karşı koyup şerre saparak aldanma ve aldatmaya tevessül ederse, ona da şeytan adı verilir. Yani her hayrın ve her iyinin, doğrunun önüne engel teşkil edenler şeytan sıfatıyla ifadelendirilmektedir. Bilinsin ki Allah kendisini ananlarla beraberdir. Kişi şuurlu anışlarla Allah'a yakın olduğu gibi şeytandan da uzak olur. Şeytani işlerle şeytanı davet edenler de şeytana yakın olur ve Allah'tan uzaklaşır. Allah her yerde hazır ve nazırken, şeytan sadece çağrılan yerlerdedir.

Cinlerden şeytan olanlara gelince, bunlar gayb alemindendir. Bunlardan şeytan olanları insanlara vesvese vererek saptırmak ve aldatmak isterler. İşte ins ve cinn şeytanlarının aldatmasından kurtulanlar Allah'ın azim sahibi olan gerçek mü'minleridir. Mü'minlerin üzerinde şeytanların daimi hakimiyeti yoktur. Mü'min Allah'ı anınca hemen kaçar, ama gaflete düşerse gelir. Allah'ı anan mü'min şeytanın zayıf hilesinden çok daha kuvvetlidir.

❀ ❀ ❀

وَلِتَصْغٰٓى اِلَيْهِ اَفْـِٕدَةُ الَّذِيْنَ لَا يُؤْمِنُوْنَ بِالْاٰخِرَةِ وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوْا
مَا هُمْ مُّقْتَرِفُوْنَ ﴿١١٣﴾

***6:113 Bir de** (bu telkini) **ahirete inanmazların gönülleri ona ağsın, ondan hoşlansınlar, kazanmakta oldukları** (günahı) **onlar kazanadursunlar diye** (yapar).*

Bu aldatıcılar insanlara ahiretlerini unuttura unuttura gün gelir inkar da ettirirler ve böylece onlar da ebedi helake sürüklenirler. (24/21, 26/221-222)

❁ ❁ ❁

اَفَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْتَغِيْ حَكَمًا وَّهُوَ الَّذِيْٓ اَنْزَلَ اِلَيْكُمُ الْكِتٰبَ مُفَصَّلًا
وَالَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ يَعْلَمُوْنَ اَنَّهٗ مُنَزَّلٌ مِّنْ رَّبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا
تَكُوْنَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِيْنَ ﴿١١٤﴾ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَّعَدْلًا لَا
مُبَدِّلَ لِكَلِمٰتِهٖ وَهُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿١١٥﴾

6:114** (Habibim, de ki:) **"O, size o kitabı** (kendinde hak ile batıl tamamen) **açıklanmış** (ayırt edilmiş) **bir halde indirmişken** (benimle sizin aranızda tutup da) **Allah'tan başka bir hakem mi arayacak mışım"? Kendilerine kitap verdiğimiz o kimseler de bilirler ki o** (Kur'an) **hiç şüphesiz Rabbin'den hak olarak indirilmiştir. Öyle ise sakın şüpheye düşenlerden olma.

6:115 Rabbi'nin sözü doğruluk ve adalet bakımından tam kemalindedir. Onun kelimelerini değiştirici (hiçbir şey ve hiç bir kuvvet) yoktur. O, (dedikoduları) hakkıyla işiten, (küfür edenlerin içlerini) kemaliyle bilendir.

Buradan da anladığımız odur ki; her asırda insanları endişeye düşürerek saptırmak isteyen gayri müslimler bulunacaktır. Bunun için inananlara, Allah'tan başkasının hükmünü aramamayı ve O'ndan başkasını hakem tayin etmeyi reddedip bu hakkı tek başına Allah'a tahsis etmeyi ve yine gayri müslimlerle tartışmaya girmeden, Allah ve Resulü'nün muhkem tebliğlerinden başka hakem tanımamayı öğütlüyor.

Allah kullarını, karşılaştıkları hayati mes'elelerde hükmüne başvuracakları bir başka kaynağa muhtaç bırakmamıştır.

Medeniyet ne kadar ilerlerse ilerlesin bu kitap ebediyete kadar her türlü hayat nizamının esas prensiplerini ihtiva etmektedir. Kimler dese ki: "Medeniyet ilerledi bu kitaba ihtiyaç kalmadı" artık o kimseler kafir olduklarını kabullensinler. "Sakın şüphe edenlerden olma" diye tembih ediliyor. "Rabbin'den hak olarak indirilmiştir" ifadesiyle de artık onun nihai noktaya ulaştığını ve kimsenin O'nun sözünü değiştiremeyeceğini, yanlış veya eksik olacağı düşüncesine kapılmayacağını; kulların neye muhtaç olduğunu ve menfaatlerinin nerede olduğunu da bilir düsturuyla hüküm ve emirlerine itirazsız yönelmeyi istemektedir. Karşı koyanların ancak inkarcı ve fasıklar olduğu da belirlenmektedir.

❀ ❀ ❀

وَاِنْ تُطِعْ اَكْثَرَ مَنْ فِي الْاَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللهِ اِنْ يَتَّبِعُونَ
اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿١١٦﴾

6:116 Eğer yer (yüzün) de bulunan (insan) ların çoğuna uyarsan seni Allah yolundan saptırırlar. Onlar tereddütten gayri bir şeye uymazlar, onlar yalan söyler (adam)lardan başka da (bir şey) değildirler.

Zaaf sahibi, heva-heves düşkünü, öğüt ve uyarıdan hoşlanmayıp cehalet içerisinde kalan fasıklar hep çoğunluğun yaptıklarında bir meziyet varmış gibi onları taklit ederler. Bu tipler, çobanın ıslığıyla hareket eden sürüye benzerler. Bunlar diğer bir tabirle moda tutsağına müptela olmuş kimliği, kişiliği olmayan çoğulculuğu referans alan güruhlardır. Bunlardan ne köy ne de kasaba olur. Belki de çoğunluğun sahip olduğu şeylere sahip olmak için önüne gelen engelleri bertaraf etmek için yakıp yıkan azgın zalimlerdir, Kimliği, kişiliği olmayan veya yerine oturmayan kimselerden olmamak için çoğunluğa değil, hakka bir basiret üzere uymaya davet ediyor. İslam kalabalığa değil, imanını içselleştirmiş, ilkeli, onurlu kimselere bu şerefi verecektir. sancağı da ancak bunlar burçta dalgalandıracaklardır. O halde iman ile şereflenip cehaletle idare edilmek istemeyenler dinlerini fıkhederek değerlerini fark edip korumak zorundadırlar. Bunun için Hafız-ı Hakim'imiz, hak batıl demeden ekseriyetin zanlarını delil yaparak yaşarsak sapıtmış olacağımızı vurguluyor.

❁ ❁ ❁

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٧﴾

6:117 Şüphe yok ki Rabbin, yolundan sapanları en iyi bilenin ta kendisidir. O, hidayete ermişleri de çok iyi bilendir.

Bu ayetten anlaşılacağı üzere içtihad, kıyas, örf ve icma olmadığı müddetçe her kim fetva veya hüküm koyma hakkını kendinde görürse kendini ilah yerine koymuş olur. Mesela, hırsıza, zaniye vs. verilen cezayı ağır veya hafif bulup başka cezayı müeyyideleri öneren ve buna rağmen kendisinin yine de hidayet üzere olduğunu iddia eden kimseler, hakka karşılık batılı, hidayete karşılık dalaleti satın alan sapık kimselerdir.

Her kim böyle kimselere itaat ederse onları ilah edinmiş olur. Bu bilmezlerin şerrinden kullarının kurtulması için Allah hükmünü açıklamıştır.

Allah'ın her konuda verdiği hüküm adalettir. "Öyle ise sakın şüpheye düşenlerden olmayın". Rabbi'nin sözü doğruluk ve adalet bakımından tamamlanmıştır. (39/31)

Elbette ki Yaratıcı yarattıklarının durumunu en iyi bilendir. Onun için O'nun önerileri de kesin doğruları ifade eder.

❁ ❁ ❁

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللهِ عَلَيْهِ اِنْ كُنْتُمْ بِاٰيَاتِهٖ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

6:118 Artık (o sapanların sözlerine bakmayın da) üzerine ismi anılan Allah'ın ismi anılan (besmele çekilen hayvan) lardan yeyin, eğer O'nun ayetlerine iman edenler (den) seniz.

Bu ayette inananların, dinleri hususundaki emirleri sadece Allah'tan almaları, helal-haram koyma gibi bir yetkilerinin olmadığı belirtmektedir.

Ancak kulların mecbur kaldıklarında, aşırı gitmemek şartıyla bunlardan yemelerini mübah kılıyor. Bütün bunlar imanın ve sıhhatin korunması içindir.

Zaruret ve takiyye olmadıkça bunlardan yemek haramdır. Harama bile bile el uzatmak imanı zedeler.

Ehl-i Kitab'ın kestiği veya teknolojik usullerle, üzerinde besmele yazılı ayetlerle veya besmele unutularak kesilenleri düşünerek itiyat olarak yiyeceğimiz şeylerin besmele çekerek yenilmesi mes'eleyi halleder. Vesvese ve ince eleyip sık dokumak ise insanı sınırları aşmaya iter ve helake götürür.

Bütün bunlar, törensel uygulamalardan uzak bir şekilde Allah'ın şeriatını yaşama ve rızasından gayrı batıl şeylerden yüz çevirmektir. Çünkü müşrikler ölü hayvan ve putları için kurban kesmeyi ibadet olarak telakki ediyorlar. Dolayısıyla ne adına olursa olsun yatırlara ve insanların ayağına ihtiram amacıyla kesilen hayvanlarda şirkî bir yaklaşımdır ve bu etler yenilmemelidir.

وَمَا لَكُمْ اَلَّا تَاْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ اِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ اِلَيْهِ وَاِنَّ كَثِيرًا لَيُضِلُّونَ بِاَهْوَآئِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ ﴿١١٩﴾

6:119 O, size-kendisine kat'i suretde muztar ve muhtaç bulunduklarınız müstesna olmak üzere-neleri haram kıldığını ayrı ayrı bildirmişken üzerlerine Allah'ın adı anılmış olanlardan yememeniz de ne oluyor? Muhakkak ki bir çokları ilim (ifade edilecek deliller) ile (hiçbir münasebeti) olmayarak heva (ve heves) leriyle (halkı) her halde saptıracaklardır. Şüphesiz ki Rabbin haddi aşanları en çok bilenin ta kendisidir.

Bu hatırlatmalardan anlıyoruz ki, zaruretler haramları mübah kılıyor. Allah'ın helal ve meşru kıldığı saha çok geniştir. Onlardan yararlanıp meşru sınırı gözetmeye özen göstermeye çalışmalıdır. Ayrıca şer'î delillere baş vurmaksızın zannî ve taklidî anlayışla hareket edilmemeli ve bir mesele hakkında indî ve aceleci bir yaklaşımla fetva verilmemelidir.

Otorite ve icma heyetinin olmadığı yerde kişinin içtihadı kendisini bağlar. Kişi içtihadını kimseye dayatamaz.

İçtihad veya fetva ilim, iyi niyet ve samimi gayretler doğrultusunda ihtisas yapmayı gerektirir; elde ettiği veri de isabet ederse iki, yanılırsa bir sevap kazanılır. (Peygamberimiz'in İçtihatları; A.İsa Sh; 149)

Bu hassasiyetten yoksun olarak fetva verenler ateşe el uzatanlardır. Her müslüman kendi mes'elesini bilmeğe çalışmakla mükelleftir. İlmî yola girme çabası, mü'minin en şerefli işlerindendir. (12/108, 72/14)

İmam Gazali'nin tespitiyle de; her müslüman başkasının görüşüne göre değil, bizzat kendi araştırmasıyla meydana gelen galip "zannına" uymağa mecburdur". (El-Munkizu- Min'ed-delal, Gazali. Çev; Hilmi Güngör, 1948 baskısı, Sh; 36)

"Bir hususta müftüler sana fetva verseler de bir kerede kalbine danış" denilir. Bir kimse muhtaç olduğu İslamî bilgileri ya bizzat kaynaklardan alır yahut bunu yapamıyorsa bilenlerden sorarak öğrenir.(16/43)

Kendisi bizzat içtihad edecek durumda olmayan, bir ilim sahibinin veya diğer müçtehitlerin görüşüne göre amel edebilir.

İşin doğrusu, gidilen ve üzerinde yürünülen yolu bilmektir. Birbirlerini taklit değil, galip zanlarla yani ilahi tebliğlere bağlı bir usul ile, bütün gayretini sarf ederek helal olan sıhhat veren şeylerle beslenmeli ve buna riayet etmeye çalışılmalıdır.

Müslümanların Allah'ın tüm emirlerini ciddiye almaları gerekir. İtaat hususunda gevşeklik göstermeden emirleri ciddiye alıp ilmi bir edeple yerine getirilmesi gerekir. Çünkü her günah insanı maddi manevi zarara maruz bırakır.

وَذَرُوا ظَاهِرَ الْإِثْمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا يَقْتَرِفُونَ ﴿١٢٠﴾

6:120 Günahın açığa çıkanını da, gizli kalanını da bırakın. Çünkü günahı irtikap edenler kazanmakta oldukları (o günah) yüzünden cezalandırılacaklardır.

Sürekli gözetim ve denetim altında olduğunu bilen biri nasıl bir suç işleyebilir ki bir Müslüman da nasıl olur da Allah'ı gözardı ederek gizli yerlerde günah işleyebilir ki, O'nun olmadığı, görmediği bir mekan var mı ki böyle bir şeye tevessül edebilsin. Bir Müslüman ancak unutur veya yanılarak bir günah işleyebilir. Fakat bunun farkına varır varmaz hemen Rabbin'den bağışlanma diler ve arkasından hemen iyi bir amel işleyerek Rabbi'ne affolunmak için samimiyetini izhar eder (25/70,71) vicdanını rahatsız eden günahtan ateşten kaçar gibi uzaklaşır. Ve zaten bu şuurla günahtan sakınanların gaflet sonucu içerisine düşmüş oldukları günahlarını bağışlayıcıdır. (4/31,53/32)

Bu ve benzeri hatırlatmalar vicdanları hizaya getiren uyarılardır. Günah, insanlarca görünen de olsa, gizli de kalsa sakınılması gereken çirkin ve yüz kızartıcı şeylerdir.Bu bakımdan günahın gizlisine, açığına değil, kime karşı olduğunu düşünüp sakınmak gerekir.

Burada günah zaaf ve yoğun baskılar sonucu insanlardan gizli olarak işlenmiş olabilir. Bu tür, içerisine düşülmüş günah-

lardan Allah'tan haya ederek bağışlanma dilenirken 'Allah'ın bildiğini kuldan niye saklayayım' dürüstlük felsefesiyle açıklanmamalıdır. Çünkü bunun iki büyük zararı vardır. Birincisi günahın toplum içinde yayılıp, günaha karşı bağışıklık kazanılmasına ve ahirette ise günahına şehadet edeceklerin sayısını artırmasına sebep olur. Allah'ı unutup da kulları dikkate alarak yaşayanlar riyakar müşriklerdir. (4/108,25/58)

Kim gülerek günah işliyorsa yani hiçbir şekilde vicdanı rahatsızlık duymuyorsa,bu kişi tevbe etmeden ölürse o gün hesabı ağır olur. Bile bile sürdürülen günahta küfür kokusu vardır. (3/135,7/33,6/54)

"Ancak tevbe edip durumlarını düzeltenler ve gerçeği açıkça ortaya koyanlar başkadır. Zira ben onların tevbelerini kabul ederim". (2/160)

Bu kadar rahmet ve müjdeye rağmen arzularının ve çevrenin baskısına kapılarak günah işleyenlere yazıklar olsun! Yazıklar olsun cehalete razı olup ta,dünyevi emeller uğruna mevki, makam, kariyer ve güç elde etme adına cevaz arayıp ta arkasında koşanlara!

وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ لَيُوحُونَ إِلَىٰ أَوْلِيَائِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ ﴿١٢١﴾

6:121 Üzerlerine Allah'ın ismi anılmayanlardan yemeyin. Çünkü bu, muhakkak bir fısktır. Filhakiyka şeytanlar, sizinle mücadele etmeleri için kendi dostlarına mutlaka telkinlerde bulunurlar. Eğer onlara itaat ederseniz şüphesiz ki siz de Allah'a eş tanıyanlarsınız.

Gerek hakimiyet ve gerekse dinî emirlere itaati tamamen Allah'a olmalıdır. Beşeri zaafları, tutkuları asla Allah'ın rızasının önüne geçirmemelidir. Akli ve imani bir şuura erenler bilirler ki Allah'ın her emri Rahmet, iyilik, güzellik, sıhhat ve saadete erişti-recekken; günahlar da kötülüğe, zarara, huzursuzluğa ve azaba duçar kılacak sebeplerdir. "Allah'tan başkası adına kesilenlerde ise tevhidi zedeleyen sebeptendir. Bu ise sıhhatı bozan sebeplerden daha tehlikelidir. Biri sıhhatini tehdit ederken, diğeri imanı teh-dit eden tehlikedir. Dolayısıyla imanını şirkten koruyanın imanı da dini de selamette olur. İnananlar imanına zarar verecek şeyleri çok iyi bilmelidir, bunun içinde Kur'an'ı fıkhederek okumalıdır. Sıhhati ciddi ciddi bozulan nasıl hekim hekim geziyorsa, imanını şirkten koruması için ilahi vahye ve Allah'tan haşyet duyan ilim erbabına sorması gerekmektedir. Evet, bir Müslümanın, hiçbir baskı ve mecburiyeti olmadığı halde en küçük mes'elede dahi başkasına itaat etmesi onu, Allah'a teslimiyet çizgisinden çıkarır. Ve şirk bataklığına götürür.

Yani siz Allah'ın size emanet ettiği hususlardan yüz çevirip başkasının sözüne uyarsanız işte bu fısktır. (Fısk; Bilerek, isteyerek emre itaatten çıkıştır) (5/3, 6/145)

❀ ❀ ❀

أَوَمَنْ كَانَ مَيْتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَٰلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٢﴾

6:122 (Küfürle)Bir ölü iken kendisini(imanla) dirilttiğimiz, ona insanların arasında yürüyeceği bir nur verdiğimiz kimse; içinden çıkamaz bir halde karanlıklarda kalan kişi gibi olur mu hiç? Kafirlerin yapmakta oldukları şeyler kendilerine öyle süslü göründü.

Cehalet bir nevi imansızlık, ilmi imandan yoksun kalış ise bir nevi ölü olarak tasvir ediliyor. (27/80,36/70) İmandan yoksun kimseler için ölüm yokluk demektir. Keşke yok olsalar, keşke toprak olsaydılar da elim azaba duçar olsaydık demezlerdi.(78/40)

Küfür insanları bunaltıp hırçınlaştırır, zorba ve saldırgan yapar. Bunun görünümü olarak, dünyalarını Cennet yapmak pahasına insanları sömürmekte ve hunharca katletmekte olmalarından bahsedebiliriz. (8/56,5/68)

İman ve küfür sonu ahirete uzanan; karanlık ve aydınlık yolda ilerleyen, cehaletle ilmin tamamen birbirinden ayrı iki yoldan

birinde yürümektir. Bu iki yolda sonsuza uzanan; sonsuz hayatla buluşturan yoldur. Biri saadete, diğeri ise zulme açılan kapı olacaktır. İman insanın içini aydınlatır ve ümitle doldurur. Tüm insanlara saygılı olduğundan her mü'min çevresini aydınlatır. Onların, hangi inanca sahip olursa olsun insanca yaşayabilmesi için İslam'ın hakim olmasına çalışır. Haksız yere bir cana kıymaz.

İnsan iki eğilimli yaratılmıştır. Ancak seçme isteği kendisine bırakılmıştır. O, Allah ki, hanginizin daha güzel davranacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratmıştır..."(67/2). Kendi iradesiyle seçtiği yolda ister şükrederek, isterse de inkar ederek yürürler. (76/3) Her ikisi de kendi tercihiyle seçtiği yolda beğenerek ilerler. Birisi ilim, iman ile basiretle yolunda temkinli yürürken diğeri heva sarhoşluğuyla zevk ve hazzın peşinde koşar...

Şeytan her günahkar yalancıları aldatarak alevli ateşe çağırır.(41/25)Allah ise şeytanın apaçık kendilerine düşman olduğunu haber verip hidayetin eriştireceği cennete davet ediyor. (2/387/35)

Zaten herkes kendi seçtiği yolu beğenmez ise o yolda yürür mü? Bilmeden bir yanlış yola sapmış ise de hemen yolunu düzelterek doğru istikamette ilerler... Gittiği adresi bilmeyenler ise çıkmaz labirentlerde yorulur dururlar. "Sen onları hidayete çağırsan da işitmezler. Onların baktıklarını sanırsın, oysa onlar görmezler.(7/198)

İşte kör ile gören, kötürüm ile yürüyen cahil arasındaki fark böylesine birbirine ayrı zıt adreslerde yolculuk yaptırır.

❀ ❀ ❀

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ اَكَابِرَ مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا وَمَا يَمْكُرُونَ اِلَّا بِاَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٣﴾

6:123** (Mekke'de olduğu gibi) **her şehir ve kasabada da oraların günahkarlarını, o yerlerde hilekarlık etsinler diye, büyük (tanınmış) adamlar(dan) yaptık. Halbuki onlar hilekarlığı** (başkasına değil) **ancak kendilerine yaparlar da farkında olmazlar.

Taklitçi gideceği yolu bilmeyen cehaletten kurtulma çabası olmayanlar genellikle çoğunluğun peşine takılır ve onların cazip hayatına erişmenin hesabına didinir dururlar. Akli, ilmi hassiyetten uzak olanlar sade, tevazu içerisinde yaşayan insanlara hiç bakıp ibret almadığı gibi, zengin mevki sahibi kimselerin şaşaalı hayatlarına imrendikleri için, onların ikinci yüzlerini görmezden gelirler. Görseler bile hayatın seyri bunu gerektiriyor diye kendileri de çifte standartlı hareket etme yoluna girerek hayatın tadını çıkarmaya çalışırlar. Böylece hem sapar ve hem de saptırma cürümüne sebep olarak; kendilerinin ve toplumlarının çöküşünü hızlandırmış olurlar.

Bu bakımdan toplum liderlerinin halklar üzerindeki etkiyi dikkate alarak çok mütevazi ve dikkatli hareket etmeleri gerekir...

Lider ve önderlerini uyarmayan; lider ve önderlerini seçmesini bilmeyen halklar; kitlelerin sürükleyeceği fitneye maruz kalırlar. Dolayısıyla toplumların havassı, avamı yönlendirmede metot geliştirmeliler ki kitlelerin hışmına maruz kalmasınlar. Güzel bir deyimle "Alimlerin aydınlatmadığı toplumları, şarlatanlar aldatır da farkında bile olmazlar. (28/41)

Sünnetullah böyle icra etse de hidayet kişinin kendisini kurtarması ile alakalı bir durumdur. Hiçbir kimse bir toplumun vebalini üzerinde taşıyarak Mevla'nın huzuruna çıkmak istemez. Sorumluluğunu yerine getirip getirmediğinden hesaba çekilirler. (6/52) Kim kendisine verilen ihtiyar nispetinde ona koşarsa Allah da onu hidayete erdirir.19/76

Toplumu yönlendirenler genellikle daha çok nüfuz sahibi olanlar ve idarecilerdir. Materyalist dünyacı insanlar daima toplumların baş belası olmuşlardır. Ne var ki, çoğunun makam ve serveti suçunu bu dünyada örtse bile kıyamet gününde herkes zerre kadar da yaptığının hesabını vermekten kurtulamayacaktır. Bu gerçeği gözardı edenler varsın bir şeylerin arkasına gizlenerek arzularını tatmin etsinler. Kahrola kahrola bırakıp gidecekleri dünyalarında yaşamanın savaşını versinler bakalım!?..

Bunlar ve bunları seyrederek yaşayan Müslümanlar eğer güçlerini, kültürlerini arttırmaya ve onların sömürülerinden kurtulmaya çalışıp çare aramıyorlarsa ebediyette hesaptan, dünyada zillet içerisinde yaşamaktan yakalarını kurtaramazlar.

Evet, Yaratan'ın istediği gibi yaşamaktan uzak bir hayat sürenlerin, müstahak olduğu cezaların verileceği haber veriliyor. Nuh, Hud, Lut kavimleri ve daha bir çok kavme daha dünyada iken verilen cezalar maddî yıkımla beraberdi. Burada da cezaların bir başka türü; kalitesiz insanların başa geçirilmesi cezası söz konusu ediliyor. "Sen... kendilerini dünya hayatı aldatmış bulunan kimseleri bırak" (6/70) "... Dünya hayatından başkasını arzu etmeyen kimselerden yüz çevir" (53/39) "Yemekten, içmekten,

eğlenmekten başka insanî bir gayesi olmayanları; bırak onları (fani ve fena emel) oyalaya dursun, sonra (bu geçici hayatın nasıl bir zilletle biteceğini görüp) bileceklerdir". (15/3) "...Onlar dünya hayatıyla böbürlendiler. Halbuki dünya hayatı fani bir eğlencedir; ahiret ise o, asıl durulacak yurdun ta kendisidir". "Kötülüğe batmış bir kasabayı (cezalandırmak) helak etmek istersek, oranın nimet ve refahtan şımarmış varlıklarına emrederiz de onlar orada bu emre rağmen itaatten çıkarlar da fısktan kurtulmaya çalışmazlarsa artık o (beldeye) karşı söz(ceza) hak olmuştur".(17/16.) diye Rabbül Alemin mü'minlerini onlara benzememesi için uyarıyor. Onların tiynetlerini her boyutuyla açıklıyor. Dinine önem verenler kitaplarını düşünerek meallerini okurlarsa hem onların ve hem de kendilerinin nasıl olduklarını ve olmaları gerektiğini öğrenirlerde dünyanın geçici metaına aldanmadan onları ahiret saadetine kavuşturacak bir vesile olarak bakarlar da ebedi saadeti kazanmayı gaye edinerek geçici rahata ve refaha esir olmaktan kurtulurlar.

Siz nasılsanız öyle idare olursunuz... Ve çalıştığınızın karşılığını da ona göre alırsınız.

❁ ❁ ❁

وَإِذَا جَآءَتْهُمْ ءَايَةٌ قَالُوا لَن نُّؤْمِنَ حَتَّىٰ نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَآ أُوتِيَ رُسُلُ
اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ
عِندَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٤﴾

6:124 Onlara bir ayet gel(ip tebliğ edil)diği zaman derler ki: "Allah'ın peygamberine verilenler gibi bize de verilinceye kadar asla iman etmeyeceğiz". Allah, elçiliğini nereye vereceğini çok iyi bilendir. Cürüm işleyen onları, yapageldikleri hilekarlıklar sebebiyle, Allah katından bir horluk ve çetin bir azap çarpacaktır.

Burada azgınlık, çekememezlikle Nebiliği paylaşamayanlar olduğu gibi bir de cahillik ve öne çıkma hastalıklarına tutulanların indî yaklaşımlarının kınandığını anlıyoruz.

Sahip olamayacakları şeyleri istemektense sahip olunacak şeylere talip olmama akılsızlığına düşenler imanda dahil kendilerini yüceltecek birçok nimetlerden mahrum olurlar. Bu ve üstteki ayetlerden de anlıyoruz ki, liderlik sevdasına düşenler hadlerini bilmez şaşkınlardır. Allah, Peygamberlik gibi bir sorumluluğu dilediğine verir. Ama onun dışında kalan şeyler insanın ilmi ve çabası ile elde edilebilecek şeylerdir. Allah vermediği şeylerden sorumlu tutmadığı gibi, verdiği şeylerin de nasıl kullanıldıklarından sorumlu tutar. İnsanlar, verilen melekelerini dürüstçe kullanır ve çağırılan davet üzerinde düşünür, iman eder ve mü'minlik şerefine sahip olmaya çalışırlar ise Peygamberler ile

aynı kulvarda bir birlerine veli olarak istikamet üzere istedikleri hedefte ilerlerler. Aslında fıtratını, aklını örtmüş bu çifte standardı oynayanların durumu şu deyimle açıklanmaktadır: "maksatları üzüm yemek değil, bağcıyı dövmektir." Bu hilekar kimselerinde yaptığı bundan başka nedir ki.

Allah Resulleri aracılığı ile insanı müjdelenenlerden kılacak gerçekleri açıklıyor.

Allah, müjdelenenlerden olma kapısını herkese açık kılmışken risaletini istediklerine vermiş, vahyî verileri de Hz. Muhammed ile tamamlamıştır. Bundan gayrı artık vahiy yoktur. İlham, Batınîlik gibi yorumlara mahal vermeden ayetleri anlamak ve yaşamak vücubiyeti vardır. Artık bundan başka kitap ve liderleri sened kabul edip öne çıkaranlar nebilik iddiasında bulunmuş olurlar. Bu itirazı öne sürenler ya dini tahrif etmek isteyen mülhidler, ya da din bilmez cahillerden başkası değildir. Çünkü nebilik ne çok ibadet ne çok bilgi ne de ilham ile elde edilmez. (28/86, 43/32)

Hangi sebeple olursa olsun peygamberlik müessesine dil uzatanlara şiddetli bir azap erişecektir. Ey inananlar, ilahi müesseseye dil uzatan, müdahale eden müşriklerin uğrayacakları akıbetten ibret alın! Sakın ola ki onlara sirayet eden hastalık sizi de içine almasın, Allah'a ve Rasulü'ne tabi olun. Görüş ve hayatlarınızı onunla muhafaza altına alın. (86/9)

❀ ❀ ❀

فَمَنْ يُرِدِ اللّٰهُ اَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْاِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ اَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَاَنَّمَا يَصَّعَّدُ فِي السَّمَآءِ كَذٰلِكَ يَجْعَلُ اللّٰهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٥﴾

6:125 Allah kime doğru yolu gösterir(onu şükrünün mükafatı olarak), imana muvaffak ederse onun göğsünü İslam'a açar (genişletir). Kimi de (ceza olarak) sapıklıkta bırakır ve dilerse onun da kalbini son derece daraltır, sıkar. O, (İslam'ı kabul hususunda) güya zorla göğe çıkacakmış gibi (kendinde bir imkansızlık ve) zahmet (görür). Allah iman etmeyeceklerin üstüne işte böyle murdarlık çökertir.

Allah hidayete talip olan, akıl ve melekelerini güzel kullananların göğsünü İslam'a açar. İmtihan seyrinde gelişen olaylarda ki rahmeti görmeye sevkeder ve göğsü inşirah duyar.

İman bir şükürdür! Şükür ise Allah'ın üzerindeki fazlu keremini görmektir.

Göğsün İslam'a açılması cehaletin kararttığı kasvetten kurtulup ilmin aydınlık yolunda ilerleyerek kötülük ve günah kirlerinden beri kalıp ihsan ile hayır ve iyilikler yaparak temiz bir hayatın mutluluğuna ve mutmainliğine erişmesidir. Bu ise kalbin itminana erip huzur bulmasını sağlar. Bunun alameti ise, o kulun ahirete yönelmesi, dünyanın fani muhabbetinden uzak durması ve ölüm gelmeden evvel ölüme hazırlıklı olmasıdır. Gününü emin kılan, geleceğine güvenle bakandan daha mutlu kim olabilir ki.

Şükretmeyen nankörlerde cehalet karanlığında günah ve kötü işleri irtikap eden zalim ve nankörlükleri ise ceza olarak sapıklıkta bırakır. Çünkü onlar verilen melekelerini kötüye kullanmışlardır. İlahi nurun sızmasına açık bir menfez bırakmayanlar da hevalarıyla hareket ettiklerinden dolayı kaos, haksızlık ve yolsuzluğun çeşitleriyle sıkıntı, darlık içerisinde fitnenin müsebbipleridirler. Bunlar nasıl olur da korkusuz, sıkıntısız bir hayat yaşayabilirler. Allah ceza olarak bunları dilerse daraltır, sıkar. O İslam'ı anlama hususunda güya zorla göğe çıkacakmış gibi kendini bir zahmet içinde görür.

"Allah'ın izni olmadan hiç kimse inanamaz. O, akıllarını kullanmayanları murdar (inkarcı) kılar." (10/100) diyerek cezaya çarptırılmanın sebebini açıklıyor.

Bunu Yaratıcı söylüyorsa doğrudur. Bunlar manevi bir murdarlık içerisindedirler.Gökyüzüne çıktıkça özel cihazlar olmadıkça nasıl nefesler kesiliyorsa, bunların da Müslümanlar arasında kin ve öfkelerinden daralır ve nefesleri kesilir.

❀ ❀ ❀

وَهٰذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٦﴾

6:126 Bu (İslam ve Kur'an) Rabbi'nin dosdoğru yoludur. Biz ayetleri aklını başına alıp düşünecek bir cemiyet için apaçık gösterdik.

Bu müjde mü'minler için ahirette mutlaktır. Diğer bir manada ise mü'minlerin birbirlerine veli olarak selam ve selamet

içerisinde yaşayacaklarını (3/103,9/71) ve ayrıca Rabb olarak kendilerinin velisi olduğunu da müjdeliyor. (2/257, 3/68,5/55)

Evet Allah Teala Hz. Adem'le başlayan imtihan süresinde karşılaşacakları her şeyi açıklamış, ve Hz. Muhammed'le de tamamlamıştır. O günden bugüne, kadar gösterilen yolun adı İslam'dır. Vahiyle muhatap olanlar itiraz etmeden önyargı, taassup ve hevai duygulardan soyutlanarak akledenler anlayıp iman ederken; hevasını aklın önüne geçirenler ise ondan yüz çevirerek helake doğru ilerlerler. Akledenler istikamet üzere yollarına selam yurduna cennete doğru ilerlerlerken yürek sıkıntısı ve azaptan kıvranacakları elim azaba doğru ilerlerler.Allah ayetlerini kullarına enfüste, afakta, nefislerinde düşünecekler için apaçık göstermiştir.

❀ ❀ ❀

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٧﴾

6:127 Rabler'i katındaki selam yurdu onlarındır ve O, yapmakta devam ettikleri (hayırlı işlerden) dolayı kendilerinin yârıdır.

Allah bir muvahhid olarak yüzünü dosdoğru dine döndürüp, emrolunduğu gibi dosdoğru yaşayan kullarını ve ruhunu bu minval üzere verenlerin velisidir.Onları hiçbir sıkıntısız, kesintisiz, meşakkatsiz her arzu ettiğini önünde hazır bulacağı Selam (Cennet) Yurdu'nda ağırlayacaktır. Ve O, yapmakta devam ettikleri (ibadetlerden) dolayı kendilerinin velisidir.

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ قَدِ اسْتَكْثَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ
وَقَالَ أَوْلِيَآؤُهُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَبَلَغْنَآ
أَجَلَنَا الَّذِيٓ أَجَّلْتَ لَنَا قَالَ النَّارُ مَثْوٰىكُمْ خَالِدِينَ فِيهَآ إِلَّا مَا شَآءَ
اللّٰهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾

6:128** (Hatırlayın) **o gün(ü) ki** (Allah) **onların hepsini** (huzurunda) **toplayacaktır. "Ey cin** (şeytanlar) **cemaati, (denilecek) insanlardan bir çoğunu** (baştan çıkarıp) **almak** (kendinize mal etmek) **kaydına düştünüz ha!" Onların dostları olan insanlar da şöyle diyecek: "Ey Rabbimiz, kimimiz kimimizden faide gördük, bizim için takdir ettiğin va'deye erdik". Buyuracak ki: "Allah'ın diledikleri müstesna olmak üzere, içinde ebedî kalıcı olduğunuz ateş karargâhınızdır sizin". Şüphesiz ki Rabbin tam hüküm ve hikmet sahibidir, hakkıyla bilendir.

Öyle dehşetli bir gün ki bildiğimiz bilmediğimiz, görmediğimiz alemde, görmediğimiz melekler ve 112. ayette sözü edilen, şeytani güçlerin ve onlara uyanların hesaplarının görülmesi için bir araya toplanmışlar. Gözler dönmüş, göğüsler daralmış, birbirleriyle geçmişin irdelemesini yapıyorlar. Onlar bunu yaparken haklarında hüküm verilmiş ateşten yerleri tescillenmiştir.

Şeytan,cahil, günaha düşkün zayıf karekterli insanların zaaflarından sokulur ve zayıflığı, muhakemesizliği nispetinde etki eder. Fare nasıl bir gedik buldu mu oradan süzülüp giderse şeytan da onların düşünce ve fikirlerine öyle sızar.

Evet, şeytan bu mağrur, gafil ve cahil insanlara yaptıkları her çirkin şeyi mazeretler göstererek cazip gösteriyor.Bu, hedef ve gayeleri bir olanların dostlukları ebediyette de devam eder.

İnsanların şeytan kısmını teşkil edenlerin adları ne olursa olsun, kendi aralarındaki ihtilaflara rağmen İslam'a karşı birleşip harp açtıklarını; her türlü İslamî diriliş hareketini daha doğarken bastırmaya çalıştıklarını biraz basireti olan herkes müşahede eder. Bu korkunç savaşa karşı inanmış kitlelerin hareket halinde bulunması; Allah için bir araya gelip hakkın nizamını hakim kılmak için bir binanın tuğlaları gibi kenetlenmeleri lazımdır. Allah mü'minlerin eliyle dünyada mücadeleyi sürdürerek onların satvetini kırarak, ahirette de ateş azabına maruz kılarak cezalandırır.

❀ ❀ ❀

وَكَذٰلِكَ نُوَلِّي بَعْضَ الظّٰلِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٢٩﴾

6:129 İşte biz zalimlerden kimini kimine, irtikap etmekte oldukları (günahlar) yüzünden, böylece musallat ederiz.

Bu beyyineden de, aklını güzel çalıştırmayanların daha dünyada iken cezalandıracaklarını, birbiriyle çekişip duracaklarını anlıyoruz. Bu cezanın en açık şeklini 20. yüzyılın insanları Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'yla açıkça idrak etmişlerdir. Günümüzdeki emperyalist güçlerin dünyanın her tarafında karışıklıklar çıkarmaları, insanların bu acı cezaya çarptırıldığının alameti değil de nedir?! "Kim bir zalime yardım ederse, Allah o zalimi o kimseye musallat eder." (el-Azizi, es-Siracu'l-Munir Şerhu'l-Ca-

mi'i'is-Sağir, 111, 308) Bu durum sanki Irak, Afganistan, Filistin, Cezayir, Türkiye vs. yerlerde yaşanıyor. Dünya kaynıyor, politik kavgalar, birinin diğerini alaşağı etmek için, yapılan hakaretler, atılan çamurlar, didişip kakışmalar... Birbirlerine musallat olup, şu üç günlük dünyada bırakıp gideceklerine rağmen haktan uzak kalışın bir dünyevi cezası değil midir? İnsan mücadele edecekse hak için mücadele etse hem dünyada zulmün önü alınacak, hem de ahiret saadeti kazanacak. (3/104, 4/1361/10, 11)

❀ ❀ ❀

يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنْذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَىٰ أَنْفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾

6:130 Ey cin ve ins cemaati, içinizden size ayetlerimi nakleder, bugününüzün gelip çatacağını inzar ile haber verir peygamberler gelmedi mi size? "Ey Rabbimiz, diyecekler, nefislerimize karşı (kendi aleyhimizde) şahitlik ederiz". Dünya hayatı onları aldattı da gerçek kafir kimseler olduklarına, kendileri de kendi aleyhlerinde, şahid oldular.

O hesap gününde çarptırıldıkları cezayı hak etmiş olduklarını anlayacaklarını görüyoruz. "Dünya hayatı onları aldattı" ifadesinden düşündüğümüz odur ki, dünyada hiçbir sınır ve engel istemeksizin gönlünce yaşamanın felaketini dile getirmektedir. Bu tür hürriyete talip olanlar daima doğruya kırmızı, yanlışa ye-

şil ışık yakan bilmezlerdir. Bu da behimî bir hürriyet talebidir. Öyle ki bu, kişiyi sarhoşça yaşamanın önüne engel teşkil edecek her şeyi inkar safhasına bile ulaştırır.

❀ ❀ ❀

ذٰلِكَ اَنْ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرٰى بِظُلْمٍ وَاَهْلُهَا غَافِلُونَ ﴿١٣١﴾

6:131 Bu** (vech ile peygamberler gönderilmesi ve onların feci akıbetlerini vaktiyle haber vermeleri) **memleketleri-halkı gafil bulunurlarken-zulümleri yüzünden Rabbi'nin (mahv-ü) helak edici olmadığındandır.

Allah, kullarını ikaz edici peygamberler göndermeden, gafletten uyandırıcı hükümlerini haber vermeden azap etmeyeceğini beyan ediyor. (Zümer/15)

Allah, insan fıtratına Rabbi'ne yönelmeyi gerektiren bütün duyguları bahşetmiştir. Onlar melekelerini kullanarak Rableri'ni bilir ve gereken ta'zimi gösterirler. Ne var ki, takip edecekleri şeraiti bilemezler. İşte bu bakımdan Allah elçiler göndermeden şeriat hususunda hesap sorucu değildir. Fakat bir resul tebliğine muhatap olmalarına rağmen bundan yüz çeviren ve çevirmede inat edenler ise azabı hak ederler.

Evet, Allah insanları uyarıp yol gösteren peygamberler göndermiştir.Çünkü dinî bir esasa dayanmadan, itikadî bir yol gözetmeden istikamet üzere bir yol takip edilemez. Allah bu sebeple insanlara bir hedef ve takip edecekleri bir yönü belirlemiştir.

وَلِكُلٍّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾

6:132 Herkesin** (hayır ve şer) **yaptıkları şeylere göre dereceleri vardır. Onlar** (kafirler) **ne yaparlarsa Rabbin onlardan gafil değildir.

Bu ayetten anlıyoruz ki insan ahsen-i takvimde yaratılışını takva, teslimiyette ihsan mertebesine erdiğinde (Cennetin en yüce mertebesine) çıkabileceği gibi hevasına tabi olarak esfele safiline (Cehennemin en alt tabakasına) kadar düşebilir. Herkesin tercihleri ve yapacakları işlerin neticesine göre dereceleri vardır. Bu neticenin açıklanmasına kimse engel olamayacak, hesaptan kaçamayacak, gizlenemeyecek, direnip kaçamayacaktır. Allah'ın hesabından kimse kurtulamayacaktır.

Ey insanlar!Şu yaşadığımız geçici alemde insanlar verilen melekeleri kullandığı ve çalıştığı kadar bir şeylere ancak sahip olabiliyor. Bazen de bir imtihan sonucu çalıştığının karşılığını alamayabiliyor. Bugün bir imtihan gereği bir şeylerden mahrum olanlar buna meşru çözümler arayıp çözemez ve sabrederlerse ebediyette ecirlenerek bu sebeple dereceleri yükselir. *"...Dünya hayatında onların geçimliliklerini biz taksim ettik; birbirlerine iş gördürmeleri için kimini ötekine derecelerle üstün kıldık. Rabbi'nin rahmeti, onların toplayıp yığdıklarından daha hayırlıdır."* (43/32)*"Mü'minlerden özür olmaksızın oturanlar ile, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihat edenler eşit değildir. Allah, mallarıyla ve canlarıyla cihat edenleri derece olarak oturanlardan üstün kılmıştır."*(4/95 ve 9/20) *"Allah'ın hoşnutluğunu gözetenle Allah'ın hışmına uğrayan bir olur mu hiç? Berikisinin yeri cehen-*

nemdir...Onlar Allah katında derece derecedirler Allah onların yaptıklarını görmektedir." (3/162, 163)

Müslümanlar, ibret alın ve başınıza gelen musibetlerin dininizi terk etmenizin bir neticesi olduğunu bilin. Her amel sahibi için Allah katında dereceleri vardır. Ve yaptıklarına göre mertebeler bulunduğunu bilin ve öylece yaşayın. Size vaad olunan sevap ve ceza muhakkak gelecektir.

"O gün hiçbir kimse en ufak bir haksızlığa uğramaz. Siz orada ancak yaptıklarınızın karşılığını alırsınız."(36/54) *"Herkesin yaptıklarına göre dereceleri vardır. Allah, onlara yaptıklarının karşılığını verir, asla kendilerine haksızlık yapılmaz."* (46/19)

❀ ❀ ❀

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ بَعْدِكُمْ
مَا يَشَآءُ كَمَآ أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةِ قَوْمٍ ءَاخَرِينَ ﴿١٣٣﴾

6:133 Rabbin (her şeyden) müstağnidir, rahmet sahibidir. Eğer dilerse sizi, (ey müşrikler) giderir (ortadan kaldırır), arkanızdan da yerine dileyeceğini getirir. Nitekim sizi de başka başka bir kavmin neslinden peyda etmiştir.

Allah her şeyi yapmaya kadirdir. O "Kun" vasfıyla meydana getirir.(2/117, 3/4716/40) Ve nitekim dünyaya gelişiniz, apansızın ölümünüz ve daha birçok şeyler insan aklının aciz kalacağı bır şekilde devam ediyor ve inkarda edemiyorsunuz. Bir kaza ve

felaket neticesi veya bir savaş sebebiyle adlarının asimile edilmeleri, ülkelerinin haritadan silinmesi, sıkça olagelen şeylerdir. *"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbiniz'e kulluk ediniz. Umulur ki, böylece korunmuş(Allah'ın azabından kendinizi kurtarmış) olursunuz.* (2/21) *"Sizden önce nice (milletler hakkında) ilahi kanunlar gelip geçmiştir. Onun için, yeryüzünde gezip dolaşın da (Allah'ın ayetlerini) yalan sayanların akıbeti ne olmuş görün!"* (3/137) *"Onlar bir ümmetti, gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerinin, sizin kazandıklarınız sizindir. Siz onların yaptıklarından sorguya çekilmezsiniz."* (3/134)

❀ ❀ ❀

إِنَّ مَا تُوعَدُونَ لَآتٍ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ ﴿١٣٤﴾

6:134 Hakikat, size (başınıza geleceği) va'd olunan şeyler elbette gelip çatacaktır. Siz, onun önüne geçebilecekler değilsiniz.

Şu geçici dünya aleminde, iradeniz, melekeleriniz ve sahip olduğunuz birçok imkanlara sahip olunmasına rağmen ne her istediğinize sahip olabiliyor ne de istemediğiniz şeylerden kurtulabiliyorsunuz. Ölümle elinizden alınan imkan ve iradesiz halinizle ne yapabilirsiniz! Daha ölümün başlamasıyla ilahi iradeye teslim bayrağı çekilir. Ölmem! Beni soymayın!Teneşir tahtasına, tabuta, kabire koymayın diyebiliyor musunuz!? Hayır her şey İlahi hikmet tarafından idare edilir ve herkes Cenab-ı Hakk'ın huzurunda toplanacağı günü bekler! O mahşer günü herkes tercih ve davranışlarına göre karşılık bulacaktır. Bu dünyadaki bazı şey-

lerden kendi zanlarınca verilen irade ve melekeleriyle bir şeyler yapar ve bir şeylerden sakınabilirler ama ebediyette Allah'a hesap vermekten hiç kimse kurtulamaz! *"Binlerce oldukları halde, ölüm korkusundan dolayı yurtlarından çıkıp gidenleri görmedinmi?..."* (2/243) *"Ey insan ve cin! Sizin de hesabınızı ele alacağız."* *"Ey cin ve insan toplulukları! Göklerin ve yerin çerçevesinden çıkıp gitmeye gücünüz yetiyorsa geçin..."* *"üzerinize ateşten alev ve duman gönderilir de birbirinizi kurtaramaz ve yardımlaşamazsınız."* (55/31, 33, 35)

❀ ❀ ❀

قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣٥﴾

6:135 De ki: "Ey kavmim, elinizden geleni** (koymayın) **yapın. Ben** (vazifemi) **hakkıyla yapanım. Artık** (dünya) **evin(in) sonu** (olan cennet) **kimin olacaktır,** (bunu) **bileceksiniz. Şu muhakkaktır ki zalimler muratlarına ermeyecekler.

Burada imanda yakine ermiş mü'minlerin küfre karşı göstermiş oldukları medeni cesareti görüyoruz. "İman ki ilahi ne büyüktür!" M:Akif

"Şüphe kalmaz imanda iman tamam olunca
Böyle asil bir mü'min bedeldir on gavura"(8/65)
Öyle değil mi idik yıllar yılı boyunca!

Layık olmak istersen O tarihi huzura

Kör cahile yobaza ruhsuza vura vura

Yıkacağız putları kavuşacağız nura!" diyor M. Said Çekmegil. Bu iman gücünü firavunların sihirbazlarında da görüyoruz(bir yanda saray ve gözdelerden olmak, diğer yanda ise iman ettiğinden dolayı zulümle tehdit). (7/113,120-126) yine zalim bir kavmi hidayete erdirmeye çalışan salih bir zatta görüyoruz: (36/20-27). "...ey kavmim! Eğer benim (aranızda) durmam ve Allah'ın ayetlerini hatırlatmam size ağır geldi ise, ben yalnız Allah'a güvenirim. Siz de ortaklarınızla beraber toplanıp yapacağınızı kararlaştırın. Sonra işiniz başınıza dert olmasın. Bundan sonra vereceğiniz hükmü, bana uygulayın ve bana mühlet de vermeyin."(10/71)

Bu dünyada engellere takılmadan, dinini yaşayıp dava edinenler küfrün karşısında böylesine cesur ve onurlu duruş ve tavır sergilerler. Bu onların Allah'a olan teslimiyet ve tevekküllerinden kaynaklanır. Çünkü Allah dilemedikçe kimse diğer bir kimsenin takdirini değiştiremez.(6/17.10/107)

Hayat imtihandır, gerek münkirlerden gelen zulümlerle, gerekse sınanma sonucu birtakım imtihan sorularına muhatap olunur.(3/186, 76/2, 21/30, 29/2)

O gün iyi davrananlara güzel hükmün verileceği, isyancıların ise aleyhine bir gün olacağı kesindir. Öyle ise inanmışsak, artık acz ve gafletten kurtulup Rabbimiz'in hidayet yolunda elimizden geleni yapalım. Güzel sonucu muhakkak tadacaksınız... (79/40,41)

❀ ❀ ❀

وَجَعَلُوا لِلّٰهِ مِمَّا ذَرَاَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْاَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هٰذَا لِلّٰهِ
بِزَعْمِهِمْ وَهٰذَا لِشُرَكَآئِنَا فَمَا كَانَ لِشُرَكَآئِهِمْ فَلَا يَصِلُ اِلَى اللّٰهِ وَمَا
كَانَ لِلّٰهِ فَهُوَ يَصِلُ اِلٰى شُرَكَآئِهِمْ سَآءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٦﴾

6:136 Onlar Allah için, onun yarattığı ekin ve meyvelerle hayvanlardan, bir hisse ayırdılar da kendi boş zanlarınca "Şu Allah'ın, dediler, şu da ortaklarımız (olan putlar)ın. Ortaklarına ait olanlar Allah'a ulaşmaz amma, Allah'a ait olanlar, (evet) ortaklarına gider! Hüküm edegeldikleri bu şeyler ne kötüdür!

Burada hiçbir delil ve kaynağa dayanmadan din adına bir şey atfedilmeyeceği açıktır. Allah'ın hükümlerinin dışında, hoşuna gitsin veya korkutayım diye bir takım hüküm ve kaideler çıkaranlar da bu kategoriye girerler. Allah için bir şeyler yaptıklarını addederken menfaatlerine gelmediği zaman ters yüz edenler; ve yine Allah için topladıklarını kendi menfaatleri doğrultusunda kullanan insanlar uyarılmaktalar. Yaptıkları işlerin aklî ve şerî dayanağı olmayanların cehaleti ve kör sapıklıkları ifade edilmektedir.

Bu Allah'a eş koşmadan iman etmeyen fasıklar her hususta böyle yaparlar. Hayır namına yaptıkları şeylerde hep tereddütlüdürler; eğer kendilerinden vermeleri gereken bir şeyler varsa ona dokunamazlar. Hayır için ayırdıklarını dahi yani putları, yani hevalarına dokunanlara dokunmazlar; yani ibadetlerini dahi emelleri uğruna terk ederler. Hep dinlerinden indirim yaparlar da asla nefislerine ayırdıklarına dokunmazlar.

وَكَذٰلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ اَوْلَادِهِمْ شُرَكَآؤُهُمْ لِيُرْدُوهُمْ وَلِيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٧﴾

6:137 Bunun gibi onların ortakları** (olan o putların hizmetçileri), **müşriklerden bir çoğuna – hem onları helake düşürmek, hem kendilerine karşı dinlerini karmakarışık etmek için-öz evlatlarını (kendi elleriyle) öldürmesini hoş göstermiştir. Eğer Allah dileseydi bunu yapmazlardı. Artık sen onları düzmekte devam ettikleri o yalanlarla baş başa bırak.

Şeytan, cehalet ve kör taassupla aklını kullanmayanlara, mallarını haram-helal demeden tasarruf edenlere yaptıklarını nasıl cazip göstermişse, kıtlık ve rızık korkusuyla kendi çocuklarını katletmelerini de öyle cazip göstermektedir.

Günümüz cahiliyesinde kürtajı meşru görenler, hep bu yolla kız erkek ayırımı yapmadan cinayeti, çocukları daha dünyaya gelmeden işleyebiliyorlar. Bu da ruhi çöküntüye, ahlaki seviyesizliğe sebep olmaktadır. Hangi masum kılığa bürünürse bürünsünler bu cinayeti hiçbir mazeret yokken (açlık, yoksulluk ve yüzümüzü yere baktırır) indi zanlarıyla hareket edenleri uyarın, kınayın. Yoksa Allah'ın kınamasına maruz kalırsınız.

Günümüz modern zihniyete sahip ebeveynler çocuğu hürriyetlerini kısıtlayan çekilmez bir yük olarak telakki ettiklerinden bir veya bilemedin ikinin dışında olanları ne pahasına olursa ol-

sun imha ederler. Oysa ümmete katkıda bulunmak, topluma yararlı çocuk dünyaya getirmek zahmetine katlanarak hayatlarını bozmaktansa çok kere hayatlarına ve sıhhatlerinin bozulmasına sebep olan zehirli ilaçları kullanmakta tereddüt etmezler.

Kendi neslini sınırlayarak bir ikiden sonra artık yeter diyenler, bu hareketleriyle ya cesur bir kahramanın, ya bir alimin, ya eve rahmet ve bereket getiren bir varlığın yolunu keserek onun varlık alemine çıkmasını önlediği bilinmez. Mümkündür ki, Cenab-ı Hak onu işlediği bu suçtan dolayı cezalandırarak neslinden aptal, ahmaklar ve hainlere musallat olabilirler.

İslamiyet hayırlı evlat yetiştirmeye büyük önem vermiştir. Bunun dışında iyi yetiştirememe, cemiyetin kötülüklerinden koruyamama veya annenin sıhhati endişesiyle çocuk istenmeyebilir. Doğum kontrolüne cevaz verilmiştir.Bunun dışında doğacak zürriyeti imha etmek cinayettir.

"Allah dileseydi bunu yapamazlardı" Amenna ve seddekna! Allah dileseydi, onlar bu rezaleti işlemezdi". Ama sünnetullahtır ki Allah, 'bütün insanları kendi iradeleriyle baş başa bırakmıştır ki irade ve tercihiyle kul neyin altına imza atıyorsa onunla karşılansın, diyedir.Her şeyin iç yüzünü ve hikmetini bilen Allah'tır.

❀ ❀ ❀

وَقَالُوا هٰذِهٖٓ اَنْعَامٌ وَّحَرْثٌ حِجْرٌ لَّا يَطْعَمُهَآ اِلَّا مَنْ نَّشَآءُ بِزَعْمِهِمْ وَاَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُوْرُهَا وَاَنْعَامٌ لَّا يَذْكُرُوْنَ اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهَا افْتِرَآءً عَلَيْهِ سَيَجْزِيْهِمْ بِمَا كَانُوْا يَفْتَرُوْنَ ﴿١٣٨﴾

6:138 Onlar batıl zanlarıyla dediler ki: "Bu davarlarla ekinler haramdır. Onları bizim dilediklerimizden başkası yiyemez. Şu davarlarında sırtları(na binmek) haram edilmiştir. Bir takım davarlar da vardır ki üzerlerine Allah'ın ismini anmazlar onlar. (Besmelesiz öldürüp veya ölü olarak yerler. Bütün bunları) O'na (Allah'a) karşı (böyle emrediyor diye) iftira ederek (uydurdular). O, (Allah) bunları, yapmakta oldukları iftiraları yüzünden, cezalandıracaktır.

Herhangi bir delile ve ilme dayanmadan Allah adına konuşmanın vebalinden uzak olanları yapmış oldukları iftiralarından dolayı cezalandıracağını haber vererek sakındırıyor.Bu iftiralar sebebiyle dini tahrif ederek en büyük zulmü işleyerek hem kendilerini ve hem de din bilmezlerin helakine sebep oluyorlar.

Bir takım şeyleri kendince helal ve haram kabul etmek kişinin kendini ilah yerine koymasıdır. Hele bunları Allah'ın koyduğunu iddia ederek insanlara kabul ettirmeye çalışanların Allah "cezasını verecektir". Çünkü bu uydurma evham ve sapıklıklarla insanlar üzerine ağır mükellefiyetler ve fedakarlıklar yüklenmektedir. Bunlar daima açık ve sade tevhidi bozmakta, İslam'ı yaşanmaz hale getirmekteler. *"De ki: Allah'a karşı yalan uyduranlar; hiç şüphesiz felah bulmayacaklardır. Onlara bir müddet dünyada fay-*

dalanma vardır. Sonunda dönüşleri Bize'dir. Biz de küfürlerinden dolayı kendilerine en şiddetli azabı tattıracağız".

Abdullah b. Abbas, Ata, Mücahit, Malik b. Enes'ten şu ortak ifade nakledilmiştir:

"Onlar içtihatlarıyla bir şey hakkında fetva verirken veya bir hususu yasaklarken 'Bu mekruhtur, şunda beis yoktur'... derlerdi. Amma şu haramdır bu helaldir" demek çok büyük bir şeydir". (İslam Hukuku, İçtihad. Sh.92. Hayreddin Karaman)

Müslümanları hayra ve iyi amellere teşvik etmek ve dinin çirkin gördüğü kötü hareketlerden sakındırmak maksadıyla hadis uydurma eylemleri de dinin aslını unutturmaya sebep olmuştur.

Zühd ve takva ehli geçinen fakat hadis-i şerifin ruh ve manasından haberi olmayan bir çok cahil bir çok ibadet formülü hazırlamıştır. Örneğin; 'Kim falan gün şu kadar namaz kılar, şu kadar salavat getirirse ona ahirette mükafat olarak şunlar verilecektir' diye Cennetin kapılarını ardına kadar açmışlardır(!). İşte bu tür söylemler Müslümanlardaki cihad şuuru ve ilim öğrenme gayretini zayıflatmış, asıl vazifelerini unutturarak köşelerine çekilip sorumluluklarından bîhaber Cennet kazanma sevdalıları türetmiştir.

Evet, iyi niyetle de olsa ilme zararlı olan bu tür eylemleri icat edenler "yalan söyleyenlerin en zararlısı" olarak nitelendirilmiştir. (Mevzu Hadis, Y. Kandemir, Sh,56)

İşte 137'den 139'a kadar olan ayetler de cahiliyyenin iç yüzünü çeşitli şekillerde ortaya koyup kişinin zanna değil de ilmî bir

dayanağa dayanarak yaşamasını hatırlatmakta, aksi halde zanla hareket etmenin acı neticelerinden birine maruz kalacakları dile getirilmektedir.

Adı ne olursa olsun, ilahî kanuna değil de beşerî zan ve görüşlere dayanan herkesin sapıklık cehaleti içerisinde olduğu açıktır.

❀ ❀ ❀

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هٰذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةٌ لِذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰ أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُنْ مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ سَيَجْزِيهِمْ وَصْفَهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٣٩﴾

6:139 Bir de (şöyle) dediler: "Şu davarların karınlarında bulunan (yavru) lar (canlı doğarsa) sade erkeklerimiz için (helaldir), kadınlarımıza haram kılınmıştır. Eğer o, ölü (doğar)sa onlar bunda ortaktırlar". (Allah) onların (bu helaldir, bu haramdır yollu) vasıflarının cezasını verecektir. Şüphesiz ki O, yegane hüküm ve hikmet sahibidir, hakkıyla bilendir.

Buradan da anlıyoruz ki, vahye muhatap oldukları halde bir takım emellerine sahi olmak çin helal ve haram koyma yetkisini kendinde görenler vardır. Bu kimseleri şöyle misallendirebiliriz:

Babalarının veya bir büyüğünün kendilerini doğruya ikna etmeye çalışarak ailenin selametini sağlamaya çalıştığı halde aklı

teşekkül etmemiş haylaz, ukala çocuklar gibi bir türlü laf anlamayan, ukala ve edepsizce karşı çıkan inatla dediğim dedik der dururlar. Büyüklerinin bilgisini, kendisini himaye edişini görmez; çünkü kendileri için sadece emellerinin tatmini söz konusudur. Bunlar, kendi zevkleri uğruna hem kendilerine zarar verecek şeyleri yapar hem de şarj etmeyen aklıyla güya çıkarlarını gözetirler. Burada bahsedildiği gibi, taksimlerinde zayıflara, güçsüzlere, bayağı, adi ve kendi işlerine gelmeyeni verirler. Nereden baksanız bunlar bencil, ukala, akletmeyen, heva düşkünü zalimlerdir.

Allah, kullarını bu zalimlerin elinden ve kendilerini de zulme düşmekten kurtarmak için rahata, huzura, adalete çağıran elçilerini göndermiştir. Böylece kör taklit, hurafe ve kulları kula kul olmaktan kurtarıp, tevhid akîdesine çağırmıştır. Ve tüm kullarını meşru daireler içerisinde nimetlerden istifade etmeleri için ihsan etmiştir.

Cahiliyye zihniyetiyle çeşitli haksızlık ve zulüm eden bu kimseleri elbette Allah cezalandıracaktır.

"Muhakkak ki O, Hakîm'dir, Alîm'dir"; fiillerinde, sözlerinde, kanun koymasında ve takdirinde hikmet sahibidir. Her şeyi usulünce, en yararlı ve doğru şekliyle yapandır. Hayrı ve şerri ile kullarının amellerini en iyi bilendir.

❀ ❀ ❀

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوٓا۟ أَوْلَـٰدَهُمْ سَفَهًۢا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا۟ مَا رَزَقَهُمُ
ٱللَّهُ ٱفْتِرَآءً عَلَى ٱللَّهِ ۚ قَدْ ضَلُّوا۟ وَمَا كَانُوا۟ مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾

6:140 İlimsizlik yüzünden çocuklarını beyinsizce öldürenlerle Allah'ın kendilerine ihsan ettiği (helal) rızkı, Allah'a iftira ederek, haram sayanlar muhakkak ki maddî ve manevî en büyük zarara uğramıştır. Onlar şüphesiz ki sapmışlardır ve (ondan sonra) doğru yolu da bulamamışlardır.

İslam'dan uzak kalmış cahiliyye Arapları'nın bir çoğu esir olmaktan veya fakir düşmekten korkarak ya da gelin etmekten utanarak doğan kız çocuklarını toprağa gömmek suretiyle öldürürlermiş.

Bu iyi niyet ve vicdanı, yanlış kullanım neticesi işlenen bir cinayettir. "İyi niyet ve cehalet bir araya geldiğinde işlenmeyecek cinayet yoktur." Cehennemin yolu da ekseri iyi niyetin çakıl taşlarıyla döşenmiştir.

Allah, insanların vicdanlarının ve niyetlerinin doğru işlemesi için yol gösterip onları cahiliyyenin bağnaz geleneklerinden kurtarmak istemiştir.

Fakat bu ilahî vahye muhatap oldukları ve "inandım" demelerine rağmen onun kültürüyle beslenmeyen kimseler de İsrailoğulları gibi cahiliyyenin psikolojik ve despotik baskılarının tesirinde kalarak zihnî köleliğe düşmüşlerdir. Moda ve dünyevî emeller uğruna değerlerinden uzaklaşarak şirke düşecek kadar arkasından sürüklenir olmuşlardır.

Şimdiki cahiliyyede de çocuklarımız firavunların elinde heva-heves doğrultusunda eğitiliyor. Ahlakî, itikadî bilgi vermeden, sağlam bir alt yapı oluşturmadan onların eğitimine verilip dünyalıklar uğruna %95 kaybı göze ala ala çocukların ebediyetinin mahvına göz yumulması insanlar için en büyük tehlike değil midir..?

Cahilî sistemin eğitimine verip onların maneviyatını koruma altına almayanlar maneviyatı katletmiyorlar mı?!!

Yine günümüz cahiliyye anlayışına kapılan bir çok müslüman da artık çocuğu 'ayak bağı', 'rızka darlık' ve gelecek endişesiyle 'külfet' olarak görüp çocuk yapmamayı tercih ediyor veya az çocuk sahibi olmak için kürtaj veya farklı yöntemlerle çocuklarını katlediyorlar.

Cahilî zihniyet hep aynıdır. Belki yöntemleri farklıdır. Allah tarafından lütfedilen büyük bir nimet ve hayatın süsü iken çocuklar onların hayatına kasteden kimseler, haddini aştığı için hüsran içerisinde kalacaklardır.

Ey o günün cahiliyyesini kınayan bu günün entel ve aydın geçinenleri, görün çocuklarınızın sefihleşmiş durumlarını; Abdullahlarımız, Aminelerimiz ne haldeler... Moda ve dünyevî emeller uğruna şirke düşecek kadar değerlerini ayaklar altına almış materyalist ve kapitalist zihniyetin sergilediği sahneleri görün. Barbar dediklerine parmak ısırttıracak kadar katı ve vahşilerdir. Onların durumu, bir iki kız çocuğunu diri diri toprağa gömenlerden daha vahimdir ki, din, ahlak ve maneviyattan yoksun yetiştirilen çocukların ahiretlerini perişan ediyorlar. O diri diri gömülen çocuğun katili ağır bir cezaya maruz kalırken yav-

runun ruhu Mevlası'na kavuşmuyor mu? Ya çocuklarının maneviyatını katledenlerin durumu nedir?! Sonra inananlar için en büyük tehlike amelî yozlaşmanın getirdiği manevîyatsızlık değil midir?

O günün sapıklığı, katılığı ve zalimliği ile bugünün modern cahiliyyesi arasında ne fark var? Biri belki daha büyümeden çocuğunun hayatına son verirken diğeri dinî, ahlakî ilkelerini dikkate almayarak büyütüp hem dünyevî hem de uhrevî helaklerini hazırlamaktadırlar.

Gayrimüslimlere diyeceğimiz yok ama müslümana ikazımız çoktur. Hani Muhammed ümmetine katkı payesi... Gerçi cahilî sistemde çocuk yetiştirmek zor ama o cahilî sistemin okulunda çocuğunu okutmak, gelecekte hayatın nimetlerinden yararlanarak yaşamaları için her türlü fedakarlığı yaparken; dinî ve ahlakî anlamda işi sadece kuru bir öğütle geçiştirenlerin hesabı ağır olmaz mı?! (17/31)

"...Doğru yol. Ancak Allah'n yoludur. Sana gelen ilimden sonra onların arzularına uyacak olursan, andolsun ki, Allah'tan sana ne bir veli ne de bir yardımcı vardır."(2/120)

"Kıyamet gününde Allah hakkında yalan söyleyenlerin yüzlerinin kapkara olduğunu görürsün..."(39/60)

Cahillerin cehaletini öğrenmek isteyenler 130-140. ayetleri iyice düşünerek okusunlar...

❀ ❀ ❀

وَهُوَ الَّذِيٓ اَنْشَاَ جَنّٰتٍ مَعْرُوشٰتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشٰتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا اُكُلُهٗ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهٖٓ اِذَآ اَثْمَرَ وَاٰتُوا حَقَّهٗ يَوْمَ حَصَادِهٖ وَلَا تُسْرِفُوا اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٤١﴾

6:141 O çardaklı ve çardaksız cennet** (gibi üzüm) **bağlarını, o meyveleri ve tatları çeşitli hurmaları, mezruatı, zeytinleri, narları-birbirine benzer, hem benzemez bir halde- yaratıp yetiştiren O'dur** (Allah'tır). **Her biri mahsul verdiği zaman mahsulünden yeyin. Devşirildiği ve toplandığı gün de hakkını** (sadakasını) **verin. İsraf etmeyin. Çünkü O** (Allah) **israf edenleri sevmez.

Yüce Mevla, öyle bir kainat ve öyle muhteşem varlıklar yaratmıştır ki ne akıl ne kelam bunu izah etmeye kadir değildir.

Şu bitkiler alemi bir düşünülse; aynı toprak, aynı su, aynı hava ile beslendikleri halde yetişenlerin ne türü, ne rengi, ne kokusu, ne de tadı birbirine benzemektedir.

Evet üzüm, hurma, nar, zeytin türünü düşünün; tek bir ürünün dahi bir çok çeşidi mevcuttur. Sayalım bakalım çeşitlerini; adı aynı olsa da tadı, şekli, rengi, birbirinden farklı değil mi?

Her şey usta bir sanatçının tasarımıyla vücut bulmuştur. Her şey kendine mahsus niteliklerle bezenmiş ve her şey kendine ve aleme lazım olan ihtiyacı giderme kabiliyetine sahip. Bir diğerinin sınırına müdahale etmeyecek kadar dikkatli, ilahi kanuna

itaatkardır. Her şey birbirini koordine ediyor. Ve her şey bir ihtiyacı karşılıyor. Yere düşen yaprak gübre; gübre güç; güç hayatın devr-i daimini sağlayan bir unsura dönüşüyor. Her mevsim şartlarına göre varlıklara değişiklik veriyor. Ya insan; insan olmasına rağmen hiç biri diğerine benzemiyor. Ve her biri farklı zevklerle kuşatılmıştır. O Yüce Mevla da her gönüle, her göze ve her damağa haz alacağı ürünler ihsan etmiştir. Aradaki farkı fark etme özelliğini veren kim?

Bütün bunlar eksiksiz kudretin, tam bir hikmetin; zat, sıfat ve fiiller bakımından kapsamlı ilahî birliğin görünümleri değil midir? O halde fiillerini gördüğünüz Allah'ı uluhiyet ve rububiyette birleyin; O'na kulluğu has kılarak size verdiklerini yeyin. Fakat bencillik, cimrilik ederek stoklamadan, gayrı meşru yollara sapmadan sahip olduklarınızdan muhtaçlara da hakkını verin. Böylece Allah'ın üzerinizdeki nimetlerinin şükrünü ifa edin. Bu hak, İslam'ın farz kıldığı zekat olmakla beraber; öşür ve sadaka vererek ebediyete yatırım yaparak malınızı bereketlendirin. Bu bereketlenme maddî anlamda dünyada olabildiği gibi bir mağdura yardım elini uzatmanın ve ikram etmenin hazzını yaşatması manasıyla da bir berekettir. Bu rahmeti düşünmeyip cimrilik edenler ise dünyada belki servet sahibi olabilir ama ahirette hesapları ağır olacaktır. (68/17, 33)

"İsraftan kaçının" derken 17. surenin 26-29. ayeti çerçevesinde hareket edilmeli.

Bu israfı masiyet yolunda harcama olarak düşünürsek, İslam dini, sefih akıllı kimseye malın verilmesini iyi görmeyip, ikaz eder. (4/5,17/27)

İslam, hangi hususta olursa olsun israfı haram kılmıştır. Zira insanın, ilerde muhtaç olmaması için, ileride meydana gelmesi muhtemel sıkıntılara karşı hazırlıklı olması iyidir. Ancak ileriyi düşünerek yardıma muhtaçlar göz ardı edilmemeli.. Bu yardım sebebi, ilerde bir imtihan sorusu olarak ihtiyacınız olduğunda size de gönüllü olarak ellerin uzanmasına bir yatırım olabilir.

Öyle veya böyle, bir mü'min, gücünce Rabbinin rızasına erişmek için; Rabbinin istediği şekilde verip dünyevî, uhrevî zararlardan korunmaya çalışmalıdır. Tükenir korkusuyla cimrilik yapmamalıdır. Çünkü size her şeyi veren Allah'tır. O Ganî'dir; vermekle tükenmez. Sizleri sınamak için sıkar ve genişletir; verir ve alır.

Ama gücünce verenler muhakkak ecir kazanır.

❀ ❀ ❀

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿١٤٢﴾

6:142 Davarlardan yük taşıyacak, (tüyünden) döşek yapılacak (hayvanları) yaratan da O'dur. Allah'ın size (helal kılıp) rızık yaptığı şeylerden yeyin. Şeytanın izleri ardınca gitmeyin. Çünkü o, sizin apaçık bir düşmanınızdır.

Evet, nice değişik şekillerde faydalandığımız hayvanlar alemini düşünelim: tükettikçe bitmeyen hayvanlar alemi... Hiz-

metimize verilen, gübresine kadar faydalandığımız nimetler... Bunlarla Allah'a şükrünüzü artırasınız diye verdik. Sakın şeytanın adımlarına uyarak bu nimetleri günah aracı kılmayın. İçki aleminize meze yapmayın. Helali haram, haramı helal saymayın. Şeytan size kötülüğü, hayasızlığı ve Allah'a karşı bilmeyeceğiniz şeyleri söylemenizi emreder. Eğer inanıyorsanız, Allah adına konuşacaksanız vahyini dikkate alarak konuşun. Dilinizin vasfedegeldiği gibi 'şu haramdır, şu helaldir' demeyin; sonra Allah'a iftira etmiş olursunuz". (16/116)

Bu sorumsuzca yaklaşımınız dinin tahrif olmasına ve bilmezlerin sapıtmasına sebep olur ki; İsrailoğulları'nın helakine de sebep bu idi. Onlar Allah'ın ayetlerini emelleri doğrultusunda tevil ettiler.

Ey insanlar, inanıyorsanız Allah'ın ipine sarılın. İşlerinizi O'nun rızasına göre yapın. Şeytanî düşünce ve davranışlardan sakının. O sizin hevanızdan sokularak arzularınızı kamçılar da arkasından sürükler. O sizin apaçık düşmanınızdır. Kesinlikle maslahatınızı istemez, size karşı kötü olan her şeyi cazip göstererek, mazeretler üreterek Allah'a isyan olacak her şeyi emreder. (26/221-222, 27/24)

Allah kullarına düşmanlarını tanıtır ki onlardan sakınsınlar. Görülmeyen şeytanla görülen şeytanlaşmış insanlardan da sakının. Onların çağ, medeniyet, evrensel, insan hakları gibi söylemlerle batılı ve şirki süslü göstermelerine aldanmayın. Siz her meselede sadece Allah'ın emrine boyun eğin. Allah'tan başka kanun koyucu kabul etmeyin. Bunun için de, beşerî zaaf ve tutkulardan uzak, arı-duru bir zihniyetle Kur'an'ı hayat tarzı edinmek için an-

layarak okumalı. Fikirlerine delil gösterme veya geçici arzularına ulaşmak için tılsımlı dilek kitabı olarak okuyanları Kur'an hidayete erdirmez. O sadece itaat edilsin diye indirilmiştir. (8/24)

O'na bu şuurla yaklaşmayanları şeytan iyi niyetle saptırmak için hazırda bekler ve arkasından sizi helake sürükler.

Unutmayın ki sizi yaratan, size sayısız nimetler ihsan eden ve temiz bir hayat sürdürmeniz için nizamını va'z eden Allah'tır. Sonunda O'na döndürüleceksiniz. Sizden her kim teşrii konusunda ufak da olsa kendinde bir hak görürse ilahlık iddiasında bulunmuş ve dolayısıyla müşrik olmuş olur. İnananların tevhidi çok iyi anlamaları gerekir.

❀ ❀ ❀

ثَمَانِيَةَ اَزْوَاجٍ مِنَ الضَّاْنِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ قُلْ آلذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ
اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ نَبِّؤُنِي بِعِلْمٍ اِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾ وَمِنَ الْاِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ آلذَّكَرَيْنِ
حَرَّمَ اَمِ الْاُنْثَيَيْنِ اَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ اَرْحَامُ الْاُنْثَيَيْنِ اَمْ كُنْتُمْ شُهَدَآءَ
اِذْ وَصّٰيكُمُ اللّٰهُ بِهٰذَا فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ
النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِينَ ﴿١٤٤﴾

***6:143 (Allah) sekiz çift (yarattı): Koyundan iki çift, keçi*den de iki çift. De ki: "(Allah) iki erkeği mi, yahut iki dişiyi mi,**

yoksa bu iki dişinin rahimlerine sarınıp bürünen (erkek ve dişi yavruları) **mı,** (hangisini) **haram etti?** (Davanız da) **doğrucular seniz bana ilme dayanarak haber verin".**

6:144 Deveden de iki, sığırdan da iki** (çift yarattı). **De ki: "(Allah) iki erkeği mi, yahut iki dişiyi mi, yoksa bu iki dişinin rahimlerine sarınıp bürünen**(erkek ve dişi yavruları) **mı, (hangisini) haram etti? Yoksa Allah bunu size** (haram kılmayı) **tavsiye ettiği zaman siz hazır mıydınız? İnsanları ilme dayanmadan saptırmak için yalan düzüp de Allah'ın üstüne atanlardan daha zalim kimdir? Şüphesi ki Allah o zalimler güruhuna (ceza olarak) hidayet vermez.

Bütün bu uyarılardan anlıyoruz ki; haram- helal konularına ait bilgiler peygamberlerden alınır. Bunun dışında konuşanların Allah'a karşı yalan uydurduklarını ve böylesi zalimlerin hidayet bulmayacakları anlatılmaktadır. Kur'an'ın bütün uyarıları Müslümanların delilsiz-dayanaksız konuşmamaları noktasındadır. Kur'an bunu kınamakla kalmıyor büyük bir zulme düştüklerini de belirtiyor.

"Doğru sözlü iseniz ilme dayanarak bana bir cevap verin".

Bütün bunlara dair bilgi Allah'tan gelen hangi kitabın içinde var? Var mı böyle bir deliliniz? Yoksa her biriniz Allah'tan ayrı ayrı vahiy mi aldınız; yoksa sizde mi Allah'ın elçisi misiniz (!?) veya Nebi'nin Allah katından getirdiği bir belgeyi ortaya koyabilir misiniz? Böyle bir deliliniz olmadan nasıl olur da bir şeyin haram ve helallığı hakkında iddiada bulunabilirsiniz.!?

Hüküm Allah'ındır. Elçisi de olsa O'nun adına hüküm koya-

maz. O nebi, hükümler hakkında ancak kıyas ve içtihadda bulunabilir. O'nun din adına konuştukları vahiyledir. (53/3, 5)

Ey Müslüman'ım diyenler! İlahi vahyi fıkhederek yolunuzu belirleyin! Yahudi ve Hıristiyanlar gibi zan ve kuruntularınızla iddialarda bulunmayın! (2/111) Böylesi iddialarda bulunmanız Allah'a yapılan iftiradır. (5/103) Allah'ın emrinde zan ve tahmine yer yoktur. Hocaları, şeyhleri, üstad ve atalarınızı şaşmaz veliler edinmeye de yer yoktur. (9/3) Hiçbir kimsenin O'nun dinini -velev ki iyi niyetle bile olsa- zan ve tahminlere dayanarak bozmaya da hakkı yoktur. Böyle bir şeye sorumsuzca yeltenenler zalimler sınıfına girer. Çünkü bu yaklaşım ilahlık taslamaktır. Hiçbir kimse şu veya bu sebeple bir şeyleri tabulaştıramaz. Helal veya haram da kılamaz.

"Kıyamet gününde Allah hakkında yalan söyleyenlerin yüzlerinin kapkara olduğunu görürsün. Kibirlenenlerin kalacağı yer cehennem de değil midir?"(39/60)

"Allah'a iftira eden ya da O'nun ayetlerini yalanlayandan daha zalim kimdir! Onların kitaptaki nasipleri kendilerine erişecektir. Sonunda elçilerimiz (melekler)gelip canlarını alırken "Allah' bırakıp da tapmakta olduklarınız nerede ?" derler. (Onlar da) "bizden sıvışıp gittiler" derler. Ve kafir olduklarına dair kendi aleyhlerine şahitlik ederler." (7/37)

❀ ❀ ❀

قُلْ لَآ اَجِدُ فِي مَآ اُوحِيَ اِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلٰى طَاعِمٍ يَطْعَمُهٗٓ اِلَّآ اَنْ يَكُونَ مَيْتَةً اَوْ دَمًا مَسْفُوحًا اَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَاِنَّهٗ رِجْسٌ اَوْ فِسْقًا اُهِلَّ لِغَيْرِ اللّٰهِ بِهٖ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَاِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٥﴾

6:145 De ki: "Bana vahy olunanlar arasında, yiyen bir kimsenin yiyeceği içinde** (sizin haram dediklerinizden böyle) **haram edilmiş bir şey bulmuyorum. Yalnız gerek ölü, gerek dökülen kan, gerek domuz eti -ki bu şüphesiz murdardır -, yahut Allah'tan başkasının adına boğazlanmış bir fısk olmak müstesnadır.** (Bunlar haramdır. Bununla beraber) **kim** (bunlardan bir şeyi yemeye) **muztar kalırsa** (kendisi gibi zaruret halindeki bir kimseye) **tecavüz etmemek ve** (zaruret miktarını) **aşmamak üzere** (yiyebilir). **Çünkü Rabbin çok Ğafur, çok Rahimdir.

Allah, insanın sıhhatini ve dahi tevhid inancını bozacak ne kadar pis şeyler varsa hepsini haram kılmıştır. Ancak Rahman Allah'ımız mecbur ve muztar kalındığında haddi aşmamak şartıyla bu haram kılınanlardan haddi aşmayacak miktarda yemeye müsaade etmiştir. (2/173,5/3,4, 6/119, 7/157,16/115)

"O, yerde ne varsa hepsini sizin için yarattı...",*"Ey insanlar! Yeryüzünde bulunanların helal ve temiz olanlarından yeyin, şeytanın peşine düşmeyin..."* (2/29,168) Vesvese, evham ve şüphe şeytandandır. İnce eleyip sık dokuyanlar iflah olmazlar. Müslümanlar helal-haram sınırlarını ve zarureti iyi kavrayıp ona göre

hareket etmek için dinlerini kaynağından öğrenmek zorundadırlar.

Allah Ğafur'dur, Rahîm'dir. Samimi gayretleriyle Allah'ı razı etmek için ilahî vahyi dikkate alarak yaşamaya çalışanların takiyye sebebiyle kerhen içerisine düştükleri şeyleri bağışlar. O Rahim vasfıyla mü'minlerini himaye edip korur. (4/17)

❀ ❀ ❀

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي ظُفُرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ذَٰلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِبَغْيِهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿١٤٦﴾

6:146 Biz, Yahudilere bütün tırnaklı** (hayvan)ları **haram ettik. Sığır ve koyunun iç yağlarını da üzerlerine haram kıldık. Bunların sırtlarına veya bağırsaklarına yapışan, yahut kemiğe karışan** (yağlar bu hükümden) **müstesnadır. Bu** (tahrîmi) **onlara, zulümlerinden dolayı, ceza olarak yaptık. Biz elbette doğrucularız.

"Tırnaklılardan" dan kasıt, parmakları birbirinden ayrı olmayan kara hayvanları ve kuşlardır. Deve, deve kuşu, ördek ve kaz gibi hayvanlardır.

Bu haramlar, Yahudilere ceza olmak üzere yasaklanmış emirlerdir. Buna rağmen Allah'ın böyle bir yasağının olmadığını ileri sürüp inkara düşüyorlar.

"Tevrat'ın indirilmesinden önce, İsrail'in (Ya'kub'un) kendisine haram kıldıkları dışında, yiyeceğin her türlüsü İsrailoğullarına helal idi. De ki: Eğer doğru sözlü iseniz, o zaman Tevrat'ı getirip onu okuyun."(3/93)

"Onları zulümleri sebebiyle cezalandırdık. Peygamberleri öldürdükleri, Allah'ın yolundan alıkoydukları, faiz alıp insanların mallarını batıl yollarla helal kabul ettikleri için, onlara bir ceza olmak üzere bu hükümleri koyduk.

Bu surede çoğunlukla delilsiz ve mesnetsiz olarak haram ve helal hususunda uluorta konuşanlar uyarılmakta ve şiddetli bir dille ikaz edilip azarlanmaktadırlar. (7/33) Çünkü dini tahrif etmek, hak olandan saptırmak hem dünyevi, hem uhrevi belaya maruz bırakmaktır. Bu ise hem Allah'a, hem insanlığa ve hem de kendine yapılan büyük bir zulümdür. (2/79, 11/18, 16/116)

❀❀❀

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٧﴾

6:147 Eğer** (bunun üzerine) **seni tekzip ederlerse de ki: "Rabbiniz geniş bir rahmet sahibidir. O'nun satvet(-ü kudret)i ise günahkarlar güruhundan** (uzaklaştırılıp) **döndürülemez".

Şu geçici alemde verilen serbestiyi kötüye kullanan, cahili beklentileriyle keyfi hareket edenler, dini çıkarlarına alet edenler

verilen fırsatı hayırlarına sanmasınlar. Bir gün mutlaka burada belirtildiği gibi Allah'ın kahrı galebesine karşı koyamayacaklardır.

O, Rabbi Rahim'imiz cehaletleri sebebiyle şeytani dürtülerin arkasında sürüklenerek Cehenneme gidenleri kurtarmak için elçileri aracılığıyla insanları kurtuluşa davet ediyor. Buna rağmen O'nun uyarı ve ihtarına kulak vermeyip keyfî davrananlara ise hak olan cezanın kaçınılmazlığı hatırlatılıyor. Bu azabı haber vermesi, dünyevi ve uhrevi ilahi rahmete rağbet etmeleri ve ilahi cezaya maruz kalmamaları içindir. Uyanmayanlara verilen mühlet sadece belirli bir zamana kadardır. Allah, günahları bağışlayan, tevbeyi kabul eden, cezası şiddetli olandır.

❀ ❀ ❀

اَشْرَكُوا لَوْ شَآءَ اللّٰهُ مَآ اَشْرَكْنَا وَلَآ اٰبَآؤُنَا وَلَا حَرَّمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذٰلِكَ
كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتّٰى ذَاقُوا بَاْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ
فَتُخْرِجُوهُ لَنَا اِنْ تَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ وَاِنْ اَنْتُمْ اِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾

***6:148** (Allah'a) eş katanlar (sana) diyecekler ki: "Eğer Allah dileseydi ne biz, ne atalarımız (Allah'a) eş koşmazdık. (Kendi kendimize) hiçbir şeyi haram da kılmazdık". Onlardan evvelkiler de (peygamberlerini) işte böyle tekzip ettiler de nihayet bizim azabımızı tattılar. De ki: "Nezdinizde (kitap ve hüccetten) herhangi bir ilim varsa hemen onu bize çıkarın. Siz (kuru) bir zandan başka (bir şeye) uymuyorsunuz ve siz yalan söyleyenlerden gayri kimseler değilsiniz".*

Buradan da anlaşılan odur ki; cahiliyye insanları kendi suçlarını yaratıcılarına yükleyerek sorumlu olmayacaklarını sanırlar.

Oysa fıtratını şirkle bozan, ahlakını kibir ve hased ile kirleten, kötülüklere bulanmış insanların vasfı budur. Küfür ve kibri düşünce serbestliğini ve körce, sağırca taklitten uzaklaşıp sağlam bir bakışla araştırmayı önler. Oysa Allah geniş rahmetine mucip olanları kendi hallerine bırakmaz. Kullarının cürüme bulaşmamaları ve azaba müstahak olmamaları için de onlara idrak, basiret, peygamber, kitap, akıl ve hikmet vermiştir. İşte bu faktörler onların sapıklıklarını müdafaa edemez olacaklarını ve yine onların düştükleri utanılası hallerini dile getirmektedir.

❀ ❀ ❀

قُلْ فَلِلّٰهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَآءَ لَهَدٰىكُمْ اَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾

6:149 Söyle** (onlara): "(Madem ki öyle bir ilminiz yoktur) **o halde tam ve kamil hüccet Allah'ın** (hücceti) **dir. İşte eğer O, dileseydi topunuzu birden elbette hidayete kavuştururdu.

Bu tamamen ilahi sünneti bilmeyen cahili söylemlere dayalı bir iddiadır. Allah insanları akıl, algılama gibi melekelerle mücehhez kılmış ve kendilerine yol gösteren elçiler gönderip bizzat iyiye, doğruya dair hayat tarzını örneklendirmiş ve hayat tarzlarını da kendi tercihleriyle belirlemeleri hususunda serbest bırakmıştır. Bu imtihanda kimin nasıl hareket edeceğini belirlemesi için koyduğu bir sünnettir.

Buna dair hücceti de Allah ve Resul'den başka hüccet olmayacağını bu surede çeşitli şekillerde açıklamasına rağmen, ayetleri fıkhetmekten gafil olanlar alimlerini, önder ve liderlerini, hüccet edinen ve hüccet olduklarını ilan edenler vardır. Allah ve Resulü'nün dışında birilerine 'hüccetullah' diyenlerin yanıldıklarına bir delildir bu ayet.

❀ ❀ ❀

قُلْ هَلُمَّ شُهَدَآءَكُمُ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ اَنَّ اللّٰهَ حَرَّمَ هٰذَا فَاِنْ شَهِدُوا
فَلَا تَشْهَدْ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَآءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَالَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْاٰخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٠﴾

***6:150** "(Haydin), de, muhakkak Allah bunu haram etti diye bildiğini söyleyecek şahitlerinizi getirin". Eğer onlar (yalan yere) şahitlik ederlerse sen beraber olup da (sözlerini) tasdik etme. Ayetlerimizi yalan sayanların, ahirete de inanmayanların heva (ve heves) ine uyma. Onlar (putlarını) Rableri'yle bir sayarlar.*

Bu ayette de bize bir ölçü veriliyor. Ahirete inanmayan kimselerin ne kadar değersiz mahluklar olduğu, Nas Suresin'de belirtildiği üzre, insanlara durmadan vesvese verip durduklarına ve inançlarını zedelediklerine işaret ediliyor. Mü'minlerin ise onların gayri ilmî hevalarına uymamaları ilahi vahye ciddi ve samimi araştırmalarıyla fıkhederek hayat tarzı edinmelerini tembih ediliyor.

قُلْ تَعَالَوْا اَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ اَلَّا تُشْرِكُوا بِهٖ شَيْـًٔا وَبِالْوَالِدَيْنِ
اِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوْٓا اَوْلَادَكُمْ مِنْ اِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَاِيَّاهُمْ
وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ
الَّتِيْ حَرَّمَ اللّٰهُ اِلَّا بِالْحَقِّ ذٰلِكُمْ وَصّٰىكُمْ بِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ ﴿١٥١﴾

6:151 De ki: "Gelin, üzerinize Rabbiniz'in neleri haram ettiğini ben okuyayım: O'na hiçbir şeyi ortak yapmayın. Anaya babaya iyilik edin. Fakirlik endişesiyle çocuklarınızı öldürmeyin. Sizin de, onların da rızkını Biz vereceğiz. Kötülüklerin açığına da, gizlisine de yaklaşmayın. *(Kısas ve zina gibi şeylerden dolayı meşru)* ***bir hak olmadıkça Allah'ın haram ettiği cana kıymayın. İşte (Allah) size, aklınızı başınıza alasınız diye, bunları emretti".***

Burada da çok önemli bir tembih ile uyarılıyoruz. Evet, çoğu düşünmez insanların çoluk çocuklarının, rızkını sanki kendileri veriyormuş gibi dünyaya gelmelerine mani olmak isterler. Bu istek de cahiliyyenin açık bir vasfı olarak görülür. Bu hususta hain İslam düşmanları –mesela Batılı bir çok ülkede- çocuklu ailelere ikramiye verip teşvik ederken İslam alemine yaptıkları telkin 'Aman çocuk yapmayın, dünya bu kadar nüfusu besleyecek kapasitede değildir.' diye korkuturlar. Bu da cahiliyyenin farklı bir oyunu olarak görülebilir.

Anneye babaya iyilik edin... Ey Müslüman çocuk! İyilikte bulunursan, kendin için ileriye dönük kârlı bir yatırımda bulun-

muş olursun. Bu, ebediyette seni memnun edeceği gibi çocuklarının da sana iyilik etmesine vesile olabilir. Kimseye muhtaç olmayabilirsin. Ama yaşlandığında sana yardım edecek ve işlerini yürütecek birine muhtaç olursun. Anne-baba içten gelen bir dürtü ile çocuklarının ihtiyaçlarını yerine getirirler. Çocuğun anne-babasını sevmesi, onlara saygı göstermesi ise, onlar için bir karşılık ve mükafattır.

Anne-baba da çocuklarının şahsi meselelerine ancak belli ölçüde karışmalıdırlar.

Anne-babaya itaat, dünya işlerinde onlarla iyi geçinmektir. Din ve ahiret kazancı söz konusu olduğu zaman yapılacak şey, en uygun metodla bu yolda gerekli olanı yapmaktır. *"Şayet onlar körü körüne bana şirk koşman için zorlarlarsa; onlara itaat etme".* (31/14-15, 2/83)

"Ey insanlar! Kendiniz, ana babanız ve yakınlarınız aleyhlerine de olsa, Allah için şahit olarak adaleti gözetin; ister fakir, ister zengin olsun, Allah onlara daha yakındır. Adaletinizde heveslere uymayın."(4/135)

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden bir kavmin -babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları olsa bile- Allah'a ve peygamberlerine karşı gelenlere sevgi beslediklerini görmezsin..." (58/22)

Mü'min her şeyden değerli ve önemli olan dinin önüne başka hiçbir şeyi geçirmemelidir. Bir şeyi dinden önemli görüp dininin önüne geçirenler felah bulamaz. Bu meğer ki dini bir vecibe olan ebeveynlerle iyi geçinme mevzusu olsun. Onlarla iyi geçinmek ayrı, onların rızasını Allah'ın rızasının önüne geçirmek ayrıdır. Hatta bir günaha dönmeyi, bin başınız da olsa verip o günaha

dönmemeyi tercih edecek iman gücünü göstermelidir bir Müslüman. İmani değerler her şeyden üstün ve her şeyden değerlidir, alidir, yücedir.

Bu kaideler tevhidi çizgi çerçevesinde arka arkaya gelen ayetlerdir. Allah'ı birleme esasına dayandırılarak haram ve helali belirleyenin de sadece Allah olduğunu kabul etmenin vucubiyetinin önemine binaen defeatle işaret edilmektedir.

Dinin temel kaidesi tevhid hakikatinin kavranılması, hüküm ve prensipler va'z etmede kullarının her türlü işine hakim olanın sadece Allah olduğunu kabul etmektir. Ruhları şirkin pisliklerinden, hurafe kalıntılarından ve cahiliyye geleneklerinden kurtarmaktır. Tek kelimeyle tevhid, kulları Allah'a kullukta eşsiz nizama kavuşturmaktır.

Allah'tan başka hüküm ve nizam koyucunun bulunmayacağını, en ufak bir şirkin bile tevhidi zedeleyeceğini kafalara iyice yerleştirmektedir.

Günümüzde en çok bu ilkenin kavratılması gerekirken, İslamî konularda son derece gayret sahibi kimseleri bile görüyoruz ki ibadetle ilgili en küçük bir hususu tashih etmek için durmadan çalışıyor, konuşuyorlar da İslam'da hakimiyet esasından söz bile etmiyorlar. Günümüzde göze çarpan tesettür örneğinde olduğu gibi, kendisine kimin hükmettiğinin hesabını yapıp davasına sahip çıkacağına o sadece Allah emirlerinden biri olan örtüsünün mücadelesini vermekte. Oysa tevhid davası üzerinde durulup bu uğurda gereken mücadele verilirse, İslam'ın çözemeyeceği en ufak bir mes'ele dahi kalmayacaktır.

'21. asrı yaşıyoruz, çağ atlıyoruz, insan haklarını müdafaa

ediyoruz' diyen bütün beşeri ideolojilerin insan psikolojisine uygun bir anayasa çizmeleri mümkün değildir. Her ne kadar insan psikolojisini inceleyerek bazı veriler elde etseler de bunu yapamazlar. Bu yetki sadece Allah'a mahsustur. O'dur sadece yarattıklarının durumuna göre nizam çizen. O'nun nizamının güzelliği de tevhid ilkesi kavrandıkça görülecektir. Demek ki tevhid ilkesi kavranıldıkça ameller Allah katında geçerli olacaktır. Zaten Allah, emri belirtmeden evvel, tevhidin kavranılması , şirkten arınılmasını belirtmiştir. Çünkü ameli ne kadar güzel olsa da tevhidi bozuk olan birinin kendine bile faydası olmaz.

Bu paralelde mükellefiyetleri; cemiyet, aile ve fertlere yönelik mes'uliyetleri belirtmiştir. Cenab-ı Hak ailevî münasebetlere parmak basmakta ve ruhları günah kirinden uzak tutup iffetli olmaya davet etmektedir. Bu minval üzere dinin temel mükellefiyetlerinin ve farizaların üzerine kaim olacağının kaydını düşerek inananların vecibelerine ağırlık vermelerini şart koşmuştur. Önemi kavranılmamış bir tevhidin inananlardaki görünümü daima odur ki, ya şirk gibi bütün amelini zayi eden bir eyleme veya hurafe ve bid'at, gelenek hastalığına tutulmadan edemezler.

Oysa, gizli veya açıktan bu hoş olmayan şeylere tevessül edilmesi cemiyet ve aile temellerinin sarsılması demek olduğundan yasaklanmıştır. Zaten bütün va'z edilen emirler cemiyet, aile ve fertlerin ayakta kalabilmesi içindir.

❀ ❀ ❀

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ اِلَّا بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ حَتّٰى يَبْلُغَ اَشُدَّهُ وَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا وَاِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى وَبِعَهْدِ اللّٰهِ اَوْفُوا ذٰلِكُمْ وَصّٰيكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾

6:152 Yetimin malına, rüştüne erişinceye kadar, o en güzel olanından başka bir suretle, yaklaşmayın. Ölçüyü, tartıyı tam ve doğru tartın. Biz kimseye gücünün yettiğinden başkasını teklif etmeyiz. Söz söylediğiniz vakit- *(leh ve aleyhin de söyleyeceğiniz kimse)* ***hısım dahi olsa- adaleti gözetin. Allah'ın ahdini*** *(verdiğiniz sözü)* ***yerine getirin. İşte*** *(Allah)* ***size, iyice düşünesiniz diye, bunları emretti.***

Yetimlere muameleniz, her hususta onları maddi manevi koruma ve ıslah eylemi içerisinde olmanızdır. (Bu hususta Nisa/10, Bakara/ 220. ayetlere bakılabilir)

Ölçü ve tartıda doğru olmalı insanları aldatarak geçici, indi kazanç elde edilme yoluna tevessül edilmelidir...

Herhalde sinsi bir hırsızlık, sahtekarlık, yalan dolan ve hile olan bu işten sakınılmalıdır. Aldatılmak, kandırılmak kimsenin hoşuna gitmeyeceğine göre bu yüz kızartıcı işe asla teşebbüs edilmemelidir. Bir punduna getirip te teraziyi hafif tutanlar,kumaşı esneterek ölçenler defosunu gizleyip haksız kazanç elde etti diye sevinenler; bilmeliler ki, birileri aldanmış olsa da asıl aldattığı

budala kendisidir. Bunun acısı bir gün bir şekilde kendinden çıkar; müşteri kaybı, sahtekar unvanı ve güvenilmeyen bir budala olduğunu dahi anlamaz ama yine de kendini akıllı işini bilen biri sanır. Ama bir gün o ahiret günü mutlaka gelecek ve yüzler utançtan kızaracak ve hiçbir şekilde gizlenecek yer bulunamayacaktır. O gün akla gelse zaten hiçbir kimse yüklerle kazanacağını bilse yine de yapmaz böyle çirkin bir işi.Neticede kazanılan her şey fani dünyada bırakılırken, günahlar yüklenmiş olarak Mevla'nın huzuruna varılır.

Kim hakkı yerine getirme ve alma hususunda çalışır ve bütün gücünü kullandıktan sonra gafleten bir hataya düşmüş olsa bile Allah onu affeder; kullarda onu mazur görür ve varsa bir hata telafi edilir.

"Kendiniz, ana-baba ve yakınlarınız aleyhinde de olsa şahit olarak adaleti gözetin." Bu da zaten yukarıdaki ifadeyi açıklıyor. Adaleti gözeten elbette ölçüyü tartıyı doğru yapar.

"Allah'ın ahdini yerine getirin". Bu ahde vefa göstermek ise, size olan emir ve yasaklarında O'na itaat etmeniz; Kitab'ı ve Elçisi'nin sünneti ile amel etmenizdir. İşte siz tavsiye ettiklerimiz, emr ettiklerimiz bunlardır. Umulur ki düşünür, nasihat alır ve bundan önce yaptıklarınızı bırakırsınız.

❀ ❀ ❀

وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾

6:153 Şüphesiz ki** (emrettiğim) **bu** (yol) **benim dosdoğru yolumdur. O halde ona uyun. (ondan başka) yollara tabi olmayın. Sonra sizi O'nun** (Allah'ın) **yolundan ayırır. İşte** (Allah) **size bunları emretti ki** (kötülüklerden) **sakınasınız.

Buna cevaben: *"Rabbiniz'den size indirilene (Kur'an'a) uyun. O'nu bırakıp da başka velilerin peşlerinden gitmeyin..."* (7/3) diye istikamet üzere yürümek isteyenlere Allah açık adresi göstermiştir.

Resulullah (a.s) buyurmuş ki: "Doğru yol İslam'dır. (Yolun iki tarafındaki) duvar: Allah'ın hudutlarıdır. Yola bakan (açık ve fakat perdeli) kapılar: Allah'ın haramlarıdır. Yolun başındaki tebliğci: Allah'ın Kitab'ı, yolun üstündeki tebliğcisi ise:Her Müslüman kişinin kalbindeki Allah'ın vaizidir" (Ahmed İbn Hambel, Müsned 4/182-183)

İşte bu benim dosdoğru yolumdur. Sizi kendisine davet ettiğim bu Kur'an; içinde hiçbir eğrilik bulunmayan, aksine dünya ve ahiret saadeti bulunan Allah'ın dosdoğru yolu, O'nun kopmayan güçlü ipidir. Bu ipe sarılan kurtulur. Bu ipe tutunan doğru yolu bulur. *"Hep birlikte Allah'ın dinine sımsıkı sarılın dağılmayın"*. (42/13)

"Dine bağlı kalın ve onda tefrikaya düşmeyin" burada da doğru yol üzere inananların cemaat olmaları emredilmektedir.

Bu cemaat sırat-ı mustakîm üzerinde Kur'an ve sünnet üzere olmalıdır. Grup, meşrep taassuplarından uzak olunmalıdır. Bu tür tutkular her zaman ihtilaf ve ayrılıkların ana kaynağı olmuştur. Veya ayetleri bir kısmını önemseyip bir kısmını önemsemeyerek fıska düşmektir.

Allah'ın yolu tektir, şeytanın yolları ise çok çeşitlidir. Kim hanif olarak yüzünü Allah'a döndürür ve emrolunduğu gibi dosdoğru olmaya gayret ederse gerçek kurtuluşa erebilir. (2/112-11/112, 31/22)

❀ ❀ ❀

ثُمَّ اٰتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِيٓ اَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ بِلِقَآءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾

6:154 Yine biz Musa'ya** -(hükümlerini) **iyi tatbik edenlere karşı** (nimetimizi) **tamamlamak,** (dinde ihtiyaç hasıl olan) **her şeyi** (içinde) **ayrı ayrı açıklamak ve bir hidayet, bir rahmet olmak üzere- o kitabı** (Tevrat'ı) **verdik. Tâki onlar** (İsrailoğulları) **Rableri'ne kavuşacaklarına iman etsinler.

Bu hatırlatma da, hem geçmişe hem de günümüze uzanarak inananların hayatlarını ilahî vahye göre yaşamalarını salık veriyor.

Hz. Adem'le başlayan insanlık tarihinde ilahî emirlerle doğru yol gösterilmiştir. Fakat ara süreçlerde insanlar heva ve zanlarını karıştırarak dini tahrif etme cürümü işlemişlerdir. Allah

ise her kavme uyarıcı elçilerini gönderip aklını hevasının peşine takılanları uyarıyor ve sadece vahye tabi olanların kurtulacağını 155. ayette müjdeliyor:

❀ ❀ ❀

وَهٰذَا كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾

6:155 İşte bu (Kur'an) da indirdiğimiz feyiz kaynağı bir kitaptır. Artık buna tabi olun ve kötülükten kaçının. Tâ ki merhamet edilmiş olasınız.

Bu, bir manada, Müslümanlar için kaynağın tek olduğunu ve her dönemin Rasulüne muhatap olup inanan ve gereğince amel edenlerin bir ümmet olduğunu beyan ediyor.

Müslümanların artık son elçi ile inen vahye inanıp birini diğerinden ayırmadan sadece Kur'an'a uymaları halinde kendilerine kurtuluş müjdesini vaad ediyor.

Kur'an, tüm geçmiş kitapları tasdikleyen ve ila nihaye korunmuş ilahi bir mucizedir. (15/9)

Burada Kur'an'ın kutsallığı, hafızlar tarafından ezberlenmesi, defalarca okunmasına rağmen ellerden düşmemesi mucize olarak yetmez mi?

Yine ilk inen ayetlerin inananları okumaya, öğrenmeye, yazmaya ve araştırmaya çağırması ilim için büyük teşvik mesajı taşır. Şüphesiz bu Kur'an insanları en doğru yola götürür. Salih amel işleyen mü'minlere büyük bir mükafat olduğunu, ahirete

iman etmeyenlere de can yakıcı azap hazırlandığını müjdeliyor. (17/9-10)

Biz Kur'an'ı iman edenler için bir şifa ve rahmet kaynağı olarak indiriyoruz. Kur'an zalimlerin ise ancak ziyanını arttırır.

Kur'an sadece okunup sevap kazanılmak için ve sadece maddiyatına saygı göstermek için değil; bilakis manasını anlamaya çalışmak ve günlük hayatta inananların gücü yettiği kadar uygulamaya ve toplum hayatına hakim kılmaya çalışmaları için indirilmiştir

Kur'an insanlığı ahlakî erdeme çağırarak huzura eriştirecek yolu gösterir. Hevasını öne çıkarıp buna karşı olanlar, insanları bundan uzaklaştıranlar ise zulme düşerler.

Kur'an'ın etrafında toplanarak vahdeti oluşturanlar ancak dünya ve ahirette vaad edilene erişirler.

Delili tam olan bu kitap açık ve nettir. Düşünüp öğüt almak isteyenleri doğru yola eriştirir.

❁ ❁ ❁

اَنْ تَقُولُوٓا اِنَّمَآ اُنْزِلَ الْكِتَابُ عَلٰى طَآئِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَاِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿١٥٦﴾

6:156** (O kitabı indirmemiz) **"Bizden evvel kitap yalnız iki taifeye (Yahudi ve Nasranilere) indirdi, biz ise onların okuduklarından katiyen gafillerdik" dememeniz için.

Bu Kur'an'da bulunan gerçekler asla karışıklığa ve kapalılığa yer bırakmaksızın hakikatleri açıklar. Fakat Allah, kıyamet gününde mazeretlerini çürütecek, gereken uyarı ve ikazları anlayacakları her bir delille anlatmıştır. Hevaları akıllarını örtmüş, şirkin, fıskın kirine batmış kimseler bu hakikati duymak istemediklerinden onu çürütmeye çalışırlar. Artık o gün hakkı doğrulama kendilerine bir yarar sağlamayacaktır.

❀ ❀ ❀

أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّآ أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّآ أَهْدٰى مِنْهُمْ فَقَدْ جَآءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِاٰيَاتِ اللّٰهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ اٰيَاتِنَا سُوٓءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾

6:157 Yahut "bize de kitap indirilseydi muhakkak onlardan fazla hidayete ererdik" dememeniz içindir. İşte size Rabbiniz'den apaçık bir beyyine, bir hidayet, bir rahmet gelmiştir. Artık Allah'ın ayetlerini yalan sayandan, onlardan yüz çevirenden daha zalim kim vardır? Biz ayetlerimizden yüz çevirenleri bu sebeple, yaman bir azap ile cezalandıracağız.

Bu ayet de Yahudi ve Hirirtiyanların veya imandan yüz çevirenlerin nasıl yalancı kimseler olduğunu açıklıyor. Gerçekten iman etmek isteyenler için delili tam olan, hakkı açıklayan, düşü-

nüp öğüt alan kimseleri doğru yola eriştiren bu Kur'an'dır. Bütün insanlığı kapsayan yüce ideallere davet eden bir rahmettir. Böyle iken Allah'ın ayetlerini yalanlayandan daha zalim kim vardır? *"Onlar hem (insanları) Peygamber'den vazgeçirmeye çalışırlar hem de kendileri O'ndan uzaklaşırlar. Böylece ancak nefislerini helak ederler de farkına varmazlar."* (6/26)

"Allah yolundan insanları çevirenlere; Biz, başkalarını da ifsat ettiklerinden dolayı azap üstüne azap ziyade etmişizdir". (16/88)

Evet, insanları haktan saptırmak bu kadar vahim bir sonucu hazırlamaktır. İnkar edenler elbette bunu yaparlar. Ama gelin görün ki günümüz ekol, tarikatçılık ve gurup taassubuyla dini saptıranlar, önderlerini ve eserlerini kaynak ittihaz edinenler de bu ihtar içerisine girerler. Bunlar her ne kadar hizmet ve gayretleriyle ahlak ve maneviyattan yoksun kalmışları ehilleştirerek terbiye etseler de, eğer tevhidden saptırıp şirke düşürüyorsa maneviyatsızlardan bir farkları olmaz.

İnsanlar dinsiz zalimlere kızarlar da haktan saptıranlara kızmayı bilmezler. Çünkü tevhidden şirke sapmanın neticesindeki vahameti bilmezler.

Burada tekrar edilen tevhid gerçeğiyle, tevhid üzere Allah'ın şeriatine bağlanmak ve ona uymak hususuna inananların çok dikkat etmeleri gerektiği bir kez daha anlaşılıyor. Allah Kitabı'nı bunun için göndermiştir. Eğer sizde gerçekten hakkı isteyen kimseler iseniz bu Kur'an'a göre hayatlarınızı düzeltin.

❀ ❀ ❀

هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّآ اَنْ تَاْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ اَوْ يَاْتِيَ رَبُّكَ اَوْ يَاْتِيَ بَعْضُ اٰيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَاْتِي بَعْضُ اٰيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا اِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ اٰمَنَتْ مِنْ قَبْلُ اَوْ كَسَبَتْ فِيٓ اِيمَانِهَا خَيْرًا قُلِ انْتَظِرُوٓا اِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٥٨﴾

6:158 Onlar hala kendilerine, ne ille** (azap yapacak) **meleklerin gelmesini, yahut** (bizzat) **Rabbi'nin gelmesini veya Rabbi'nin ayet** (ve mucize)**lerinden birinin gelmesini mi bekliyorlar? Rabbi'nin ayetlerinden biri geldiği gün, daha evvelden iman etmiş veya imanında bir hayır kazanmış olmayan hiçbir kimseye** (o günkü) **imanı asla fayda vermez. De ki: "Bekleyin! Çünkü biz** (de) **şüphesiz bekleyicileriz".

Bu ayet, biz inananlara Asr Suresi'ni düşündürüyor. Bir kimse ben Müslümanım diyorsa iman ona bazı yükümlükler getirir. Sahibine İslam'la küfrü birbirinden ayırt etme imkanı verir. Neye inandığı niçin inandığını bilmeyen, bir yar kenarında kalmış, sağa sola savrulanlara karşı bu bir ciddi uyarı ve tehdittir. (Bkz: 22/11).

Kendini Müslüman gördüğü halde salih amel işlemediği gibi, hiçbir rahatsızlık duymadan veya günahtan kurtulmak için hiçbir çaba göstermeden birçok günaha batmış kimseye imanın ne faydası olur ki: İman, her zaman imanla birlikte zikredilir. Ve salih ameller imanın bir itirafıdır.. (103/1, 3 18/107)

İnsanın hayretler içerisinde kalacağı ve aklın izah edemeyeceği o kadar çok mucizeler var ki buna rağmen hala iman etmek için mucize beklemek, sıradan vasıfsız kişilerin işidir. Dolayısıyla bu tipler olması gerekli işlerde hep birilerinin gelmesini,yapmasını bekler. Hızır'ı, Mehdi'yi, Cibril'i beklerler. Rüyalarını hep bu hayaller üzerine kurarlar...

Oysa iman, fiil ve manalı çabaları içeren bir inanç biçimidir. Ahireti beklemeyi manalı kılacak olan çabalarımızdır. Boşluğa savrulan sözlerin sarmalında hayata tutunmaya çalışanlar hüsranla hayatı bitireceklerdir.

Fayda verecek iman sadakatin, güvenin zedelenmediği imandır. İmana katılan küçük bir şüphe, endişe bütün güzel şeyleri etkiler. O gün Rabbi'nin mucizeleri gelse de imanı fayda vermez. İman şeksiz, amel salih olmalıdır. Allah imanı eyleme dönüştürmemizi ve yaptıklarımızın neticesine göre, o da bekleneni vermeyi bekliyor.

İnanan da inanmayan da bir gün mutlaka karşılaşacak bekledikleriyle.

İnsanın aklın ışığında gerçeği anlayıp yaşaması için vahye kulak vermesi gerekir. Buna tahkikî iman denir ki, kişi kendisini böylece taklidin düşüreceği zulümden kurtarmış olur. Taklidî imanın sahih olup olmadığı ise ihtilaf konusudur.

Ey Müslümanım diyenler! İmanın gerektirdiği salih amellere sarılmak için ölümün gerçek yüzünü görmeyi mi bekliyorsunuz? İnsanın illa bu gerçek sonla buluşması mı lazım. Sonra bu imanın bir yararı olur mu? (4/18, 10/91)

"İman edenlerin Allah'ı anma ve O'nun gönderdiği Kur'an sebebiyle kalplerinin yumuşaması zamanı daha gelmedi mi? Onlar daha önce kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan bir çoğu yoldan çıkmış kimselerdir". (57/16)

"Bunun böyle olmasının sebebi şudur; siz Allah'ın ayetlerini alaya aldınız, dünya hayatı sizi aldattı". (45/35, 6/70)

Ey Müslümanım diyenler! Allah ile aranızda kopmayan bir ip olan Kur'an'a sarılın! Onu anlamaya çalışarak okuyup, onunla amel edin ki kurtuluşa eresiniz. Namaz ile zikir uyanıklığı içerisinde imanınızı kaim kılın! Mi'raca yükselin! Ezanın hidayet ve kurtuluş çağrısını duyup da Rahman'a itaate yanaşmayan her türlü günah ve fahşanın içerisinde olan kimselerin kurtuluşu umulur mu?

Bütün bu ayetler imanın tasdik ve amel işi olduğunu ortaya koyuyor. 'İşittik isyan ettik!' kabilinden zıddıyla hareket edilmez.

Allah, münkir müşriklerin tavırlarını anlatarak size öğüt veriyor...

إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا
أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾

6:159 Dinlerini** (bir kısmına inanıp bir kısmını inkar etmek suretiyle) **parça parça edenler, ayrı ayrı fırkalar olanlar** (yok mu?) **sen hiçbir vech ile onlardan değilsin. Onların işi** (cezası) **ancak Allah'a aittir. Sonra O, ne yapıyorlardı, kendilerine haber verecektir.

Bu ayet de, bir bütün olarak, temel prensiplerden uzaklaşıp akîde ve değer sistemi olarak farklı yollara sapmış bulunanları uyarmaktadır.

Din, peygamberlerin Allah tarafından getirdikleri bütün tebliğlerdir. Bunun dışında bu tebliğleri farklı farklı anlayan insanların yorumlarına da din diyenler, bu sebeple hizipleşenler, dinin itikadî özünü bozup bid'at, hurafe ve şirkî yaklaşımlarla fırkalardan birine körü körüne bağlananlar hem Kur'an'a hem dine ters düşmüş olurlar.

Dinde hizipleşenler İslam'ın birlik esasını bozduklarının farkında mıdırlar?

İçtihadî, mezhebî ve tarikatçı çıkışları din telakki edip tefrika ve tekfir aracı kılmak insanları haktan saptırır. Çünkü bu dini ve Kur'an'ı kimse tekeline alamaz.

Vahyî tebliğlerin taşıdığı hakikatler Allah'ın dinini oluşturur. Bu tebliğlerin yorumları ise mü'minlerin görüşlerini aktarır

bizlere. İşte bu görüşleri vahyî tebliğlere eş değerde tutarsak dini parçalamış oluruz. Çünkü vahyî tebliğler ilahîdir, beşerî reyler ise zannîdir. Zan ise, Kur'an'da bildirildiği gibi mutlak hakikati ifade etmez.

Dikkat edin; sizden önce Ehl-i Kitab fırkalara ayrıldı. Sakın ola siz de dinde tefrikaya düşmeyesiniz!

"Size Allah'tan korkmayı, Habeşli bir köle olsa bile, onu dinleyip itaat etmeyi vasiyet ediyorum. Benden sonra yaşayacak olan kimse, çok ihtilaf görecektir. O halde sizler benim ve raşid halifelerimin sünnetine bağlanın. Her yeni çıkan şeye karşı da dikkatli olun! Çünkü her bid'at sapıklıktır. Ve her kim benim sünnetimden yüz çevirirse o, benden değildir". (Ebu Davut, Tirmizi, Buhari, Müslim)

İslam dininin kötü gördüğü diğer bir tutum da; içtihadlarında hatalı olsalar bile alimlere körü körüne bağlanmak ve taklit etmektir. Veya mezhepçilik yaparak diğer mezheplere tavır alıp tekfir etmektir. Mesela bazı mescitlerde görülen odur ki, aynı vakit namazını ayrı ayrı yerde aynı mescitte ayrı imamlar arkasında kılabilmekte insanlar.

Unutulmasın ki tarikat yoldur. Tarikatçılık yaparak tefrikaya düşmek batıldır. Mezhepsizlik şahsiyetsizliktir. Fakat mezhepçilik yapmak cahilliktir.

Dindeki fıkıh alimlerine saygı duyar, ancak onların da birer insan olduklarını ve hata yapmalarının mümkün olabileceğini gözardı etmeyiz. Çünkü resuller dışında bütün yaratılmışların hata yapmaları söz konusudur.

Dinde hizipleşmek yoktur. Dinde hizipleşenler, İslam'ın birlik esasını bozarlar.

Fitne katl'den beterdir. Dinde tefrika ise ondan beterdir. Biri insanın diğeri ise ümmetin katlidir.

Günümüzde din, ahlak ve maneviyattan uzaklaşıp azgınlaşanların elinden bîzar kalınmış; onları din ve maneviyata dönüştürmek için çareler aranmaktadır.

Bunun için bir çok ekol, tarikat ve tasavvuf grupları işi ele almış büyük gayret ve fedakarlığa soyunmuşlardır. Bu hizmetleri de halk tarafından büyük rağbet görmüştür. Çünkü nispeten de olsa bir ehilleşme ve maneviyata dönüş olmaktadır. Gerçekten de fedakarlıkları, hizmetleri ve başarıları gıpta edilmekten öte hayranlık uyandırmaktadır.

Fakat bütün bu çalışmalar, hakla beraber kendi grubuna çağırmak niyetini taşıyorsa bu ayetlerin ithamına maruz bırakmaz mı? (41/33, 42/14) İnsanlar haklı olarak zalimlere kızarlar da haktan sapanlara kızmayı bilmezler. Çünkü tevhidden şirke kaymanın neticesindeki vahameti bilmezler. Oysa biri hem dünyayı hem ahireti berbat ederken; diğeri dünyada ehilleşip zararsız kimlikler oluşturduğunda ahiretteki vahim durumun üstünü örtüyor. İkisinin de neticedeki vahim ama insanların bu ayırımı yapmamaları çok üzücüdür.

Artık bu kınanan şeylerden sakınarak, salih amelleri yaşatmaya, yaymaya çalışalım. Elbette karşılığı verilecektir...

❀ ❀ ❀

مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ اَمْثَالِهَا وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزٰٓى
اِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُوْنَ ﴿١٦٠﴾

6:160 Kim** (Allah'a) **bir iyilikle, güzellikle gelirse işte ona bunun on katı var. Kim de bir kötülükle gelirse bu, o miktardan başkasıyla cezalandırılmaz. Onlar** (yani iyilik edenler de, fenalık yapanlar da) **haksızlığa uğratılmazlar.

Allah kullarına merhamet edicidir. Tevhid üzre yapılan ibadetleri kat kat artırmakta iken, kötülüğü misliyle cezalandırmaktadır. İmanı bozacak bir amel ise tüm amelleri, iyi de olsalar gidermektedir. Çünkü amellerin makbuliyeti imanın sahihliğiyle geçerlidir.

"Aziz ve yüce olan Rabbiniz merhametlidir. Sizden iyilik yapmaya niyet eden bir kimse sonra onu yapmazsa Allah (cc) onun için bir iyilik sevabı yazar. Şayet niyet ettiği bu iyiliği yaparsa on mislinden yedi yüz misline kadar karşılık yazar. Bir kötülüğü yapmaya niyet eden kimse, sonra Allah'tan sakınarak vazgeçip yapmazsa Allah (cc) ona bir hasene yazar. Eğer kötülüğü yaparsa, kötülüğü miktarınca ceza yazar". (Buhari, Müslim, Ahmed, Nesei 4/85.notuna bkz.)

❁ ❁ ❁

قُلْ اِنَّنِي هَدٰىنِي رَبِّيٓ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِّلَّةَ اِبْرٰهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾

6:161** (Şöyle) de: "Şüphesiz ben (oyum ki) **Rabbim beni dosdoğru bir yola, dimdik ayakta duran bir dine, İbrahim'in Hakk'a yönelmiş** (tevhid) **dinine iletmiştir. O,** (hiçbir zaman Allah'a) **eş koşanlardan değildi.

Bütün peygamberler İslam dininin, tevhidin birer modelidirler. İman eden mü'minler de bir muvahhid olarak yüzünü Allah'a döndürüp emrolunduğu gibi dosdoğru yaşama gayreti içerisinde oldu mu, unutarak, yanılarak işlemiş oldukları günahlar bağışlanır ve altlarından ırmaklar akan cennetlere konurlar. (2/130, 16/120, 123)

O halde ey insanlar, şirkin ve batılın bütün vesilelerini bırakıp hak dine yönelerek bu dine sarılın. Her namazda "Bizi doğru yola ilet" diye dua edenlere cevabıdır tevhid çağrısı... Bunu işitmelerine rağmen hayatlarını Allah'ın bildirdiği şekliyle düzenlemeyen, tağutun önünde eğilen, onların nizamını müdafaa edip savunan, Allah'la beraber başka veliler edinen, yatırlardan-velilerden istimdatta bulunanlar nasıl muvahhid bir müslüman olabilir ki..!

Müslüman olduklarını iddia ettikleri halde bilerek veya bilmeyerek böyle şirk ve küfür işleyenlere Allah'ın (cc) bu ayetini çok iyi düşünmelerini tavsiye ediyoruz.

❀ ❀ ❀

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾
لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾

6:162, 163 De ki: "Şüphesiz benim namazım da, bütün ibadetlerim de, dirimim de, ölümüm de hiç bir ortağı olmayan, alemlerin Rabbi Allah'ındır. Ben böylece emrolundum. Ben (bu ümmette) Müslüman olanların ilkiyim".

Tevhidsiz din olmayacağı gibi, namazsız din de olmaz. Bu sebep bütün peygamber ve mü'minler namaz kılmakla emrolunmuşlardır. Namaz bir kurtuluş çağrısıdır. Yüce ve büyük olan rabbin huzurunda Mi'raca çıkışın sembolüdür! İmanın şehadeti! Kulluğun, Rabb'e boyun eğişin itirafı; batıla karşı kıyama kalkıştır. Rab'le söyleşi, rızasına vakfoluşun duruşudur. Tekbir,kıyam,kıraat, ruku ve sücuduyla tam bir inkıyat ile teslim oluştur. Kurtuluş ve felaha eriştir.

Gerçek muvahhid, Allah'ın belirlediği, Resulullah'ın uyguladığı kurallara riayet ederek, zikir uyanıklığı içerisinde Allah'ın şeriatını hakim kılmak ve batılın zail olması için çaba harcayandır. Cihattan geri durmayan, iyiliği emredip kötülükten sakındırmaya çalışandır. Sevgisi de, nefreti de insanî bütün ilişkileri de Allah içindir. Bir gaflet ve zaaf neticesi şu geçici dünya için çırpınıp durduğunu fark edince hemen Allah için olma şuuru ile beslenir. Bu hayata körü körüne tutkun olmaz. Dünyevî hiçbir işini rıza-i ilahinin önüne geçirmez. Ehem-mühim mes'elesine dikkat eder.

Bu tevhid gerçeğini anlayıp ona gönülden gönül verenler ancak muvahhid olarak İslam dininin müntesibi olurlar. "Bu, Allah'ın peygamberi için seçtiği ihlas ve amel dinidir". "Doğrusu Allah katında makbul olan din İslam'dır". "Kim İslam'dan başka bir din ararsa, o istediği din asla onda kabul olunmaz ve ahirette de o, ebedi zarar çekenlerdendir". (3/19, 85)

Allah'ın emrine uyup teslim olan böyle olmalıdır. Emir ve hüküm Allah'ındır.

❀ ❀ ❀

قُلْ اَغَيْرَ اللّٰهِ اَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ
اِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰى ثُمَّ اِلٰى رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾

6:164 De ki: "O, her şeyin Rabbi iken ben Allah'tan başka bir Rab mi arayacağım? Herkesin kazanacağı kendisinden başkasına ait değildir. Günahkar hiçbir nefis diğerinin (günah) yükünü taşımaz. Nihayet dönüşünüz ancak Rabbinize'dir. Artık O, size hakkında ihtilafa düşmüş olduğunuz şeyleri haber verecektir.

Buradan da anlıyoruz ki, Cenab-ı Hakk'ın Rablığını unutarak, başka rabler arayan mesela Tevbe Suresi'31'de olduğu gibi: "Ruhbanlarını, din adamlarını Rab edinen" cahiliyye insanları gibi olmamak gerekir.

Ahirette hiçbir kimse hiçbir kimsenin hesabından sorumlu değildir. Hz. Nuh'un oğlundan dolayı, Hz. İbrahim'in babasından dolayı hesaba çekilmeyeceklerini anlıyoruz. Ancak ölmeden evvel İslam'a uymayan yakınlarını, bütün güç ve yetkilerini kullanıp da ikaz etmemişse Rabbi'nin yüklemiş olduğu sorumluluğu yerine getirmediğinden mes'uldur. (5/79,7/164) Şuurlu bir Müslüman çocuklarına; aile efradına ve uzana bildiği kadar halkayı genişleterek insanları uyarma, İslam'a uymayan her türlü işlerden ve şerlerden sakındırmaya çalışır.

Bu sorumluluğu idrak eden her mü'min ahirette başkasından sorumlu olmaz. Nasıl ki, Hz.Muhammed (as) kendini koruyan amcası Ebu Talib'i sonuna kadar ikaz etmiştir.Yine de bazı kayıtların haber verdiğine göre: "Ben atalarımın dini üzerine öleceğim" demiştir. Resulullah artık ona bir şey yapamamıştır. Aynen bunun gibi bir mü'min sevdiklerini Allah için sever, kızdıklarına da Allah için kızarsa mes'uliyetten kurtulur. Fakat "şu oğlumdur, şu kızımdır; şu annemdir, şu babamdır" diye onların İslam'a uymayan hallerine ses çıkarmazsa, hala hiçbir gayret göstermeden onlarla yaşarsa mes'uliyetten kurtulamaz. İnsanın yakını kim olursa olsun Allah'a itaatsiz olarak ölürse hiç kimsenin yaptığı iş onu kurtaramaz. Cahiliyye insanları gibi onlar adına hacca gitmek, oruç tutmak İslamî değildir. (4/85, 52/21, 34/25)

❀ ❀ ❀

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَآئِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ
دَرَجَاتٍ لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَآ اٰتٰىكُمْ اِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَاِنَّهُ
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

6:165 O, sizi** (ey peygamberin ümmeti) **yer (yüzün)ün halifeleri yapan, size verdiği şeylerde sizi imtihana çekmek için kiminizi derecelerle kiminizin üstüne çıkarandır. Şüphe yok ki Rabbin, cezası pek çabuk olandır ve muhakkak ki O, hakkıyla yarlığayıcı, hakkıyla merhamet edicidir.

Bu ayetle de anladığımız odur ki, dünyevî farklılıklar insanların kendi elinde değildir. Bu onların yeryüzünde halife oluşlarını engellemez. Halife olmak, imani sorumluluğunu gücünce yerine getirmeye çalışmaktır. Her insan böylesi bir halife olma haysiyetinde yaratılmıştır. Fakat İslam'a davet edildiği halde yüz çevirenler bu şerefli halife görevinden kendi isteğiyle uzaklaşmış olur.

Halife İslami talimat üzere yeryüzünü imarda Allah'ın iradesini gerçekleştirmekte görevli olduğunu bilmektir.

İnsanın hizmetine sunulan "eşya" emanettir, bu eşyayı amacına uygun kullanmak için verilen hilafettir. İnsanın sorumluluğunu yerine getirmemesi, yetkisini istismar etmesi emanete ihanettir. İhanetin cezası, sadakatin ödülü vardır.

İnsanın sorumluluğu iradesini yeryüzünde, var ediliş amacına uygun bir hayat inşa etmektir.

Bu mutlu kimseler, farklılıkları bir imtihan sorusu kabul ederler. Allah'a teslim olurlar. Farklılıklar hayatın idamesi ile ilgili bir konudur. Bir kısmımızı bir kısmımıza göre farklı kıldığından bize düşen; çalışıp gayret göstermek, Allah'ın kaza ve kaderine sabredip razı olmaktır.

Allah'a kimse, "bunu niçin böyle yaptın" diye soramaz, sorsa da bu ukalalıktan başka bir şey ifade etmez; Allah her şeyi bir hikmet gereği icra eder.

Bu farklılıkların hepsi bir imtihan sorusudur. Sizleri birbirinizin ardından getirerek birbirinizin halifeleri yaptı. Birbirinizi destekleyen, birbirinizi tamamlayan sizi, yeryüzünün halifeleri kılıp ona sahip çıkan, haktan sapanları hakka çağıran, Allah'ın nizamını hakim kılarak mevcudatı cahil putperestlerin zulmünden koruyasınız diye yaratmıştır.

Ey iman edenler! Yeryüzünün halifeleri olarak insanları doğru yola irşad ederek üstün şerefe nail olun. Zira Allah indinde sizi şerefli kılacak olan ne şekilleriniz, ne amir ve memur olduğunuzdur. Sizi üstün kılacak tek faktör, takvanız doğrultusunda işlediğiniz salih amellerdir.

İmtihandan sonra muhakkak ki hesap zamanı vardır. Sizlerden her kim şirk koşmuş veya kötülük işleyerek zulme düşmüşse muhakkak cezalandırılacaktır. O, dilerse, kul aklını başına alıp tevbe etsin diye, dünyada ceza verir. Bu onlar için ilahî bir tokattır. Fakat uyanmayanların suçlarını asla unutmaz. Muhakkak ki O, Allah Gafûr'dur, Rahîm'dir.

Allah'ın kötülük yapanlara cezası şiddetli olduğu gibi gü-

nahlarından tevbe edenlere karşı da rahmeti sonsuzdur. Yeter ki kul samimi tevbe edip kendini düzeltsin. (39/53-55)

Ayrıca şirk, küfür ve münafıklığın dışında Allah'ın günahları misliyle cezalandıracağı veya bir sebeple affedeceği bir yana güzel amelleri de ondan, yedi yüz , bin veya daha fazla arttıracağını vaad ediyor.

"Ya Rabbi, yüzümüzü bir muvahhid olarak Kitabın'la Sana döndürdük! Emrolunduğumuz gibi dosdoğru yaşamak için bize yardım et. Nimete erdiklerinin yoluna ilet. (Amin! Velhamdu lillâhi Rabb'il âlemîn...)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ARAF SÛRESİ

GİRİŞ

Araf; her şeyin fevkinde, yüksek yer manasına gelir. 206 ayettir. 46. ve 47. ayetlerde cennet ile cehennem arasındaki yüksek tepenin üzerinde, bir kısım insanların oraya toplanarak iki manzarayı seyredip, cennete gitmeyi arzu edip cehenneme atılmamaları için Rableri'nin merhametini umacakları belirtilir.

Sûre, akide esaslarını, dinin temellerini açıklamış, verilen nimetlere dikkati çekmiş, kıyamet gününe hazırlanmayı öğütlemiş; insanları sosyal hayattaki hayat tarzına çeki düzen vermeleri konusunda uyarmış ve Allah'a karşı yalan uyduranların akıbetlerini açıklamıştır.

Kur'an-ı Kerim insanı, öncelikli olarak tevhid ve şirk ayırımını iyice izah ettikten sonra mükellef kılmıştır. Çünkü uluhiyet

ve rububiyet sağlanmadığı müddetçe amel-i salihin Allah katında makbuliyeti söz konusu olmuyor.[1]

İşte bu sözün doğruluğuna işaret eden huruf-u mukattaa harfleri ile sûre başlıyor:

❀ ❀ ❀

الٓمٓصٓ ﴿١﴾

7:1 Elif Lam Mim Saad.

Bu harflerle başlamanın kesin bir izahı olmamakla beraber böyle başlayan sûreler genellikle Kur'an'ın Allah kelamı olduğuna atıfla başlayan sûrelerdir.[2]

Şu gördüğünüz Kur'an, sizin de bildiğiniz harflerden meydana gelmiştir. Onun Allah kelamı olduğuna inanmayanlar bu Kur'an'ın aynısını, hatta bir sûrenin benzerini meydana getirsin. Böyle eşsiz bir eser meydana getiremeyeceğinize göre O'nun Allah katından gönderilmiş olduğuna iman edin, öğüdüne kulak verin.

❀ ❀ ❀

[1] Bkz. 30/30, 10/32, 22/31, 41/6

[2] Bkz. 2/12, 3/1, 3,4, 10/12, 11/1, 12/1, 13/1, 14/1

كِتَابٌ أُنْزِلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ لِتُنْذِرَ بِهِ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

7:2 (Bu Sûre, yahut Kur'an) -onunla (halkı) inzar etmekliğin için, mü'minlere de bir öğüt olmak üzere- sana indirilen bir kitaptır. Artık bundan dolayı göğsünde bir sıkıntı olmasın.

Burada, Kur'an'ın önemi, insanlar üzerindeki etkisi ile tepki gösterenlerin hali tasvir edilmektedir. Evet, Kur'an doğru yolda olmayanları hakkın sesiyle uyarmak, doğru yolda olup iman edenlerin idrakini de uyanık tutmak için onlara yol göstericidir.

Demek ki Kur'an mü'minler için günahtan arındırıcı şifa kaynağıdır. O halde onu elden bırakmamalı. Onu hayat kaynağı olarak gönüllerde yaşatmalı. Hayatlarını O'nun emirleri doğrultusunda idame ettirmelidir.

Şu halde karşımıza İslam'ın bir şartı çıkıyor, o da Kur'an'ın Allah kelamı olduğuna iman, kelime-i tevhid ve kelime-i şehadete iman.

Böylece insanın halis bir iman neticesi yüce hedeflere doğru yolculuğu başlar. Öyle ki bu yüce yoldan sapanların felaketine seyirci kalmayacak kadar duyarlı ve şuurlu insanlar, onları doğru yola çekebilmek için ellerinden geleni yapmaya çalışacaktır. Bu uğurda çekilen meşakkat ve sıkıntılar onu bu yüce gayeye erişmek ve eriştirmekten alıkoymayacaktır. Çünkü kişi artık bu sorumluluğunun fevkalade kutsal bir vazife olduğunun farkındadır. Bu sorumluluğun kendisini ve bu yolu takip edenleri

huzura, eşsiz makamlara eriştireceğini bildiğinden ilahi kelama samimiyetle sarılır.

Ey mü'min, bu yolda muhalefet ve engeller karşısında yılma, bu uğurda karşılaşacağın tüm zorluk ve engeller seni yıldırmasın. Bilakis dâvanda sebatla gafiller güruhundan kurtarabildiğini bu davaya ilhak et, azimle çalış. Unutma ki bir kişiyi hak yola getirmen senin en kıymetli nimetlere mazhar olman demektir. Öyle ise bu dava uğrunda zorluk ve sıkıntılara karşı, Allah'tan alacağın ecirler için sabırla diren. Bu yola girmeyenlerden ötürü de sıkıntı duyma, çünkü her insan ameline göre muamele görecektir.

❀ ❀ ❀

اِتَّبِعُوا مَآ اُنْزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهٖٓ اَوْلِيَآءَ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾

7:3 Rabbiniz'den size indirilen (Kur'an-ı Kerim) e uyun, ondan başka (larını) veliler (edinip de kendilerin) e uymayın. Ne kadar az öğüt tutuyorsunuz!

Evet zorluklara karşı direnme ve Allah'ın vadi ile teselli bulma, azim sahibi peygamber ve salih mü'minleri örnek alarak, kitaba sarılmak ve dini sahiplenmek gerekir.

Hayır ve doğruluktan başka bir şey olmayan Kur'an'a uyun. İşte bu sistemin ana esası Allah'ın indirdiklerine uymak, yalnız onun emirlerine tabi olmaktır. (Bkz:6/153) Buradan anlıyoruz

ki Müslümanlar Kur'an'ı fıkhederek dinlerini yaşamalılar. Taklidi ve tevarüs yoluyla bu din yaşanmaz. Bu hususta İbnü Hazm taklidin haram olduğunu içtihat eder. (Bkz: İslam Hukukunda Mezhepler, H. Karaman sh:146)

Evet bu kitap, kul olmak için yaratılmış insanoğluna O'ndan başkasının emrine tabi olmamaları için uyarıcı olarak indirilmiştir. Allah'tan başkasını veliler edinmek, her çeşit tehlikeye, inanç sapıklığına düşmektir.

Rabb'ine kendini muhatap kabul eden için Kur'an gibi yüce bir nimet varken başka yüceliklere neden ihtiyaç hissetsin ki... Kur'an'ın öğütlerinden habersiz olup, Kur'an'ın kendilerini Allah'a yaklaştırmak için en kuvvetli bağ olduğunu unutanlar; "Bunlar bizi Allah'a daha fazla yaklaştırsınlar" diye başka kutsallar arayanlar, öğütten nasibini almayanlardır. Bu hal ise Allah'ın hükmünün dışına çıkmaktır ki, dolayısıyla kişi kendine zulmetmiştir.

Allah'a yöneliş öyle olmalı ki, kul cahilliye hayatını tamamen terk edip; fikrini, değerlerini, ahlâk anlayışını, adet ve geleneğini bütünüyle değiştiren, Allah'ın Kur'an'la çizdiği nizama yönelmelidir.

❀ ❀ ❀

وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ اَهْلَكْنَاهَا فَجَآءَهَا بَاْسُنَا بَيَاتًا اَوْ هُمْ قَآئِلُونَ ﴿٤﴾

7:4 Biz nice memleketler** (ahalisini)**i** (cezayı hak ettikleri için) **helak ettik. Öyle ki (kâh) geceleyin, kâh onlar kaylûle ederlerken azabımız gelip çattı onlara.

Bu uyarılara kulak asmayanların kötü bir akıbetle hayata veda etmelerinin vehameti anlatılarak tüm gelecek nesillere bir ihtar ve öğüt veriliyor.

O gün zalimlerin pişmanlıklarının fayda vermeyeceği gerçeği hatırlatılarak, insanın Rab olarak yalnız Allah'ı tanıması ve peygamberi aracılığıyla göndermiş olduğu Kur'an'ı rehber edinmesi emredilmiştir.

Eğer bir fert veya millet aşırı derece de fasıklık edip dinin sınırlarından çıkmaya devam ederse artık onlar için ansızın gelecek olan azabı hiç kimse engelleyemez.

❀ ❀ ❀

فَمَا كَانَ دَعْوٰىهُمْ اِذْ جَآءَهُمْ بَاْسُنَآ اِلَّآ اَنْ قَالُوْٓا اِنَّا كُنَّا ظٰلِمِيْنَ ۝

7:5 Kendilerine azabımız geldiği zaman çağırışları "Biz hakikaten zalimlerdendik" demelerinden başka (bir şey) olmadı.

Hadlerini aşmış ve kendilerine ayrılan sürenin sonuna gelmiş nice insan ve toplumların felaketi anlatılırken ve müşahede edilirken neden insan ibret almaz? Neden tövbe etmek için son anı bekler durur? Allah'ın azabı onları yakaladığında, kendi zulümlerini görmeleri onlara bir fayda sağlamaz. Oysa bu halden kurtulmak için, onlara başıboş yaratılmadıklarını anlatan, cennetle müjdeleyen, Allah'ın ayetlerinin anlatıldığı, Kur'an indirilmişti.

Hakka başkaldırıp azgınlıkta direnenlerin en emin olduk-

ları demlerde dahi bir felaketle yok edilecekleri haber veriliyor. Beklenmedik azaba yakalandıklarında suçlarını, günahlarını itiraf etmelerinin bir faydası olur mu? (7/99,40/52)

"Kötülükle iştigal edenler; Allah'ın kendilerini yere batırmasından yahut haberleri yokken üzerlerine ansızın azap gelmesinden veya onlar dönüp dolaşırlarken Allah'ın kendilerini yakalamayacağından emin mi bulunuyorlar? Onlar (Allah'ı) aciz bırakacak değillerdir". (16/45,)

Şu dünyada dahi Allah'ın dilediği ilahi ikabdan kim emin olabilir. Ensenizde ölüm çeşitli şekillerde sizi takip etmektir. Nerede olursanız olun yakalar. Bir trafik kazası, zelzele, sel, hortum vs. herhangi bir şekilde muhatap olunan ilahi ikazdır.

Suçlarınızdan dolayı hâkimin vereceği cezadan yaptığınız itiraftan dolayı kurtulma şansınız ne kadar.

Ey bundan gafil olanlar, o gün haksızlığınızı itiraf etmeden bu gün hakkı idrak ederseniz, kurtulanlardan olursunuz. O günün hesabı cidden çetindir.

❁ ❁ ❁

فَلَنَسْـَٔلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْـَٔلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ﴿٦﴾

7:6 Kendilerine (peygamber) gönderilenlere de mutlak soracağız, onlara gönderilen (peygamber)lere de her halde soracağız.

Bu da ilahi bir tembih. Gönderilen peygamberler vazifelerini hakkıyla yaptı mı? O'na itiraz edenler niçin itiraz etti? O gün her şeyin iç yüzü açığa çıkacaktır.

Böylece resulleri yalanlayanların hiçbir mazeretlerinin olmadığı ve azabı hak ettikleri net bir şekilde ortaya çıkar. Tıpkı dünyada yapmış olduğu gizli suçun ortaya çıkması gibi.[3]

Bütün bu ayetler gösteriyor ki, insan amaçsız başıboş yaratılmamıştır. Peygamberin gönderildiğinden haberi olanlardan da, peygamberlerden de gerekeni yerine getirip getirmedikleri sorulacaktır. Onun katında torpil ve rüşvet yoktur.

Herkes istisnasız sorguya çekilecektir. Ayrıca Resulullah'ın beyan etmiş olduğu gibi: "Hepiniz çobansınız ve hepiniz sürünüzden sorumlusunuz. İmam (devlet başkanı) tebaasından, kişi ailesinden, kadın kocasından, çocuk ailesinden sorulacaktır".

Nasıl birbirimizden sorumlu olduğumuz için üzerimize düşen dünyevi vazifelerimizi yerine getiriyorsak, sorumlu olduklarımızın ahlâki, dini vecibelerini de öğretmenin ilahi bir vecibe olduğunu da bilmeliyiz. Dünyevi mes'eleleriyle ilgilenip de uhrevi mes'eleleri ciddiye almayanlar o gün hesaba çekileceklerdir.

Bir peygamber Allah'ın vahyini tebliğ etmek ve dini hakim kılmak için nasıl canla başla çalışıyorsa, bir mü'min de gücünce çalışmak zorundadır. Dinini ciddiye almayanlar dünya ve ahirette maddi ve manevi kayıp içerisinde olacaklardır. (66/6)

"Rabbin hakkı için, biz onların hepsine muhakkak surette yapmakta oldukları şeylerden hesap soracağız." Kim neye önem

---

[3] Bkz. 6:130, 16/56, 37/22, 24

vermiş, neyin arkasında koşmuş o gün ortaya çıkacaktır. Ey akıl sahipleri! Ahireti ciddiye alarak hayat tarzınızı organize ediniz! Hiç bir dünyevi emel sizi Allah'ın rızasını kazandıracak işlerden alıkoymasın!

فَلَنَقُصَّنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَآئِبِينَ ﴿٧﴾

7:7 (Soracağız da) ***kendilerine karşı*** *(olup biteni mutlak)* **bir ilim ile her halde anlatacağız. (*Çünkü*) biz (*biz onlardan hiçbir zaman*) gaaib değildik.**

İnsan mutlak gözetim ve denetim altındadır. O gün bütün hadiseler mahşer halkına anlatılacak. Hiçbir şey gizli kalmayacaktır. İşte Kur'an bu gerçeği anlatarak insanların hayatlarını ona göre değerlendirmesini ve ölüm gerçeğiyle inkar edilemeyecek şekilde ortaya koyarak öğüt almasını ve ölüm ötesi hayat için hazırlanmasını tembihliyor.

❁ ❁ ❁

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٨﴾

7:8 (Herkesin dünyada yapıp ettiğini) ***tartmak da o gün haktır. Artık kim(ler) in terazileri ağır basarsa işte onlar murada erenlerin ta kendileridir.***

Evet o gün kişilerin sevap terazisi ağır basarsa karşılaşacağı elbette saadet olur. Çünkü bu terazinin kefesine konanlar salih

amellerdir. O salih ameller ki sahibine dünyada onurlu, erdemli, temiz bir hayat yaşatırken ahirette de en büyük saadete, cennete kavuşturur.

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾

7:9 Kimin de tartıları hafif gelirse bunlar da, ayetlerimize zulmeder oldukları için, kendilerine çok yazık etmiş kimselerdir.

Bu iki ayette amellerin olumlu ve olumsuz yanlarına dikkatleri çekerek inananların ahireti ciddiye alarak hazırlık yapmalarını tembihlemektedir.

Evet insan hayatta iki tercihten birini seçmektedir. Ya hakkı bilmek, tanımak, onu izlemek ve onun gerektiği fiillerde bulunmak; ya da ilahi vahye kulak tıkayarak gerçekleri görmezlikten gelmek... Bu kimseler de terazilerinin kefelerine günah yüklemişlerdir. O günahlar ki indi emellerin arkasında koşturup, ahirete dair kayda değer bir iş yapmamışlar ve kendilerine zulmetmişlerdir.

Allah'ın ayetlerini ciddiye alanlar, salih amel işleyenlerdir. İşte onlar murada erecek olanlardır. Tartıları hafif gelenler ise, Kur'an'dan istifade edemedikleri için kendilerine yazık edenlerdir.

Kur'an'ı arkalarına atanlar, dinlemek, amel etmek isteme-

yenler böyle yapmakla Kur'an'ın hükmünden kendilerini kurtarmak şöyle dursun bilakis tamamen onun ceza olarak haber verdiği akibete duçar olacaktır. Kişi nefsi için çalışır ve bir şeyler kazanmak ister. Ama maneviyatını kaybederse geriye ne kalır. O çalışıp didindiği dünyada terazisine koyacak nesi vardır. Kaçınılmaz son mutlaka vuku bulacaktır.

"Ey iman edenler! Allah'a karşı haşyet duyun ve herkes yarın için ne hazırladığına baksın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah yaptıklarınızdan haberdardır". (59/18)

Kıyamet günü bir hardal tanesi kadar da olsa tevhid ve şirk üzere yaşanmışlıklar, gelip terazinize konacaktır. Zerrelerin havada uçuşup gelip terazinize konacağı amellerin niteliğini düşünün. (Bkz:31/16, 34/3, 99/7, 8)

❀ ❀ ❀

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾

7:10 Andolsun, sizi yer(yüzün)de yerleştirmişiz, size orada bir çok geçim vasıtaları yaratmışızdır. Ne az şükredersiniz!

Rabbimiz bizlere çeşitli, sayamayacağımız kadar sayısız nimetler bahşetmiştir. Bu nimetlerin en yücesi de insana meleklerden daha üst bir makama ulaştıracak özellikler bahşetmesidir.

Nimetlere şükretmek, Allah'a layıkıyla hamd-ü senada bu-

lunmak, nimetlerin hakkını vermek ise, onları yaratılış maksadlarına uygun bir şekilde kullanmaktır.

Şükür büyük bir olaydır. Ve imanı da kapsar. Aynı zamanda kendi hevasını, senceyi- benceyi bırakıp Allah Resulü'nün iradesine göre hareket etmektir. İslam'dan uzak bir hayat şükürden de uzak olmaktır.

"Allah'ın sana ihsan ettiği gibi sen de ihsanda bulun" emrini şöyle anlarız: Allah'ın bize ilk ihsanı kâinatı yaratıp isteklerimize cevap verir şekilde döşemesi sonra bizleri onu imar edecek melekelerle kuşatıp mükemmel yaratmasıdır. Bizim ona 'ihsanımız' ise, O'nun nimetlerini istediği şekilde kullanıp, O'na kulluk ve ibadetlerimizi gönülden onaylayarak yerine getirmektir. O'nun bize ikinci ihsanı ise, bizim onun nimetlerini O'nun istediği şekilde değerlendirip kulluğumuza binaen O'nun da bizlere karşılık olarak cenneti hazırlamasıdır. Öyle ise insanın Rabbi'ne şükür ve ibadet etmesi gerekmez mi? Her halükârda faydası yine kendine olacakken, ne var ki kullar pek az şükretmekteler.

❀ ❀ ❀

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِاٰدَمَ فَسَجَدُوٓا اِلَّآ اِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾

7:11 Andolsun, sizi (evvela) yarattık, sonra size suret verdik, sonra da meleklere: "Adem'e (yahut Adem için Allah'a) secde edin" dedik. Hemen secde ettiler. Fakat İblis dayattı, secde edicilerden olmadı.

Arzda çamur, babalarının sulbünde birer nutfe olduğu halde ahsen-i takvim üzere, insan suretinde yarattık ve melekleri ona secdeye davet ettik. Bu secde Hz. Adem'in fiziki yapısına olmayıp maneviyatına verilen değerlerden ileri gelmektedir. Tıpkı ibadetlerde yönelinen Kabe'nin rububiyet makamını sembolize ettiği gibi. İşte buradan da maneviyatını ayakta tutmaya çalışanların meleklerden üstün olduğunu çıkarıyoruz. Nasıl olmasın ki iyi ile kötüyü muhakeme ederek iyiye talip olanlara ebediyette yine meleklerin hizmetinde güzel yaşayacağı bir hayat hazırlanmaktadır.

Bunu ancak madde ve manasını kötülüklerden koruyan kimseler hak edecektir.

Maddeyle mananın arasındaki farkı bilmeyenler maddeyi yüceltir ve önünde eğilirler; eğildikçe küçüldüğünü görmeyen bu mütekebbirler, maddi manada geri olanları ise hor görüp küçümserler.

Oysa ruh ve beden, madde ile mana birbirine giydirilmiş bir elbisedir. Ruhtan bedeni, bedenden ruhu ayırırsanız ortada işe yaramayan bir an evvel toprağa gömülmesi gereken bir ceset kalır. Aynen bunun gibi maddi yönüne ağırlık verip da ruhunu yani maneviyatını öldürenler de insanlık değerlerinden aşağılara düşerler. "Onlar diriler değil, ölülerdir. Ne zaman dirileceklerini de bilmezler."(16/21) diyerek imandan yüz çeviren kimselerin hak karşısında ki hissizliklerini, duyarsızlıklarını anlatıyor. Ölülere de ne yapsanız hiçbir tepki vermezler, başlarına nelerin geleceğini bilmezler. Bu zillete düşmekten kaçınmanın tek yolu ilahi davete kulak verip imani vecibelere uymakla olur.

Yaratıcı'nın Alim ve her şeye Kadir olduğunu, neyi niçin emrettiğini düşünmeden nefsinin gururuna kapılanlar ihsan sahibi Yaratıcı'nın uyarısını hesaba katmayarak itaatsizlik ederler. Tıpkı şeytanın kıyas yaparak kendisinin ateşten insanın ise çamurdan oluşunu kınayıp üstünlük taslaması gibi. Oysa her şeyi yaratan ve her şeye kendine münhasır özellikler veren de Allah'tır.

Toprağın özelliği; vakur, ağır başlılık, hilm ve sebattır, ürün vermek için çoğu kez bakıma muhtaçtır. Ateşin özelliği ise; yakma, hafiflik ve sür'attir. Toprak; bitkilerin, gelişmenin, üremenin ve ıslahın yeridir. Ve her canlı ondan besinini alır. Kuru toprağa tohum atsanız yeşerir mi? Ama kıvamında su verseniz bağrındaki her tohuma hayat bahşeder. Fakat toprağı batağa dönüştürürseniz orada olsa olsa haşereler türer. İşte imansız insan da bunun gibidir. Toprak ve ateşin özelliğini, fonksiyonunu değerlendirmeden, üstünlüğü ve alçaklığı hakkında tartışarak hakikatten uzaklaşırlar.

Eşyanın hayırlı ve iyi oluşu; eşyanın cinsi ve maddesiyle değil, mana ve özelliğiyle alakalıdır.

Varlıkların meydana gelişinde herhangi bir rolü olmayan kişinin övünme, yerinme ve büyüklenme gibi sebebi olamaz.

Allah varlıkları en muazzam bir şekilde yarattığına, kudretinin, yücelik ve büyüklüğüne dikkatleri çekerek kendine üstün bir saygı göstermelerini öğütlemiştir.

Fakat şeytan ve şeytanlaşmış zihniyetler eşyadaki özelliği kendinden bilip gururlanarak ona secdeden imtina ederler.

Maddi manada toprakta çürüyecek bedenlerine ihtimam

gösterip de çürümeyecek olan ruhunu manevi değerlerle süslemeyenlere yazıklar olsun.

❀ ❀ ❀

قَالَ مَا مَنَعَكَ اَلَّا تَسْجُدَ اِذْ اَمَرْتُكَ قَالَ اَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾

7:12** (Allah) **dedi: "Sana emrettiğim zaman secde etmemen** (i mucip olan, seni secde etmek)**den men'eden** (sebep) **neydi?"** (İblis) **dedi: "Ben ondan** (Adem'den) **hayırlıyım.** (Çünkü) **beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın".

Evet hiçbir nassa dayanmadan kıyas yapan, itaatten yüz çevirenler hep şeytanın arkadaşıdırlar. Sizi Allah'a secde etmekten alıkoyan gurur ve hasediniz midir?

Şu bir gerçek ki, Allah kat'i ve kesin bir emir ortaya koydu mu, onun karşısında görüş beyan etmek, hüküm koymak kendini ilah yerine koymaktır. Halbuki haddini ve Yaratıcısı'nı bilen kişiye kesin emirler buyurulunca kayıtsız şartsız itaati söz konusudur.

Ayrıca burada tebliğe muhatap olunduğunda tebliğciden ziyade tebliğin mercii ve mesajı üzerinde düşünmek gerekir. Karşısındakini küçümseyerek veya kendini müstağni görerek tebliği reddetmek kişinin kendi zararınadır. Tebliğe muhatap olan insan onu irşad ve uyarı düşüncesiyle dinlerse elbette daveti anlar ve icabet eder. Fakat ne acıdır ki kendini müstağni görenler benli-

ğinde gizlediği gurur hased ve inadı sebebiyle rahatlıkla haktan yüz çevirir.

İşte yukarıdaki ayette şeytanla verilen örnek, insanlığa bir uyarıdır.

Şeytanın ateşten, meleklerin nurdan, insanın topraktan yaratılması, Allah'a itaat edip etmeme de etken bir sebep değildir. Aslolan, pek çok karakterle donatılmış olan kulların imtihana tabi tutulduğunda basiret üzere hareket edip etmemesidir. Önemli olan, Allah tarafından bahşedilen farklı özellikleri ve kabiliyetleri hayra yönelik kullanmaktır. Birtakım farklılıkları böbürlenme vesilesi kılarak isyana düşmemektir.

Herhangi bir ayrıcalığıyla, mevki, makam ve servetleriyle bundan mahrum olanları küçük ve hor görüp böbürlenen insanların tavırları şeytanın yaptığı hareketten çok ta farklı değildir.

Şeytan; "Beni ateşten onu ise çamurdan yarattın. Ben ondan daha hayırlıyım" deyişindeki enaniyet onu helake sürükledi. Allah'a itaatteki asilliği görmeyip, yarattığını küçük görmek gibi ikrah ettirici bir enaniyet.

Aynen bunun gibi kendilerine imtihan gereği verilenlerle büyüklenip, itaatten yüz çeviren herkesin akıbeti de şeytana benzeyecektir. [4]

Bakınız burada şeytan Allah'ı bilmiyor da değildi. Bilakis ilmi olduğu halde ilmiyle hareket etmeyip şuur altında ki guruyla Allah'a itaatten yüz çevirdi. İblis böyle kimselere açık bir

---

[4] Bkz. 2/30, 15/26, 41, 7/11, 27

örnektir. Bunların cennetten hor ve hakir olarak kovulacağı 13. ayette haber veriliyor.

❀ ❀ ❀

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ اَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ اِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾

***7:13** (Allah) öyleyse, dedi, hemen in oradan. Artık senin orada kibirlenmen, kafa tutman gerekmez. Hemen çık (git). Çünkü sen alçaklardansın.*

Buradan da anlıyoruz ki, Allah'ın varlığına, birliğine inanması kişiye bir yarar sağlamıyor. Onun vahyine muhatap olanların emrine itirazsız ittiba etmesi de gerekiyor. Büyüklenmek küçüklüktür. Mevki makamına, gücüne ve servetine güvenerek böbürlenenlerin Allah o gün burnunu yere sürtecektir. Fakat O, Rabb-i Rahim olduğundan onların cezasını erteliyor. Belki içlerinden ürküp de hakka dönenler olur diye.

❀ ❀ ❀

قَالَ اَنْظِرْنِيٓ اِلٰى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾

***7:14** (İblis) dedi: "Bana (halkın) dirilip kaldıracakları güne kadar mühlet ver".*

Gururunda, müstağniliğinde direnenlerin halleri de Şeytan'ın durumu gibi addedilir. Onlar da Şeytan gibi, yeniden diriliş gününe kadar belli bir süre için mühlet verilenlerdir. Fakat insanlara bu mühleti rahmete dönüştürme şansı vardır. Kendi kıyametlerini yaşayıncaya kadar... Bile bile haktan yüz çevirenlerin, yüzüne bakılmayacağı gibi kendilerini rahmete kavuşturmak için, ayrıca bir imtihan vesilesi olarak verilen her türlü nimetleri kaybettikleri gün nedametleri bir fayda vermeyecektir. Verilen mühlet sona ermiştir ve Allah'ın azabı yakındır artık.

❀ ❀ ❀

قَالَ اِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿١٥﴾

7:15 (Allah) dedi ki: "Sen mühlet verilmişlerdensin".

"Alîmun bizâti's-sudur" olan Allah bir imtihan gereği kovduğu İblis'in bile ricasını reddetmeyerek ona mühlet veriyor.

Adem'e secde emri nasıl İblis'in tıynetini ortaya çıkardıysa, aynen ilahi emirlerle de Allah insanları imtihana tabi tutarak onların da zihniyet ve tavırlarını kendilerine göstermek istemiştir. Kişiler dilerse Hz. Adem'i, dilerse Şeytan'ı kendilerine rehber edinir.

❀ ❀ ❀

قَالَ فَبِمَآ أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾

7:16** "(İblis) **Öyleyse, dedi, (madem ki) sen beni azgınlığa mahkum ettin, bende bu sebeple, andolsun ki, onlar (ı saptırmak) için senin doğru yolunda (pusu kurup) oturacağım".

Öfkenin, şirretliğin en kötüsü kendini uyarana karşı düşmanlık etmektir. Gurur ve öfke ile vicdanını köreltenlerin, doğruya, adalete, itaate tahammülleri yoktur. Hep isterler ki sular hevalarına göre aksın. Mutedil insanlara karşı amansız sinsi bir düşman kesilirler. Ve kendine uymayanların yolunun üzerinde durup, doğru yoldan saptırmaya çalışırlar. Bu uğurda her türlü desise, hile ve komploları en cazip hale getirerek aldatmaya çalışırlar. Öyle ki, hasetleri gözlerini kör etmiştir. Ve bu hasetle pusuda bekleyip, yandaşlarını çoğaltmak için her türlü imkânlarını kullanıp günahı güzel gösterirler.

İblis, hatalı olduğunu, Allah'ın emrine mutlaka itaat etmesi gerektiğini çok iyi biliyor, bu hatasından dolayı azap göreceğini de biliyordu. Ama kibrinden dolayı hata yaptığını kabullenmedi. Böyle bir hata işlemesine sebep olarak Allah'ı gösteriyordu. Allah'ı suçluyor ve günahını O'na yüklüyordu. Tıpkı günümüzde; "Allah dilemediği için hidayete eremediğini" ifade eden insanlar gibi... Oysa akıl olgusu onlara oldukça ağır bir sorumluluk yüklemiştir.

❁ ❁ ❁

ثُمَّ لَآتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَآئِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾

7:17 "Sonra, andolsun, onların önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından kendilerine geleceğim (musallat olacağım). Sen de onların çoğunu şükredici (kimseler) bulamayacaksın".

Tabi İblis hiç iyi şeylerin altına imza atar mı? İşi, gücü hile, aldatmacadır. Azdırmak istediğine nereden bir menfez bulursa oradan sokulur. Yani insanın zaaf, tutku ve arzularından yol bularak içeri sızar. Ve onlara isteklerini yapma dürtüsünü yoğunlaştırır. Arkadan, önden, sağdan, soldan...

İnsan bir imtihan gereği hayır ve şerre karşı istidatlı yaratılmıştır. (91/8,10) Serbest olarak tercihlerini yapması için kendisine akıl verilip ayrıca yardım edilmek üzere peygamberler gönderilmiştir. [5]

Bu sebeple insanoğlu sağduyularını kullanarak ya Allah'ın, ya da İblis'in yolunu seçmekte serbest bırakılmıştır. Allah kullarını imtihan etmek için ilahi kanunlarını uygulamada cüz-i irade vermiştir. Ve bu cüz-i iradeleri neticesi yaşanan hata ve günahları şeytana yüklemeleri onları vebalden kurtarmaz ve hatalarındaki ısrarlarından dolayı şeytan gibi lanetlenmişler gurubuna dahil edilirler maazallah.

---

[5] Bkz. 2/90, 6/104, 18/29

Hür iradeyi hevaya takarak yanlış işlerini şeytanın üzerine atarak hiç kimse vebalden kurtulamaz. Hatada ısrar şeytani bir tavırdır.

Bilgisizlik ve müstağnilik günahların anasıdır. Akıl çoğu kez günahın kölesi olur ve onu meşrulaştırmaya çabalar. Kendi konumunu muhafaza etmekten başka nedir ki hakikate karşı çıkmak!

Aşırı duygular aklın sesini körelttiği gibi insanı köleleştirir. Kendinde var olan ahsen-i takvim melekelerini köreltenleri, şeytan yolundan saptırmaya muvaffak olur.

Oysa Allah insana "istek" gibi bir duygu vermişse, isteklerini meşru yollar ile tatmin edebilecek sayısız imkânlar da göstermiştir. Bütün bunları itidal dairesinde yürütebilmesi için kullanabileceği ölçüde kendini güçlü kılacak irade de vermiştir.

Şeytan insana hangi yolardan nasıl sokulur?

Arkadan yaklaşmayı öncelikle, inkar ve şirk olarak düşünebiliriz. Bu aldatmayı atalarını körü körüne bağlılık olarak da değerlendirebiliriz.

Atalara bağlılık ancak Kur'an ve sünnet gibi Rabbani bir ölçüde olursa gereklidir. Bu ölçüyü yitirenlere Şeytan'ın müdahalesi kolaylaşır. (2/170)

Bir diğeri, Allah'a karşı yalan uydurup haktan saptırması; zamana, çağa uymaz diyerek Allah'ın kanunlarını yürürlükten kaldırıp kendi yasalarını koyup insanları buna uymaya zorlamasıdır.[6]

---

[6] Bkz. 4/60, 51, 16/36, 39/17

Sağdan yaklaşması; Allah'a daha fazla yaklaşmak niyetiyle veliler edinerek saptırması diye düşünebiliriz.

Kimi insanların yöneldikleri şahıslar, azgınlar veya ahlâksızlar değil, kendilerine senet ittihaz ettikleri bilginler, ve din adamlarıdır. (39/3, 9/31) Aslında görünürdeki niyetleri Allah'ın rızasını kazanmaktır. Bilmezler ki tepeye oturttukları kişilerin söylediği her şeye körü körüne itaat etmek onları Rab edinmektir. Yine bilmezler ki kişiyi Allah'a yakınlaştıracak olan ancak ibadet ve salih ameldir.

Kur'an'ı referans almayan, üzerinde gereği gibi düşünmeyenleri, yaldızlı sözler söyleyerek aldatırlar şeytan ve aveneleri.. (37/28, 30, 2/204)

Allah'ın hükmünü dikkate almayanlara şeytanın önden yaklaşmasındaki maksat ta şöyle olabilir.

İnsanlar yaratılışları itibarıyla sevdikleri, özendikleri yöne meylederler, bunlar, mal, makam, şan, şöhret, dünya sevgisi gibi... Öyle ki fani dünyanın fani insanları, sanki baki kalacakmış gibi ahireti unuturcasına çalışmaktadırlar. Çünkü şeytan onlara amellerini güzel göstermiştir. Ya da fakirlik korkusuyla harcamaktan sakınmak, veya insanlardan gelecek eza ve kınamalar sebebiyle susmak gibi... (31/33, 53/29)

Ne yazık ki bir çok inandım diyen gafil insanlar "dünyayı imar etmek de, insanlara hizmet de ibadettir, düşüncesiyle temel sorumluluklarından kendilerini adeta muaf görürler. Oysa akletmekle emrolunmuşlardı.

Şeytanın soldan yanaşması ise, halk arasında sık sık "şeytana

uydu" ifadesi vardır. Türbelere bez bağlayan, ölmüşlerden medet bekleyen kimseler, kendi durumlarına bakmayarak, içki, zina, hırsızlık vb. gibi alenen günah işleyenleri gördüklerinde hep bu ifadeyi kullanırlar. Şeytanın sağ taraftan yanaşmasına karşı gafil olan bu kimseler, şeytanın soldan yanaşmasına kısmen duyarlıdırlar. Çünkü şeytan soldan yanaşırken nisbeten belirgindir. Buna rağmen şeytan fahşayı hoş gösterip insanın zaaflarından sokularak vesvese verir ve Allah'ın ipine tutunamayanlara karşı galip gelir.

İblis insanları hak ve hidayet yolundan saptırmak için daha pek çok değişik metotlar kullanır. İnsanın zaafı ne ise oradan yaklaşarak kandırır. İnsanlar ona karşı ancak zaaflarını ıslah etmeye, Allah'a itaat ile iradelerini güçlendirmeye çalışarak onun şerrinden korunabilirler. Bunun da temeli ilimdir.[7]

İbn Abbas da bu beyyineyi şöyle açıklamıştır: "Önlerinden maksat âhireti unutmaları, arkalarından sokulacağım kavli; onların dünyalarına olan arzularını körükleyeceğim ve dünyayı çok sevmeleri sebebiyle dört elle dünyaya sarılarak âhireti unutturacağım. Sağlarından geleceğim kavli, dinlerine dair işlerini onlara karıştıracağım, yaptıkları iyilik ve hasenatı şuur altındaki benliklerini tatmin yani rıza-i ilahiden ziyade desinler ve şöhrete ulaşma arzusunu kamçılayacağım. Soldan yanaşması masiyetleri süsleyip, onların bunlara arzularını körükleyeceğim."

Şeytan ancak insanın zaaflarından ve gafletinden faydalanarak onları aldatmaya çalışır. İsra 65. ayette Rabbimiz'in belirttiği

---

[7] Bkz. 43/36, 72/14,15

gibi "Gerçekte senin kullarım üzerinde her hangi bir zorlayıcı gücün olmayacaktır."

Yeter ki onlar Allah'ı kuvvetli bir anışla zikredip, doğru yolu takip etmeye azim ve kararlı olsunlar, bunların üzerinde Şeytan'ın hilesi etkisiz olacaktır.

Demek ki, İblis'in dört yanlı silahına karşı kulun da tükenmez bir gayret, azim ve sabırla ona karşı koyma gücünü elde etmesi için bütün gücüyle dini öğrenmeye ve yaşamaya gayret göstermesi hatırlatılıyor. Şeytan'ın en şedid zulmü insana sağdan yaklaşmasıydı. Yani dine dair işlerin karıştırılması. Zaten cehalet yüzünden çoğu zaman bu noktaya gelinir.

Allah'ın peygamberleri vasıtasıyla gönderdiği ayetlerin maksadı, Şeytan'ın "doğru yol üzerinde oturup onları azdıracağım" ifadesine karşı uyarmak ve helakin nereden geldiğine dikkatleri çekerek tedbirli olmalarını sağlamaktır.

❀ ❀ ❀

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُومًا مَدْحُورًا لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾

*7:18 (Allah) **dedi ki:** "(Her yönden) **zem ve tahkire uğramış ve (rahmetimden) kovulmuş olarak çık oradan. Yemin ederim ki, onlardan kim sana uyarsa cehennemi bütün sizden dolduracağım".***

İnsanlardan Şeytan'a uyanlar, şöyle veya böyle Şeytan'la birlikte cehenneme girecektir.

Allah İblis'e saptırma fırsatı verirken Adem'e de imtihanın gerçekleşmesi için tercih imkânı vermiştir. "fücura ve takvaya" müsait yaratılan insana akıl lütfedilmiştir. Ayrıca aklını yönlendirmesi üzere peygamberler göndermiştir. İnsanlara İblis'i tanıtmış, ondan sakınmaları için bir takım tembih ve önerilerde bulunmuş, cennete gidecek yolun adresini vererek oraya gitmeleri için teşvikte bulunmuştur. Fakat insanlardan bir çoğu düşüncesizce Rableri'ne karşı çıkışlar yaparak hükmü ve hakimiyeti üzerinde ortaya fikirler sürmüşler. O'nun uluhiyetini kabul ederken rububiyetinin asra uygun olup olmadığını tartışıp ve insanın buna ayak uyduramayacağını iddia ederek çağa göre hüküm ve yasalar koymaya meyletmişlerdir. Bir manada rububiyet hakkını kendilerine vermişlerdir. Hangi felsefeyle yola çıkarlarsa çıksınlar uluhiyet ve rububiyette Allah'ı birlemeyenler, tevbe edip kendilerini düzeltmedikçe Şeytan'la birlikte cehenneme girecekleredir.

"Muhakkak ki cehennemi seninle ve sana tabi olanlardan hepsiyle dolduracağım". (38/85, 63/65)

Onunla sonsuza dek cehenneme girecek kimseler, küfür ve şirk konusunda Şeytan'a tabi olan kimselerdir. Küçük günahlar konusunda Şeytan'a tabi olan kimseleri belirli şartlar dahilinde Allah affedebilir veya affetmeyip sadece işlediği günahın cezasını verebilir.[8]

[8] Bkz. 4/17, 18,31, 53/32, 39/54

Şu bir gerçek ki bir kimse hiçbir rahatsızlık duymadan bile bile günahı sürdürüyorsa bu da bir nifak alametidir.

❀ ❀ ❀

وَيَآ اٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظّٰلِمِينَ ﴿١٩﴾

7:19 Ey Adem, sen, zevcenle birlikte, cennete yerleş (in) de ikiniz de dilediğiniz yerden yeyin. (Ancak) şu ağaca yaklaşmayın. Sonra (kendinize) yazık etmişlerden olursunuz.

Şeytan cennetten kovulduktan sonra, Hz. Adem ve eşi Hz. Havva'yı imtihana tabi tutuyor. Cennetin sayısız nimetleri arasında yasak bir meyveyi yememesini tembihliyor.

Allah, insanları şerri de işleyebilecek bir tabiatta yaratmıştır. Buna karşın onlara akıl ve irade de vererek hayır ve şerri ayırma melekesini de bahşetmiştir. Adem yeryüzüne indirilmeden bir sınama yapılarak Allah'ın (cc) yasaklarına riayet etmek, nefsi arzularını kontrol altına almaları tembih ediliyor.

Bu tembihi tutmadıkları takdirde zalimlerden olacaklarını da bildiriyor.

Şeytan'ın Allah'a asi olarak düşmüş olduğu zulmün neticesinde uğradığı cezadan da haberdardır Hz. Adem..

Her zulüm insanı cezaya maruz bırakır. Cennete gitmenin,

cennette kalmanın tek yolu şeksiz, şüphesiz, itirazsız iman ve Allah'a itaattir.

Şeytan'ın Allah'a muhalifliğinin sonucu çok vahimdir. Buna çok dikkat etmek gerekir.

Kulların da itaatsizliği, durumlarına göre küfür veya günah kapsamına girer. Kişi yasak kılınan bir ameli helal görerek işlerse veya artık medeni dünyada bunların bir manası kalmadığı düşüncesine kapılarak işlerse o zaman zulmü, küfür kapsamına girer. Fakat haram olduğunu kabul ettiği halde, sırf nefsine uyduğu için işlerse günah işlemiş olur. Günahı önemsememek, bile bile sürdürmek fasıklıktır. Mutlaka sahibine zarar verir.

❀ ❀ ❀

فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُۥرِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءَٰتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَىٰكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَٰذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّآ أَنْ تَكُونَا مَلَكَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَٰلِدِينَ ﴿٢٠﴾

7:20 Derken şeytan, onlardan gizli bırakılmış o çirkin yerlerini kendilerine açıklamak** (göstermek) **için ikisine de vesvese verdi ve: "Rabbiniz size bu ağacı başka bir şey için değil, ancak iki melek olacağınız yahut** (ölümden azade ve) **ebedi kalıcılardan bulunacağınız için** (yani böyle olmayasınız diye) **yasak etti" dedi.

İnsan güzel bir hayatı ebedi yaşamak ister. Doyumsuz bir

arzu içerisindedir. Adem, cennet nimetlerini ve şeytanın da düşmanı olduğunu bildiği halde bir anlık gafletinden yararlanan şeytanın yalanlarına karşı zaafa düşerek yasağı çiğnemişti.

Bu Allah'ın (cc) insana imtihanı öğreterek yeryüzüne öyle indirmesi için dilediği bir muradıdır. Şeytan oyunu yaman oynamış damardan girerek ebedi olma arzusuyla yasak meyveyi yedirmiştir. Ve bunun neticesinde onlardan takva elbisesini çıkarmıştır.

Zaaf, yalan yere yemin ve vesvese bir anlık gafletle insanı aldatan güçlü faktörlerdir. Şeytan bunları kullanarak insanları yoldan çıkarır.

Kesin hükme riayet etmeyip vesveselere kulak verenler hep şeytani iğvalarla hareket ederler. Bu bakımdan "vesvese Şeytandandır" denilmiştir.

Vesvese, kalpte meydana gelen şüphe, tereddüt, vehim kuruntu ve iç üzüntüdür.

Bunun zıddı ise, kararlı, emin ve azimli olmaktır.

Yalan ise gerçeği saklayıp bildiğinin aksini söylemesidir.

Bütün bu ve buna benzer hilelere karşı insana, ilim, irade ve akıl verilmiştir ki aldanmaktan sakınsın.

Şeytan'ın vesveselerinden korunmak, ancak sağlam bir iman, sürekli Allah'ı zikretmek ve Allah'a ittika edip ibadet etmekle mümkün olur. (16/99, 100)

Şeytan zayıf karakterli, hevaya düşkün kimseleri etkiler. İnsan ne melek, ne de şeytandır. O, akletmekle, Şeytan'a ve şeytani

güçlere karşı mücadele vermesi gereken bir mükelleftir. Mücadelesinde başarılı olanlar ebedi olan cennette, diğerleri ise durumuna göre hak ettikleri yerde olacaklardır.

Buradan çıkaracağımız ders; her günah; insanın takva elbisesini eskitip, selim fıtratını bozar. Ayrıca avret mahallini göstermenin büyük münkerlerden olduğunu da anlayabiliriz.

Örtüde edep ve takvaya riayet etmemek Fahşa ve münkerin yayılmasına sebep olur. Bu sebeple örtünme emri üzerinde de ehemmiyetle durmak gerekir. Emirler ve yasaklar bir yerde de bin yerde de geçse aynı önemi haizdir. İtaat etmek gerekir. Günümüz hevaperestleri, "eğer örtü çok önemli olsaydı namaz, faiz vb. konular. gibi üzerinde çok durulurdu" diyerek örtünün ehemmiyetini azaltmağa çalışarak toplumsal yozlaşmayı hızlandırmışlardır. Bu da Şeytan'ın ve şeytanlaşanların hilelerinden biridir.

Böylece, dejenerasyonun temelinde Allah'a itaatsizliğin olduğunu görüyoruz.

❀ ❀ ❀

وَقَاسَمَهُمَآ إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ ٱلنَّٰصِحِينَ ﴿٢١﴾

7:21 Bir de onlara: "Şüphesiz ki ben sizin iyiliğinizi isteyenlerdenim" diye yemin etti.

Öğüdün kimden ve ne adına olduğuna dikkat etmek gerekir.

Yapılan öğütte rıza-i ilahi mi yoksa kulun zaafı mı hedefle-

niyor? Dikkatle düşünecek olursak burada rıza-i ilahi değil "iki melek ya da ebedi olma" va'di var.

Şu bir gerçek ki Şeytan ve dostları insanlara hep onların maslahatlarını düşünüyor gibi görünerek insanları aldatırlar. Günümüz nice maslahatgüzarları da, onların, barış, demokrasi, insan hakları, ortak değerlerimiz gibi felsefeleri öne çıkararak vaat ve öğütle aldatırlar. Düşmanına aldanıp, vahyi veriler çerçevesinde onlara karşı tedbir almayı bilmeyenler sonunda hep nadim olmuşlardır.

Hz. Adem ve eşinin böyle bir gaflet başına gelenler anlatılır ki düşünenler öğüt alsınlar. (2/204)

Şeytan ve dostlarından sakınmanın tek yolu ilahi vahyi iyi anlayıp gereğince hareket etmektir.

❀ ❀ ❀

فَدَلّٰىهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْاٰتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادٰيهُمَا رَبُّهُمَآ اَلَمْ اَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَاَقُلْ لَكُمَآ اِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٢﴾

7:22 İşte bu suretle ikisini de aldatarak** (o ağaçtan yemeye) **tenezzül ettirdi. Ağaç** (ın meyvesin) **i tattıkları anda ise o çirkin yerleri kendilerine açılıverdi ve üzerlerine cennet yaprağından üst üste yamayıp örtmeye başladılar. Rableri de: "Ben size bu ağacı yasak etmedim mi? Şeytan size muhakkak apaçık bir düşmandır demedim mi?" diye nida etti.

Hile, vesvese, yalan yere yemin çoğu insanları aldatıp tuzağa düşüren güçlü silahlardır. İnsanın bir şeye temayülü varsa bu silahlar kullanılarak istenilen tarafa kolaylıkla çekilebilir.

Şeytan bir çok sebep ve kılıf giydirerek yaptırmak istediklerini rahatlıkla yaptırmaktadır.

Şeytan'ın en yaman hilelerinden biri de haya duygusunu törpülemektir. 20. ayette bunun mücadelesini verdiğini burada da başarısını görüyoruz. Fakat Hz. Adem ve Havva haya duygusuyla örtünmeye çalışıyorlar.

Şeytan ve yandaşları o gün bugün sürekli insanın haya duygularını törpülemek için çeşitli yöntemler kullanıyorlar. Bu duygu yok olduktan sonra insanlar her türlü fahşa ve münkeri işlemekten sakınmazlar.

Allah'a gereği gibi kul olmayıp nefislerine yenilen sefihler, hem heva ve heveslerine hem de Şeytan'a kulluk yaparak adeta hayadan yoksun ortalarda dolaşırlar ve sinema yıldızı, fotomodel, manken gibi varlıkları, sanat adı altında her türlü müstehcenliği, kepazeliği süsleyerek cazip gösterirler aldanıp hayasızlaşan cahil halk kitlelerine... Çağdaşlık ve medeniyet teraneleriyle yozlaşanlar, hayvanca bir hayat sergilemektedirler. Haya insanda fıtri olan ulvi bir düşüncedir. Onunla ziynetlenir insan ve bir manada hayvanlardan ayrılır. Çünkü insan fıtraten güzel duygularla bezenmiştir. Ey adem oğlu! fıtratındaki üstünlükleri yok ederek, kendine zulmedenlerden olma. Takva libasını giy, güzel ahlâk, haya ve aklı selimini koru. Çünkü hayası olmayanın imanı da olmaz. Haya insanı kötülüklerden alıkoyan bir kalkandır.

Bir toplumda iffet, hicap ve haya duyguları bozulmuşsa artık o toplum için yas meclislerini kurun denmiştir.

Günümüz dünyasında Şeytan ve yandaşlarının bu konuda kaydettiklerini görmekteyiz.

Bütün bunlar sizi benliğinizden uzaklaştırıp dünya-ahirette sefil olmanız için düşmanlarınız tarafından kurulan tuzaklardır. Onlara aldanırsanız mutsuz olursunuz. (20/117)

Bu şer güçlerden korunmanız için Allah'ın emirlerinin sebebini bilsek de bilmesek de mutlak itaat içerisinde olmalıyız. Bu şuurda olmayanları Şeytan birçok sebep ve bahanelerle aldatır.

İşte Hz. Adem ve Havva da kendilerine verilen nasihatten gafil kalarak Allah'ın azar ve sitemine maruz kaldılar. Hatalarını anlayıp, beşer oluşlarının aczini idrak ederek tövbekar oldular.

❁ ❁ ❁

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾

7:23 Dediler: "Ey Rabbimiz, kendimize yazık ettik. Eğer bizi bağışlamaz, bize merhamet etmezsen her halde** (maddi ve manevi en büyük) **zarara uğrayanlardan olacağız.

İşte bu insana özgü güzel bir meziyet. Aczi ve gafleti neticesinde işlediği günahı sebepler ileri sürerek savunmadan, ha-

tasından pişman olup Rabbin'den bağışlanma dilemesidir. Çünkü her günah, -gayri ihtiyari ve iradi- işlendiğinde kendine ve çevresine karşı bir zulüm teşkil eder. Ve eğer günahtan vazgeçip tövbekar olunmuyorsa, o günah başka günahlara da zemin hazırlar. Şeytan'ın varlığı günahlarımızın bahanesi olmaz ki, onu suçlamakla kurtulalım.

Beşer; gaflet veya cehaletle, imtihanın ciddiyetini, ehemmiyetini kavramaması sonucu nefsine, çevresine ve Rabbi'ne karşı günah işleyip zulme düşebilir.

Allah'a karşı zulmü, Allah'ın demediğini "dedi" diyerek, şirke ve küfre düşmesidir. Topluma karşı zulüm ise günahı alenileştirmeleridir. Nefsine karşı zulmü ise, akletmeyerek günahta ısrar etmesidir.

Değişik imtihanlara tabi tutulan insanoğullarından bazıları, Hz. Adem ve Havva gibi günahlarından dolayı Rableri'nden af dilerken bazıları da Şeytan gibi bir takım mazeret ve itirazlar ileri sürerek günahlarında ısrar ederler. "O istemeseydi, şunlar sebep olmasaydı" gibi bahanelerle kendilerini müdafaa edip dururlar. (6/148, 16/35)

Şu bir gerçek ki Allah'ın emirlerini icra hususunda hiçbir itiraza mahal bırakmadan itaat etmek, acaba yapsam mı yapmasam mı demeden "işittik ve itaat ettik" demek gerekir.

Beşer olarak Allah'tan bağışlanma ve rahmet talep etmeli. Şeytan'a ancak Allah'a itaat ederek karşı koyma gücüne sahip olunabilir.

❀ ❀ ❀

قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٤﴾

7:24 (Allah) dedi ki: "kiminiz kiminize düşman olarak inin. Yer (yüzün) de sizin için bir zamana kadar yerleşip kalmak ve geçinmek (mukadderdir)."

İşte o gün bugün iki ayrı mizaç birbirlerine üstün gelebilmek için mücadele vermektedirler. Şeytan ahdine sadık kalıp salihleri azdırmaya, salihler de Allah'a sarılarak onun şerrinden korunmaya çalışırlar. İkisi de geçici imtihandan sonra ebediyette hak ettikleri karşılığı alacaklardır.

İlk günah iki insanın cennetten yeryüzüne indirilmelerine sebep oldu. Fakat hallerini düzeltip, salih ameller işlerlerse yeniden cennete varis olacakları kendilerine verileceği vaat edilmiştir. Bunun için de Şeytan'a karşı sürekli uyanık ve dikkatli olmak lazımdır.

Bu yeryüzü, insanlar için belli bir süreye kadar yerleşim merkezi kılınarak geçimliklerini de kendileri kazanıp istifadelenecekleri kabiliyette donatılmıştır.

Muhammed Esed'in yorumuyla "Onların cennetten çıkarılışı insanoğlunun kozmik kaderi ile ilgili bir durumu açıklıyor. Bu imtihanla iç güdüsel hayattan, irade ve tercihle yaşayıp, yeniden ya erdeme ya da "esfeli safilin"e düşme serbestiyeti verilmiş oldu".[9]

---

[9] Bkz. 6/104. 18/29. 30/44. 76/3

Bu itibarla en derin manasıyla düşüş temsili, hiçbir zaman gerileme, yozlaşma kavramını değil, tersine insanın gelişip olgunlaşma sürecinde yepyeni bir evreyi, ahlâki şuura uyma süresini tasvir etmektedir. Ağaca yaklaşmayı yasaklamakla Allah insanoğlunu eğri davranma ihtimalinden haberdar etmekle kalmadı, kendi irade ve ihtiyarıyla doğru davranma imkânını da bahşetmiş oldu. Ve böylece insan kendisini tabii güdü ve hisleriyle yaşayan diğer bütün yaratıklardan ayıran özgür ve ahlâki bir iradeyle donanmış oldu. Şeytan'ın da, insanın ezeli düşmanı olduğunu bildirdi.

❀ ❀ ❀

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿٢٥﴾

7:25 Dedi ki: "Orada yaşayacaksınız, orada öleceksiniz, yine oradan (dirilip) çıkarılacaksınız".

Yer yüzü sayılamayacak kadar varlıkların olduğu ve insanın hayatını idame ettirmek için hizmetine sunulduğu, insanlığın sonuyla beraber yok olup başka mekana dönüşecek âlem. İzahta aciz kalınacak kadar yetenek, kabiliyet ve istidatla donatılmış, akıl ve iradeyle yapıp-yapmama serbestiyetine sahip imtihana tabi tutulan tek varlık insan.

Allah ilk insanı cennette imtihana tabi tutarak yeryüzüne indirdi; zürriyetlerini artırıp, nasıl yaşamaları gerektiğine dair yol gösterip, belli bir süre içinde imtihana tabi tutacağını haber veriyor. "*...onu imtihan edelim diye, kendisini işitir ve görür kıldık*

Şüphesiz biz ona (doğru) yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör" (76/2, 3)

İnsanoğlu takvaya da fücuru da müsait bir fıtratta yaratılmıştır. Takva yönünü geliştirenler dünyada onurlu erdemli ve temiz hayat sürdürdüğünden dolayı cennete müjdelenirken; akıllarını hevalarına takıp fücura yönelenler ise mutsuz bir sona doğru ilerlerler.

İnsan bu iki yön seçiminde takvaya sarılmak, fahşadan ve münkerden kaçınmak için kendini ilahi vahyin kontrolüne almak zorundadır.

İnsanoğlu; akıl, iradesini vahyin kontrolün de kullanırsa Şeytan'ı mağlup edecek güce sahip olur. Yer yer gaflet ve zaafları neticesinde Şeytan'a aldanıp, zaafa düştüğünde hemen toparlanıp tevbe ederse yine Şeytan'ı mağlup eder. Yeter ki günahta ısrar etmesin ve günahını müdafaa etmesin.

Her ne kadar günah işlemeleri Hz.Adem ile Havva'nın cennetten inmesine sebep olduysa da günahları imanlarını zayi edip ebedi cehennemlik kılmadı. Onlar cennet özlemiyle yeniden orayı kazanma hassasiyetiyle yaşadılar. Rableri'ne karşı itaatsizliklerinden haya edip bağışlanma dilediler.

Tevbe Allah'ın en büyük rahmet kapısıdır. Bu kapıyı kapatmamak için insanın takva şuuruyla yaşaması lazımdır. 26. ayet de bu hususa değiniyor.

❀ ❀ ❀

يَا بَنِيٓ اٰدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُّوَارِيْ سَوْاٰتِكُمْ وَرِيْشًا ۭ وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ۙ ذٰلِكَ خَيْرٌ ۭ ذٰلِكَ مِنْ اٰيٰتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُوْنَ ﴿٢٦﴾

7:26 Ey Ademoğulları, size (Şeytan'ın açmak istediği) çirkin yerlerinizi örtecek bir libas, bir de giyip süsleneceğiniz bir libas indirdik. Takva elbisesi ise o, daha hayırlıdır. Bu (libasların indirilmesi) Allah'ın (fazl-u rahmetine delalet eden) ayetlerinden (alametlerinden) dir. Ta ki (insanlar) iyice düşünsünler (nimetlerinin kadrini bilsinler).

İnsan madde ile mana, ruh ile bedenden meydana gelmiştir. Allah, ikisini de korumayı öğretmiştir vahiy yoluyla.

Hem takva elbisesini, hem de haya elbisesini giymek maddi manevi kötülüklerden koruyucu birer zırhtır.

Takva Allah'a haşyet duyarak itaat, haya da ona karşı gelmekten sakınmaktır.

Takva elbisesi ki bu, iman ve salih amellerdir. Allah'a yaklaşmak Şeytan'ın şerrinden kurtulmak için iman ve salih amel şarttır. İman ve salih ameller dünyada elde edeceğimiz tüm nimetleri manalı ve yararlı kılacaktır. Böylece ebedi sürecek olan mutluluğu kazandıracaktır...

Ey Âdemoğulları size verdiğim nimetleri hatırlayın! Din ve dünya için gerekli, avret mahallinizi kapatacak, gerek soğuktan gerek sıcaktan korunmanızı sağlayacak elbiseler yapmanız için size imkânlar sağladım. Bu imkânları nasıl kullanacağınızı bilesiniz diye sizlere akıl ve kabiliyet verdim. Bütün bunlardan daha

üstün olan sizi ahsen-i takvime yüceltecek takva elbisesini verdim.

Takva libası, insanı maddi, manevi kirlerden muhafaza edip Allah'ın istediği kimlik ve şahsiyeti kazandırır.

Bu ayetler avret mahallinin kapatılmasının farz olduğunu, örtünmenin hem letafet hem de edep ve saygınlık kazandıracağını belirtmektedir. Dolayısıyla Allah'a, kendine ve topluma karşı saygınlık kazandıracak tesettür libasını giyip, Allah'a karşı gelme hayasızlılığından sakınmaktır.

En büyük hayasızlık bile bile Allah'a karşı gelmekten utanmamaktır. Bu hayasızlığı ilk yapan Şeytan kendine benzetmek istediklerini de çeşitli telkinlerle teşvik ederek itaatsizliğe sürüklüyor. Bu telkinlerin etkisinde kalan Hz. Adem ile Havva bundan utanarak hemen mevcut imkânlarla acilen örtünmeye çalışıyorlar. Allah'ta onların hicaplarını sağlayacak imkânları bahşediyor. Ruhlarını ve bedenlerini süsleyecek, güzelleştirecek libas ihsan ediyor. Bu libaslardan biri takva libası ki onu giyen Allah'ın fazl-u keremine mazhar oluyor. Bir diğeri ise insanı güzelleştirip, çirkinlikleri örten, setreden libastır. Setri avretin kimlere karşı nasıl olacağını Nur Suresi 30,31 Ahzab Suresi 59. ayetlerde açıklanmıştır.

Hicap; yani utanmak, çirkinlikleri örtmek ve görülmesinden rahatsızlık duymaktır. Bütün bunlar insan fıtratında var olan insana mahsus olarak bahşedilen nezih duygulardır.

Allah, insan için hayırlı olanı emrediyor, yakışmayanı, ona zarar verecek olanı yasaklıyor. Yarattığının en güzel şekilde, korunması için maddi manevi kriterler veriyor. Bu kriterlere sahip

olduğumuzda, yani maddi ve manevi çirkin görüntü ve düşüncelerden uzaklaşmamız neticesinde, Allah'ın beğeneceği kulluk makamına ulaşacağımızın mesajını almaktayız.

Aklı selim sahibi bir insan, ruhi bedeni ayıpların açığa çıkmasını istemez.

Bedenleri çıplak, ruhları hayasız, takvasız bırakmak için çalışanlar; insanlığı büyük bir yozlaşmaya itmektedirler. Tesettür insanlara bir lutf-u ilahidir taşımasını bilen için.

"Ve rişen ve libasun" ibaresi bütün vücudu örten süsleyen elbise olmakla beraber, refah, servet, nimet manalarına da gelmektedir.

Ayıpların örtülmesini sağlayan libasla takva örtüsünün bağlantısı vardır; biri bedeni diğeri kalbin ayıplarını kapatır. Allah'tan korkmak ve O'na itaatsizlikten utanmak kişinin idrak ve şuurunu arttırır.

Takva ve haya duygusundan yoksun milletler çökmeye ve sömürülmeye mahkumdurlar.

"Umulur ki öğüt alırlar".

Artık inananlar, haya imandandır düsturunu kavrayıp insanlar üzerinde oynanan entrikaların farkına varmalılar; İslam'ı yok etmeyi hedeflemiş zihniyetlerin çabalarını boşa çıkarmak için ilmi bir haysiyetle tesettür, haya, iman ve salih amellerle donanıp güçlenmeliler.

O halde görülmesinden, duyulmasından kaçınılmasının gerekli olduğu durumların neler olduğunu, mü'minler topumun

örf ve adetlerini de göz önüne alarak, Kur'an ve sünnetin çizmiş olduğu hudutlara riayet ederek tespit etmeliler.

Onun için geçmişimizde, günümüzde, geleceğimizde de görülüp yerilmesini istemediğimiz hususlar, öncelikle Allah'a karşı yüz kızartıcı hallerden, düşüncelerden kaçınmalıyız. Çünkü Cenab-ı Hak; "(ah elimize geçse de yapabilseydik diye hasret duyduklarınızı) açığa vursanız da gizleseniz de Allah onunla sizi sorguya çeker". (2/284)

Ne var ki kalbine gelen kötü duygulardan hicap duyuyorsa, hesaba çekilmeyeceğini de müjdeliyor. (2/286)

Kısaca Allah'ın hoşuna gitmeyecek davranışlardan sakınarak, hayasızlıktan korunmanın imanın kemal derecesi olduğunu unutmayalım.

❀ ❀ ❀

يَا بَنِيٓ اٰدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَآ اَخْرَجَ اَبَوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوْاٰتِهِمَا اِنَّهُ يَرٰيكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ اِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ اَوْلِيَآءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾

7:27 Ey ademoğulları, Şeytan ana ve babanızı, fena yerlerini kendilerine göstermek için, elbiselerini soyarak nasıl cennetten çıkardıysa sakın size de bir fitne (bela) yapmasın. Çünkü o da, kabilesinden olanlar da sizi, sizin kendilerini göremeyeceğiniz yerlerden muhakkak görür (ler). Biz şeytanları iman etmeyeceklerin velileri yaptık.

Bizim için, görünen veya görünmeyen -ins ve cin- düşmanlardan sakınmanın yolu gerçek bir iman, sahih bir ilim ve bu ilimle desteklenmiş salih ameller gereklidir. Bu şuur insanı Allah'ın zikriyle uyanık kılar.

Şeytan, ana ve babanızın bir anlık gafletinden yararlanıp cennetten çıkarılmalarına vesile olduğu gibi sizlerin de kalplerinizi çelip fitneye ve günaha sürüklemesin. Bunun için daima Allah'ı zikredip bağışlanma dileyerek kulluk vecibelerinizi yerine getirin ki Şeytan'ı veliler edinmeyesiniz. Sakın ona uymayın. Sizin için hazırladığı tuzaklardan sakının. Kıyamete kadar size düşmanlık edeceğini hiç unutmayın. Hayatınızın her dönemini Allah'ın emir ve yasaklarına göre düzenleyin. Asla İblis'e ve avenelerine itaat ederek Allah'ın yasaklarını ihlal etmeyin. Ancak bu şekilde nefsinizi Şeytan'ın ve yardımcılarının şerrinden korumuş olursunuz.[10]

Nerede ve hangi halde olursan ol Allah'ın emirlerine uy, nehy ettiklerinden sakın. Herhangi bir sebepten dolayı bir kötülük ve günah işlemişsen hemen tevbe edip itaate dönüp iyilik yaparak günahını gidermeye çalış. (11/114, 13/22)

Zaten gerçek saygı ve haşyet insanı Allah'ın emirlerine uymaya yönelttiği gibi nehy ettiklerinden de uzaklaştırır.

Bir nass Kur'anda bir defa da zikredilse on defa da zikredilse emir emirdir, nehiy nehiydir. Hafife almak, ya da ömürde bir diyerek, bile bile riayet etmemek insanı fücura götürür. Taviz daima tavizi doğurur.

---

[10] Bkz. 4/59. 3/32. 149. 18/28. 25/52. 33/1, 3

İşte bunun için Hz. Adem ile Şeytan kıssası anlatılarak inanlara uyarı yapılmaktadır. (18/50)

Allah, gereken yerleri setretmemizi emrederek buna riayetsizliğin hayasızlık olacağını belirterek bu ayıplardan kurtaracak örtülerle ziynetlenip güzelleşmek için ihtiyaç duyulan elbiselerden hiç birini yasaklamamıştır. Ancak yoksulların gönlünü inciten ve de giyinenin kapris ve gururunu arttıran elbiselerin giyilmesi kınanmıştır.

İbn Ömer (R.A); "Bir kimse giydiği elbisenin ihtişamından gururlanırsa Allah-u Teala kıyamet gününde ona rahmetle bakmaz". (Buhari ve Müslim)

Sade ve mütevazı giysiler takva şuuru ile yücelmeye vesile olurlar. Takva ki manevi bir elbisedir. Salih amel, halis imandır ki, insanı, ilahi lutfu anlamaya, vacip olan şükrü eda etmeye, Şeytan'ın fitnesinden uzaklaştırmaya ve haya duygusunu muhafaza etmeye yöneltir.

Ey Ademoğulları! Nefislerinize zulmetmeyin, sürekli Allah'ı anarak korunun. Demirin pas tutması gibi kalp de zikirden uzak kalırsa pas tutar. Allah'ı zikredin ki, nefsiniz Şeytan'ın aldatmasına karşı direnebilsin.

Şeytan'a karşı korunmak, ruhu güçlendirmek, zikir ve ibadetlerle Allah ile aramızdaki irtibatı kuvvetlendirerek mümkün olabilir.

❀ ❀ ❀

وَإِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَآ اٰبَآءَنَا وَاللّٰهُ اَمَرَنَا بِهَا قُلْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَاْمُرُ بِالْفَحْشَآءِ اَتَقُولُونَ عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾

7:28 Onlar** (o iman etmeyenler) **bir hayasızlık yaptıkları zaman "Biz atalarımızı da bunun üzerinde bulduk. Allah da bize bunu emretti" dediler. (onlara) söyle: "Allah hiçbir zaman kötülüğü emretmez. Bilmeyeceğiniz şeyleri Allah'ın üzerine mi (atıp) söylüyorsunuz?

Bu ayet taklitçi, heva düşkünü kimseleri muhatap alıyor. Bu tip şahsiyet bulmamış kimseler yapılan öğüt ve uyarılar işlerine gelmediği zaman sorumluluğu atalarına ve Allah'a atarak kendilerini masum gösterirler. Oysa hiçbir beşeri heva ve zaafa takılmadan, yapılan ve yapılacak olan her işin getirisi-götürüsü, zararı-yararı iyi hesap edilmelidir. Allah hiçbir zaman kulları için zarar verici şeyleri asla emretmez. Bu ifade tamamen cehalet ve inkâr neticesinde vebali düşünülmeden sarf edilen bir iftiradır. Atalara gelince onların sözleri, davranışları isabet te edebilir, etmeye de bilir. Bu bakımdan kritiği yapılmadan uyulmamalıdır. Ancak ilimden yoksun, hevası doğrultusunda yaşamak isteyenler hayâsızlıklarını gizlemek için böylesi bir iddiada bulunurlar.

Yapılan herhangi bir amel veya alışkanlık öteden beri gelen bir adet olabilir. Fakat bu böyle diye bağlayıcı tarafı olamaz... Atalarımızın ve örfün bize telkin ettiklerinin, -Allah'ın akıl nimetiyle şereflendirdiği kişiler olarak- Kur'an'la örtüşüp örtüşmediğini tahlil etmekle mükellefiz. Çünkü ayet-i kerime "akletmez misiniz" diyerek iman etmek isteyenleri uyarıyor ve onları bir basiret üzere hakka davet ediyor. (Bkz:12/108).

Fahşa, aşırı derecede çirkin ve hayasızca bir fiili işlemeye denir. Bunlardan en çirkini de Allah'a karşı uydurulan yalan sözlerdir. Yani Allah'ın demediğini dedi diyen en büyük zulmü işlemiştir. Bu hal tebliğlere yanlış istikametler vererek ilmi yolda olmayanları sapkınlığa düşürür. Bunun için Allah adına konuşanlar Allah'ın kaynağından delil getirmek zorundadırlar.

"...Kuşkusuz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa eremezler." (16/116).

Bu ayet inananlara şu tembihte bulunmaktadır. Atalara körü körüne tahlil etmeden vahiy almış gibi bağlanmanın yanlış olduğunu, Allah ve peygamberlerin demediğini dedi demenin büyük bir zulüm olduğunu; Allah'dan başkasına kayıtsız şartsız bağlanmanın şirk olduğunu öğretmektedir. Dini otorite olarak gördükleri kişileri yanılmaz liderler olarak telakki etmek 'sünneti seniye'yi anlamamaktır. Mü'minler arasındaki ayrılıkların baş sebeplerinden biri de "Allah adına" delilsiz konuşmalardan sakınmamalarıdır.

❀ ❀ ❀

اَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَاَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَاَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾

7:29 De ki: "Rabbim adaleti emretti. Her secde yerinde yüzlerinizi (kıbleye) **doğrultun. Ona -dinde ancak kendine** (bağlı gösterişten, bayağı emellerden uzak halis ve) **muhlis** (insanlar) **olarak- ibadet edin. İlkin sizi yarattığı gibi yine** (ona) **döneceksiniz.**

Allah insanları doğru hareket edip adaletli olmaları için vahyi verilerle uyarmıştır. Bu uyarıyı dikkate alanlar, ifrat ve tefritten sakınanlar hidayete ererken bundan imtina edenler hevasına kapılıp titizlikle adaleti korumayanlar haktan saparlar.

Hidayete ermenin tek yolu yüzünü bir muvahhid olarak Allah'a döndürüp emr olunduğu gibi dosdoğru olmaktır. (2/112, 11/112)

Doğruluk hem ahlâki, hem de itikadi bir mefhumdur. Doğruluk dindir. Türevleri bu doğrultudadır. Evrensel doğrulara ölçüyü din koyar.

Adalet, ölçülü ve dosdoğru olmaktır. Adalet Allah'tan başka otorite olmadığına şahitlik etmek ve onun tesisi için çalışmaktır. Adaleti tesis etmek takvaya en yakın olan haslettir. (5/8) *"Allah adaleti emr eder"* (4/58) *"Keyfinize uyarak doğruluktan sapmayın"*. (4/135) *"O, en adil hüküm veren hakimdir"*. (34/26)

Allah ile dostluk kurmayı iyi bilmek lazımdır. Allah ile dostluğunu iyi kurmaya çalışanlar büyük bir ihtimalle mutmain bir ömür sürmeyi ve geleceklerini garanti altına almayı hak etmiş olurlar. (2/257)

Rabbimiz'in adil olma emrinin ifası için samimi bir kalple ve ihlasla yüzümüzü ona döndürüp, hesaba çekileceğimiz günün bilinciyle yaşamalıyız.

İster buna inanın ister inanmayın! Sizi ilk yarattığı gibi ona döneceksiniz.

Buna gerçekten inanıp yüzünüzü yani gönlünüzü O'na doğrultun. Dini Allah'a has kılarak keyfilik ve zandan uzak itaati-

niz ve teslimiyetiniz sadece O'na olsun. "İyyake na'budu ve iyyake nestain" düsturunca, ibadetlerinizi ihlaslı bir şekilde yalnız O'nun rızasını kazanmak için yapın.

Dini Allah'a has kılın. Çünkü o Yaratıcınız Yaratan ile yaratılanlar arası ilişkileri ile tüm varlıklar arasındaki ilişkileri düzenleyen ve insanların dünyada adil ukbada kurtuluşuna vesile olan kanunlar manzumesini göndermiştir.

Dini genel olarak izah edersek, insanları insanlık noktasında yücelten yaşayış biçimidir. Bu dinin adı her zaman İslam'dır. (3/19)

İslam, faziletli bir toplumun oluşması için, kötülükten uzaklaştırıp iyilikle emretmeyi teşvik etmiştir.

Din; tevhid, hesap, hüküm, İslam, millet manalarına gelir.[11]

İslam teslim olanların dinidir. Mü'mine gücü oranınca sorumluluklar yükleyen ve titizlikle takip edilmesi gereken yoldur.

Din, insan ile Allah'a yönelmek ve Resulleri'nin Allah'tan getirdiklerine itaat etmektir.

İhlas içten gelen bağlılıkla yönelmekse, ihsan da Allah'ın gözetiminde olduğunu düşünerek kulluk vazifelerini yerine getirmektir.

Mutlak iyilik,güzellik ve iyi davranış olgusu ilahi iradenin kabulüne ve rızasına uygun olarak yapıldığında geçerlidir.

O halde ameller niyetlere göredir" sözünden; iyiye niyet

---

[11] Bkz. 39/2, 63/11, 37/53, 1/4, 24/2, 9/33, 98/5

edilirse tabii olarak devamında amelin de iyi olacağını anlarız. Ve niyetlerimiz Allah'ın rızasına uygunsa ecir getirir. Diğer bir deyimle de Kur'an insanı kurtarmaz iman olmadıkça, iman insanı kurtarmaz samimiyet olmadıkça, samimiyet insanı kurtarmaz Kur'an'a uymadıkça.

İşte dini Allah'a has kılmak için O'na dua edin. Dua: Yaratan'ı iyi tanıyıp O'na iyi kulluk etmektir.

Dua davettir. Yaratıcı'nın davetine ne kadar icabet edersen o kadar dua etmiş olursun. (2/152,186)

Dua kendini istediğin şeye adamandır. Gerçekte dua, hakiki tevhide erme Allah'tan başka kimseden yardım istememe hakka gönül verme, hakiki dostu bulmandır.

Dua da haya gibi, insanda fıtri bir duygudur. Ve aynı zamanda ibadettir. (10/12, 31/32)

Allah'a itaat ederek kullar O'nun davetine duasına, icabet derse O yüce zat ta onların duasına icabet etmektedir. Bu işlek ve engelsiz yolda hiçbir aracıya gerek yok. Allah kitabı ile, kullar da dua ve ibadetleriyle aracısız buluşurlar.[12]

Hak, davet ve dua ancak O'nadır. O'nu bırakıp yakardıkları diğer varlıklar kendilerine hiçbir şekilde icabet etmezler. (13/14)

İşte dini yalnız Allah'a has kılarak, sadece ihlas ile O'na yönelmeli, O'na dua edilmeli,. O'na itaat ve O'na teslimiyet ile adaleti titizlikle ayakta tutmalıdır.

---

[12] Bkz. 50/16, 8/24, 57/4, 67/1, 112/2, 72/18

"Sizi ilk yarattığı gibi yine O'na döneceksiniz"

Şu dünyaya gelişinde insanoğlunun nasıl hiçbir dahli yoksa ölüme ve haşirle beraber Rabbin huzuruna dönüşünde de hiçbir dahli olmayacaktır.

Bu bizlere dünyanın geçici olduğunu, ona bağlanarak ahireti unutmamamızı o gün için muhlisler olarak hazırlanıp Yaratan'dan yardım istememizi öğütlemektedir.

"Allah'ın gerçek bir va'di olarak hepinizin dönüşü ancak O'nadır..." (10/4) *"De ki: Onları ilk defa yaratmış olan diriltecek. Çünkü O, her türlü yaratmayı gayet iyi bilir,"* (36/79) *"Onlar Allah katında derece derecedirler. Allah onların yaptıklarını görmektedir."* (3/163)

❀ ❀ ❀

فَرِيقًا هَدٰى وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ اِنَّهُمُ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ
اَوْلِيَآءَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ وَيَحْسَبُونَ اَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

7:30 (Allah) bir kısmına hidayet verdi, bir kısmına da sapıklık hak oldu. Çünkü bunlar Allah'ı bırakıp şeytanları kendilerine dostlar ve amirler edindiler. Öyle sanıyorlar ki onlar hakikaten doğru yolu bulmuşlardır.

İnsan iki gruptur. Birisi sürekli sizden yana görünüp hevanızı tatmin edecek teşvik ve teklif de bulunur. Diğeri ise hevanın önünü alıp insanlığın gereği sorumluluk ve bedel ödemesi gerektiğini öğütler. İkinci gurubun velisi Allah'tır. (3/68)

Bu iki sese kulak verip vermemek tamamen insanların kendi iradelerine bırakılmıştır. (2/256)

"İnsanı yarattık ve biz O'na (doğru) yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör". (76/3)

"Her doğan, fıtrat üzere doğar. Sonra babası onu Yahudileştirir, Hıristiyanlaştırır, Mecusileştirir veya İslam üzere yetiştirir". (Buhari ve Müslim)

Bu uyarılara rağmen hevasına tabi olup, hidayetten yüz çevirenlerin muhakkak ki dostu Şeytan'dır.

"Kim Rahman'ı zikretmekten yüz çevirirse, yanından ayrılmayan bir Şeytan ona musallat olur. Şüphesiz bu şeytanlar onları doğru yoldan alıkoyar da onlar, kendilerinin doğru yolda olduklarını sanırlar". (43/36, 37)

İlahi vahye muhatap oldukları halde müstağniliklerinden dolayı kulak vermeyen atalarının ya da veli ittihaz edindikleri kimselerinin dini üzere yaşayıp "biz gözümüzü açtık böyle gördük" diyenler, körü körüne taklit etmeleri sebebiyle sapıklık içerisindeler. (2/170, 36/6,7)

Körü körüne baba ve dedelerini taklit etmek yeterli olsaydı, bazı insanların belli maksatlarla dillerini eğip bükerek unuttur-dukları, bazı menfaat duygularıyla değiştirdikleri, dinleri bozulan toplumlara tekrar tekrar uyarıcı olarak gelen peygamberlere ve kitaplarına gerek kalır mıydı?

Allah insanları, şuna buna veya zannına göre yaşayıp sapmamaları için; *"Rabbiniz'den size indirilene uyun! O'ndan başka dostlar edinerek onlara uymayın! Pek az öğüt alıyorsunuz".* (7/3) mealindeki ayetle ihtar ediyor.

Allah (cc) sadece Kur'an ve sünnete tabi olunmasını emr etmiştir. Bu hak kaynaktan başkasına yönelen kimseler, her ne kadar hak üzere olduklarını iddia etseler de hak üzere olamazlar.

Hak kendilerine geldiği halde hakka ulaşmak için bütün gücünü kullanmayanlar sapıklık üzere yaşarlar. Çünkü imkânları varken hakka ulaşmayı önemsememişlerdir.

Hidayet; ancak muvahhid olarak yüzünü Allah'a döndürüp emr olunduğu gibi dosdoğru yaşama, gayret ve samimiyeti içerisinde olanlara nasip olur.

"Size, benden bir hidayet gelir de her kim hidayetime tabi olursa onlar için herhangi bir korku yoktur ve onlar üzüntü çekmezler." (2/38)

"Allah kullarını selam yurduna çağırıyor". (10/25)

"Eğer inkar ederseniz, şüphesiz Allah size muhtaç değildir. Bununla beraber O, kullarının küfrüne razı olmaz. Eğer şükrederseniz sizden bunu kabul eder..." (39/7)

Allah insanların hidayete ermeleri için her türlü misalle gerçekleri açıkladı. Fakat kimileri verilen iradeyi yanlış kullanıp bundan yüz çevirdiler. Dolayısıyla sapıklığa müstahak oldular. Yoksa Allah kulları üzerinde ayrıcalıklı davranarak kimilerini iman üzere yaratıp da kimilerine de sapıklığı dilemedi. Haşa bu adaletsizlik O'na yaraşmaz.

Hidayet ve doğru yolun kapıları Allah'ın tüm kullarına açıktır. Tıpkı Allah'ın güneşe verdiği özellikle dünyayı ziyasıyla aydınlattığı gibi... El Hadi, ismiyle de bu rahmetini alemlere şamil

kıldı. Güneşin, gözü kapamakla ziyası yok olmadığı, ama kapayanın karanlıkta kalması gibi; hakikati anlamaya çalışmayanlar hidayet nurundan mahrum kalırlar. (Bkz:10/18, 17/15)

Ayet-i kerimede, "..bir kısmına hidayet verdi, bir kısmına da sapıklık hak oldu.." ibaresindeki "hak oldu" ifadesi üzerinde dikkatlice düşünmek gerekir. Allah kulu için asla sapıklık dilememiştir, gaflet ve cehaletle hakkı aramaktan uzak kalan kul sapıklık içinde kalmayı hak etmiştir. Kulun iradesiyle hayrı temenni etmedeki gayretiyle de hidayet nasip eder Yaradan. Birtakım kolaycıların, Allah dilemedi, hidayet etmedi diyerek cürümlerini de Allah'ın üzerine yıkarak kurtulacaklarını zannetmeleri hayalcilik ve hafife almaktan başka bir şey değildir.

Allah akılını kullanmayanları böyle sapıklık pisliği içerisinde bırakır. (10/100)

İşte hidayet ve delalet olayı bundan ibarettir. Bir de insanın kendisinin doğru yolda olduğunu iddia etmesi yeterli değildir. Kurtuluş ve hidayet Allah elçilerinin öğrettiği şekilde sadece rıza-yı ilahi için inanıp yapılandır. Allah ilme yönelmeyip zulme düşenlere hidayet etmez. Hidayet, hidayet hediyesini kabul edenindir. Kapalı yumruk hediye kabul etmez. "Verdi Mabut görmedi akılsız mahluk"..

يَا بَنِيٓ اٰدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾

7:31 Ey ademoğulları, her mescid huzurunda ziynetinizi alın (giyinin). Yeyin, için, israf etmeyin. Çünkü O (Allah) israf edenleri sevmez.

Bu ilahi beyan da dünyanın neresinde olursa olsun Allah müntesiplerine, kulluk edebini takınmayı öğütler. Allah'ın Kur'an'la bildirmiş olduğu sünneti, sadece ferdilikle kalmayıp aynı zamanda sosyal, siyasi, ekonomik, psikolojik ve ahlâki eğitim-öğretim gibi hayatın her alanında kulların hayatını düzenleyen kanunlar manzumesidir. Bu sebeple İslam dini, kulların hem bu dünyalarını, hem de ahiretleriyle ilgili bütün hükümleri en ince ayrıntısına kadar, net ve açık bir şekilde anlaşılacak üslupla açıklamıştır. Artık iman etmek isteyenler bütün cahili adet ve geleneklerini bırakıp Allah'ın şeriatı ile ziynetlensinler. Allah'tan başka hiçbir kimsenin şeriatına boyun eğmesinler.

İslam adabıyla mescitlere girsinler. İslam'a göre ziynet; insanın itibarını, onurunu yükselten, izzet kazandıran duruş ve davranışlardır. Diğer bir deyimle beden ve ruhun giydiği takva elbisesidir.

Ayrıca fıkıhçılar özellikle namaz ve hac ibadetini yaparken giysilerine dikkat etmeleri gereğine dikkatleri çekmişlerdir. Bu giysilerin şeffaf ve dar olmadığı gibi pejmürde bir görünüşte olmamasına özen gösterilmesini tavsiye etmişlerdir. İslam'a göre giyinme adabı erkekler için göbek ile diz kapak arası; kadınlar

için de yüz ve ellerin dışında kalan kısmın örtülmesi istenmiştir. Setr-i avret insana her zaman farz olduğu gibi namaz ve tavafta da farzdır. Cemaati rahatsız edecek ağız, ayak ve ter kokusu gibi kokuları gidermekte saygının gereğidir.

Mescitler secde edilen yerlerdir. Bu manada bütün temiz olan yeryüzü secdegâh olsa da mescitler insanların toplanma yeridir. Kadınlar ve erkeklerin Allah'a daha yakın bir ilişki kurmaları için toplandıkları bir üstür. Mü'minler için ilim merkezi, medrese veya tüm dallarıyla bir üniversite veya Müslümanların idare yeri, bugünkü deyimiyle parlamentosu olmalıdır.

Resulullah devrine baktığımızda ilk kurulan cami, hem devlet merkezi hem mahkeme yeri hem de sosyal hayatın gerekleri olan işlerin düzenlendiği yerdir. Böyle olunca sosyal,ilmi ve kültürel faaliyetlerin yeri olmayan sadece namaz kılmaktan başka bir işlevi bulunmayan binalara cami denilmesini anlayamıyoruz. Sadece namaz için inşa edilen binalar Allah Resulü'nün yaptırıp içinde her türlü sosyal faaliyetlerin uygulandığı idare evine benzemez.

Kur'an'ı kerimde yegane örneğimiz olan Allah Resulü'nün yaptırdığı, içinde namaz kılınıp, sosyal konuların hakça uygulandığı binalar modelimiz olmalıdır. Sosyal hayattan tecrit edilerek, ilahi nizamın tesisi söz konusu edilmeden kullanılan mekanlar cami vasfını taşımaktan çıkmış olsalar gerek.

Allah Resulü, "mescitleri süslemekle memur olmadım. Siz de mescitlerinizi süslemeyin" derken, fonksiyonelliğin ön planda tutulmasını kastetmiştir. Camilerin görkemli ihtişamlı olması, levhalarla donatılması insanların daha iyi bir Müslüman olmala-

rını sağlamaz, tabiî ki nezih bir estetik göz zevkimizi okşar. Fakat haddi aşmamak gerekir. Namaz kılanların huşuunu bozacak dikkatini dağıtacak süslemeler, mekruh sayılmıştır.

Hz. Ömer de, "Sakın allı, sarılı ziynetler yapıp ta halkı fitneye uğratmayasınız". Yani namaz esnasında zihni meşgul edecek şeylerden uzak durun. İbni Mace de Hz. Ömer (R.A)dan mervi bir hadiste: "Şimdiye kadar hiçbir kavim gelmemiştir ki, ameli bozuk bir hale gelince mescitlerini süslemeye kalkışmış olmasın" buyrulmuştur. (Sahih-i Buhari, C. 2. Sh:388)

Belki bir manada görkemli camiler başkalarına dini mekanlarını güzel gösterme açısından övünülecek bir durum gibi görülebilir ama maalesef içini şuurlu cemaatin süslemesi gerçeği unutulmuş ya da ikinci plana atılmış.. Hadis şerifte de belirtildiği gibi durum İslam anlayışının yozlaştırılması değil midir?

Mescitlere girme hususunda kadınları men etme durumu bulunmadığı halde bazı sebepleri ıslah etme yolunu denemeden yasaklama yoluna girilmiştir. Evet değiştirilmiş, aslından saptırılmış bir çok uygulamalar oldukça fazla. İlahi vahiyden uzak, bilgilenme ve 'sünneti seniye' gibi bir yol tahlil edilmediğinden Müslümanlar, hakikat bilgisinden mahrum kalmışlardır. Bundan en çok yarayı da maalesef kadınlarımız almıştır. Oysa Allah'a muhatap olma ve kulluk etmede kadın erkek eşittir. Aralarında takvadan başka hiçbir üstünlük yoktur. Muttaki hanımlar erkeklerden ve fasık kadınlardan elbette çok üstündür. Ancak bazı konularda iki cinsin de hususi noktalar dikkate alınmak şartıyla her insan Allah'a yakın olmaktan uzak tutulamaz.

Cemiyetin temel taşı olan kadın daima bir yerlere kapatıla-

rak pasifize edilmiştir. Camilere mescitlere gitmeleri engellenerek ibadet ve ilim gibi yüce değerlerden mahrum bırakılmışlardır. Kadının camiye gitmesi, cuma ve bayram namazı kılması onun için hiç düşünülmeyen bir olgu olarak gösterilmiştir. Bu konuya katılmamakla beraber Rahim Allah'ın, Rahim dininde yüce değerler taşıyan hanımefendiler neden cuma ve bayram namazına gitmek gibi bazı mükellifeyetleri, mahsurları bulunmadığı, gücü ve imkânları olduğu halde neden ifa etmesin. Oysa 62/9. ayette mescide çağırılanlar içerisinde böyle bir ayırım göremiyoruz.

Ayrıca Hz. Ömer'in muhterem eşi Atike Hanımefendi namazlarını mescitte kılarlarmış. Zevci Ömer onun mescide gitmesinden hoşlanmıyormuş. O'da "Vallahi Rasulullah (as) beni nehy etmedikçe ben gelmekten vazgeçmem, beni bundan men eden sebep nedir" dediği rivayet edilir. (Sahih-i Buhari C: 3, Sh: 50)

Ayrıca "Kadınlar sizden mescide gitmek için izin isterlerse izin veriniz" buyrulmaktadır. (C:1, Hadis; 210. Sh: 225)

İnananlar gerek tavaf gerek namaz ve sair zamanlarda elbiselerinin hem edebine hem de temizliğine dikkat ederek en güzel hal ve haşyet içerisinde bulunmalılar. Bir müslümanın mümkün olduğu kadar nezih ve temiz olması sünnettir. Mescide giriş-çıkış, oturuş ve namazda safların intizamlı olmasına dikkat edilmelidir.

"Ey iman edenler! Size mescitlerde yer açın denilince yer açın ki Allah'ta size genişlik versin" (58/11)

Müslümanlar her hal ve tavırlarıyla kendilerini Kur'an ahlâkıyla süslemelidirler.

"Yiyin için israf etmeyin"

Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı şeylerden yiyiniz. Fakat israf etmeyiniz. İtidalli olunuz.

İsraf herhangi bir şeyi yerinde kullanmama; lüzumsuz yere sarf etmektir. Bazı âlimler, genel bir tarifle; "Mevcut imkânları, Allah'a itaatin dışında harcamaktır", demişlerdir.

İsraf yani savurganlık ve sefahat haramdır. Allah'ın verdiği her türlü nimeti onun yolunda kullanmamak ta cimrilik etmektir.

"Dilediğinizi yiyiniz, dilediğiniz giyiniz; yalnız şu iki şeyde hataya düşmeyin israf ve gurur".

Gösteriş yapmaksızın, israf etmeksizin yiyiniz,giyiniz ve sadaka veriniz. Çünkü Allah (cc) verdiği nimeti kulunun üzerinde görmek ister.

İsraf neyde olursa olsun sefahate davet eder. Arkasından lüks tabi bir ihtiyaç zannedilecektir. O halde ihtiyaç hissedilmeden, desinlere ve gösterişe yönelik harcamalardan şiddetle kaçınılmalıdır. İtidal üzere hareket edip iktisatlı davranmalıdır. Masrafta iktisat, geçimin yarısıdır.

İsraf neyde olursa olsun onu heba eder, iktisat ise bereketlendirir.

Masrafta iktisat, maişetin; halk ile dost geçinmek, aklın; hüsnü sual ilmin yarısıdır. İktisat; varlığını lüzumsuz şeylere sarf etmeyip yerinde ve lüzumu kadar sarf etmektir. İsrafa düşmeden yaşayanlar, zarurete düşmez ve kimseye muhtaç olmazlar. Varlı-

ğını israf edenler, kumar ve sefahatte tüketen beyinsizler perişan ve muhtaç hale düşerler.

Müslüman, iktisadı ibadet; israfı da haram bildiği için dikkatli tasarrufta bulunur.

Her müsrif, milletinin düşmanı ve her tasarruf sahibi de devletinin mün'imi (nimet veren) sayılır.

Mağdur bir kimse için, -itidal üzere vermek şartıyla- bütün servetini sarf etse yine israf etmiş sayılmaz. Fakat yersiz verdiği bir ölçek dahi olsa israftır ve hesabını verecektir. *"Bir de akrabaya, yoksula, yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma. Zira böylesine saçıp savuranlar şeytanların dostlarıdırlar..."* (17/26, 27) *"(O kullar)ı, harcadıklarında ne israf ne de cimrilik ederler, ikisi arasında orta bir yol tutarlar."* (25/67)

Allah'ın sevmediği işlerden sakının ve sevdiği işleri yapın ki felah bulasınız.

❀ ❀ ❀

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللّٰهِ الَّتِيٓ اَخْرَجَ لِعِبَادِهٖ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ اٰمَنُوا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيٰمَةِ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾

7:32 De ki: "Allah'ın kulları için çıkardığı ziyneti, temiz ve hoş rızıkları kim haram etmiş"? De ki: "O(nlar), dünya hayatında iman edenler içindir. Kıyamet günü ise yalnız (ve yalnız) onlara mahsustur". İşte biz ayetleri, bilirler için, böyl ce tafsıyl ederiz.

Haram ve helal kılma yetkisi sadece Allah'a aittir. Hiçbir şer'i nassa dayanmadan şu haramdır, şu helaldir diyenler, uluhiyet iddiasında bulunmuş olurlar. Onlara bu yetkiyi kim vermiştir. Siz Yaratıcı mısınız ki neyin temiz, yararlı veya zararlı olduğunu bilesiniz? (Bkz:16/116)

Böyle bir davranışa cür'et edenler, bile bile Allah'a ortak koşarcasına onun dinini tahrif edip, kullarını haktan saptırmaya çalışan dinsizlerdir. Ya da cehaletleri sebebiyle insanları korkutmak veya akli melekelerini dumura uğratırcasına, insanları dizginlemeğe çalışan ucuz fetvacılardır. Allah'ın men ettiği sahaya hangi durumda olursa olsun girenler fasıktır. *"O size ancak kötülüğü, çirkini ve Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri söylemenizi emreder."* (2/169)

Allah yeryüzündeki her şeyi insanoğlu için yarattı. Az bir kısmı hariç, hepsini helal kıldı. Dünya hayatında, helal olan iyi ve güzel şeylerin nefislere haram kılınmasını Kur'an-ı Kerim kınayarak iman edenlerin konuya dikkatini çekiyor. Allah'ın nimetleri bu dünyada bütün insanlığa sunulmuşken, ahirette sadece iman edenleri kapsayacağını görüyoruz. İnsanlar bu nimetlere şükredici olup düşünmeliler, aksi halde kendilerini ağır bir hesaba hazırlarlar.

Kısaca demek isteriz ki, insanlar dünyadaki hayat mücadeleleri esnasında Allah'la muhasebeyi kesmeden, İslam'a güzel hizmet etme düşünce ve çabası içinde olmalılar, yoksa mizan başında terlerler. Öyle ise her müslüman gücü nispetinde dünya nimetlerinden istifade ederken Rabbi ile kendi arasında bu muhakemeyi hatırlamalıdır. Allah ayetlerini bunun için açıklıyor.

Bunları bilen, Allah'ın sınırlarını korur. Gerçekten düşünen akıl sahipleri öğüt alırlar. İşte bunlar için ahirette daha güzel rızıklar verilecektir. İşte imanın kazandırdığı netice; artık onu sahiplenin, onunla aziz, helal ve temiz olanlarından yiyin, Şeytan'ın peşine düşmeyin; zira Şeytan sizin açık bir düşmanınızdır." (2/168)

❀ ❀ ❀

قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهٖ سُلْطَانًا وَاَنْ تَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

7:33 De ki: "Rabbim ancak hayasızlıkları, onların açığını, gizlisini, bununla beraber (her türlü) günahı, haksız isyanı, Allah'a -hiçbir zaman bir bürhan indirmediği- her hangi bir şey'i eş tutmanızı, Allah'a bilmeyeceğiniz şeyleri isnat etmenizi haram etmiştir".

Bu ayet bir önceki ayetin bir manada açılımıdır. Yani Allah dinin, hükmünü her yönüyle açıklamıştır. İman etmek isteyenler hiçbir keyfi, zanni yaklaşımlardan beri olarak tüm benlikleriyle hakka tabi olmalılar. Kanun ve hüküm koyma yetkisini O'ndan başkasına vererek şirke düşmemeliler.

Allah size, ilme dayanarak iman edip, din hakkında haram-helal hakkında bilmeden konuşmamanızı emretmektedir. (Bkz: 17/36)

İndi, zanni, çıkışlarla ayetleri tevil edip hakkı saptırarak başkalarını da saptırmayın. Yahudi ve Hıristiyanlar gibi olmayın. Onlar, yaptıkları bu cürmün cezasını ebediyette çekeceklerdir.[13]

Bu ayette insanı helake sürükleyen beş husus ele alınmaktadır.

1: Fahşa; Salim aklın çok kötü gördüğü, çok çirkin, yüz kızartıcı işlerdir. (Bkz:24/19,31/6)

2: İsm; Sevaptan hayırdan alıkoyan, hoş görülmeyen her türlü amellerdir.

"İsm; Göğsünde yerleşip sıkıntı veren ve insanların bilmesini istemediğin şeylerdir". (Buhari, Müslim, Tirmizi ve İbni Hanbel'den: Keşf'ul-Hafa 1, 336)

Allah bu kötü işlerin gizlisinden de açığından da sakındırmıştır. Ve terk edilmesini emretmiştir. *"Günahın açığını da gizlisini de bırakın! Çünkü günah işleyenler, yaptıklarının cezasını mutlaka çekeceklerdir."* (6/120)

Rabbin kullarına emri; kötü işten sakınıp iyilik ve takva üzere yardımlaşmaktır. (Bkz:5/2)

Şeytan ism ve fahşayı emreder. Allah ise haram kılar. Huşu içerisinde dosdoğru kılınan namaz insanı bunlardan sakındırır. (Bkz: 29/45)

3: Bağy; Asilik, baş kaldırma, istemede ileri gitme, haddi aşma, sahip olduğuyla yetinmeyerek başkalarının hakkına tecavüz etmektir.

---

[13] Bkz. 2/79. 174. 3/78. 4/13

4: Allah'a şirk koşmak; Delilsiz hüccetsiz Şeytan'a uymaktan ibaret bir hevadır. Tüm hayır ve sevapları götüren en büyük günahtır. (39/65)

Allah'ın sıfatlarını, Allah'a mahsus olan özellikleri fani olanlara atfetmek. Allah'ı sever gibi sevmek, korkmak, yardımını ummak, Allah'a yaklaşmak için veliler edinmek, Allah'tan başka kanunlar koyanlara tabi olmak. Teşri hakkını velilere vermek gibi hususlar şirk na girer.[14]

5: Allah hakkında bilmediği bir şeyi söylemek; Allah'a dinine karşı hiçbir delile dayanmadan konuşup kendi kafasından ahkam kesmektir.

32. Ayette haram-helal koymayı, burada da Allah hakkında bilmeden konuşmayı yasaklıyor. İkisi de, büyük bir zulümdür. [15]

Bütün bu haberler gösteriyor ki vahye muhatap oldukları halde müstağniliklerinden dolayı yüz çevirdikleri için "Dâllîn" (sapanlar) olmuşlardır.

Fıtratını bozmuş, günaha ve bağye karşı duyarsızlaşmış müşriklerin karşılaşacağı netice çok vahimdir.

❀ ❀ ❀

[14] Bkz. 2/162, 9/31, 39/3, 5/44,45,47

[15] Bkz. 2/78, 3/66, 6/119

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً
وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٤﴾

7:34 Her ümmetin (mukadder) bir eceli vardır. Binaenaleyh o müddetleri gelince bir saat ne geri bırakabilirler, ne öne alabilirler.

Tüm uyarı ve ikazlar en açık ve net bir şekilde yapıldıktan sonra son nokta hatırlatılıyor. Herkes için belirlenmiş süreçten sonra ecelleri gelecektir. Bu gerçeği yalanlayan veya bu süreci durduran, uzatan, kısaltan var mıdır. Onun için eceliniz gelmeden bir an önce Allah'ın emirlerine sarılın. Biliniz ki er veya geç ölecek hesaba çekileceksiniz. Ölüm sizin için son değil yeni bir hayata geçiştir. Herkes amel ve davranışlarına göre karşılığını alacaktır.

Şu dünyada kabiliyet ve imkânlarınızı son limitine kadar kullansanız bile, bazı oluşlara nasıl karşı koyamıyorsanız, ölüm ve sonrası olacaklara da karşı koyamayacaksınız. Ne var ki bu dünyayı, kabiliyetlerinizi kullanarak müsbete çevirme imkânınız olduğu gibi, ahiret hayatınızı da müsbete çevirme imkânınız fazlasıyla var. O halde gücünüzü ve iradenizi bu yönde kullanın. Bu dünya bir imtihan alemidir. Her türlü sevinç-keder, varlık-yokluk, hastalık-sağlıkla imtihan olunan bir süreç. Eğer verilen zaman ve akıl sermayenizi doğru kullanarak bu süreçten hayırla çıkmak için çaba gösterirseniz ebediyette güzelliklere, mükafatlara nail olursunuz. Aklınızı ve kabiliyetinizi rıza-yı ilahi doğrultusunda kullanarak bunu başarabilirsiniz. O zaman imtihan

sorularını şer görmeyip hayra tebdil ederek Allah'tan ecir alırsınız.

Milletlerin ayakta durması ve çökmesi, ilahi iradeye bağlılıklarıyla alakalıdır.

Her ümmet, her millet ve her devletin Allah tarafından tayin edilmiş bir ömrü vardır. O vakit geldiğinde onu kimse durduramaz. Milletler ve devletler, fertler gibidir. Kurulur, gelişir, duraklar, geriler, nihayet yıkılır ve yok olurlar. Bunların uzun ya da kısa ömürlü oluşu toplumun maddi ve manevi yapısının sağlamlığına bağlıdır. Bu durum tayin edilmiş ecele aykırı değildir. Zira yüce Allah toplumun durumuna göre ecelini tayin eder.

Bir millet, hakka tutunup israftan uzak, onurlu erdemli bir iktidar sürdüğü müddetçe yaşayacaktır. Kur'an'da nice milletlerin helak edilişlerine ve sebeplerine dair kıssalar vardır.

Milletlerin çöküşü, yükselişi bazı sebeplere bağlanabilir. İnsanlar düşünmelidir; vazifelerimizde kusur ediyor muyuz? İlahi emirlere muhalefet eden doğru yoldan sapıp, eğri yoldan gidenler için bir uyarıdır Kur'an'daki kıssalar. Milletlerin, ümmetlerin,fertlerin ömürlerinin uzunluğu kısalığı değil, bu süreçte nasıl yaşadıkları, neleri hak ettikleri önemlidir.

Hz. Nuh'un uzun, Hz. İsa'nın kısa bir ömür sürmesi onlardaki değerden hiçbir şeyi kaybetmedi. Firavun ve Nemrut'un da çok şeye sahip olup uzun ömürlü olmaları kendilerine bir yarar sağlamadı.

İnsanların herhangi bir millete mensup olmaları mazeret olamaz, çünkü Allah katında birer fert olarak hesaba çekilecek-

lerdir. Allah katında her fert, dünyada millet olmak yolundaki gayretiyle de mükâfatlandırılacaktır. Dolayısıyla Amerika-Asya vatandaşı olarak değil, Allah'a kulluk edip etmediklerinden hesaba çekilecektir.

"Bir toplumda işler ehline verilmezse o toplumun kıyameti kopmuştur". Yani bu, o toplumun madden ölüşünü değil, o toplumun helakini ifade eder.

Haktan adaletten uzak bir ümmette zulüm, fuhuş, faiz, cinnet, cinayet, buhran, azgınlık yayılırsa, bundan daha iyi kıyamet mi olur. Böyle bir ümmet maddi gücü ne kadar yüksek olursa olsun, helak olmaya mahkumdur.

❀ ❀ ❀

يَا بَنِيٓ اٰدَمَ اِمَّا يَاْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ اٰيَاتِي فَمَنِ اتَّقٰى وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٥﴾

7:35 Ey Ademoğulları, eğer size içinizden ayetlerimi kendinize anlatacak peygamberler gelir ve artık kim** (onlara muhalefetten) **sakınır ve** (nefsini) **ıslah ederse onlar için bir korku yoktur, onlar mahzun olacak değillerdir.

Tüm peygamberler insanları bir kelime etrafında toplayıp adalet ve güven içerisinde yaşayacakları sistemi hakim kılmak için çalışırlar. Bu uğurda öncelikli olarak "Kelime-i Tevhid'e davet edip sonra da toplumun hidayete erip salaha ermeleri için

iyiliği emredip kötülükleri nehiy ile hakikatleri bir bir açıklar. Onların çağrısına kulak verip halini düzeltenler tarihte şerefle anılırken, ebedi saadeti de hak ederler. Bundan yüz çevirenler ise zulme düşüp lanetle anıldıkları gibi ebedi helake maruz kalırlar.

❀ ❀ ❀

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَآ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٦﴾

7:36 Ayetlerimizi yalan sayanlar** (a) **ve onları kibirlerine yediremeyenlere** (gelince:) **Onlar da o ateşin yaranıdırlar. Onlar orada ebedi kalıcıdırlar.

Tüm uyarı ve ikazlara rağmen eneleri ve müstağniliklerinden dolayı gönderilen elçileri küçümseyip getirdikleri hayat düzenini beğenmeyen kendilerine emr edilenlerden kaçınan, hevalarının ve emelleri doğrultusunda hayatlarını düzenleyenler hiç çıkmamak üzere azap içerisinde kalacaklardır. Bu ilahi kanunun bir sünnetidir.

❀ ❀ ❀

فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِهٖ اُولٰٓئِكَ
يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُمْ مِنَ الْكِتٰبِ حَتّٰٓى اِذَا جَآءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ
قَالُوٓا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا
عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كَانُوا كٰفِرِينَ ﴿٣٧﴾

***7:37 O halde Allah'a karşı** (demediğini söyledi diye) **yalan uydurup atandan, yahut onun ayetlerini yalan sayandan daha zalim kimdir? Onların kitaptan nasipleri ne ise kendilerine erişecektir. Nihayet elçi (melek)lerimiz, canlarını almak üzere onlara geldikleri vakit diyecekler ki: "Allah'ı bırakıp da tapa geldiğiniz** (ilahlarınız) **nerede"? (Cevaben şöyle) diyecekler: "Onlar bizi bırakıp gaaip oldular". Kendileri kendi aleyhlerine, muhakkak küfredenler olduklarına, şahitlik edeceklerdir.*

Bu uyarı o kadar mühim ki, mushafın bir çok yerinde değişik ifadelerle bu hususa dair ihtarlar vardır. "Allah buyurdu", "Resulullah'tan.." diye rivayetler uydurmak, bir delile dayanmaksızın konuşmak büyük bir zulümdür. Çünkü Allah ve Resul'ü bir işe hükmettiği zaman artık inananların kendileriyle ilgili konularda tercih serbestiyeti yoktur. (33/36) Hüküm koyma yetkisi ise sadece Allah'a mahsustur. Bunları bilerek veya bilmeyerek göz ardı etmek en büyük zulüm değil de nedir?

Allah'ın ayetlerini yalan sayarcasına, Allah adına asılsız uydurmalarıyla insanları etkilemeye çalışanlar farkında olarak veya olmayarak Allah'a ortak koşmuş bulunurlar ki, tevbesiz affı da

düşünülemez. Bu uyarılara rağmen bazı -cahil diye ifade edebileceğimiz- kesimlerde Allah'la konuşan, Allah'ı konuşturanların eksik olmadığını görüyoruz.

Mesela "Hz. İbrahim" adlı kitabın yazarı 32. sayfada şunları söylüyor; "...İbrahim (as) oğlunu kesmek için hazırlandı ve eline bıçağı alıp şöyle söyledi: "Ey Allah'ım bu benim oğlumdur. Kalbimin meyvesidir ve bana insanların en sevgilisidir.!

Hz. İbrahim şöyle bir nida işitti: "Sen benim kulumun helak olmasını istediğin geceyi hatırlıyor musun? Senin oğluna şefkatli olduğun gibi benim de kullarım için şefkatli ve merhametli olduğumu bilmiyor musun? Sen benden kulumu helak etmemi istemiştin. Şimdi bende senden oğlunu kesmeni istiyorum. İlk başlayan zalimdir". (Ramazanoğlu Elhac Mahmut Sami. Fatih Gençlik Vakfı Yayınları. Nu: 2. baskı.Tarih görülmedi)

Başka bir kitapta; "Allah-u Teala Muhammed (as): "Ben Zekeriyya oğlu Yahya için doksan beş bin kişi öldürdüm. Senin kızının oğlu Hüseyin için bunun iki mislisini öldüreceğim" diye vahy etti" Kaynak yok, ne büyük iftira..

Buna benzer, kaynaklarıyla verilmiş örnekleri görmeniz için Sait Çekmegil'in, -Vahye Göre Büyük Zulüm- adlı eserinden faydalanılabilir.

Rasul adına hiçbir sorumluluk taşımadan konuşan din gayreti çeken bilmezler var. Bu kişiler menkıbe ve kıssalarla bu dinin tahrif olmasına sebep olmuşlardır. "Anlayamazsınız" mantığıyla yıllardır insanlar Kur'an'ı anlamaktan uzaklaştırılmıştır. Adı Müslüman binlerce insan belki de bu mantıkla İslam'dan uzak kalmışlardır. Bu dini tahrif etmeye sebep olanların vebali çok ağırdır..

İftira büyük bir cürümdür. Hele bu Allah ve Resulü adına olursa daha da fecidir. Bu hususa riayet etmeyenlerin durumu da çok korkunçtur. Bunları alkışlayanlar da büyük bir yanılgı ve cehalet içerisinde kalanlardır. [16]

İşte bu zalimleri Allah 38. ayette tehdit edip uyarıyor.

❀ ❀ ❀

قَالَ ادْخُلُوا فِيٓ أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتّٰٓى إِذَا ادَّارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرٰىهُمْ لِأُولٰىهُمْ رَبَّنَا هٰٓؤُلَآءِ أَضَلُّونَا فَآتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ قَالَ لِكُلٍّ ضِعْفٌ وَلٰكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

***7:38** (Allah) **diyecek: "İns ve cinden sizden evvel geçmiş ümmetler arasında siz de girin bu ateşin içine". Her ümmet girdikçe** (kendisine uyup saydığı) **hemşiresine lanet edecek. Nihayet hepsi birbiri ardınca oraya girip toplanınca da sonrakileri evvelkiler için: "Ey Rabbimiz, diyecek, işte bizi bunlar saptırdılar. Onun için bunlara ateşten katmerli azap ver". Buyuracak ki: "Herkes için katmerli. Şu kadar ki siz** (bunu) **bilmezsiniz".*

Bu ayetler; Allah ve Resulü adına söz uyduranların ikaz edildiği halde, hala insanları korkutmak veya teşvik etmek maksa-

[16] Bkz. 3/94, 6/21, 17/36, 22/8,

dıyla saptıranların da, akıl ve muhakemelerini kullanmadan, gerçekleri araştırmadan bunlara uyup sapanların da ebediyette azaptan kurtulamayacaklarını ifade ediyor.

"Her biriniz çobansınız ve her biriniz sürünüzden mesulsünüz" düsturuyla din uğrunda davetçi olanlar hangi kriterlerle yola çıkmışlar, çevrelerindeki inananları nasıl etkiliyorlar, buna çok dikkat etmeliler.

Bir lidere, öncüye tabi olanlar! Sizler de ilminden faydalandığınız kişilerin kayıtsız şartsız mutileri olursanız, ahirette onları mesul tutmanız size bir fayda sağlamayacaktır. Sizi azaba sürükleyenler için, sizi saptırdıklarından dolayı onlara iki kat azab istemeniz sizin azabınızı hafifletmeyecektir. Hem onları taklit ettiğiniz hem de aklınızı kullanıp sorgulamadığınız için.. *"(Uyanlar, uydukları adamlara:) Siz bize sağdan gelirdiniz (suret-i haktan görünüzdünüz) derler. (Ötekiler de:) "Bilakis, derler, siz inanan kimseler değildiniz. Bizim sizi zorlayacak bir gücümüz yok. Fakat siz kendiniz azgın bir toplum idiniz. "Onun için Rabb'imizin hükmü bize hak oldu. Biz (hak ettiğimiz cezayı) mutlaka tadacağız. Biz sizi azdırdık. Çünkü kendimiz de azmıştık. Şüphesiz o gün azapta ortaktırlar."* (37/28-33) Şu bir gerçek ki bu saptıranlar kendi yükleriyle beraber nice yükleri taşıyacaklar ve uydurup durdukları şeylerden kıyamet günü mutlaka sorguya çekileceklerdir. (29/12, 13, 14/21, 22)

❀ ❀ ❀

وَقَالَتْ أُولٰيهُمْ لِأُخْرٰيهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾

***7:39 Onların evvelkileri de sonrakilerine: "sizin bize karşı hiçbir üstünlüğünüz yoktur. O halde ne kazanmış idiyseniz karşılığı olan azabı tadın" dedi** (diyecek).*

Bu ayette; önderlerin, kendilerini takip edenlerin günahlarını yüklenmek istemediklerinin bir ifadesini görüyoruz. Herkesin hür iradesiyle yaptıklarının kazanımlarının sorumluluğunu gene kendilerinin çekeceğini anlıyoruz. İşte aklını kullanmadan, bir delile dayanmadan birbirine tabi olanlar o gün birbirlerini suçlayacaklardır. Çünkü suçun insanı mahcup eden acı çektiren bir neticesi vardır. Bu bakımdan suç samur kürk de olsa kimse alıp sırtına giymek istemez. Aman, siz siz olun da ilme dayanmadan Allah ve Resul'ü adına konuşup da insanları saptırma suçunu işlemeyin; siz siz olunda Rasul'e uymanın dışında hiçbir kimseye dinde senet görüp kritiksiz tabi olmayın..

Ey inananlar! Din adına söylenenleri vahiyle örtüşüp örtüşmediğini incelemeden, körü körüne inanıp veya reddedip, zulme düşmeyin. Allah, kelamını bir basiret üzre hakka tabi olasınız diye indirmiştir. Bu Kur'an hak ile batılın, doğru ile yanlışın, günah ile sevabın arasını ayırmıştır. Onu fıkhederek hayatınıza referans alarak yaşayın ki, aldatıcıların şerrinden korunasınız. Yoksa kitabın üzerinizde ne hükmü olur. *"Sen sana vahyedilene sımsıkı sarıl. Şüphesiz sen, dosdoğru yoldasın. Doğrusu Kur'an, sana ve kavmine bir öğüttür. İlerde ondan sorumlu tutulacaksınız."* (43/43, 44)

İşte bu ayetler, rahiplerini, hahamlarını ve din adamlarını senet ittihaz edinip bağlananları uyarıp, gerçek İslam'a tabi olmalarını öğütlemektedir.

❀ ❀ ❀

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾

7:40 Bizim ayetlerimizi yalan sayıp da onlara karşı kibirlenmek isteyenler (yok mu?) Onlar için gök kapıları açılmayacak, onlar, deve iğne deliğine girinceye kadar, cennete giremeyeceklerdir. Biz günahkârları böyle cezalandırırız.

Allah ve kitabına rağmen böylesine indi zanlarla küfre düşüp sapanların o gün yalvarıp yakarmaları kabul edilmeyecektir. Devenin iğne deliğinden geçmesi nasıl mümkün değilse bu kâfirler de cennete giremeyecektir.

Bu ayet-i kerimeden, bile bile küfre düşen, Allah'ın ayetlerinin bir kısmına inanan bir kısmını inkar eden, onun çağa uygun olmadığını ileri sürüp yürürlükten kaldırıp beşeri kanunlar koyan, insanları da buna uymaya zorlayan her sulta sahibi müşrik ve münafıklar asla cennete giremeyeceklerdir..

❀ ❀ ❀

لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَكَذٰلِكَ
نَجْزِي الظّٰلِمِينَ ﴿٤١﴾

7:41 Onlara cehennem (*de, altlarında ateş*) **den döşekler, üstlerinde** (*yine ateşten*) **örtüler vardır. Biz zalimleri böyle cezalandırırız.**

Burada küfürlerinin neticesini hak ettikleri mekan gösteriliyor. Döşek ve yorgan istirahat içindir. Oysa burada azap sebebi olarak tasvir ediliyor. Sizin için istirahat vesilesi olan şey azap ve işkenceye dönüşüyor. İslam gibi yüce bir din sizin huzur ve salahınız olacakken ondan yüz çevirerek azabınızı hazırlamış oluyorsunuz.. Ve istirahatgâhınızı azaba dönüştürüyorsunuz.

Yatağına yün pamuk koymak yerine kor bir ateşle dikenlerle dolduranlar hakkı batıla karıştırıp, batılı hakkın önüne geçiren imansız fasıklardır. Adil-i mutlak olan o gün herkese hakkettiklerinin karşılığını verecektir.

❀ ❀ ❀

وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا
اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾

7:42 İman edip de güzel amel** (ve hareket)**lerde bulunanlar** (a gelince:) **-ki biz hiç kimseye gücü yeteceğinden başkasını yüklemeyiz- onlar cennetin yaranıdırlar. Onlar orada ebedi kalıcıdırlar.

İnsanı bunaltan ruhunu daraltan tablodan sonra gönüllere genişlik ve huzur veren bir tablo resmediliyor.

Hevalarına tabi olup aklını örtenlere karşın, aklını kullanıp, davranışlarını ilahi vahiy doğrultusunda salih amellerle süsleyen insanların ahirette karşılık olarak alacakları mükafat cennette sonsuz saadet olacaktır.

İmanın sahihi, ameli salih kılar. İmanına şirk bulaştıranların amelleri Kur'ani de olsa makbul olmaz. (6/158) Mesela: Dua ve ibadet salih ameldir. "Yalnız sana ibadet ederiz yalnız senden yardım dileriz" demelerine rağmen bir takım azizlerin ruhundan istimdat beklemek, kabir ziyaretlerinde bulunup adaklar adamak, dileklerinin kabulü için niyazda bulunmak gibi batıl yaklaşımlar, hem imanın hem de salih amelin salihliğini bozar. [17]

İman, bir muvahhid olarak yüzünü Allah'a döndürüp vahyi doğrultusunda hareket ederek teslim olmayı gerektirir. Bu inanç hayata mana kazandıran ve yön veren prensipler manzumesidir. Bütün mükellefiyetler yapabileceğiniz işlerdir. Her hangi bir sebepten dolayı yapmaya güç yetiremezseniz Allah bunu size sormaz. Ama gücünü denemeden "bunu yapamam" demeniz de sizi masum kılmaz. Mesela okuyup öğrenmek, namaz kılmak, örtünmek, cihat etmek gibi veya diğer emirleri yapmaya gücünüzün yetmeyeceği düşünülemez. Bilgisizlik, isteksizlik, tembellik, veya getirisini-götürüsünü bilmeme sebebiyle atıl kalmanızdandır yapamadıklarınız.

---

[17] Bkz. 72/18, 50/16, 57/4, 67/1

Evet cennete gitmek için mutlaka gerekli olan iman ve salih amel, insanın gücü dahilindedir. Ahlâk ilmini doğruyu yanlıştan ayırt eden bir ideal olarak düşündüğümüzde, bu ilim çerçevesinde düğümlenen problemler de basitleştirilmiş olacaktır.

Kişinin ahlâki değerlerinin doğruluğu, imana gerçek bağlılığının ona olan iştiyak ve haşyetinin kuvvetliliğine bağlıdır. Günlük hayat, gerçek imana olan bağlılık tarafından samimi ve salih bir şekilde tanzim edilmediği müddetçe, yanlış ideale olan bağlılığa dönüşmeye başlar. Başka bir deyişle imanın ahlâka yansımadığı durumlarda salt ibadetler, tam ters netice doğurmaya mahkumdur. Düzenli olarak ibadet eden, ama ahlâki disiplin konusunda teslimiyetçi olmayan insanlar en azından kendini aldatırlar.

İnsanoğlu ilerlemeyi, ilahi ihsana layık olmayı, neticede kurtuluşa ermeyi istiyorsa takip edeceği tek yol doğru (salih) bilgidir. Salih ameller salih bilgiden kaynaklanır.

Bunu 35. surenin 10. ayeti şöyle teyid etmektedir: "*İzzet isteyen kimse bilsin ki, izzet, bütünüyle Allah'ındır. Güzel sözler ona yükselir, o sözleri de salih amel yükseltir*".. başka bir ayette: "*Ebrar (iyilik yapan, hayır işleyen takva sahipleri) İlliyyînde' cennetin en yüksek yerindedirler*". (83/18)

İşte orası bu kimseler için ulaşacakları mutluluk ve mükafat yeridir.

❀ ❀ ❀

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدٰينَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَآ اَنْ هَدٰينَا اللّٰهُ لَقَدْ
جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوٓا اَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ اُورِثْتُمُوهَا بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

7:43 Kinden göğüslerinde** (dünyadan kalma) **ne varsa söküp atacağız. Altlarından ırmaklar akacaktır. "Hamd olsun Allah'a ki, derler, bizi hidayetiyle buna kavuşturdu. Eğer Allah bize hidayet etmeseydi kendiliğimizden bunun yolunu bulmuş olmazdık. And olsun ki Rabb'imizin peygamberleri gerçeği getirmişlerdir". Onlara: "İşte** (dünyada) **yapmakta devam ettiğiniz** (iyi işler) **sayesinde mirasçı edildiğiniz cennet budur" diye nida edilecektir.

İşte gerçek mutluluk. Orası dünyada tevhide sımsıkı sarılanlara verilecek mükafattır.

İnsanlar duygularını akıl ve irade ile kontrol altına alamadıklarından dünyada mutlak mutluluğu yakalamak için ihtirasla çaba sarfederler. Oysa olumlu veya olumsuz her duyguyu yaşayacaklardır. Bundan beri olamazlar. Güzel nimetlerle donatıldıkları halde göğüslerindeki kine, nefrete, ihtirasa bazen yenik düşerler. Nefisleriyle mücadele edip Allah'ın hidayetine mazhar olurlarsa cennete mirascı olduklarını anlayacaklardır. Cennete mirascı olmak varken, dünyevi tutkularla mutluluğu dünyada aramak beyhude değil midir?

Mutluluk uğruna yaşanılan her lezzetin ardında bir elem vardır. Mutluluk insanları peşinde sürükleyen, gülünç hallere düşüren bir kelimedir. Sözlükler bu tabiri şöyle izah ediyor: "Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durumu, olgunluk, saadet.."

Yeryüzünde bütün özlemlerin eksiksiz karşılanması mümkün mü? Değilse mutluluk bir hülya. Dünyaya mutlu veya mutsuz olmak için gelmedik ama Allah'a ittika ederek, mutmain olarak ebedi mutluluğu kazanmaya geldik.

Hayat, hasret ve pişmanlıklarla doludur. İnsanların hayat serüvenine bir parça tebessüm çalınmıştır. Bizim, zaman zaman karşılaştığımız mutluluktan çok biraz gönül huzurudur. Gönül huzuru tebessüm olarak yansır yüzlere. Tebessüm ve güzel söz; ölürken götüreceğimiz en son ve tek güzelliğimizdir. Bütün ömrün özeti gibi, iyi işlerden, manalı bir hayattan sonra yeryüzü hatırasıdır mesut bir yolculuğa çıkar gibi gözlerini süzüp gitmek..

En koyu hüznü Hz. Adem yaşadı, dünya gurbetine düştüğünde...

Hüzün; yeis, karamsarlık, ümitsizlik değil, ayrılık hallerinden bir haldir. Hayat bir imtihandır isteseniz de bir şeylerden kaçamazsınız. Yaşamak bazen müthiş acılar sunar insana... Yerin altı üstünden hayırlı görünür o zamanlarda... Oysa acılar kalıcı değildir. Hüzün devirlerini geride bırakıp imtihanların kazanılmış olduğu bir gün mutlaka gelecektir.

İşte Hz. Adem ve diğer bütün peygamberler, Allah'ın veli kulları, bu gerçeği kavradıkları için insanlara hayali mutluluktan öte ebedi mutluluğun yolunu göstermeye çalışmışlardır. Onlar

ve onların getirdiği hidayete tabi olanlar mutluluk diyarında en ufak kızgınlık, kin, öfke duymadan, gönül huzuruyla sonsuz bir hayat sürerler. Ve bunun hamdini itiraf ederler. Kendilerini İslam nimetiyle şereflendirdiği için Allah'a hamd ederler ve İslam'ı idrak ettikten sonra hamdin hazzına, huzuruna ererler. Bu hamdi ancak şuurlu insanlar gerçekleştirebilirler ve bu hamdin neticesinde cennette sonsuz hamde kavuşurlar. (Bkz: 56/26, 39/74)

Bize gönderdiği peygambere uyma şerefini lütfeden Allah'a hamd olsun. Gerçekten biz bu sayede dünyada onurlu, erdemli ve temiz bir hayata, ahirette ise gerçek ve sonsuz mutluluğa erdirileceğiz.

Çünkü oraya güzel ahlâklı arınmış kimseler girecektir. Onlar dünyada sahip oldukları beşeri hastalıklardan kurtulmuş olacaklardır. Ne rahat ne huzur verici bir hazdır bu. Şimdi düşünelim; ne kadar gayret etsek de bazı sebeplerden dolayı öfke ve nefret duygusu bizleri rahatsız etmektedir. İşte bu duygulardan uzak yaşamak, orada Allah'ın mü'minlere bir ihsanıdır.

Ayrıca Allah'ın insanlara hidayeti ise onlara peygamberler göndermesidir. Peygamberlerin tebliğlerinden haberleri olduğu halde müslümanca yaşamayanlara Allah hidayet etmedi demek, Allah'a karşı uydurulmuş bir zulümdür. Bu ve benzeri ayetlerden Allah'ın hidayetinin, ancak göğsünde iyilik taşıyarak gayret gösterenlere olacağını anlamamız gerekir. İşte tüm bu uyarı, ikaz ve teşviklere rağmen hidayetten yüz çevirenlerin ebediyetteki karşılaştıkları durum açıklanıyor.

❀ ❀ ❀

وَنَادٰٓى اَصْحٰبُ الْجَنَّةِ اَصْحٰبَ النَّارِ اَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًّا فَهَلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا نَعَمْ فَاَذَّنَ مُؤَذِّنٌ بَيْنَهُمْ اَنْ لَعْنَةُ اللّٰهِ عَلَى الظّٰلِمِينَ ﴿٤٤﴾

7:44 Cennet yaranı, ateş yârânına** (cehennemliklere): **"Rabbimiz'in bize vaad ettiğini hak bulduk, siz de Rabbiniz'in** (tehdit olarak) **bildirdiğini** (cezayı) **gerçek buldunuz mu?" diye nida eder**(ler). **Onlar da: "Evet** (öyle bulduk)**" derler. Bunun üzerine aralarında bir münadi: "Allah'ın laneti zalimlerin tepesine" diye ünler.

Evet o gün Rasuller'i vasıtasıyla bildirilen sözün gerçekliği ortaya koyulmaktadır. Allah ve Resulü'nün çağrısına uymayan ve yalanlayanların gerçeği itirafları çok acı olacaktır.

Her iki gurubun da, Allah'ın kendilerine yönelik vaadlerinin gerçekliğine yönelik itiraflarıdır ayet-i kerimedeki ifadeler. Herkes kendi ameline şahitlik edecektir.

Allah'ın varlığını, birliğini kabul etseler de tevhidi bozup şirke sapanların, Resuller'in uyarılarını hafife alanların akıbeti vahim olacaktır.

Şu dünyada dahi suçu açığa çıkanın kaçacak yeri olmaz. Yasa, suçun içeriğine göre cezasını verir. Ve o kimse de cezasını çekmekten kurtulamaz. Durum böyle iken Allah'ın tüm ihsanına ve uyarılarına karşı çıkıp suç işleyen mücrimler de o gün hak ettikleri cezayı göreceklerdir. İman doğrultusunda salih amellerde

bulunanlar da mükafatlandırılacaklardır. Böylece Rabbin vaad ettiği söz hak olarak tecelli edecek ve hiçbir kimse de bu adaletin tecellisine itiraz edemeyecektir. O, Allah adil-i mutlaktır. Hiçbir kimseye zerre kadar haksızlık etmez.

❀ ❀ ❀

اَلَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْاٰخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٥﴾

7:45 Ki onlar, Allah'ın yolundan (*insanları*) **men edegelenler, onu eğri** (*hakka aykırı*) ***bir hale getirmek isteyenlerdi. Onlar ahireti de inkar edicilerdi.***

İlahi davete muhatap oldukları halde çıkar, haset ve hevalarından dolayı haktan yüz çeviren, bununla da kalmayıp insanları da tevhitten ve salih amel işlemekten alıkoyanlar Allah'ın dosdoğru yolunu eğrilten "bel'am"lardır.

Onlar, doğru olup olmadığını, haklılığını haksızlığını düşünmeden sırf dünyevi emellerine ulaşmak için bunu yaparlar. Mevki, makam, şöhret onların dimağını köreltmiştir. Bir de bunların dışında Allah ve Rasul'ü adına konuşan idrakten yoksun kimselerin din ve ıslah adına, guruplarına, kutsal liderlerine müritler toplayanlar da birçok akletmeyenleri haktan saptırmışlardır.

Ellerinde ilahi kaynak olduğu halde ona bakmadan saptıran-

lar da, sapanlar da elim bir azaptan hesaptan yakalarını kurtaramayacaklardır. Hakkı emellerine göre tevil edenler, İsrail oğullarının akıbetine düçar olmaktan kendilerini kurtaramazlar.

Müslüman olanlar onlardır ki; doğru yolu arayan ve ona uyanlardır. (72/14)

Evet korunmuş Kur'an'a rağmen doğruya erişmek için anlamaya çalışmayan, araştırmayan, duyduğuna göre ve işine geldiği gibi yaşayanlara bir uyarıdır bu ayet.

❀ ❀ ❀

وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمٰيهُمْ وَنَادَوْا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ ﴿٤٦﴾

7:46 İki** (taraf) **arasında** (surdan) **bir perde ve "Araf" üzerinde de** (cennetlik ve cehennemliklerin) **her birini simalarıyla tanıyacak** (muvahhid) **rical vardır ki onlar henüz oraya** (cennete) **girmemiş, fakat onlar girmeyi şiddetle arzu eder olarak cennet yaranına: "Selamün aleykum" diye nida ederler.

Muhammed Esed' de tefsirinde: Sûreye ismini veren "Araf" tabiri bir bu ayette, bir de bu surenin 48. ayetinde olmak üzere bütün Kur'an'da iki defa geçmektedir. Tabir "urf" kelimesinin çoğuludur. İlk sırada tanıma, bilme, tasdik ve basiret, feraset, eğriyi

doğruyu ayırt etme, muhakeme, idrak, seziş gibi manalara ya da mana guruplarına karşılık gelen "urf" kelimesi, aynı zamanda, bir şeyin, bir nesnenin en üstte, en yukarda ki (ve dolayısıyla en göze çarpan) bölümü manasından da kullanılır.

Müfessirler ısrarla, "ale-l a'raf" ifadesinin "bilgi ve irfan sahibi olan" yahut "kendisine (eğriyi-doğruyu) ayırt etme yetisi verilmiş olan", yani "ala ma'rifetin" ifadesiyle eş anlamlı olduğunu belirtmişler; (kendilerine böylesi meziyet ve kabiliyetler verildiği halde, eğri ile doğru arasında kesin tavır ve tercihlerini koymayanlar; kayıtsız, ilgisiz çekimser kimseler olduklarını ifade etmişlerdir. Bunların bu ilgisiz, çekimser tutumları, kendilerini çok iyilik yapmaktan olduğu kadar çok kötülük yapmaktan da alıkoyduğundan Araf'ta bekletilmekte olabilirler.(Kur'an Mesajı) İşte Müslümanların üzerine düşen, bu konuda polemiğe düşmeden geçip gidenlerin yerini değil, kendi yerini düşünüp ona göre hazırlık yapmaları gerekir.

İbn Kesir bu ayet hususundaki rivayetlerinde: "...Cennet ile cehennem arasında bir tepe olduğunu günahkârlardan bazı insanların burada bekletildiğini kaydetmiştir... İbn Cerir der ki: Bana Yakub'un... Huzeyfe'den rivayetine göre; A'raf ashabı sorulduğunda şöyle demişti: Onlar iyilikleri ve kötülükleri musavi olan bir topluluktur. Kötülükleri; onları cennetten alıkoymuş; iyilikleri de cehennemden geri bırakmıştır. Allah Teala onlar hakkında hüküm verinceye kadar; orada sur üzerinde tutulmuşlardır.

"Kimin tartıları ağır gelirse; o, hoş bir hayat içindedir," (101/6, 7) ayetlerini okuyan İbn Mes'ud şöyle devam etti: Muhakkak ki

mizan, bir tane ağırlığı ile hafif gelir veya ağır çeker. İyilikleri ve kötülükleri eşit olan ise; A'raf ashabındandır. Bunlar, sırat üzerinde durdurulurlar. Sonra cennet ve cehennem halkını tanırlar. Cennet halkını gördüklerinde onlara; Selam size, diye seslenirler. Gözleri sollarına çevrilip de cehennem halkını gördüklerinde ise: Rabbimiz, bizi zalimler güruhu ile beraber bulundurma, diyerek onların duraklarından Allah'a sığınırlar. İyilik sahibine gelince; onlara ışığında yürüyecekleri önlerinde ve sağlarında bir nur verilir. Sırat üzerine geldiklerinde; Allah Teala her münafık erkek ve kadının nurunu geri alacaktır. Cennet halkı, münafıkların başına geleni gördüklerinde; "*...Rabbimiz, ışığımızı tamamla...*" (66/8) derler. A'raf ashabına gelince; onların nuru ellerinde olup geri alınmaz. İşte orada Allah Teala: "Bunlar, henüz cennete girmeyen ama girmeyi uman kimselerdir." buyurur. Cennete girme umutları, onlar için cennete girmedir." (Hadislerle Kur'an-ı Kerim)

Bunu, Allah-u Âlem bu A'raf'ta kalanlar şirke bulaşmamış ama dini mes'elelerini dünyevi mes'eleleri kadar ciddiye almamış, doğruya ulaşmada ciddi araştırma yapmamış veya buna kendini ehil görmemiş, dinledikleriyle yetinip işine ve kolayına geldiği gibi yaşamakla yetinenler olarak ta düşünebiliriz. Kim böyle bir durumda kalıpta korkulu anlar yaşamak ister. Bu korkuyu yaşamamak için Müslümanlar dinini fıkhederek gereği gibi amel etmelidir. Dinini öğrenip, amelini salih kılmak için gayret göstermeyenler için o gün zorlu bir gün olacaktır.

A'raftakiler için ancak; "Allah'ım; bunlar senin kullarındır, dilersen cezalandırır, dilersen rahmetine gark edersin", diyerek dua edilebilir.

Ufak tefek kusurlar dışında büyük günahlardan ve çirkin işlerden kaçınanlara gelince, şüphesiz ki Allah affı bol olandır.

"Kitaba sımsıkı sarılıp namazı dosdoğru kılanlar var ya işte biz böyle iyiliğe çalışanların ecrini zayi etmeyiz." (7/169)

Kur'an-ı Kerim bu ve benzeri ayetlerle kıyamet sahnelerini ibret verici tablolarla anlatarak o gün gelmeden önce doğru yolu arayıp ona göre yaşamamızı hatırlatmaktadır.

❀ ❀ ❀

وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَآءَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾

7:47 Gözleri ehl-i cehennem tarafına çevrildiği zaman da: "Ey Rabbimiz, bizi zalimler güruhu ile beraber bulundurma" derler.

Ne dehşetli tüyler ürperten bir sahne; cehennemde ızdırap içinde kıvrananlar, a'rafta cehenneme düşme tehlikesinde olanlar... Yüce Mevla'ya yalvararak, şefaatini rahmetini beklemek, kurtulma veya helak olmak durumunda kalmak, ne sıkıntılı demlerdir. Kim bu halde olmak ister...

Onlara dünya hayatlarında, ahiretteki mekanlarının cennet olması için bir çok imkânlar sunulduğu halde, a'rafta azap içinde olanları şiddetli sancılar içerisinde kıvranarak görmek, çaresiz kalmak, ne kasvetli bitmez zaman dilimleridir.. Bütün bu ayet-

lerdeki hatırlatmalar, gereği gibi idrak ederek o gün bu korkunç hallere düşmekten sakınmak için Rabb'inin öğüdüdür.

Ey iman edenler; fırsat elinizdeyken her an o güne hazırlığınızın bilincinde olarak yaşayın...

"Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve herkes, yarına ne hazırladığına baksın. Allah'a ittika edin, çünkü Allah, yaptıklarınızdan haberdardır." (59/18)

❀ ❀ ❀

وَنَادٰٓى اَصْحٰبُ الْاَعْرَافِ رِجَالًا يَّعْرِفُوْنَهُمْ بِسِيْمٰهُمْ قَالُوْا مَآ اَغْنٰى عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُوْنَ ﴿٤٨﴾

7:48** (Yine) **Araf yaranı** (kâfirlerden) **simalarıyla tanıdıkları** (elebaşı) **bir takım adamlara şöyle nida ederler: "Ne çokluğunuz** (yahut topladığınız mallar), **ne de** (hakka karşı) **yeltenmekte devam ettiğiniz o kibr**(ü azamet) **size hiçbir fayda vermedi".

Yüreklerin korkudan ağza gelmiş olduğu demlerdeki korkuyu daha da yoğunlaştıran bir hatırlatma yapılıyor. Sizi oyalayan, böbürlendiren o sahip olduklarınızın size bir yararı olmadığı gibi bugün zilletinize sebep olduğunu anladınız mı, diye seslenilir.

Şu dünyada Allah'ın verdiklerine hamdedip rızasını gözetmeleri gerekirken, şımarıp, zenginlik ve kuvvetine güvenenler o gün nasılda perişan hale düşüyorlar. Ey inananlar o gün için hazırlıkta bulunun. Geçici dünyada sahip olduklarınızla, ahirette

korkulardan emin olmak için hazırlıkta bulunun. Hayat nedir ki, gelir geçer. Değer mi büyüklenip isyana düşmeye! Ölümü bilip de ona hazırlanmamak! Ateşi bilip de ona karşı tedbir almamak gibi koyu bir gafletin neticesi çok vahim olur.

❁ ❁ ❁

اَهٰٓؤُلَآءِ الَّذِينَ اَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللّٰهُ بِرَحْمَةٍ اُدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَآ اَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٤٩﴾

7:49 "Kendilerini Allah'ın, rahmetine erdirmeyeceğine yemin ettiğiniz kimseler bunlar** (bu ehl-i cennet) **mi idi? Girin cennete. Size hiçbir korku yoktur ve siz mahzun da olacak değilsiniz".

Dünyada kendilerine verilen nimetlerden dolayı mağrur olanlar kınanıp azarlanırken, onların hor görüp küçümsedikleri ise taltif ediliyorlar.

Kibirlenip, Rasulullah'a tabi olmayan zenginlik ve kuvvetine güvenerek, Resulullah'a ve getirdiklerine iman eden fakir ve zayıflara eziyet eden azgın kâfirlerin, cehenneme girmelerinden sonra onları utandırmak ve azarlamak gayesiyle seslenilir. Bakın! Şimdi onlar cennete girecekler ve güzel nimetler içinde mutlu bir şekilde yaşayacaklar. Fakat sizler ise cehennem ateşinde, bütün nimetlerden mahrum olarak acının her türlüsünü tadıyorsunuz, denilir. Zaten bu gerçekle yüz-yüzedirler.

Ey akıl sahipleri, düşünün ibret alın. Bu dünyada dahi yer

yer mevki, statü ve servet sahibi kimseler bir sebeple bulundukları halden al aşağı edilip, hor ve zelil edilirlerken, beğenmedikleri hor gördükleri kimseler onların yerine geçerler. Bütün bu oluşların önüne geçemezken, o gün mutlak iradenin karşısında kim ne yapabilir. Kim nereye kaçabilir.

❁ ❁ ❁

وَنَادٰٓى اَصْحٰبُ النَّارِ اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ اَنْ اَفِيضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَآءِ
اَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ قَالُوٓا اِنَّ اللّٰهَ حَرَّمَهُمَا عَلَى الْكٰفِرِينَ ﴿٥٠﴾

7:50 Ateş yaranı, cennet yaranına: "Su (yunuz) dan veya Allah'ın size verdiği rızktan biraz da bize akıtın" diye feryat ederler. Onlar da: "Doğrusu, derler, Allah bunları kâfirlere haram etti".

Evet şu dünyada kibrinden dolayı mazlum, mağdur mü'minleri hor gören itip kakanlar, o gün nasıl zelil bir dilenci durumuna düşüyorlar. Her türlü işkence içinde harap olmuş bedenler ve ruhlar... Açlık ve susuzluk noktasında, bu halden kurtulmak için umutsuzca her yolu denerler. Ama elleri boş dönmeye mahkumdurlar. Çünkü Allah onlara cennet nimetlerini yasaklamıştır. Bu duruma düşmelerinin sebebi 51. ayette açıklanmıştır.

❁ ❁ ❁

الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ
نَنْسٰيهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَآءَ يَوْمِهِمْ هٰذَا وَمَا كَانُوا بِاٰيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٥١﴾

7:51** (O kâfirler) **ki onlar dinlerini bir eğlence ve bir oyun edinmişlerdi. Onları dünya hayatı aldatmıştı. İşte onlar nasıl şu günlerine kavuşmayı unuttular, ayetlerimizi nasıl bilerek inkar ettiler idiyse biz de bugün onları öylece unutacağız.

Bu ayetin, A'rafta kalan fasıklar güruhunu kastettiğini anlayabiliriz. Onlardan bazıları, içinde inanca dair güzel duyguları olduğu halde, bulunduğu cahili toplumun etkisinde kalarak fücura düşerler; bazıları da imani değerlerden haberleri olduğu halde dünya heva tutkusu onu esir eder. Dini değerlerin bu asra hitap etmediğini iddia ederler. O, geçmiş ilkel kavimler içindir diyerek hafife alırlar. Kimileri de bildikleri halde sırf münafıklıklarından dolayı hakikati çarpıtmaya çalışırlar. Oysa münafıkların affedilmeyeceğini ifade eder (Bkz:6/70) Kur'an-ı Kerim: *"Allah kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başkasını dilediği kimse için bağışlar"*. (4/48)

Elbette günahların da sevapların da mutlak bir karşılığı vardır. Allah elim azabı haber vererek kötülüklerden sakındırır.

Dünya hayatı kendisini kuşatan, böylece ahireti unutup ciddiye almayanlar o gün bir değere tabi tutulmayacak, kendilerinden yüz çevrilecektir. (53/29, 20/124,126)

Onlar Allah'ı unutup da hevalarına uydukları için muhatap alınmayacaklardır. (59/19)

"Vay haline her günahkâr ve yalancı kişinin". (45/7)

Dini basite alanları, dünyaya sımsıkı sarılıp ahireti unutanları, Allah'ın emirlerinden bir kısmına icabet edip bir kısmını terk edenleri uyarıyor bu ayet-i kerime.

❀ ❀ ❀

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

7:52 Andolsun, biz onlara öyle bir kitap getirmişizdir ki iman edecek her hangi bir kavme (mahz-ı) **hidayet ve rahmet olmak için onu tam bir ilim üzere tafsil etmişizdir.**

Bu surenin başındaki ayetlerde, hakikate kılavuzluk eden Kur'an'a değinilmişti. Bu ayette de, Kur'an'ın bilgiye dayalı olduğunu ve inanacak bir topluma, hidayet ve rahmet olacağı ifade ediliyor.

Bu kitap, ona gerçek manada iman eden, elinden geldiği gücünün yettiği kadar hayatını ona göre düzenleyenler için bir yol göstericidir.

Bu kitap, etraflı olarak bilgilendiren, tevhid ve iman nedir, nasıl yaşanır, mü'min, kâfir, müşrik, münafık kimdir; hepsinin vasıflarını açıklayan ilim kaynağıdır. Bu kitaba kim inanır ve şeksiz, şüphesiz, itirazsız uyarsa o hidayet bulur. Dolayısıyla bu kitaba göre yaşayanlar dünyada onurlu, erdemli bir yaşama, ahirette ise sonsuz saadete nail olurlar.

Bu kitap, insanın kendisini, Rabb'ini, çevresini tanıması içindir. Hidayet "El Hadi" tarafından kullarına ihsan ettiği en değerli hediyesidir. *"Doğru yolu insanlara göstermek için kitabı indiren odur".* (17/9)

Hidayet tabi olunması gereken bir rahmettir. Fakat zorlayıcı değildir. İnsanlar ancak kendi hür iradeleri neticesi hidayete nail olurlar. Allah, kullarından istediğini, yani emir ve yasaklarını herkesin anlayabileceği şekilde en ince ayrıntısına kadar bu kitapta açıklamıştır. Bunu kabul ve reddedenleri Rasulullah (as) şöyle açıklamıştır.

"Allah'ın benimle gönderdiği hidayet ve ilim, bol yağmura benzer bu yağmur bir toprağa düşer ki, onun bir kısmı suyu kabul eder de çayır ve bol ot yetiştirir. Bir kısmı da kurak olur. Suyu tutar da Allah halkı onunla faydalandırır. Ondan içerler, hayvanlarını sularlar, ekinlerini ekerler. Bu yağmur başka bir toprağa düşer ki, o düz ve kaypaktır. Ne suyu tutar, ne çayır bitirir. Allah'ın dinini anlayayım da Allah'ın benimle gönderdiği hidayet ve ilimden faydalanan ve bunu bilip başkasına bildiren kimse ile (bunu duyduğu vakit kibrinden) başını bile kaldırmayan ve Allah'ın benimle gönderilen hidayetini kabul etmeyen kimse işte böyledir. (Sahih-i Müslim Kitabu'l- Fedail; Hadis Nu; 15)

İşte insanın hidayete ermesi kişinin kendisiyle alakalıdır. Allah kulları hidayet ersinler diye elçiler ve kitaplar göndermiştir. Dileyen iman eder, dileyen küfürde direnir.

❀ ❀ ❀

هَلْ يَنْظُرُونَ اِلَّا تَاْوِيلَهُ يَوْمَ يَاْتِي تَاْوِيلُهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَآءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَآءَ فَيَشْفَعُوا لَنَآ اَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوٓا اَنْفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾

7:53 Onlar** (kâfirler) **onun te'vilinden başkasını bekler mi?** (Hayır). **Onun haber verdiği akıbetin** (başlarına) **geldiği gün ise daha evvelden onu** (o akıbeti) **unutanlar diyecek** (ler) **ki: "Cidden Rabbimiz'in peygamberleri hakkı** (gerçeği) **getirmiştir. Şimdi bizim için şefaatçilerden** (kimse) **var mıdır ki bize şefaat etsinler, yahut** (dünyaya) **döndürülür müyüz ki** (evvelce) **yapmış olduğumuzdan başkasını yapalım". Onlar kendilerine cidden yazık etmişlerdir. Uydurmakta devam ettikleri şeyler** (putlarda) **kedilerinden uzaklaşıp gaip olmuştur.

Münkirler isterler ki o gün Allah'ın ayetleri başka şekilde tecelli etsin de kurtulanlardan olsunlar. Böyle bir tevil beklerler. Oysa kendilerine uyarıcı elçiler ilahi mesajlarla geldikleri halde birçok teviller ileri sürerek aslını saptırarak yüz çeviren, önemsemeyip üzerinde düşünmeden biz atalarımızdan böyle gördük deyip, keyfince yaşayan hevasının arkasında sürüklenenler için o gün hasret ve pişmanlık günüdür. Onlar Allah'ın mesajını kabul etmeyip veya ona karşı büyüklük taslayıp yalan söyleyerek Allah'a iftira atıp dini oyun ve eğlence edinenler kendilerine yazık etmişlerdir. *"Hasret olsun o kullara ki kendilerine hangi elçi gelse onu alaya alırlar".* (36/30)

"Yazıklar olsun o insanlara ki kendilerine kurtuluş imkânı verildiği halde ondan yüz çevirirler, ölüp gidenleri gördükleri halde ibret almazlar. Yıllar ve asırlar boyunca gelip geçenlerin helake uğrayanların akıbetinden ders almazlar. Ne yazık ki birçok insan gereği gibi düşünmediklerinden o hasret günü için hazırlanmazlar. Akledememeleri kendilerini o gün korkunç azaba sürükler. Bu dünyada da böyle olmaz mı? Günümüzde ve geçmişte işlenen hatalardan dolayı nice nedametler, keşkeler yaşanıyor, yaşanmış. İnsanlar, genellikle onlara sunulan fırsatları değerlendirip yaşananlardan ders almak yerine, refaha ve sükunete erdiklerinde gene bilinçsizce yanlışlara, günahlara dalıyorlar. Nice hırsızlar, yolsuzlar, alkolik, kumarbazlar, uyarılmalarına rağmen yaptıkları cürümden vaz geçmezler, ta ki büyük belayla karşılaşana kadar. Bela geldiğinde de, "eğer bu belalardan kurtulursak Allah'a yönelip ona kulluk edeceğiz" derler. Fakat bu halden kurtulunca yine eski hallerine dönerler. İşte Allah bu gafilleri uyarmak için yer yer musibetlere uğratır. (9/126, 32/21)

Uyanmak istemeyen bu gafiller için o gün pişmanlığın hiçbir faydası olmaz. O gün kendilerine bir şefaatçi de bulamazlar.

Dünyada o beraber gülüp eğlendikleri ile aralarında hiçbir sevgi ve dostluk eseri kalmadığı gibi, birbirlerine lanet ederek, biri diğerinin azdırdığını iddia ederek ona iki kat azap tattırılmasını isterler. Fakat azan da azdıran da aynı azabı tadacaktır. (2/166,167)

Çünkü onlar Allah'ı düşünüp akletmeleri, iradelerini doğrudan ve haktan yana kullanmaları için uyarıldıkları halde yüz çevirip, heva ve heveslerine uymuşlardı.

"Muhakkak ki onlar nefislerini hüsrana uğratmışlardır". Ateşin üzerinde durdurulduklarında "Bizlere bir şefaatcı yok mu? Veya keşke geri dönsek, Rabb'imizin ayetlerini yalanlamasak ve mü'minlerden olsak" dediklerini bir görsen! Oysa önceden gizlemiş oldukları kendileri için belli oldu, eğer geri döndürülselerdi kendilerine yasak edilene geri dönerlerdi. Şüphesiz ki onlar yalancıdırlar. (6/27, 28, 32/12)

İşte Allah kullarını uyarıyor ki o hasret günü pişmanlık hissetmesinler. Ey inananlar ibret alın ve o gün için hazırlanın. Allah'ın af ve ihsanına sığının. İnananlar olarak birbirimizi hasret ve elem gününe karşı uyarlım. Zira acı ve elem sadece kâfirleri kuşatıcı değildir. Bizler de yaptıklarımızdan ve yapmamız gerekirken yapmadıklarımızdan hesaba çekileceğiz. Arafta kalmak, cehennem ehli olma riskini yaşamak az bir korku değildir. [18]

İnsanı hüsrandan kurtaracak tek formül bir muvahhid olarak yüzünü Allah'a döndürüp emrolunduğu gibi dosdoğru olmaktır. Yoksa bel bağladığınız ağabeyleriniz, şeyhleriniz, üstatlarınız sizi kurtaramazlar. Ancak o gün Allah için dostluk kurduklarınızla dostluluğunuz devam edecek.

❀ ❀ ❀

[18] Bkz. 102/8, 99/7, 16/93

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

7:54 Şüphesiz ki Rabbiniz, gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra (emri) arş üzerinde hükümran olan Allah'tır. Kendisini durmayıp kovalayan gündüze geceyi O bürüyüp örter. Güneşi, ayı, yıldızları- hepsi de emrine ram olarak -(Yaratan O). Haberin olsun ki yaratmak da, emretmek de O'na mahsus. Alemlerin Rabbi olan Allah'ın şanı ne kadar yücedir!

Bakın, düşünün ey akıl sahipleri! Şu muazzam kâinat nasıl var edilmiş ve hiç biri ilahi kanunun dışına çıkmadan bir hikmetle vazifelerini nasıl icra ediyorlar. Gecenin karanlığını gündüzün aydınlığı ile örterek geceyi gündüze bürüyen O'dur. Hangi varlık onun nizamına karşı çıkabilir? Ey akıl sahipleri sizlerde O'nun sizin selametiniz için çizmiş olduğu ilahi nizama tabi olunuz. Fıtraten tabi olduğunuz gibi fiilen de ona ittiba ediniz. Dünya hayatınızı idame ederken muhayyer bırakılmışsınız. Dilediğiniz gibi hareket edebilirisiniz ama, o gün bu iradeniz elinizden alınacak mutlak irade sahibine boyun eğeceksiniz. O yarattıkları üzerinde mutlak hükümrandır. Onun huzurunda tercihlerinizin neticesine göre muamele göreceksiniz. Ona uluhiyette ve rububiyette ortak koşmayanlar rahmetle karşılanacaktır.

Onun varlık alemini yaratması, sonra arşa istiva etmesi ancak onun zatına uygun bir "istivadır". Keyfiyetinin nasıl olduğu bilinmez. O'na iman farzdır. Keyfiyeti hakkında soru sormak ise bidattir. O'nu red etmek ise küfürdür.

Bu konuda ilim ehli; "Mü'mine düşen; altı günün mahiyetini, niceliğini irdelemek değil, gelen haberleri kayıtsız şartsız kabul etmektir" der.. O her şeyi dilediği an ol emriyle meydana getirir. (36/82)

Bu tür sorular üzerinde durmak hem faydasız hem de İslam akaidine aykırıdır. Aşağıdaki ayette belirtildiği üzre: *"Oysa ben onları ne göklerin ne yerin yaratılmasında ve de kendilerinin yaratılmasında hazır bulundurdum".* (18/51)

Asıl maksat, dikkatlerin bu mevzulara çekilerek, müşahede ettiğimiz canlı ve inkar edilemez tablolar karşısında tefekkür edip Allah'ın azametini idrak etmektir. Hem onun katında günlerin sayısı bizim bildiğimiz gibi değildir. (22/7)

Bunun büyük bir güç tarafından meydana gelişine bir teşbihte olabilir.

Hangi güç bu oluşu şu veya bu sebeple bu güne kadar meydana getirebilmiştir. Değil yaratmak güçleri yetiyorsa geceyi durdurup, güneşi söndürüp diledikleri gibi arza yön versinler. Bu ne mümkün! İdare etme ve hüküm koyma hakkı sadece O'na aittir. Tüm kâinat "Ol" emrine boyun eğmiştir.

Dünyayı sizler için yaşanacak bir şekilde yaratmış ve yine sizler için gerekli olan ilahi nizamı da bildirmiştir. O'nun yaratmada nasıl ortağı yoksa emir verme ve ibadet edilmede de hiçbir ortağı yoktur. O Rabbu'l-Âlemin'dir...

اُدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾

7:55 Rabbiniz'e yalvara yakara, gizlice dua edin. Şu bir hakikattir ki: Allah haddi aşanları sevmez.

Kâinatı yaratan insanın hayatını sürdürmeye elverişli kılan Cenab-ı Hakk'a şükür ve hamd edilmelidir. Yani bir manada Rabb'i gereği gibi tanıyıp O'na gereği gibi kul olunmalıdır.

Dua; tevhide erme, Allah'tan başka hiçbir kimseye boyun eğip yardım istememektir. "Yalnız sana ibadet eder, yalnız senden yardım isteriz" düsturu çok iyi kavranmalıdır.

Dua; çağırmak, istekte bulunmak, davet etmek ve gerçekleşmesi istenilen şeyin yerine gelmesi için ricada bulunma ve yalvarmaktır.

Herkes tabii olarak duasını/çağrısını davasına matuf olarak yapacaktır. "Allah selam yurduna (10/25) kulluğa, (2/186) kendisini anıp şükretmeye, (2/151) çağırırken Resuller de mü'minler de buna bağlı olarak kurtuluşa ve hayat verecek şeylere çağırırlar. (8/24, 40/41)

Dua; Allah'ı yaşadıklarımıza şahit tutmaya ve müdahaleye çağırmaktır. Allah da kendi çağrısına uyan kullarının çağrısına karşılık verendir.

Dua. yakın olana ve umut bahşedenlere yapılır. Allah ise bize en yakın ve kendi çağrısına uyulduğunda duaya icabet edeceğini bildirmektedir. (2/186)

Dua, insan da fıtri bir olgudur. Şu veya bu sebeple dua edilir. İnsanlar hayatları boyunca üstesinden gelemediği, bir çok şeylerle karşılaştığında, sıkıntı veya özlem isteği bulunduğunda, kendinden güçlü ve her şeye gücü yeten Rabb'e tazarru ve niyazda bulunur. (Bkz:31/32)

Bu yönüyle dua, insana bir şifa, isteğine ulaşma ve ruhi bunalımlara karşı koruyucu bir sağlık tedbiridir de. Yaratıcısına muhtaç olmayan hiçbir insan olur mu?

İhtiyaçtan münezzeh olan yalnızca Allah'tır. Dua edilmeye layık olan da yalnızca O'dur. O halde insanı gerçek kurtuluşa erdirecek inanç ilkeleri içerisinde yapılan duayı bilmek lazımdır.

Şüphesiz ki Allah insanın kalbinden geçenleri bilir. Ancak kul bilfiil dua ile her şeye gücü yetenin Allah olduğunun idrakiyle yüce Yaratıcı'nın himayesine sığınır. Araya başka aracı koymadan doğrudan ona iltica eder. Ama günümüzde bir çok insan kendilerini günahkâr gördüklerinden, aracılar koyarak, duahan(?)lara ısmarlayarak, dua mekanları oluşturarak, kabir başlarında adaklar adayarak dualarını Allah'a ulaştırmalarını isterler.

Bu hususta Şah Veliyullah şöyle diyor: "Dileklerinin kabulü için niyazda bulunmak üzere bir takım aziz kabirlerini ziyaret eden kimseler cinayetten daha kötü bir suç işliyorlar. Böyle bir hareket tarzı ile kendi yaptıkları putlara tapmak arasında ne fark olabilir?"

"Mescitler şüphesiz Allah'ındır. Öyleyse orada Allah'a dua ederken başkasını katmayın". (72/18)

Resulullah (as) da: "Ey Allah'ım benim kabrimi kendisine

ibadet edilen bir put haline getirme" diye dua etmişti. Ve son hastalığında (çektiği zahmetten dolayı) kendisine sıkıntı veren örtüyü atıp şöyle buyurmuştu: "Yehûd ve Nasârâ'ya Allah lanet etsin. Peygamberlerinin kabirlerini (kendilerine) mescit ittihaz ettiler". Ki maksadı onların yaptıklarından ümmeti tazhir buyurmak idi. (Sahih-i Buhari; C; 2, 269, 274, 7: baskı, 1983, Ankara/ Emel Matbaacılık)

Allah ve nebisi bu uyarıları yapmıştır ama maalesef Allah'ı gereği gibi tanımayan, dinin temel esprisini kavramayan bilmezler, "telli baba, susuz dede" v.s gibi zatların, şeyhlerin kabrine giderek onlar aracılığıyla Allah'tan yardım isterler. Şirk ve bid'at olan bu davranışlardan şiddetle sakınılmalı ve yapanlar uyarılmalıdır. Allah her yerde hazır ve nazırdır. Her insan doğrudan doğruya Allah'a dua edebilir. Kabir başında veya bir şeyhin eteğinde yapılan duanın evde yapılan duadan hiçbir zaman bir üstünlüğü yoktur. Esas dua gönülden, huşuyla yapılandır. *"And olsun ki insanı biz yarattık. Nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz. Biz ona şah damarından daha yakınız".* (50/16)

Allah "Dua edenin sesini işitir. Nerede olsa onu görür. Nereye gitse yanındadır". (57/4)

Mü'min için müstehap olan, birbirlerine uzak olsun yakın olsun duada bulunmalarıdır. Tehiyyatı okurken bu dua her namaz oturuşunda icra ediliyor.

Dua edenin falanın hakkı için demesi de caiz değildir. Çünkü Allah'ın üzerinde kimsenin hakkı olmaz. Multeka kitabında: "Dua ederken velilerin, salihlerin ve hatta peygamberlerin hakkı için senden isterim demek haramdır." diye yazar.

Sünnetullahla uyum içerisinde olmayan duanın bir peygambere ait olsa dahi reddolunduğunu Kur'an'dan anlıyoruz. Mesela Hz. Muhammed'in amcası için, Hz. Nuh'un evladı için, Hz. İbrahim'in babası için yaptıkları dualar Allah tarafından ikaz ve reddedildiği beyan ediliyor.[19]

Bir de, duahanların yapacağı duanın daha çabuk kabul olamaz. Allah'tan istenen bir dileğin kabulü için lafzi olan dua ile beraber gerekli olan ameller yapılmadan dua etmek isabetli olmaz. Peygamberimiz (as) savaşlara çıkmadan önce, dua etmekle yetinmez, gereken stratejiyi gözeterek bütün tedbirleri alır sonra da Rabbi'ne yardım etmesi için niyazda bulunurmuş. İnsan dua ederek Allah'a yöneldiğinde, Allah'tan istediği şeylerin gerçekleşmesine yardımcı olacak sebepleri de dikkate almalıdır. Yani kötü huyu ahlâk edinmiş birinin ondan kurtulmak için gayret göstermeden "Allah'ım beni bundan kurtar" demesi veya tembelliği huy edinmiş birinin helal rızık için sadece dua etmesi yeterli değildir. Zor da gelse isteklerine kavuşması için kendisinin mutlaka elinden gelen gayret göstermesi gerekir.

Ayrıca duanın hemen, aynı isteğiyle kabul edilmesini beklemekte yanlıştır. Ancak hiçbir dua neticesiz kalmaz. Bilakis üç şeyden birinin meydana geleceği; ya kabulü, ya ahirete ertelenmesi veya eda edilen dua oranında günahlarının bağışlanması vardır.

"Allah haddi aşanları sevmez".. Allah her şeyde olduğu gibi duada da sınırları aşanları sevmez.

---

[19] Bkz. 11/46, 9/113, 60/4

Haddi aşmaya örnek olarak; itidalden uzak, bağıra çağıra, başkalarına şov yaparcasına dua etmeyi gösterebiliriz

Merhum Hamdi Yazır bu ayeti tefsir ederken şöyle diyor: "Duayı gönülden gizlice yapmamak, bağırıp-çağırmak pervasızlık ve çalıma delalet ettiği gibi ihlastan, riyaya, ricadan şikayete geçen bir tecavüzü saklayabilir. Devamla nakledilen bir sahih hadiste "Siz ne bir sağıra nede bir gaibe dua ediyorsunuz". Böyleyken bazı mabetlerde halkın anlamadığı kafiyeli ve süslü sözcüklerle, sesleri kısılıncaya kadar bağıranlar acaba hangi amaca hizmet etmektedirler?.

Evet sinirlerimiz gergin, ruhumuz ızdırap içinde olduğu veya bir özlem ve isteğimiz bulunduğu demlerde birilerine derdimizi ve arzumuzu söylemekle rahatlamak isteriz. Ama hangi güç bizi rahatlatır, arzu ve sıkıntılarımızı giderir. Hem öyle demler vardır ki kimseye dertlerimizi söyleyemeyiz. İşte onları ancak Allah'a açar ondan yardım isteriz.

"De ki: Kulluk ve yalvarmanız/dualarınız olmazsa, Rabbim size ne diye değer versin?..." (25/77)

"Ey Rabbimiz, unuttuk yahut yanıldıysak bizi tutup sorguya çekme, bizden evvelkilere yüklediğin gibi üstümüze ağır yük yükleme, takat getiremeyeceğimizi bize taşıtma, bizden sadır olan günahlarımızı bağışla, bizi yarlığa, bizi esirge.. Sen bizim Mevlamızsın. Kâfirler güruhuna karşı bize yardım et". (2/286)[20]

❀ ❀ ❀

[20] Bkz. 3/191, 13/14, 17/11, 40/460

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

7:56 Yer (yüzün) de -o, iyi bir hale getirildikten sonra da fesatçılık etmeyin. O'na (Cenab-ı Hakk'a), korkarak ve umarak, dua edin. Şüphe yok ki iyi hareket edenlere Allah'ın rahmeti çok yakındır.

Evet, tevhidi hakikate sahip olarak yeryüzünde adaleti tesis edin. Şirkten, günahtan sakınarak zulme düşüp fesat çıkarmayın. Bu hususta çok dikkatli olun. Rabbin duasına (çağrısına) icabeti titizlikle koruyun. Onun ipine sımsıkı sarılarak böyle bir tehlikenin içerisine düşmekten korkarak Rabb'inize dua edin. Hevanın etkisiyle şeytanın tuzağına düşmeyin.

Akıllı bir müslümanın yapacağı en mühim dua İslam'ın selametinde kalmasıdır. Bu dua ve davetin içerisinde kalmak, bu davayı ayakta tutmak, hak düzenin güven ve selametinde yaşamaktır. Düzeni bozmak isteyen fesatçılar olsa da adaletin tesisiyle buna cesaret edemeyeceklerdir. Dolayısıyla ey insanlar yeryüzünde fitneyle mücadele edin, sulhu sağlayın ki, Allah'ın dini hakim olsun.

Bu ayetten şunu da anlıyoruz ki dualar kabul olunup huzurlu bir ortama erişilince, insanlar refahın arkasına düşüp ahireti unutabiliyorlar. Dünyaya düşkünlük-menfaatçilik bazen insanı fesatçılığa da sürükleyebiliyor. Günümüz Türkiye'sini veya kendilerini İslam alemi olarak tanıtanların hayatını gözlemlediğimizde hangi ideal ve arzuların peşine düştüklerini görüyoruz.

Müslüman'ım demelerine rağmen her tür fahşa ve münkere batıp fesatlaşıyorlar. Onlar için haya, edep, doğruluk yerini indi zevklere bırakmış durumdadır.

Ey insanlar! Allah'ın yeryüzünü ıslah için gönderdiği dinine zıt bir hayat sürdürdüğünüz için azabı hak ediyorsunuz. Allah'ın azabı sizi yakalamadan önce, korkarak O'nun affını ve vereceği büyük mükafatı umut ederek sadece O'na dua edin. İlim ve ihlas ile davetine icabet edin. Unutmayın ki Allah'ın rahmeti muhsinleredir.

❀ ❀ ❀

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا ثِقَالًا سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذَٰلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

7:57 O, rahmetinin önünden rüzgarı müjdeci gönderendir. Nihayet bunlar** (su ile yüklü) **ağır ağır bulutları kaldırıp yüklendiği zaman** (görürsün ki) **biz on(lar)ı ölmüş bir memlekete sevk etmişizdir. Derken ona su indirmişizdir de orada her** (türlüsünden) **meyveler** (mahsuller) **çıkarmışızdır. İşte ölüleri de** (diriltip kabirlerinden) **böyle çıkartacağız biz. Gerek ki** (bunları) **iyi düşünüp ibret alasınız.

Ayet ölü toprağın ihyasını ölülerin yeniden diriltilmesine delil gösteriyor. İlkbaharda yeşeren, sonbaharda sararan dünya-

mıza tekrar rüzgar ve yağmurla hayat veren o kudret eli kıyamet günü ölüleri de diriltecektir.

Ey akıl sahipleri düşünün ibret alın! Sizi ilk yaratmak mı daha zor yoksa ikinci kez yaratmak mı? O Kadir-i Mutlak'a göre hiçbir şey zor değil. O "ol" emriyle dilediğini yapar. Baharda kupkuru dalların yeşil yapraklarla donanması, rüzgarlarla savrulan tohumların rahmet yağmurlarıyla çorak topraklarda hayat bulması sizlere birer nimet ve ibret içindir. O halde yeniden yaratılışı düşünüp ve dünyayı ahiret için bir ekin tarlası mesabesinde görerek hareket etmek zorundasınız.

"Kendi yaratılışını unutarak bize karşı misal getirmeye kalkışıyor ve: "Şu çürümüş kemikleri kim diriltecek?" diyor. De ki; Onları ilk defa yaratmış olan diriltecek. Çünkü O; her türlü yaratmayı gayet iyi bilir." (36/78, 79)

❀ ❀ ❀

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبُثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا كَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾

7:58** (Toprağı verimli) **güzel memleketin nebatı, Rabbi'nin izniyle (bol) çıkar. Fena olandan ise faydası pek az bir şeyden başkası çıkmaz. İşte şükredecek bir kavim için ayetleri böyle çeşitli olarak açıklarız.

Ölümden sonra dirilişi delillendiren misalleri gördükleri halde hala inkar edenler vardır.

Burada insan toprağa benzetilmiş gibi. Toprak gene toprak, yağmur aynı yağmur. İnsan gene insan, tebliğ aynı tebliğ. Her ikisinde de her zaman aynı neticeleri göremiyoruz. Şahsiyetini koruyarak özünde güzellikleri barındıran insan, Resul'ün irşadından tabii olarak nasibini alacaktır. Fakat şükretmeyip fıtratını gaflete teslim edenler kendileri için rahmet kapısı olan ayetlerden nasibini alamayacaklardır.

Mü'min, toprağı verimli olan güzel memlekete benzer ki, almış olduğu ilahi mesajla kısa zamanla benliğini eğiterek hayırhah, yardım seven, nitelikli ve erdemli olur. Fakat suyu özümseyemeyen toprak gibi vahyi kabul etmeyenlerin, değil başkalarına, kendilerine dahi hayırları yoktur.

Bu misaller elbette şükreden topluluklar için verilen misallerdir. O şükür erbabı iman ehli kimseler Allah'ın nimetinden istifade ederken meşru daireler içerisinde kazanıp, meşru şekilde sarf ederler. Münkir cahiller ise Allah'ın ölçülerine riayet etmeden bencilce doyumsuz emellerini tatmine uğraşırlar. Dolayısıyla bulundukları toplumları ifsat ederler. Haddi aşanlar, yeryüzünde bozgunculuk yapanlar için o gün zorlu bir gündür. İstedikleri kadar diriliş gününü inkar etsinler.

❀ ❀ ❀

لَقَدْ اَرْسَلْنَا نُوحًا اِلٰى قَوْمِهٖ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ
غَيْرُهٗ اِنِّيْٓ اَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيْمٍ ﴿٥٩﴾

7:59 Andolsun, Nuh'u kavmine peygamber gönderdik de: "Ey kavmim, dedi, Allah'a kulluk edin. Sizin ondan başka hiçbir ilahınız yoktur. Ben büyük bir günün üstünüze (gelecek) azabından cidden korkuyorum".

Bu hatırlatma peygamberlik misyonunu reddeden müşriklere bir ihtardır. Allah Resulü Nuh (as) azabı hatırlatmasının sebebi, onların isyana düşüp azmalarındandır. Aynı şekilde diğer peygamberler de istihza ve itaatsizlikle karşılaştıkları halde risalet vazifelerini icra edip çevrelerindeki insanları uyararak azaptan korumak istemişlerdir.

Hz. Nuh'un kavminin hak söze inanmayıp dinlememeleri, hatta alay edip çirkin bir şekilde taciz etmeleri onu davasından vazgeçirmedi. Kavmi için endişelenmesi, o günün olduğu kadar bu günün insanı için de hem bir ihtar, hem de umut ifade etmektedir. Tebliğ alan, aynı zamanda tebliğ etmekle de mükelleftir. Muhataplarının iman etmemeleri bu kutsi ibadeti yapmalarına engel olmamalıdır. Çünkü bu ibadeti icra etmek insanı kötülüklere düşmekten koruduğu gibi Rabbi katında da ecrini arttırır.

❀ ❀ ❀

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِۦٓ إِنَّا لَنَرٰىكَ فِى ضَلَٰلٍ مُّبِينٍ ﴿٦٠﴾

7:60 Kavminden ileri gelenler de şöyle dedi: "Biz seni hiç şüphesiz apaçık bir sapıklık içinde görüyoruz".

Bu hak davete karşı çıkıp Resulleri'ni yalanlamak için olmadık yakıştırmalarda bulunurlar. Mecnunluk, kahinlik gibi toplumda itibarı olmayanlara benzeterek, onların halklar üzerindeki etkilerini kırmaya çalışırlar. Bunu özellikle halkın önde gelenleri yaparlar. Çünkü halk onlara inanırsa kendilerinin saltanatı sarsılacak dolayısıyla indi emellerinden mahrum kalacaklardır. Bu sebeble döndürdükleri zulüm çarkının, sömürü düzeninin bozulmaması için daima ilahi davete yüz çevireceklerdir.

Doğrunun açıklanması yanlışı, iyinin bilinmesi kötülüğü ortaya koyar. Bakımına önem verilen toprak gibi, ruha da iyilik nüveleri ekilirse hayra nail olunacaktır. Ayrıca hayırlı bir toplumun tohumları da ekilmiş olacaktır. Ne var ki bu münkirlerin işine gelmediği için, sürekli nebilere ve mü'minlere olmadık yakıştırmalarda bulunurlar. Çamur at tutmazsa izi kalır cüretiyle, bilmezlerin de hakka kulak vermelerini engellerler.

❀ ❀ ❀

قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِى ضَلَٰلَةٌ وَلَٰكِنِّى رَسُولٌ مِّنْ رَّبِّ الْعَٰلَمِينَ ﴿٦١﴾

7:61** (Bunun üzerine Nuh)* ***dedi ki: "Ey kavmim, bende hiç bir sapıklık yoktur. Fakat ben kâinatın Rabbi'nden** (gönderilmiş)* ***bir peygamberim".

O Resuller hakka şehadet ederek duruş, davranış ve sözleriyle dürüstçe vazifelerini ifa ederler. Kendilerinin kâinatın Yaratıcısı tarafından vazifelendirilmelerini, ifade ederken, bir peygamber olarak bunu örnek kişilikleriyle desteklerler.

Hani elçiye zeval olmaz denir, fakat edepten, terbiyeden yoksun kimseler saygısızca, küstahça davranırlar. Bunu Kur'an-ı Kerim'de anlatılan peygamber kıssalarında görüyoruz.

Yapılan davetin üzerinde düşünmeye dahi yanaşmıyor, peygamberleri alaya alıp eziyet ediyorlar. Cehalet, çıkar ve ihtirasları insanları bu hale getiriyor. Oysa biraz kulak verip üzerinde düşünseler yapılan davette aleyhlerine olacak hiçbir hükmün olmadığını görecekler.

❀ ❀ ❀

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ
مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

7:62 "Size Rabbim'in vahy ettiklerini tebliğ ediyorum, sizin iyiliğinizi istiyorum. Ben sizin bilmeyeceklerinizi de Allah'tan (gelen vahy ile) biliyorum".

O Resuller ki Allah tarafından seçilmiş ve Allah'ın emirlerini insanlardan hiçbir ecir beklemeden eksiksiz olarak büyük bir fedakarlıkla tebliğ etmişlerdir.

Doğruya tanık olanı bu hizmetten hangi güç geri koyabilir.

Değil mi ki bu ilahi mesajla nitelikli ve erdemli bir yaşama kavuşarak ukbada da rıza-i ilahinin övgü ve ikramına nail olacaklardır.

Hayatın meşakkati, münkirlerin eziyeti onları bu kutlu yoldan alıkoymaz. Daha bir azimle bilenerek yollarına devam ederler. Allah'ın kendilerine bildirdiklerini ümmetlerine öğreterek onları azaptan korumaya çalışırlar.

❀ ❀ ❀

أَوَعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾

7:63 "Size o korkunç akıbeti haber vermek için, korunmanız için ve belki (o sayede) rahmete kavuşturulmanız için kendinizden bir adam (vasıtasıyla) Rabbiniz'den size bir ihtar geldi diye teaccüb mü ettiniz?"

Bu ayette ümmetine isyan etmiş insanlar muhatab alınıyor. Onlara korkunç akıbet ihtar edilirken, rahmet kapılarını açmaya vesile olacak peygamberlerden de bahsediliyor. Evet onlar bütün bu zahmeti, Allah'tan aldığı ilham ve merhametle, rahmete erişmek için yaparlar. Bunun için diken atana gülle yaklaşırlar. Rabbin'in zikriyle hem hal olan şuurlu kimselerin bu tarz davranışları gerçekten cahilleri şaşırttır. Buna şaşmayınız. Allah'ın lütfu, ihsanı ve size olan merhametinden dolayı; sizi sakındırma-

sı, sizin Allah'ın azabından korkmanız ve O'na şirk koşmamanız içindir. Böylece belki rahmete erişirsiniz.

Ama bütün bunlara rağmen onlar hakkı görmek istemediler. Allah'ta onları dünya da helak etti. Mü'minleri onların şerrinden kurtardı.

❁ ❁ ❁

فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾

7:64 Bunun üzerine onu yalanladılar. Biz de kendisini ve beraberinde gemide bulunanları selamete erdirdik, ayetlerimizi yalan sayanları (tufan ile) boğduk. Çünkü onlar (kalp gözleri) kör (olan) bir kavim idiler.

Buradan; azgınlığında inat eden toplumların helakinin -insanlığa ibret olması açısından- mukadder olduğunu anlıyoruz. Bir toplumda şer hakim olmuş, salihler etkisiz kalmışsa, Allah kendilerine gelen peygamberi dinlemeyen kavimleri bir müddet yaşattıktan sonra helak eder. Mü'minleri de ayette ifade ettiği gibi kurtarır.

Burada geminin İslam, kurtulanların da Müslümanlar olduğunu düşünebiliriz. Tağutun esaretinden, Allah'ın azabından korkanlar ve kurtulmayı talep edenler, ne pahasına olursa olsun Müslüman olarak İslam gemisine binmelidirler.

Şüphesiz ki biz; peygamberlerimize ve iman etmiş olanlara mutlaka yardım ederiz. O gün zalimlere mazeretleri fayda vermez. Lanet onların, yurdun kötüsü de onlarındır. Çünkü onlar kör ve sağır misali kendilerini kurtuluşa çağıran sesi duymadılar, Allah'ın kendileri için yarattığı güzellikleri görmediler. (40/51, 52) Güzel akıbet, zafer ve galibiyet Allah'tan korkanlarındır.

❀ ❀ ❀

وَإِلَىٰ عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ
أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾

7:65 Ad** (kavmine)**de kardeşleri Hud'u** (gönderdik). O, (kavmine şöyle) **dedi: "Ey kavmim, Allah'a kulluk edin. Sizin ondan başka hiçbir ilahınız yoktur.** (Hala Allah'tan) **korkmayacak mısınız?

Allah rahmetten uzak kavimleri uyarmak için ardı ardına gelen elçilerle dinin hakikatini teyid ettiriyordu. Hz. Adem'le başlayan peygamberler silsilesi hep aynı ideali müdafaa ediyor, biri diğerini tasdik edip, insanları bir olan Allah'ın uluhiyet ve ubudiyetine tabi olmaya davet ediyorlardı. Peygamberlerin, sabırla, azimle ve örnek kişilikleriyle toplumu hak yola davet etmelerine karşılık küfürde diretenler onları taciz ediyor, ve resullerin halk üzerindeki etkisini kırmak için olmadık yakıştırmalarda bulunuyorlardı.

Onlar ise kavimlerini tek olan Allah'a kulluğa davetten vazgeçmeden, insanları, cennetten ve Allah'ın azabından haberdar ederek ölümü hatırlatıyorlardı. Ve inkar edenlerin herhangi bir mesnetlerinin olmayacağını, anlatmaya çalışıyorlardı.

İşte Hz. Nuh'tan sonra Hz. Hud'da aynı inancı tebliğ eden elçilerdendi. Hiç şüphesiz, aynı ilke ve ideali müdafaa eden peygamberlerin uyarısı üzerinde düşünülseydi, hiçbir ihtilafa ve tefrikaya düşülmezdi. Dolayısıyla inançsızlığın davet ettiği azaptan kurtularak Allah'ın rahmetini hak edenlerden olurlardı.

Hidayete inatla kapısını kapatanların içerisine hidayet nuru sızmadığı için onlar resullerle ve Allah'ın gazabıyla alay ediyorlardı. Oysa ibret alınsa tarih tekerrür eder miydi. Onlar ilahi cezaları fiziki sebepler olarak yorumlayıp, insanların dikkatlerini, başka bir yöne çekerek, Allah'ın kudretini görmekten yüz çeviriyorlardı.

Yaşanmış, yaşanan ve yaşanacak olan hadiseler –iyi veya kötü- her zaman aynı değildir. Örneğin, Kur'an'da anlatılan kıssalardaki kavimlerin helaki birbirlerinden farklıdır. Allah, toplumların akıbetlerinin sebeplerini ve neticelerini bize haber veriyorsa, bizlerinde bugünkü yaşananlar üzerinde düşünmemiz gerekir. Tabiî ki bizler yaşadıklarımızın ceza ya da imtihan olup olmadığı konusunda kesin hüküm veremeyiz ama geçmişten haberdar edilişimizin sebepsiz olmadığını düşünerek kendi hayatımızı tahlil etmeliyiz. Kendilerine peygamber gelen toplumun sorumlulukları diğerlerinden farklıdır. Çünkü peygamber, Allah'ın davetini, onlara hem kendi dilleriyle anlatır hem de herhangi bir mazerete meydan vermemek için, bizzat kendi şahsında yaşaya-

rak tam ve mükemmel bir model sunar. Bundan dolayı böyle bir toplum, bu gibi açık ayetlerden sonra, ilahi davete karşı geldiklerinde, en şiddetli şekilde cezalandırılmayı hak ederler. Onların helak edilmeleri, kendi zamanlarında yaşamış peygamberlerini yalanlamalarından ve eziyet etmelerindendir. Daveti doğrudan doğruya peygamberlerden almayıp ona dolaylı yollardan ulaşan bir toplumun durumu, tabi ki böyle bir toplumun durumundan farklıdır. Bizler de peygamberlik zincirinin sonuncusu Hz. Muhammed'in ümmeti olarak, tebliğ ettikleriyle mükellefiz.

Yaşadığımız şimdiki zamanda da Allah'ın sapıtan topluluklara ihtar ve ceza kabilinden düşünebileceğimiz hadiseler müşahede edilmektedir. Fakat bunu, Allah'tan gelen bir ihtar olarak değil, sözde ilmi açıklamalarla, başka sebeplerle izah ederek, ilahi adalet unutturulmağa çalışılıyor.

Öyle veya böyle bir gün ilahi adalet gerçekleşecek ve herkes hak ettiği karşılığı alacaktır.

Bu ve benzeri ayetler münkirlerin tavırlarına karşı sabrı talim ettirerek yollarında sebat ile yürümelerini öğütlemektedir.

Her türlü elverişsiz şartlarda vazifesini yapan peygamberlerin kıssasından ders alınmalıdır. Onlar nasıl yılmadan, bıkmadan çok uzun bir ömür boyunca anlatıp yaşadıysa, sizlerde aynen öyle felah umuduyla mücadeleye devam edin. O geçmiş kavimlerin başına gelenlerden ders alın. (89/6, 14)

❀ ❀ ❀

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَيكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٦٦﴾

7:66 Kavminin ileri gelenlerinden kâfir bir cemaat de: "Biz seni muhakkak bir beyinsizlik içinde görüyoruz, seni muhakkak yalancılardan sanıyoruz" dedi.

Bu ayette yine daha önceki ayetlerde geçen aklı kıt kimselerin düşünmeden veya düşünüp de çıkar ve hevalarına ters geldiği için vermiş oldukları ictihadsız suçlayıcı çıkışlarını görüyoruz.

Önde gelenleri, mevki makam ve sulta sahibi bürokratlar olarak düşünebiliriz. Bunlar çoğu zaman karşılarında haklarını müdafaa edemeyecek olan aciz ve mazlumları, statülerini kullanarak suçlu ve küçük düşürürler ve susturmak için her türlü eza ve komploya başvururlar.

Bunlar; kendilerini üstün görüp, toplumda prestij sahibi olduklarını düşünen, emellerini kaba güçle elde eden sevimsiz ve rahatsız edici tiplerdir. Bunlar akıllı, tevazu sahibi, toplum tarafından benimsenen kimselere karşı çok acımasızdır. Ve bu saygın kişileri doğrudan yok edemediklerinden, toplumun gözünden düşürmek maksadıyla sefih, aklı kıt, meczup tarzındaki ifadelerle itham edip, iftira atarlar. Onları küçülterek kendilerini yüceltmeğe çalışan bu kimseler ne kadar aklı kıt ki, küçülüp seviyesizleştiklerini göremiyorlar. Her şeyi en ince ayrıntısına kadar bilen, gören Yaratıcı'yı hesaba katmıyorlar. İndi çıkarları ve hevaları uğruna toplumda zayıf kesime karşı tahakküm ve zulüm edenler ahirette zelil olacaklardır.

Dünyevi zaafları için şahsiyetlerini yitirip zulme düşenler belki dünyada insanları aldatabilirler, ama Allah'ı asla aldatamazlar. O herkesin yaptıklarını bilendir. Bu gerçeği hesaba katmayanlar kadar aklı kıt kim olabilir.

❁ ❁ ❁

قَالَ يَا قَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَٰكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾

*7:67 (Bunun üzerine Hud): **"Ey kavmim, dedi, bende hiçbir beyinsizlik yoktur. Fakat ben alemlerin Rabbi'nden** (gönderilmiş) **bir peygamberim".***

Kavminin kendisini yalanlayarak hakaretvâri ifadelerle küçümsemelerine karşın erdemli, nitelikli, edep dairesi içerisinde muazzam bir ahlâk örneğiyle verdiği cevabı görüyoruz. "ben Allah'ın elçisi olarak sizi hakka çağırıyorum. Bu tamamen Allah'ın size ulaştırmamı istediği mesajıdır".. Burada, davet ve tebliğ metodunun nasıl olması gerektiği konusunda da örnekleriyle bilgilendiriliyoruz. Diğerlerinin seviyesizliğine düşmeden onurlu, insaniyetli ve edepli bir şekilde...

Delil ortaya koymaksızın muhatabını küçük düşürerek, ithamlarla sindirmeye çalışanlar, karşılarındaki insanın konumunu ve kendilerinin durumunu tahlil etmeden âfâki konuşup dururlar. Bunlar şeytanın yandaşları cahil insanlardır. Kolay kolay anlamazlar. Düşünmezler ki anlasınlar. Heva onların aklını kuşatmıştır.

Bütün nebiler hakkı, tevhidi öğretmek maksadıyla görevlendirilmişlerdir.

Ellerinde sapık davalarını veya iddialarını ispatlayacak ilmi delilleri olmayanlar peygamberleri yalanlayarak hakkı çürütmeye çalışırlar.

Şu bir gerçek ki yalan ve iftiranın o ikrah edici yüzü mutlaka çıkacaktır. Yeter ki inananlar edep dairesinde muazzam bir ahlâk ile doğruluğu ve gerçeği savunsunlar.

❀ ❀ ❀

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٨﴾

7:68 "Size Rabbim'in vahy ettiklerini tebliğ ediyorum, ben sizin emin bir hayırhahınızım".

Ahlâk ve erdem sahibi Hud'un, (as) kavmini doğruya ikna edebilmesi için çaba sarf ettiğini görüyoruz. O hiçbir dünyevi karşılık beklemeden sadece hakka davet ederek kurtuluşa davet ediyor. Ve bu hususta şüphe etmemelerini kendine güvenmelerini istiyor. Doğru kimseler kendilerinden emindirler.

Yalanın vebalini, doğruluğun mükafatını bilenler; Allah adına konuşmanın ciddi sorumluluğuyla ilahi kaynağa dayanarak konuşurlar. Onların doğruluğunun kaynağı ilahi kelamdır.

Nebiler de, onların ümmeti olan tebliğciler de kendi görüşleriyle ilahi kelamın arasını ayırarak konuşurlar.

Şura içtihad ve icmasız fetvada bulunmazlar, bulunmamalılar. Güvenilir elçiler ancak bu kimselerdir.

❁ ❁ ❁

أَوَعَجِبْتُمْ أَنْ جَآءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَاذْكُرُوٓا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَصْۜطَةً فَاذْكُرُوٓا ءَالَآءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾

7:69 "Size o korkunç akıbeti haber vermek için içinizden bir adam (vasıtasıyla) Rabbiniz'den size bir ihtar gelmesi tuhafınıza mı gitti? Düşünün ki O, sizi Nuh kavminden sonra hükümdarlar yaptı, size yaratılışta onlardan ziyade boy pos (ve kuvvet) verdi. O halde Allah'ın ni'metlerini (unutmayıp) hatırlayın ki kurtuluşa erdirilesiniz".

Allah geçmiş kavimlerin helakini haber vererek kendi gücüne güvenenleri uyarıyor. Bu uyarı her dönem ve asırda bizzat Allah'ın seçmiş olduğu elçiler aracılığıyla olduğu gibi onların ümmeti olanlar tarafından da yapılmaktadır. Bu uyarıya kulak verip doğruya talip olmaları halinde Allah'ın lütfuyla iktidarlarının başarısı devam edecektir. Çünkü maddi-manevi başarı Allah'ın rızasını kazanmak ile elde edilir.

Fertler veya toplumlar maddi güce sahip olsalar dahi, eğer tevhide ve ahlâki değerlere sahip değillerse, zaman içinde ahlâki çöküşle dejenerasyona maruz kalırlar. Günümüz emperyalist

güçleri buna örnektir. Dünün ateist Rusya'sı, İngiltere'si ve hatta Osmanlı hanedanının çöküşü hep bu gerçeği doğrulamaktadır.

Bugün Amerika görkemli ve zalimane hazırlanmış silahlarıyla dünyaya hükmediyor olabilir. Sanılmasın ki bu haksız saltanat daim olacaktır. Tarihten ibret alınıp uyarıcılara kulak verilmezse içerden ve dışardan zulme uğrayanların ahı onları bir gün mutlaka boğacaktır.

Ellerinde tuttukları medya aracılığıyla güç ve üstünlüklerini göstermeye çalışsalar da içten içe çöküşleri bir gerçektir. Kaba kuvvetleri bakalım onları daha ne kadar ayakta tutacak. Mü'minin vazifesi, başkalarının nasıl muamelede bulunacaklarını düşünmeden Allah'ın mesajına şükür ile sarılarak o mesajı gücünün yettiği kadar her alana ulaştırmak olmalı.

❀ ❀ ❀

قَالُوٓا۟ أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ ٱللَّهَ وَحْدَهُۥ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ ءَابَآؤُنَا ۖ فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ إِن كُنتَ مِنَ ٱلصَّٰدِقِينَ ﴿٧٠﴾

6:70 Dediler: "Sen bize yalnız Allah'a kulluk etmemiz, atalarımızın tapmakta olduklarını bırakmamız için mi geldin? O halde doğruculardan isen bizi tehdit etmekte olduğun şey'i (azabı) getir bize".

Burada münkirlerin küstahça davranışlarını görüyoruz. Kur'an'da sıkça rastladığımız -atalarımızın dini- ifadesinden, za-

man içinde sapkınlaşanların, daima akletmeyen, başkalarına körü körüne itaat eden, şahsi menfaatları ön planda olan zalim kimseler olduklarını görüyoruz. Ve böyle kişiler Allah'tan gönderilmiş olan rahmet uyarısına tepki gösterip Allah'ın ihtarıyla alay ederler. Onlar imandan yüz çevirmekle kendilerini büyük bir azaba hazırlarlar.

Maddi güç ve sultalarının etkisiyle doğruluğu kendinde görenler, ilahi iradeye karşı meydan okurlar. Oysa tarih nice sulta sahiplerinin akıbetleriyle doludur. Ama bütün bunlar düşünüp akleden kimseler içindir. O tehdit edilen azap geldikten sonra zaten iş bitmiştir. İsterlerse tul-u emel sarhoşluğuyla bu uyarılarla alay ededursunlar, dünyaya veda edip huzuru ilahide hesaba çekilmekten, akabinde azaba duçar olmaktan asla kurtulmayacaklardır.

❀ ❀ ❀

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌ أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٧١﴾

7:71 (Hud) dedi: "Rabbiniz'den üzerinize bir azap, bir gazap hak oldu muhakkak. Kendinizin ve atalarınızın taktığınız (düzme) bir takım adlar (ilahlar) hakkında, Allah onlara bir hüccet indirmemişken, benimle mücadele mi ediyorsunuz? Artık bekleyin. Şüphesiz ben de sizinle beraber (onu) bekleyenlerdenim".

Evet, bu kadar öğüt ve uyarı ile yola gelmeyenlere artık azap hak olur. Onlara artık ne saltanatlarının ne de düzmece ilahlarının hiçbir yararı olmayacaktır.

Allah, hangi konumda ve statüde olursa olsun hiçbir yarattığına uluhiyet ve Rububiyet yetkisi vermemiştir.

Şu bir gerçek ki herkes bağlandıklarıyla beraber ya kurtuluşa ya helake maruz kalacaktır.

❀ ❀ ❀

فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٧٢﴾

7:72 Bunun üzerine kendisini de, onunla beraber olanları da, katımızdan bir rahmet ile kurtardık. Ayetlerimizi yalan sayıp iman etmemiş olanların ise kökünü kestik.

Bütün peygamberler insanları tevhid inancına davet ederler. Fakat toplumun önde gelenleri tarafından yalanlanıp eziyete uğratılırlar. Fakat Allah resulleri ve onların müntesipleri tevhid inancını sahiplenip dava edinmekten asla vaz geçmezler. İzzet ve onurlarını korurlar. Bilir ve inanırlar ki münkirler şu dünyada kuvvet ve sayı bakımından güçlü ve çok olsalar da sonları hüsran ve zillet olacaktır.

İnsanlar inansalar da inanmasalar da Allah'ın iradesi sonunda vuku bulacaktır. İnananlar bir rahmet ile nimetlerle karşıla-

nırken münkirler mutlak bir azaba duçar olacaklardır. Ahirette kesin netice budur. Ama dünyada her zaman böyle olmayabilir. Farklı yaşamlar, farklı imtihanlar söz konusu olur. Bu imtihan sorularını mü'minler itidalle karşılar; Rableri'ne tevekkül eder, sabreder, imanın da sebat ederlerse Allah'ın rahmeti kendilerini kuşatıcıdır.

❁ ❁ ❁

وَاِلٰى ثَمُودَ اَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هٰذِهٖ نَاقَةُ اللّٰهِ لَكُمْ اٰيَةً فَذَرُوهَا تَاْكُلْ فِيٓ اَرْضِ اللّٰهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوٓءٍ فَيَاْخُذَكُمْ عَذَابٌ اَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

7:73 Semud** (kavmine) **de kardeşleri Salih'i** (gönderdik). **De ki: "Ey kavmim, Allah'a kulluk edin. Sizin ondan başka hiçbir ilahınız yoktur. Size Rabbiniz'den apaçık bir mucize gelmiştir. İşte size bir alamet olmak üzere Allah'ın şu dişi devesi! Onu** (kendi haline) **bırakın, Allah'ın arzında otlansın. Ona bir fenalıkla dokunmayın. Sonra sizi acıklı bir azap yakalar".

Bu arka arkaya gelen peygamberler silsilesinin ortak daveti, haktan sapan kavimlere bir tek olan ilahı tanıtmak, kulluk ve ibadeti sadece ona yapmaya çağırmaktır. Allah katında imanın geçerli olabilmesi buna bağlıdır. Yani La ilahe illallah kelimesini hayata yansıtıp bu kelimeye göre yaşamaktır.

Allah'tan gelen açık ayetlere karşı saygılı ve itaatkâr olmalı,

sınırı aşıp kötülüğü irtikâp etmemelidirler. Yoksa elim bir azapla karşılaşırlar.

Bu kıssanın tarihçesi: Allah'ın Semud kavmine büyük nimetler vermesine rağmen onlar bu nimetlere şükredip, Allah'ı takdis edeceklerine, nimetleri başkalarından bilip, onlarla Allah'a eşler koşmuşlardır. Onları ilahi iradeye davet eden Salih (as) yapmış olduğu bu davetin gerçekliğini ispatlaması için bir delil istemişlerdir. Bu delil bir dişi deve ve ona dokunulmaması emri oldu.

Mucizenin gelmesinden sonra Salih (as) bütün samimiyetiyle yine kavmini tevhide, her türlü şirki terk etmeye çağırdı. Fakat onların çoğu daha doğrusu sulta sahipleri ona inanmaya yanaşmadılar. Söyledikleriyle alay edip mucize olarak gönderilen deveyi öldürüp fıska düştüler. Tüm azap uyarılarına rağmen bunu yapmaktan çekinmediler.

❀ ❀ ❀

وَاذْكُرُوٓا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَآءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّاَكُمْ فِي الْاَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا فَاذْكُرُوٓا اٰلَآءَ اللّٰهِ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧٤﴾

7:74 "Düşünün ki (Allah) sizi Ad'den sonra hükümdarlar yaptı. Yeryüzünde sizi yerleştirdi. Ovalarından köşkler yapıyor, dağlarından evler yontuyorsunuz. Artık (hepiniz) Allah'ın lütuflarını anın, yeryüzünde fesatçılar olup taşkınlık yapmayın".

Hz. Salih dinde bozgunculuk ederek şirke düşen bu kavme Ad kavminin durumunu anlatarak onların yerine kendilerini halife kıldığını hatırlatıyor. Ona gerektiği gibi iman edin, kulluğu ona has kılın. Yoksa Ad kavminin başına gelenler sizin de başınıza gelebilir. Halifeler olarak geldiğiniz dünyada putlara köle olup da Resullere ve mü'minlere eziyet ederek fesat çıkarmayın diye ihtarda bulunuyor.

❀ ❀ ❀

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٧٥﴾

7:75 Onun kavminden (iman etmeyi) kibirlerine yediremeyen ileri gelenleri de kendilerince hor görünenlere, onların içinden iman edenlere şöyle dedi (ler): "Siz, Salih'in gerçekten Rabbi katından gönderilmiş bir peygamber olduğunu biliyor musunuz"? Onlar da: "Biz, dediler, doğrusu onunla ne gönderildiyse ona iman edicileriz".

İleri gelenlerin bu ifadelerinde kibir ve enaniyet vardır. Güç ve saltanatlarının vermiş olduğu büyüklenmeyle Salih'e (as) tabi olan zayıflara karşı gösterdikleri tavır, onların kuruntu, kapris, kompleks, enaniyet ve çekememezlik hallerini ortaya koymaktadır.

Salih'e (as) iman eden akıllı fakat mustaz'af olan bu insanlar kâfirlerin düşüncesizce sarf ettikleri sözlerine gayet olgun bir cevap vererek onlara, hakka ve hidayete şek ve şüphe etmeksizin iman ettiklerini ilan ediyorlar.

Zayıf görünenler sanıldığı gibi artık zayıf değillerdir. Allah'a inançları kalplerini kuvvetle doldurmuş, kendilerinden emin ve mutmain olarak konuşuyorlar. Bilgi ve tahkiki imandan aldıkları cesaretle, ezilip bükülmeden, taviz vermeden cahile ve zalime karşı gereken duruşu sergiliyorlar.

Bütün inananların ibret almaları açısından, bu ayetler dikkatle okunmalıdır.

❀ ❀ ❀

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوٓا اِنَّا بِالَّذِيٓ اٰمَنْتُمْ بِهٖ كَافِرُونَ ﴿٧٦﴾

7:76 (Yine) o kibirlenen kimseler: "Biz, doğrusu o sizin iman ettiğinizi inkar ile kâfir olanlarız" dediler.

Bu ayette cahilin cesaret ve cüretini görmekteyiz. Mütekebbir hallerini öylesine artıyorlar ki, küfürlerini açıklamaktan zerre kadar çekinmiyorlar. Seyyid Kutub'un deyimiyle: "Salih'i (as) tasdik etmekten alıkoyan bir eksiklik yoktu mucizede... Mesele; tek Rabba iman edilmesiyle saltanatlarının tehlikeye uğraması meselesi idi. Her şey hakimiyet ve saltanatta düğümleniyordu. Evet; insanda derin bir ihtiras vardı. Hükümranlık ihtirası... İşte şeytan, sapıkları bu ihtiras yularından tutarak sürükler."

İnsanlar insani ve manevi değerlerden yoksun; gücü ve değeri servette, statüde görürlerse; kendinden üstekiler karşısında evet efendimci iken kendinden aşağı gördüklerine ise küstahça meydan okuyabiliyorlar. Böylesine itici, sevimsiz kimseler küçüldükçe büyüdüğünü sanan bu müstekbirlerin değer verdikleri tek şey maddeye dayalı güçtür. Maneviyatın, ahlâkın, insani değerlerin pek değeri yoktur onların yanında. Bu bakımdan hevalarına engel gördükleri tüm değerleri yok ederler. İşte bu müstekbirlerde ihtirasla tehditlerini tatbike koydular.

❀ ❀ ❀

فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ اَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يَا صَالِحُ ائْتِنَا بِمَا تَعِدُنَآ اِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٧﴾

7:77 Derken o dişi deveyi, ayaklarını keserek, öldürdüler, Rableri'nin emrinden (uzaklaşıp) isyan ettiler ve: "Salih, eğer sen gönderilmiş peygamberlerden isen tehdit edip durduğun azabı getir bize" dediler.

Hırs öylesine idraklerini köreltmişti ki, geçmiş kavimlerin başlarına gelenler kendilerine hatırlatılmasına rağmen yola gelmedikleri gibi, bu deveye dokunurlarsa Allah'ın azabına düçar olacaklarını da hesaba katmadan bu cürümleri işlediler. Küstahça da Allah'ın azabıyla alay ettiler. "Bizi tehdit ettiğin azabı getir de bir an evvel görelim" diye.

Aslında bu davranışla güdülen gaye, deveden ziyade Hz. Salih'in risaletini çürütüp toplum içinde prestijini sarsmaktı. Çünkü giderek Hz. Salih'e karşı ilgi ve teveccühün artması onların saltanatının sarsılmasıydı. Yoksa devenin gelmesiyle Semud kavmine bolluk, bereket gelmişti. Bundan memnun olmaları gerekirken neden deveyi öldürüyorlardı?

Bu hep böyle olagelmiştir. İstismarcılar belki rahmete erişirler diye, önce tebliğ ve ikaz edilmişlerdir, fakat yola gelmediklerinde ise sistemleri ve yandaşları ile beraber helak edilmişlerdir. Ve kendilerinden sonrakilere ibret olsun diye de anılmışlardır. İşte onlardan biride Semud kavmidir.

❀ ❀ ❀

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ ﴿٧٨﴾

7:78 Bunun üzerine onları şiddetli bir sarsıntı tutuverdi de yurtlarında diz üstü çöken (helake uğrayan) kimseler oldular.

Her zalim kavim çeşitli belalara maruz kalmıştır. Uyarı ve ikazı hafife alanların, Allah'ın azabıyla alay etmelerinin sonucu budur. Zalim, ister fert, ister toplum olsun mutlaka azaba düçar olacakladır.[21]

❀ ❀ ❀

[21] Bkz. 19/126, 17/58, 32/21, 52/47

فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ
وَلٰكِنْ لَا تُحِبُّونَ النّٰصِحِينَ ﴿٧٩﴾

7:79 O da onlardan yüz çevirdi ve (kendi kendine) şöyle dedi: "Ey kavmim, andolsun ki ben size Rabb'imin elçiliğini tebliğ etmişimdir. Size hayırhahlık göstermişimdir. Fakat siz hayırhahları sevmezsiniz ki".

Gerçekten heva düşkünü, emellerinin arkasına düşenler, insanları maddi ve manevi yönden uyaran, hayırhah kimselerden hoşlanmazlar. Çünkü dürüst ve adalet sahibi kimseler, onların içyüzünü, seviyesizliğini ve yolsuzluğunu ortaya çıkarır. Dolayısıyla yollarına engel gördükleri bu kimselerle amansız mücadeleye girerler. Allah'ın elçileri ve bu uğurda bedel ödemek isteyen mü'minler ellerinden geldiği kadar bunlara hak ve hidayet yolunu gösterip onlardan uzaklaşırlar.

Buradan anladığımız odur ki, mü'minler tevhit üzere tebliğlerinde hassasiyet gösterip şirkten sakındırmaya çalıştıkları takdirde sorumluluklarını yerine getirmiş olurlar ki bu gayret onları dünyada cahiliye pisliklerine bulaşmaktan koruduğu gibi ukbada da mükâfata nail kılar. *"İman edip Allah'a karşı gelmekten sakınanları ise kurtardık"* diye müjde veriliyor. (27/53)

Allah'ım rızanı hayatımızın merkezine alarak haktan gafillerin uyanış, direniş ve dirilişlerine vesile olmak için bizleri ilmi bir metotla hareketlendir.

وَلُوطًا اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اَتَاْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ
مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ اِنَّكُمْ لَتَاْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَآءِ بَلْ
اَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ ﴿٨١﴾

7:80 Lut'u (gönderdik). Hani o, kavmine: "Sizden evvel, demişti, âlemlerden hiç birinin yapmadığı hayâsızlığı mı yapıyorsunuz?"

7:81 "Çünkü siz kadınları bırakıp da şehvetle erkeklere yanaşıyorsunuz, meğer siz haddi aşan bir kavm imişsiniz".

Allahtan uzaklaşan, arzu ve emellerinin zebunu olanlar ahlâksızlığın bir nevinde iyice seviyesizleşir ve adileşirler. Kur'an ahlâksızlığın bir nevinde somutlaşan toplumların durumunu ve helaklerini haber vererek öğüt alacaklara uyarılarda bulunurlar. İnsanlarda inancın kazandıracağı hayâ yoksa ondan her türlü rezillik zuhur eder. "Utanmazsan dilediğini yap" Nasıl olsa hesap vereceğin bir merci yok.

Hayâsız heva düşkünü kimseler servet ve statü sahibi olduklarında halklarını müstehcen yayın ve neşriyatlarla hayâsızlığa teşvik ederler. İmansız, kötülük yapmaktan korkmayan, hayâdan yoksun toplumlarda her türlü zulüm yaygınlaşır. Edepli dürüst kimselerin buralarda yaşaması ve temiz kalmaları güçleşir. Ama ne olursa olsun, hangi toplumda bulunursa bulunsun Allah'a haşyet duyan bir mümin Ashab-ı Kehf, Firavun'un sihirbazları, Hz: Yusuf, Hz:İbrahim gibi hayatlarını tertemiz sürdürebilirler.

Allah (cc) kullarının tüm arzu ve ihtiyaçlarını meşru yollardan karşılayacak imkânlar hâsıl etmesine rağmen bunlarla yetinmeyip gayri meşru yollara tevessül edip fuhş ve münkerle fıtratını kirleten fasıklar temiz fitri bir hayata davet ediliyor. Fıtrat aile ve zürriyetin idamesi üzerine bina edilmişken bu fahşa sahibi kimseler çirkin işlere tevessül ederek sosyal yapılanmanın dengesini bozarak toplumların yozlaşma ve kokuşmasına sebep oluyorlar.

Allah, fert ve toplumların temiz ve sağlıklı bir hayat sürdürmeleri için onlara öğüt veren uyarıcılar gönderiyor. Fakat öğütten yüz çevirip hevasını ilah edinenler bu uyarıyı tepkiyle karşılamakla kalmıyor uyarıcıları alaya alıp çeşitli tehditlerle de korkutup susturuyorlar. Çünkü iyilerin varlığı onları rahatsız ediyor. Onların emeli diğer insanları da kendilerine benzeterek daha rahat, engelsiz ve kınamasız olarak emellerine ulaşmaktır. Çünkü onlar sadece hayâsız günahkâr ve ahlâksız değil, aynı zamanda her türlü iyilik ve fazilet duygularından da yoksundurlar.

Mevdudi'nin yorumunda: "Her ne kadar bazı sapık kimseler, Sodom halkına nihayete kadar kötü bir şöhret sağlamış olan bu iğrenç günahı işlemiş iseler de, bu durum, bütün insanlar tarafından her zaman hayâsız ve çok kötü bir davranış olarak kabul edilmektedir.

Fakat bu çirkin fiili, ahlâki bir seçkinlik derecesine çıkaranlar, eski çağlarda sadece Yunan filozofları, modern dünyada da yalnız Avrupalılar olmuştur. Avrupalılar adeta bu işin eksik kalan yönlerini aleni surette tamamlamak için ellerinden geleni yapıyorlar ve bu iğrenç fiile yasal bir statü vermeyi de başarmış bulunuyorlar.. O kadar ki bazı memleketlerin kanun koyucuları onu

yasallaştırmışlardır bile. Şöyle ki, artık eşcinselliğin korkunç bir toplum suçu olduğunu göstermek için tartışmalar düzenlemek de fayda vermez hale geldi".

Böyle biri bu hareketiyle, kendi vücut organlarının fıtri ve fiziki işlevlerine karşı, tabir caizse, savaş açmış olur. Bu, kaçınılmaz olarak bu fiili işleyenlerin, fizik, zihin ve ahlâkları üstünde son derece zararlı etkiler meydana getirir." (Tefhim'ul-Kur'an)

Günümüz medyasında fuhşiyatın yasallaşması, zinanın suç olmaktan çıkarılması, bu asrın hayâdan ne kadar yoksun, utancını yitirmiş bir bedeviyet olduğunu göstermektedir.

"Bugün bir yandan kan kaybeden bir dünya; bir yandan ar damarı çatlayan ve her geçen gün biraz daha hayâsını kaybeden bir dünya. Her iki kayıp da yeryüzünde ciddi tahribatlar açmakta... Can damarı ile ar damarı birbirinden ayrılmaz iki bütün parçalardır. Çünkü diri olmak "Hayâlı" olmaktır. Hayâ edilecek merciin hayatın dışına atılması; kızarmayan yüzlere, iğreti sözlere, bayağı ilişkilere, iffetsiz giyinişlere, hafifmeşrep davranışlara ve fâsid bir hayat sürdürmelerine sebep olur. Ve bundan dolayı artık kızarmayan yüzlere yaşarmayan gözlere sahiptir insanlık." diyor Sezai Karakoç.

İffet, istihza konusu oldu. Hayâsız, iffetsiz, vakarsız bir nesil; "Utanmadıktan sonra dilediğini yap" sözü ahlâki yozlaşmaya sürüklenişin, soyut bir ifadesidir. Bu toplumların hayatlarını sürdürmeleri, zevke dayalı müreffeh bir tablo sergilemeleri kimseyi aldatmasın. Onlar bu halleriyle zaten bir helak içerisindedirler. Yarınları ise gerçekten çok korkunç bir helaktir. 82. ayet buna işaret ediyor.

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهٖٓ اِلَّآ اَنْ قَالُوْٓا اَخْرِجُوْهُمْ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۚ اِنَّهُمْ اُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُوْنَ ﴿٨٢﴾

7:82 Kavmin cevabı: "Çıkarın onları memleketinizden. Çünkü onlar fazla temizlik yapar insanlardır" demelerinde başka (bir şey) olmadı.

Şu bir gerçek ki haşereler batakta yaşamlarını sürdürürler. Bulundukları ortamı temizlerseniz yaşayamazlar. Temiz varlıklarda onların arasında asla yaşayamazlar ve dolayısıyla temizlemek için bütün güçleriyle mücadele verirler. Bu mücadeleden uzak kalanların üzerine bir şekilde bataktakilerin pisliği bir yerlerden bulaşır. Bu haddi aşanlarla ancak uyarıp ıslah etmek için iletişim kurulur. Bunun dışında her hangi bir maslahat adına beraber olmak 'çirkefe atılan taşla üstüne sıçrar' misali uzak kalmak gerekir. Onlar anlamaz güruhudurlar. Kendilerine nezih ve temiz hayat sunanlara tahammül edemezler. Bunların hesabı Allah'a kalmıştır. 83 ve 84.ayetlerde bu hususu haber veriyor.

❀ ❀ ❀

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٨٣﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِم مَّطَرًا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾

7:83 Bunun üzerine biz de hem onu, hem geride kalanlardan olan karısından başka bütün ehlini kurtardık.

7:84 Onların üzerine bir (azap) yağmur (u) yağdırdık. İşte bak günahkârların sonu nice olmuştur!

Nasihat ve öğüte karşı takınılan bu tavır onların sonunu hazırlamıştı. Oysa utanarak tevbeyle, edeple kendilerini toparlasalardı kurtulacaklardı. Ama edep dairesini aşmış hayâsını hepten yitirmiş ve insani değerlerini ayaklar altına alan bu kavmin artık yok edilmesi ilahi irade tarafından murat edilmiştir. Öyle bir azap sağanağı ki günahkârların hepsini helak etti. Suçlulara yataklık eden Hz. Lut'un karısı da helak edilenler arasında idi. Allah'a karşı yaptığı fiilden korkmayan ama kocasından saklamayı başaran bu kadın ilahi gazabın en ağırıyla cezalandırılır. Peygamber eşi olmasına rağmen hakka kulak vermemesi ona azabı iki kat tattırır. (33/30) Şu bir gerçek ki günahkâr kimseler peygamber eşleri olsalar dahi ilahi azaptan kurtulamazlar.

Düşünün ey akıl sahipleri Allah'a isyan ile küfür ve fuhşun sonu budur. Allah'ın azabından sizi hiçbir güç ve statü kurtaramayacağına göre, ilahi mesaja kulak verip ona ittiba edin ki kurtuluşa eresiniz.

Mü'minlere düşen vazife imani değerlerini bütün güçleriyle

koruyup; ilahi nizamı yaymak ve onu hâkim kılmaya çalışmaktır.

Milletlerin çöküşü fahşa ve fesadın yaygınlaşması; emri-bil maruf, nehy-i anil-münker ibadetinin ihmal edilmesinden dolayıdır. Hangi toplumda, hangi çağda yaşarsanız yaşayın siz bu vecibeyi sürdürdüğünüz müddetçe felaha erersiniz.

❁ ❁ ❁

وَاِلٰى مَدْيَنَ اَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللّٰهَ مَا لَكُمْ مِنْ اِلٰهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَآءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَآءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْاَرْضِ بَعْدَ اِصْلَاحِهَا ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾

7:85 Medyen** (evlatlarına) **da kardeşleri Şuayb'ı** (gönderdik). **Dedi ki: "Ey Kavmim, Allah'a kulluk edin. Sizin ondan başka hiçbir ilahınız yoktur. Rabbiniz'den size apaçık bir burhan gelmiştir. Artık kileyi, teraziyi tam tutun. İnsanların eşyasına** (karşı) **haksızlık etmeyin. Yeryüzünü -o, ıslah edildikten sonra- fesada vermeyin.** (Bana) **inanıcı iseniz** (bu söylediklerim) **sizin için hayırlıdır.

Şu bir gerçek ki ebediyete kadar hak batıl savaşı devam edecektir. Her peygamber kavmini uyarır; onlara inanan da inanmayan da olur. Allah (cc) rahmetinin tecellisi olarak şirke ve çeşitli

ahlâki bozukluklar içerisine düşenleri uyarmak için arka arkaya elçiler gönderir.

İnananlar Allah'a kulluktaki ölçüyü bilmezlerse; şirke, akabinde ahlâki çöküşe duçar olurlar.

Günümüzde birçok şirki ve ahlâki seviyesizlikleri yaşamalarına rağmen Müslüman ümmeti olduklarını iddia eden kimseler vardır. O günün birçok insanları da bu durumdaydı. Fakat ellerinde tahrif olmamış kitapları olmadığı için Allah elçilerini gönderip uyarıyordu. (16/36)

Bugünün insanı ise bizzat Allah tarafından korunan kitaba bakarak yollarını düzeltmeliler. (15/19)

Çünkü artık bundan sonra ne vahiy ne de bir elçi gelecektir. (33/40)

Ayrıca insanlar aklıselim ile düşünseler Allah'ın her yerde hazır ve nazır olduğunu, her şeye hâkim olduğunu idrak ederler. O dilemedikçe hiçbir kimsenin bir şey yapmaya güç yetiremeyeceğinin idrakiyle şirke düşmeden, fıtri doğruların farkında olarak dürüst yaşayabilirler.

Eğer gerçekten inananlar iseniz, iyilik ve kötülüğün farkında olarak, Allah'a ve ahiret gününe inanmayan şu dünyaperest insanların ölçüleriyle değil, ilahi kelam ile hayatınızın tashihini yaparsınız.

Sizler ölçüde, tartıda insanlara hiç belli etmeden hile yapıp kandırabilirsiniz. İyiyi kötüye karıştırır, kötüyü iyi fiyatına satabilirsiniz ama her şeyi gören Allah'tan hiçbir şey gizli kalmaz. Allah insanlara hemen hesap sormayabilir ama hesap görücü olarak yeter. *"Yaptıklarımızdan mutlaka sorguya çekileceksiniz"*. (16/93)

وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ
آمَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وَاذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْ وَانْظُرُوا
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾

7:86 "Ve siz, Allah'a iman edenleri tehdit ederek, (onları) Allah'ın yolundan men ederek, onun (o yolun) eğriliğini arayarak, öyle her bir caddenin başını tutup oturmayın. Düşünün ki vaktiyle siz, pek az idiniz de (Allah) sizi çoğalttı. Bakın ki fesat çıkaranların sonu nice olmuştur".

Buradan da anlıyoruz ki, çıkarları elinde tutmak isteyen belli azınlıklar -Semud kavminin elebaşları gibi- bu uyarıya fena halde kızarak insanları İslam'dan soğutup uzaklaştırmaya çalışmaktadırlar. Zulüm, işkence ile halkları yurtlarından sürme ve öldürmekle tehdit etmektedirler.

İnsanlara zulüm etmek, haksız yere mallarını gasbetmek, onlara keyfi hükmetmek isteyenler, Allah'ın doğru olan sisteminin hâkim olmasını asla istemezler. Daima kendi kanunlarının hâkim olmasını isterler.

Ey inananlar; sizler bunlara karşı ne kadar az ve güçsüz olsanız da, İmani değerlerinizin onurlu duruşuyla direnin. Allah'a ibadet edin, yasaklarından sakınarak şükredenlerden olun. Allah sizi izzete ve felaha kavuşturacaktır. Bozguncuların sonunun nasıl olduğunu bir düşünün, onlar ebedi hüsran içerisinde kalacaklardır.

O halde ey inananlar iyi ile kötü çarpıştığında sakın tarafsızlık yaparak kötülüğün müttefiki ve desteği olmayın. Yoksa onlara isabet eden yaradan sizlerde pay alırsınız.

❀ ❀ ❀

وَإِنْ كَانَ طَآئِفَةٌ مِنْكُمْ اٰمَنُوا بِالَّذِيٓ اُرْسِلْتُ بِهٖ وَطَآئِفَةٌ لَّمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتّٰى يَحْكُمَ اللّٰهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٧﴾

7:87 "Eğer içinizden bir kısmı benimle gönderilen şeye (hakikate) iman etmiş, bir kısmı da inanmamışsa, Allah aramızda hükmünü verinceye kadar, sabredin. O hâkimlerin en hayırlısıdır".

Kur'an sürekli bu gerçeğe işaret ediyor. İnanan kendi lehine, inkâr eden ise kendi aleyhine hareket etmiştir.

Dünya insanlara bir imtihan âlemidir; hayır ve şerrin yolu fıtri ve ilahi olarak gösterilerek seçim hakkı kişinin kendisine bırakılmıştır. Herkes bu bağlamda ilahi iradenin imtihanındadır. İman edenler bu sınavı ilahi irade doğrultusunda sürdürme gayretiyle yaşarlar. Bu bakımdan küfür ehlinin çeşitli engel, eza ve cefalarına maruz olabilirler. Fakat Allah'ın hükmü gelinceye kadar takiyyenin dışında tavizsiz bir yaşam sürdürmeye çalışırlar.

Biliniz ki bugün iman edip etmemenizde sizi muhayyer bırakan Rab, o gün aranızda mutlak hükmünü uygulayacaktır. Onun yeryüzünde hükmü de adalet üzeredir. Fakat çoğu insanlar bundan hoşlanmazlar.

Kim adaletli olmak istiyorsa aleyhine de olsa Allah'ın hükmüyle hükmetsin. Onu bırakarak fıska, zulme, küfre düşmesin. (5/42, 47)

❀ ❀ ❀

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَآ أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ ﴿٨٨﴾

7:88 Onun kavminden (iman etmeyi) kibirlerine yediremeyen kodamanlar şöyle dedi: "Ey Şuayb, seni ve beraberindeki iman edenleri ya muhakkak memleketimizden çıkaracağız yahut mutlaka bizim dinimize döneceksiniz". O: "Ya istemesek de mi?" dedi.

Buradan da anlıyoruz ki, Müslümanlar kendi halinde yaşasalar bile gafillerin onlarla birlikte yaşamaya tahammülleri yoktur. Onları karalayarak, hapis, işkence ve yurtlarından sürme gibi çeşitli cezalara çarptırarak hak davetinin önünü keserler. Bosna'da Sırplar ile Hırvatların çarpışması buna bariz bir örnektir.

Bugünün süper güç devletlerinin kullandığı taktikte budur. Süper güç olma sarhoşluğuyla Avrupa topluluğuna alınmasını isteyen toplumlara, sıcak ve soğuk savaş taktikleri ve psikolojik etkilerle kendileri gibi olmaya zorluyorlar. Muhalefet edenlere veya biraz güçlenerek ilerleyenlere karşı hemen taarruza geçiyorlar.

İstihdam alanlarına ambargolar, kotalar koyarak kendi ürünlerini piyasaya sürüp ekonomik güç elde ederek ülkeleri boyundurukları altına alıyorlar. Irak, Afganistan savaşı hep bu sebeple çıkarılmıştır. Adeta şunu söylüyorlar: "Ey dünya! Bize boyun eğmezseniz başınıza gelecekleri düşünün!" Resmen terörle mücadele adına terör estiriyorlar.

Zayıf, sindirilmiş ülke halkları perişan; başlarındakileri çaresiz veya koltuk savaşı vermekteler. Bu oluşlara karşı halis Müslümanlar birlik haline gelmeliler. Allah'ın vaadi gelinceye kadar evlerini Daru'l-Erkam kılıp hazırlanıp sabırla hareket etmeliler.

Müminler iman etmeye bir kimseyi zorlamadıkları gibi imani değerlerinden asla taviz de vermezler.

Bir uçurum kenarında imiş gibi iman edenler ile imanın farkında olmayanlar mevcut duruma göre hareket ederler. Nefislerine hizmeti merkeze alırken, cahillerin arasında yer edinip, politikanın çarkına takılıp taviz üstüne taviz vererek zulme destekçilik yaparlar. Böylece hamaset ve haşyet duygularını törpüleyerek hem kendilerinin hem de halklar üzerinde etkisiz ve tepkisiz hale gelerek maddi manevi güçsüzlüğe düşerler.

❀ ❀ ❀

قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللّٰهِ كَذِبًا اِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ اِذْ نَجّٰيَنَا اللّٰهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَآ اَنْ نَعُودَ فِيهَآ اِلَّآ اَنْ يَشَآءَ اللّٰهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللّٰهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَاَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ﴿٨٩﴾

7:89** "(Öyle amma) **Allah bizi ondan kurtardıktan sonra yine sizin dininize dönersek Allah'a karşı muhakkak yalan düzmüş, iftira etmişizdir** (demektir). **Ona dönmemiz bizim için olacak şey değildir. Meğerki Rabbimiz olan Allah dileye. Rabb'imizin ilmi her şeyi kaplamıştır. Biz ancak Allah'a güvenip dayandık. Ey Rabb'imiz, bizimle kavmimizin arasında sen hak olanı hükmet. Sen hükmedenlerin en hayırlısısın".

İşte inananlar savrulan tehditler karşısında inandığı Rabb'e bağlılıklarında zerre kadar taviz vermeksizin çalışmalarına devam ederler. Batıla yönelip bağlanmaktan kurtulup yalnız Allah'a bağlanmanın güçlükleri ne kadar zor olsa da daha vahim değildir.

Müslüman'ın haktan her kayışı batıla yönelmesidir ki, bu da zamanla kula kul olma felaketini doğuracaktır. Bu kayış öyle hale gelir ki düşüş göstere göstere batılın hükümran oluşunu gerçekleştirir. Böylece de ekonomik gücün de batılın eline kaymasıyla artık batıl eğitir ve idare eder. Tarih boyunca görüldüğü gibi gücü elinde tutan batıl, ya doğrudan olarak tecavüz eder veya dolaylı olarak onların kavram ve mefkûrelerini dejenere ederek kimlik ve şahsiyetlerini yok eder.

Evet, batıl, inanan insanların ahlâk ve maneviyatını öyle sarsıyor ki, ebeveynler evlatlarının batılın istediği alçaklığa düşmesine mani olamıyorlar.

Allah'ın nizamını bırakıp batılın hâkimiyetine sığınarak rahat yaşamayı düşünen kimse, ya sadece vehim içerisin de yaşar yahut da gerçekleri görme hissiyatını kaybeder.

Hak dinin kullardan istediği şeyin, halisane itaat ve bağlılıkla hep birden hak ulûhiyeti kabul etmeleri olduğu açıktır. Öyle ki, Allah'tan başkasına taptıklarını gösteren tek bir emare kalmasın ve Allah'ın gönderdiği kanundan başkası hayatlarına girmesin. Bunun için Allah'ın kullarından istediği, yeryüzünden fitne kalkıp, din Allah'ın oluncaya kadar mücadele etmeleridir...

"...Gerçekten insanı Allah rızasına erdiren bu farzı unuttuğu veya tahakkuku için elinden geleni yapmadığı takdirde çöküşü hak etmiş olur. İsterse orucunu tutmuş namazını kılmış ve Müslüman olduğunu ileri sürmüş olsun. Bunun sebebi, dinin hakiki maksat ve hedefinin gerçek İslam nizamını kurmaktan, İslami idareyi getirerek yeryüzünü sağlam temellere oturtmaktan başka ne olabilir? Bütün bunların gerçekleşmesi toplumsal kuvvete bağlıdır. Toplumsal kuvveti sarsmaya ve cephesinde gedik açmaya yeltenen kimse İslam'a ve Müslümanlara karşı bir cinayet işlemiş olur. "Cihadın İslam dininde kazandığı yüce mevkiin idrakiyle ibadetler yerini bulur. Zira "cihad" gerçek İslam nizamını yerleştirmek ve yaşatmak uğrunda sürekli gayret ve devamlı mücadeledir. Kur'an bu tarifiyle cihadı, "kişinin dinine karşı sadakatini ve imanını tartan bir terazi" kabul etmiştir. Diğer bir tarifle de öğreniyoruz ki, Allah ve Resulü'ne inanan kimsenin,

batıl nizamın yerleşmesi ve yaşamasına karşı canını ve malını feda etmekten geri kalmamasıdır. Kim olursa olsun, bu konuda yavaş ve zayıf davranan kişi iman yönünden zaaf içindedir. Durum bu olunca onun amellerinden herhangi biri nasıl faydalı olabilir? (Bkz. İslami Hareketin Ahlâki Temelleri - Mevdudi)

"İslam, insanları, ilahi saltanatı gasp edenlerin elinden kurtarmaya ve sahibine iadeye çağırırken, esasen onların insaniyetini kurtarmaya, kula kulluk etmek yerine hürriyetlerine kavuşmaya çağırıyor. İslam onlara -kendi bayrağı altında- batıl ile savaşma yükünü yüklüyordu. Böylece batıla tapanların ihtirasından, haysiyet kırıcı davranışlarından kurtulup şerefli bir yolda selamete ermelerini istiyordu.

Bunun için Şuayb (as) kesin olarak tavrını ortaya koyuyor. Kavminden büyüklük taslayanlara Rabbine teslimiyetini kendine yaraşır bir vakarla ilan ediyor. O'nun ilmine ve iradesine teslim olup işlerini O'na havale ediyor. "Biz yalnız Allah'a güvendik" derken, Rabbi'nin küfür ile iman arasında hak ile hükmedeceğini biliyor, onlara karşı tavizsiz bir mücadele ile Rabbi'ne tevekkül ediyor.

Tevekkül; kul elinden geleni bütün samimi gayretleri ile yerine getirdikten sonra, sonucu Allah'a bırakıp Onun hükmüne razı olmaktır; güç yetiremediğimiz şeyleri Allah'a havale edip bu işlerde 'bir hikmet vardır' deyip rahatlamaktır.

❀ ❀ ❀

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَخَاسِرُونَ ﴿٩٠﴾

7:90 Onun kavminden kâfir olan ileri gelenler: "(Dininizi terk ile) Şuayb'e uyarsanız, andolsun ki, o takdirde muhakkak en büyük zarara uğramış kimseler olacaksınız" dedi.

Küfrün zihniyeti hep böyle işler. Maddeyle ve çıkarla değerlendiklerinden, İmani değerlerle dürüst, temiz, iyilik yapan, Rableri'nin rızası için paylaşan insanların tavırlarını zarara ermek olarak değerlendirirler. Çünkü onlar hayatın idamesini hep kendi hesapları üzerine yaparlar. Onlar işlerini doğruluktan uzak; demagoji, tehdit ve kaba güç kullanarak yürütürler. Yolsuzluk, rüşvet, zulüm ve işkence ile hâkimiyetlerini sürdürürler. Dolayısıyla İmanlı erdem sahibi kimseleri yollarından döndüremedikleri zaman, hemen tehdit vari tavırlar sergilerler.'aba altından sopa' göstererek korkuturlar. Bu, sahip oldukları gücün gerisindeki acziyetlerinin öfkesinden kaynaklanmaktadır.

Mevdudi'nin deyimiyle: "Sefih toplumlar; hak, doğruluk, dürüstlük, ahlâk ve iyilik gibi hususları temel ilkeler kabul eder ve uygularsak, biz o zaman tümüyle mahvoluruz. Biz ticaret ve alışverişimizde doğruluk ve dürüstlüğe uyar ve mesleğimizi bunlara göre sürdürürsek, ticaretimiz kesinlikle büyümez, serpilmez, diye yolsuzluk, vurgun, soygun gasp, rüşvet iştigal ederler. Tarih boyunca bütün iflas etmiş toplumların görüşü bu olagelmiştir. Bundan dolayı da Hak davete karşı her zaman yapılan en büyük itiraz, "hep eğer bilinen o dalavereli yollar bırakılır ve doğru yola

uyulursa ilerleme sağlanamayacağı ve toplumun yıkılacağı" konusundadır". (Tefhimu'l-Kur'an)

Beşeri sistemlerin hâkim olduğu her idare böyle yürütülmüştür. Yer yer bunların arasında halklarını düşünenler olsa da, devlet hazinesi onların eliyle biraz doldurulduktan sonra alaşağı edilir; bu iman ve ahlâk yoksunu kimseler kaldıkları yerden yolsuzluklarına devam ederler.

Bu kadar yozlaşan, öğüt ve ikaza kulak tıkayıp uyanmayan inatçı münkirlere hesap sorucu olarak Allah yeter.

❀ ❀ ❀

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ ﴿٩١﴾ الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ ﴿٩٢﴾

7:91 Bunun üzerine onları o müthiş zelzele yakalayıverdi de yurtlarında diz üstü çöken (helake uğrayan) kimseler oldular.

7:92 Şuayb'ı yalanlayanlar zaten (yurtlarında) oturmuşlar gibi oldular. Şuayb'ı yalanlayanlardır ki en büyük zarara uğrayanlar onlar olmuşlardır.

Aslında peygamberleri yalanlamak, Allah'ı ve hükmünü yalanlamaktır. Allah'ın varlığı kabul edilse ama elçileri kabul edil-

mese inançsızlıktır. İnançsız insanı kimse doğruya erdiremez. Hidayete tabi olmayanların sonu mutlak hüsrandır. Onların hayat tarzları ene merkezinde devam eder, hesapları, hep bu merkezdedir. Bunlar yeryüzünde fitne çıkararak zulmün başıdırlar. Dolayısıyla her zaman sonları vahim olmuştur. Kur'an onların sonunu hep böyle kaydetmiştir. Günümüz zalimleri de tarihe böyle kaydedilecektir. 20. asrın İran Şahı, Rıza Pehlevi'si, Irak'ın Saddam Hüseyin'i, Rusya'nın Kuruşçev'inin acı akıbetleri ibret olması gerekir âleme. Ama nerde...

Gözünü dünya hırsı bürümüş kimseye, hiçbir örnek ibret vermez. Yolsuzlukları yüzlerini kızartmayacak kadar hissizleşmiş kimseleri ancak Allah'ın azabı haklar. Bu zalimlerin kimilerinin hem dünya, hem ahirette elîm bir azaba uğradıkları, kimilerinin de azabının ahirete saklandığı mutlak malumlardandır. Onların refah içerisinde dolanmaları kimseyi aldatmasın.(Bkz: 3/196)

❀ ❀ ❀

فَتَوَلّٰى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ اٰسٰى عَلٰى قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٩٣﴾

7:93 Bunun üzerine (Şuayb) onlardan yüz çevirip (kendi kendine) dedi ki: "Andolsun, ey kavmim, ben size Rabb'imin gönderdiği (hükümleri) ulaştırdım, sizin iyiliğinizi istedim. Şimdi ben o kâfirler güruhuna karşı nasıl tasalanırım?".

Buradan da anlıyoruz ki batıla yönelmenin; beden, ırz, servet üzerinde doğuracağı zararlar çok büyüktür. Fakat akılları küt, basiretleri hevaları ile köreltildiği için, pembe hayatın gerisindeki zulmü ve iğrençliği göremiyorlar. Yatlarda, saraylarda, konaklarda yaşasalar da, korumasız gezemezler. Sürekli bir korku ve endişe onları sarmalamıştır. Ama bir sarhoş gibi hayalî dünyada yaşamaktadırlar.

Allah'a yönelmenin mükellefiyetinde ise onur, erdem ve nitelikli bir hayat vardır. Bu yürek onları Allah'a bağlar ve müşriklerden gelen hiçbir cazip teklif de, şiddet de onları ilkelerinden asla döndüremez. Onlar çok karlı bir iman kavramının yolcularıdır. Onlar; hangi kavim, hangi asır ve hangi sistem içerisinde yaşarsa yaşasın, onlardan daha nitelikli bir hayat sürdürürler. Müslümanların en ehveninin dahi, batılların arasında yüzleri parlar. Zaten onların zulüm ve tecavüzleri, onları Allah'ın kahrına uğratmıştır.

❁ ❁ ❁

وَمَآ اَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ اِلَّآ اَخَذْنَآ اَهْلَهَا بِالْبَاْسَآءِ وَالضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتّٰى عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ اٰبَآءَنَا الضَّرَّآءُ وَالسَّرَّآءُ فَاَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

7:94 Biz hangi memlekete bir peygamber gönderdi isek onun halkını** (peygamberlerini tanımamaları yüzünden) **yalvarıp yakarsınlar diye mutlaka fakirlikle, şiddetle, hastalıkla** (sıkıp) **yakaladık.

7:95 Sonra bu sıkıntının yerine iyilik** (selamet, bolluk) **verdik. Nihayet çoğaldılar, "Atalarımıza da** (gah böyle) **fakirlik, şiddet, hastalık,** (gah) **iyilik, genişlik dokunmuştur" dediler. Bunun üzerine biz de kendileri farkına varmadan, onları ansızın tutup yakalayıverdik.

Allah, bir beldeyi, bir birey veya aileyi helak etmeden evvel çeşitli imtihanlarla uyarır; belki basiret gözleri açılır da fıtratlarına dönerler diye. Acı-tatlı bilfiil imtihan edilirler. Ama yine de, bunun, Allah tarafından terbiyevi bir sebep olduğunu düşünmezler. Belaları sebeplere bağlarken nimetlere şükrü akıllarına getirmeyip kendilerinden bilirler.

"... Allah, o halkın kibrini kırmak, mütevazı bir şekilde mesajı kabule hazır bir hale getirmek için bir takım zorluklar ve felaketlerle etki eder. Bu sünnete uygun olarak, felaketlere uğratır. Bü-

tün bunlar, onların kibir ve gururlarını kırmak, kendilerinin fevkinde, mukadderatlarını kontrol. eden yüce bir kudreti olduğunu ikaz etmek içindir ki bu sayede kalpleri, uyarıları alıcı hale gelsin ve Rablerinin önünde diz çöksünler diye." (Mevdudi Tefhim)

"Hadd-i zatında şiddetlerle deneme, insan fıtratını tabiatı itibarıyla ikaz eder. Hayır ümidi olan fıtratlarda bir uyanıklık meydana getirir. Yaratana huşu ve tazarru içinde yönelmelerini sağlar. Ve nice gafilleri uyarır. Şüphesiz ki acı en iyi terbiye yoludur. Gizli kalmış bulunan hayır membalarının su yüzüne çıkarma yoludur". (Seyyid Kutup)

Tarih ve yaşadığımız olaylar bu gerçeği defaatle teyit etmektedir. Nice gafiller sıkıntı, darlık ve acılara maruz kalınca uyanıyor; Allah'a yönelip ondan yardım istiyorlar.

"En büyük azaptan önce, onlara mutlaka en yakın azaptan tattıracağız; olur ki (imana) dönerler." (32/21)

"Onlar, her yıl bir veya iki kez (çeşitli belalarla) imtihan edildiklerini görmüyorlar mı? Sonra da ne tevbe ediyorlar ne de ibret alıyorlar."(9/126)

Fakat birçokları da şiddetin arkasından, geri eski hallerine dönerler.[22]

Şiddetin yerini bolluk ve kolaylık alıyor. Sıkıntıyla yola gelmeyen fıtratını bozmuş, imana karşı duyarlılığını yitirmiş kimseler için, bu bolluk ilahi bir cezadır. Refahtan kaynaklanan rehavet bozulmaya yol açan etkendir.

---

[22] Bkz. 10/12,22,23, 16/53/55, 17/58

Zorluk ve sıkıntılarla denenmeye birçok kimse sabredip, meşakkatine tahammül edebiliyor. Zaten ona karşı koyabilecek gücüde yoktur. Bununla kimileri sabrı öğrenip Allah'tan afiyet ve kolaylık isterken, kimileri ise isyana düşüp hayatı kendine zindan eder de, bu haliyle iki dünyası da harap olur.

Bollukla imtihan edilmeye gelince, bu noktada sabredenler azdır. Servetin batırdığı insan sayısı kurtardığından fazladır. Çevrenizdeki servet sahiplerini bir düşünün. Lükse, refaha, fahşa ve münkere dalmışlar, Allah'a itaat ve ahiret hesabı umurlarında bile değildir. Dolayısıyla bu olaylardan herhangi bir ahlâki ders çıkarmazlar. "İyi ve kötü olaylar Allah'ın kontrolüne bağlı tecelli etmez. Bu tabii bir seyirdir. Bizden önce geçenlerinde darlık ve bollukları yaşamış olduklarını tarih bize göstermektedir" derler.

"Dert ve musibet, inanan için, azaptan felaha çıkana kadar ona yardımcı olur. Münafığın hali ise; sahibinin kendini niçin bağlandığını ve niçin çözdüğünü anlamayıp aval aval bakan behlüle benzemektedir. "Eğer bir toplum musibet ve dertlere düçar olduğunda bile Allah'a yönelmiyorsa ya da Allah rahmetini ve bereketini verirken O'nu hatırlamıyor, ya da kendini ıslah etmek için, hiç mi hiç gayret göstermiyorsa, onun fena akıbeti ve helaki artık yakın ve kaçınılmazdır". (Mevdudi Tefhim)

❀ ❀ ❀

وَلَوْ اَنَّ اَهْلَ الْقُرٰٓى اٰمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ وَلٰكِنْ كَذَّبُوا فَاَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾

7:96 Eğer o memleketler halkı iman edip de** (küfür ve isyan dan) **sakınmış olsalardı elbette üzerlerine gökten ve yerden nice bereket** (hazine)**ler(ini) açardık. Fakat onlar** (peygamberlerini) **yalanladılar da biz de kazanmak da oldukları** (küfür ve isyan) **yüzünden onları tutup yakaladık.

Bu ayette küfrün maruz bıraktığı azaba karşı imanın bahşedeceği mükâfat hatırlatılıyor. Bu mükâfatı maddi ve manevi olarak düşünebiliriz. İman ve imanın kazandırdığı ahlâkla insanlar kanaatkâr ve şükreden oldukları için imtihanı teslimiyetle karşılarlar. Fasıklar ise ihtiraslı bir doyumsuzluğa sahip oldukları için hep bir sıkıntı içerisindedirler, onun için Allah'ın rızkındaki bereketten mahrumdurlar.

Burada imanın feyzinden rızkın bereketinin ne olduğunu idrak edemeyenler şu yanlış yorumu yapabiliyorlar. "Allah'tan korkmaz cahiller bolluk ve refah içerisinde yaşıyorlar. Fakat Müslümanlar hep darlık ve sıkıntı içerisindeler". Oysa Allah "İman etmiş ve bize karşı gelmekten sakınmış olsalardı, onlara bereket yağdırırdık" buyurur. Bu niye diye hayrete düşüyorlar. Oysa bunların sahip oldukları bolluk onları bedbaht kılar. Bunlar bolluk ve refah içerisinde Allah'ın nimetlerinden çokça istifade ederler. Ama ölüm veya bir azap geldiği zaman bütün nimetleri ve sürdüğü sefa bir anda sıfırlanır. Sonları helak olur. Bu onların rızık darlığı değil midir? Onların gelip geçici cazip hayatına özenmemek

için Allah'ın kullarına öğüdü. *"İnkârcıların (refah içinde) diyar diyar dolaşmaları sakın sizi aldatmasın. O azıcık bir menfaattir. Sonra varacakları yer cehennemdir."* (3/196, 197)

Ama inananlar için yerden, gökten bereket yağması; suyun toprağa inip hayat vermesi; vahyin insanı uyarıp gerçek hayat bahşetmesi gibidir. (8/24)

Hayatın bereketi de budur. Bu bereketle dünya imtihanından mutmain, mevlanın huzuruna dolu dolu dönerler. Ya münkirler?! Onlar hangi değeri götürecekler hesap yerine..

İman diriliğin, salih amel aklın ve ruhun sıhhatidir. Sıhhat ise ömrün ve nimetlerin bereketidir.

❀ ❀ ❀

أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَ أَمِنَ
أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا
مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾

7:97 O memleketlerin halkı, kendilerini geceleyin uyurlarken, azabımızın onlara gelip çatmasından (korkmayıp) emin mi oldular?.

7:98 Yoksa o memleketlerin ehalisi, kendileri güpegündüz oynarlarken, azabımızın onlara gelip çatmasından mı (korkmayıp) emin oldular.

7:99 Onlar artık Allah'ın (kendilerini) ihmal (ettiği)inden mi emin mi oldular? Fakat büyük zararı göze alanlar güruhundan başkası Allah'ın imhalinden emin olmaz.

Allah'ın yakalamasından hiçbir kimse kurtulamaz. Muhkem kaleler, korumalı konaklar ve kurşungeçirmez muhafazalar içerisinde olsalar da, Allah'tan gelecek azaptan kendilerini koruyamazlar. Nemrut'un burnundan giren sinek, Firavunu boğan tufan ve daha birçok afetlere kimseler karşı koyamamıştır. Hiçbir kimsenin hayatı Allah'tan geleceklere karşı teminat altında değildir.

Allah'ın iradesini hesaba katmayıp dünyayı oyun eğlence yuvasına dönüştürenlerin hep sonu hüsran olmuştur. Ancak Allah'ın iradesine teslim olanlar bu hüsrandan emin olabilirler. 100. ayette de Allah bu gerçeği ifade ediyor.

❁ ❁ ❁

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ
أَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

7:100 (Evvel ki) sahiplerinden sonra yer yüzüne varis olanlara hala şu (hakikat) belli olmadı mı ki eğer biz dileseydik onları da günahlarından dolayı musibetlere uğratırdık. Biz onların kalpleri üzerine (ceza olarak)mühür basarız. Binaenaleyh (hakikati) işitmezler.

Bu bir sünnetullahtır. Başlarına gelenler insanların kendi yapıp ettiklerinin bir sonucudur.

Bir toplum azar, uyarıcılarına kulak vermez ve uyarıcılar da bunlara karşı aciz kalırsa o toplum eninde sonunda helak olur. Kalpler hakikate karşı mühürlenirse oraya hidayetin nuru girmez artık. Allah herkese hidayetini gönderdiği halde bir kısım topluluk azaba müstahak olmuşsa, bu onların zulümde ısrar etmeleri ve isyankârlıkları sonucudur.

❀ ❀ ❀

تِلْكَ الْقُرٰى نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ اَنْبَآئِهَا وَلَقَدْ جَآءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذٰلِكَ يَطْبَعُ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾

7:101 İşte o memleketlerin (hali)! (Habibim) sana onların haberlerinden bir kısmını naklediyoruz. Andolsun ki peygamberleri onlara apaçık alametler (mucizeler) getirmiştir. Fakat daha evvelden yalanlamış oldukları şeylere iman etmediler. İşte kâfirlerin yüreklerine Allah böyle mühür basar.

Bu şu bir geçek ki hidayete kapısını kapatanlara hidayet nasip olmaz. Onlar hidayetteki rahmeti görmemelerine engel hevalarına tabi olmaları ve bunda inatla ısrar etmeleridir. "*Sen ne kadar üstüne düşsen de insanların çoğu iman edecek değillerdir.*" (12/103)

Onlar tıpkı güneşe rağmen ona perde çekip ondan yararlanmayanlar gibidirler.

❀ ❀ ❀

وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾

7:102 Biz onların çoğunda ahd (e vefa) bulmadık, onların çoğunu muhakkak ki itaatten çıkmış kimseler bulduk.

İnsan fıtraten Yaratıcısına tabi olma istidadında olmasına rağmen, aklını hevasına takarak körelttiği için hakikati görememe körlüğüne maruz kalmışlardır.(Bkz:20/124-124) Bu bakımdan ahd ü misaka sadakat gösterememişlerdir. Seyyid Kutub'un ifadesiyle. "Olabilir ki bu ahitlerinden onların peşinden gelenler doğru yoldan şaşmışlar ve her cahiliye sisteminde olduğu gibi ilahi gerçeklerden önce geçen ve her cahiliyet sisteminde olduğu gibi ilahi gerçeklerden uzaklaşmışlardır. Nitekim birbiri peşi sıra gelen nesiller yavaş yavaş sapıklığa düşerler ve bir müddet sonra iman ahdinden çıkarak cahiliyet bataklığına dalarlar. Burada bahis mevzu edilen ahit ne şekilde olursa olsun ortaya çıkan gerçek; o memleketlerde yaşayanların çoğunun ahdine sadakat göstermemeleri, verdikleri sözde sebat etmemeleridir. Onlar her an değişip duran arzu ve heveslere kapılmakta, ilahi ahdin icap ettirdiği mükellefiyetlere dayanmayan, doğru yolda yürümeyen bir tabiata sahip bulunmaktadırlar"

Kim Allah'a verdiği ahde sımsıkı sarılmazsa, Allah'ın göster-

diği istikamette doğruca yürümezse, Allah'n hidayetini kendisi için mürşit edinmezse elbette ayrı ayrı yollara sapacak, sapıklığa dalacak, fasıkların arasına girecektir." Böyle bir fasıklığa düçar olmamak için Cenab-ı Hak Kur'an'ı indirmiş ve inananların O'na sımsıkı sarılmalarını tembihlemiştir. Kur'an'ı, hevasını, beklentilerini karıştırmadan fıkhederek yaşamak için okuyanlar ancak iman ahdine sadakat gösterirler. Onun dışında kalanlar cehaletleri sebebiyle şu veya bu sebepten dolayı haktan saparlar. İnsan cahil olursa, şeytan dostları olan din tacirleri, belamlar, münafıklar tarafından aldatılırlar. Onlar bid'at, hurafe, menkıbelerle sağdan yanaşarak şirke düşürerek saptırırlar. İman, sadakat ister, ciddiyet ister, çaba ister. Onu ciddiye almayanlar, gereken önem ve ehemmiyeti vermeyenler ahitlerine isteseler de sadakat gösteremezler.

Onların çoğu verilen sözde durmazlar. Cehalet ön yargı, kendini beğenmişlik ve hevalarına tabi olmaları sebebiyle fasıktırlar.